

MARGIT
SANDEMO

sagaen om
Ísfolket

1

Trollbundet

Margit Sandemo

Trollbundet

SCHIBSTED FORLAG

Originaltittel:
«Trollbunden»

Copyright © 1982 by Margit Sandemo
All rights reserved

Omslagsdesign: Aina Klingenberg
Omslagsfoto: © Shutterstock.com/Slava Gerj

Elektronisk utgave (første versjon), 2014
Copyright © 2014 by Schibsted Forlag AS

Elektronisk tilrettelegging: Type-it AS

ISBN 978-82-516-7928-2

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR. Kopiering i strid med norsk lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

www.favorittbok.no

KAPITTEL 1

En kveld sent på høsten 1581, da frostrøyken blandet seg med blodrødt brannskinn på himmelen over Trondheim, vandret to kvinner gjennom gatene uten å vite om hverandre.

Den ene var Silje, en knapt sytten år gammel pike med øyne som var uforstående og store av ensomhet og sult. Hun trakk skuldrene sammen for å beskytte seg mot kulden og stappet de blåfrosne hendene inn mellom klærne, som mest lignet sammensydde sekker. Om føttene hadde hun snøret noen skinnfiller utenpå de tynnslitte skoene, og over det vakre, nøttebrune håret hadde hun trukket det ullsjalet som hun også brukte til å krype inn i når hun kunne finne et sted å sove.

Silje gikk til side for et lik i den trange gaten. Nok et offer for pesten, registrerte hun. Denne pesten – hun visste ikke lenger hvilket nummer i rekken i dette århundret – hadde tatt hele familien hennes for et par-tre uker siden og tvunget henne ut på vandring, ut på leting etter mat.

Hennes far hadde vært hovsmed på en stor gård sør for Trondheim, men da han og moren og søsknene hennes alle var døde, ble Silje jaget bort fra den lille koien de hadde bodd i. Hvilken nytte kunne vel en jentunge gjøre i en smie?

Egentlig var Silje lettet over å få forlate gården. Hun hadde en hemmelighet der som hun aldri hadde nevnt for noen, så dypt skjult var den i hennes hjerte. I sørvest lå de underlige fjellene som hun kalte «Skyggelandet» eller «Aftenlandet». Gjennom hele hennes barndom hadde deres ruvende masser skremt og forhekset henne. De lå så langt borte at man knapt kunne skimte dem. Men når aftensolens klare skinn falt på fjellenes tagger, trådte de frem i en underlig, gjennomsiktig skarphet som kalte på pikens uvanlig livlige fantasi.

Da kunne hun betrakte dem i lange stunder om gangen, skrekkfylt og fascinert på samme tid. Da så hun dem, de navnløse skikkelsene som bodde der. De steg opp fra dalene mellom tindene, gled sakte og søkende gjennom luften nærmere og nærmere hjemmet hennes, til de onde øynene deres fant hennes. Da pleide Silje å løpe bort og gjemme seg.

Skjønt egentlig var de ikke navnløse. Folk på gården hadde alltid snakket lavt om fjellene i det fjerne, og det var vel egentlig deres ord som først hadde skremt henne og vekket hennes fantasi til live. *Gå aldri dit, pleide de å si. Der finnes det bare trolldom og ondskap. Isfolket er ikke mennesker, de er avlet av kulden og mørket, og ve det mennesket som nærmer seg deres bosteder!*

Isfolket ...? Ja, det var det kjente navnet, men det var bare Silje som hadde sett dem komme gjennom luften.

Hun visste aldri hva hun skulle kalle disse skikkelsene. Ikke troll, å nei, det var de ikke. Ikke skrømt heller. Djevler var også gal betegnelse. Et slags vidunder eller avgrunnsånder, kanskje? En gang hadde hun hørt husbonden kalle en av hestene en demon. Det var et nytt ord for henne, men hun syntes det kunne passe på «dem».

Hennes fantasier omkring «Skyggelandet» var så sterke at hun til og med kunne drømme om det i en urolig søvn. Derfor var det naturlig for henne å vende ryggen til fjellene da hun forlot gården. Med primitivt instinkt hadde hun tatt seg frem til Trondheim, der det fantes mennesker – i håp om at hun skulle finne hjelp i sin ensomhet og nød.

Men svært raskt innså hun at ingen ville ta imot fremmede i sine hus i en tid da pesten fulgte menneskene på deres ferd gjennom landet. Og hvor herjet sykdommen mest, om ikke i disse trange, skitne gatene og i husene som sto tett inntil hverandre?

Bare det å lure seg gjennom byporten hadde tatt henne en hel dag. Til slutt hadde hun lyktes. Hun hadde slått følge med noen familier som bodde i byen, og som skulle inn igjen etter et kort opphold utenfor. Hun hadde gått på den andre siden av kjerren og smøget seg forbi portvakten. Men da hun var vel inne, hadde det ikke vært noen hjelp å få. Ikke annet enn noen tørre brødskorper som av og til ble kastet ut til henne fra et eller annet vindu. Akkurat tilstrekkelig til å holde henne på den rette siden av grensen mellom liv og død.

Fra torvet borte ved domkirken hørte hun fyllerop og bråk. En gang hadde hun i sin naivitet søkt seg dit for å få selskap av andre nattevandrere. Men det hadde ikke tatt henne lang tid å innse den brutale kjensgjerning at det ikke var noe sted for en velskapt ung pike. Møtet med mobben hadde vært et sjokk som hun hadde forsøkt å fortrenge fra hukommelsen, men det hadde ikke lyktes henne helt.

Det verket i føttene hennes etter dagers vandringer. Den lange, lange veien til Trondheim hadde tæret hardt på Siljes krefter – og da hun ikke fant noen lindring i byen, hadde det bygget seg opp en smertende følelse av håpløshet i mellomgulvet.

Hun hørte rottene pipe i det portrommet som hun hadde gått mot for å forsøke å få seg noen timers søvn. Hun vendte seg derfra og fortsatte den trøstesløse vandringen.

Ubevisst ble hun trukket mot ildskjæret over berget utenfor byen. Ild betydde varme. Selv om den også betydde likbrenning; det store bålet hadde brent i tre dager og tre netter nå. Og ved siden av det – henrettelsesplassen.

Hun mumlet raskt frem en bønn: – Herre Kristus, beskytt meg mot alle de villfarendes ånder som huserer der ute! Gi meg mot og styrke til i Din tro å våge meg dit for en liten stund! Jeg trenger så inderlig sårt til bålet varme, så ikke de frosne lemmene faller av meg.

Med angst i sitt troskyldige hjerte og blikket rettet rett mot den lokkende varmen trasket Silje videre mot byporten i vest.

Samtidig var den unge adelskvinnen Charlotte Meiden ute i et svært hemmelig ærend. Forferdet satte hun silkeskoene sine ned på de ubeskrivelig skitne gatene, hvor frosten hadde tettet til avløpsrennen slik at all den forferdelige skitten ble liggende. I favnen bar hun en godt innpakket bylt, og mens hun smøg seg fra farens palasslignende hus til byporten, nynnet hun desperat på en dansemelodi, en pavane, for å forsøke å få tankene bort fra det hun var i ferd med å gjøre.

Hun hadde vanskelig for å ta seg frem. Leppene hennes var hvite, og svetten perlet i pannen og på overleppen og klistret håret til tinningene.

Hvordan hun hadde greid å skjule sin tilstand i disse angstfylte og uutholdelige månedene, forsto hun ennå ikke. Men hun hadde alltid vært liten og smal, og mye hadde det ikke syntes på henne. Tidens mote hadde også vært henne til hjelp, med korsett og utstående krinoline og en kjole som hang rett ned fra skuldrene og skjulte det hele. Dessuten hadde hun alltid passet på å snøre seg selv, hardt og smertefullt. Ingen, ikke engang hennes egen kammerpike, hadde hatt noen som helst anelse.

Så inderlig hun hadde hatet det livet som vokste inne i henne! Resultatet av en tilfeldig forbindelse med en ubeskrivelig stilig danske fra kong Fredriks hoff. Gift var han også, det hadde hun fått vite etterpå. En eneste kvelds tankeløshet – og så all denne elendigheten til straff. Mens han flagret ustraffet videre!

Alt hadde hun forsøkt for å bli kvitt inntrengeren i hennes liv. Sterke droger, hopp fra store høyder, varme bad – ja, hun hadde til og med vært ute på kirkegården en torsdagsnatt i sommer, og der hadde hun utført så hemmelige og uhyggelige handlinger at hun hadde fortrengt dem helt etterpå. Men ingenting hadde hjulpet. Det ekle vesenet i hennes kropp hadde klamret seg fast til livet med en djevelsk iverdighet.

Og så redd som hun hadde vært i disse månedene! Var det fremdeles. Men underlig nok, akkurat nå følte hun ikke det brennende hatet mot det uønskede. I stedet kjente hun noe annet i hjertet. En varme, en heftig sorg og lengsel ...

Nei, slik fikk hun ikke tenke! Bare gå, gå, fort, unngå de få menneskene som vandret ute på en slik natt.

Så kaldt det var. Stakkars liten ...

Nei, nei!

Hun skimtet en ung pike, et barn nærmest, i en sidegate og trakk seg raskt inn i et portrom. Piken passerte der borte uten å ha sett henne. Så ensom hun virket! Charlotte ble fylt av en hjerteskjærende medlidenhet og rettet seg opp. Medlidenhet var en følelse hun absolutt burde unngå nå. Ikke bli svak!

Hun måtte skynde seg, måtte tilbake og inn gjennom porten før den ble stengt klokken ni. Hun var ikke redd for portvakten og hadde forklaringen klar – om han skulle spørre. Og kappen hun hadde slengt over seg, tilhørte en av tjenestefolkene. Ingen skulle kjenne igjen den fornemme frøken Charlotte i den.

Endelig, der var porten. Jo da, vakten stoppet henne. Hun holdt bylten et øyeblikk og mumlet: – Enda en død. Skal bare ut med den til ...

Portvakten viftet henne videre uten å se mer på henne.

Hun så skogen fremfor seg nå, de taggete grantoppene sto i silhuett mot ildskinnet bak. Også månen lyste denne frostkalde kvelden, så det var ikke vanskelig å finne veien. Om hun bare ikke hadde vært så utmattet! Vondt hadde hun også, og nå og da kjente hun med skrekk hvordan en varm, klam fuktighet vætet det håndkleet hun hadde tatt på seg for å stanse blødningen.

Barnet hadde hun født på høyloftet ovenfor stallen; hun hadde holdt et trestykke i munnen for ikke å skrike. Så hadde hun ligget utmattet en lang, lang stund før hun uten å se på barnet hadde pakket det inn og reist seg igjen på skjelvende ben. Navlestrengen hadde hun ikke brydd seg om, hun hadde ingenting med det barnet å gjøre, syntes hun. De lave, ynkelige pipene hadde hun dempet med et klede.

Det levde fremdeles, hun kunne kjenne en liten bevegelse nå og da. Godt at det ikke hadde skreket ved byporten!

Hun visste at hun hadde fjernet alle spor på høyloftet. Om hun nå bare kunne bli kvitt denne skammens byrde og så komme usett inn i palasset igjen. Da skulle hun være fri, fri! Endelig!

Nå var hun tilstrekkelig langt inne i skogen. Der borte, under det store grantreet, langt fra stien ...

Charlotte Meiden skalv på hendene da hun la bylten på den hardfrosne, snøfrie bakken. Med en heftig følelse av gråt i brystet pakket hun forsiktig om det lille livet med et ullklede og et sjal, og så satte hun et medbrakt krus med melk inntil barnets kinn. Innerst inne visste hun godt at barnet aldri kunne nå melken, men hun nektet å tenke alvorlig over det.

Så ble hun stående et øyeblikk mens en uventet, grenseløs følelse av savn og fortvilelse raste gjennom henne, før hun på frosne ben vaklet innover mot byen igjen.

Silje vandret videre, takknemlig for måneskinnet som kastet et svakt lys over gaten og gjorde det lettere for henne å se hvor hun tråkket, og å unngå alle utstikkende karnapper og andre underlige tilbygg. Skritt for skritt satte hun føttene fremfor seg, halvt i søvne, monotont og uten å tenke. For hvis hun gjorde det, ville hun kjenne kulden, sulten, trettheten og vissheten om at hun ikke hadde noe mål, ikke noen fremtid.

Det var noen som gråt i hennes nærhet.

Hun stanset. Hun var inne i et lite smug, på vei mot byporten i vest.

Alt var så mørkt i smuget, måneskinnet nådde ikke ned der. Gråten kom fra en bakgård. Hun fikk øye på en halvåpen dør.

Der var et barn som gråt. Sårt og hjerteskjærende. Silje gikk nølende inn i gården.

Der var det lysere. Måneskinnet fikk større makt på den lille, åpne gårdsplassen, som var omgitt av lave hus.

En liten jente på et par år lå på kne ved siden av en død kvinne. Barnet halte og dro i moren for å få henne våken igjen.

Silje var bare et barn selv, men hun var på samme tid en liten kvinne. Hjertet hennes ble rørt ved synet av det lille barnet, samtidig som hun vek tilbake for kvinnen. Ansiktet, fråden om munnen, alt sa med grusom tydelighet at pesten hadde slått til.

Trøndelag var blitt hardt rammet av denne farsotten, som egentlig var to. Alle slags sykdommer ble kalt pest, og denne gangen hadde en smitte kommet fra Danmark. Den ble iblant kalt «den spanske pipingen» og var en katarr med feber, hodepine og brystmerter. Men samtidig var det fra Sverige kommet en annen sott, en ekte pest med byller og hodepine som fremkalte vanvidd og sterke smerter i siden. Silje kjente tegnene; hun hadde sett dem så altfor mange ganger.

Piken hadde ikke sett henne. Silje tenkte langsomt på grunn av utmattelsen, men så mye visste hun:

Hun hadde vært alene om å overleve pesten hjemme i koi. Hun hadde vandret blant byens døde lenge nå uten å bli smittet. Silje var ikke redd for sin egen del. Men det lille barnet?

Det hadde ikke mye håp om å klare seg fra sykdommen. Og hvis hun ble her alene med moren, hadde hun overhodet ingen muligheter.

Silje falt på kne ved siden av piken, som nå vendte det forgråtte ansiktet mot henne. Det var en vakker, liten pike, robust bygget, med mørke lokker, mørke øyne og sterke, små hender.

- Din mor er død, sa Silje mykt. - Hun kan ikke snakke med deg mer. Du må bli med meg nå.

Pikens lepper skalv, men forskrekkelsen hadde fått henne til å holde opp med å gråte.

Silje reiste seg og kjente på dørene ut mot den lille gårdsplassen. De var låst alle tre. Kvinnen hørte nok ikke til her. Hun hadde kanskje bare søkt hit inn for å dø?

Og ingen ville åpne om Silje banket på, det visste hun av erfaring.

Med raske bevegelser rev hun av en bit av den fillete kjolekanten sin og knyttet det sammen til noe som kunne ligne på en dukke. Det la hun i den dødes hender, for at hun ikke skulle gå igjen og forfølge sitt barn. Så ba hun en stille bønn for den ulykkeliges sjel.

- Kom, sa hun til piken. - Vi må gå.

Barnet ville ikke. Hun holdt fast i kåpen til moren, den virket vakker og ikke altfor slitt. Piken var også velkledd. Ingen overdådighet, men enkle og pene klær. Moren måtte ha vært en gnistrende skjønnhet en gang. Nå stirret de sorte øynene blindt opp mot månen.

At Silje kunne ta den dødes kappe for å beskytte den forfrosne kroppen sin, falt henne ikke engang inn. Det var utenkelig for henne av mange forskjellige grunner, men det viktigste var vel det motbydelige ved tanken.

- Kom, sa hun igjen, nokså hjelpeløs overfor den hikstende gråten. Hun løsnet forsiktig pikens hender og løftet henne opp. - Vi skal prøve å finne litt mat til deg.

Hvor hun skulle finne den, hadde hun ingen anelse om, men ordet «mat» hadde en magisk virkning. Piken resignerte med et skjelvende, gråtfylt sukk og lot seg bære ut av bakgården. Men det lange blikket bakover til moren var så fylt av sorg og fortvilelse at Silje visste hun aldri ville glemme det.

Barnet gråt stille mens hun bar det videre gjennom gatene det siste stykket mot porten. Piken hadde tydeligvis grått så lenge at hun var for utmattet til å gjøre motstand.

Men Siljes problem var blitt fordoblet. Nå hadde hun også ansvaret for et annet menneske. Et barn som med all sannsynlighet ville dø av pesten om noen dager ... Men inntil da måtte hun sørge for at piken ikke sultet.

Hun nærmet seg byporten nå; hun kunne se lysskjæret fra likbålplassen mellom husene. Det var så kaldt i disse dagene at de ikke kunne begrave sine døde, derfor ble de nødt til å brenne dem. Ellers fantes det en massegrav som ... Nei, Silje ville ikke tenke på så tragiske ting nå.

Hun så en kvinne som sto og lente seg mot en husvegg, tydeligvis i ferd med å sige sammen hvert øyeblikk. Silje gikk nølende bort til henne.

- Kan jeg hjelpe deg med noe? spurte hun forsiktig.

Kvinnen vendte seg mot henne med matte øyne. Det var en ung dame med fornemt utseende, men nå var hun likblek, og svetten silte nedover ansiktet.

Da hun fikk se Silje, samlet hun all sin kraft og begynte å gå videre. – Meg kan ingen hjelpe, mumlet hun idet hun forsvant rundt gatehjørnet. Silje så etter henne, men fulgte henne ikke. Det er vel pesten igjen, tenkte hun, og mot pesten er det ikke noe jeg kan gjøre.

Så var hun ved porten. Det var ennå en stund til den skulle stenges. Men Silje ville ikke inn i byen igjen. Der fantes det ingen hjelp for henne og barnet, det visste hun. Hun måtte forsøke å finne en låve på landsbygden eller noe sånt.

Bare hun ikke møtte rovdyr!

Men de var ikke verre enn de løse eksistensene som holdt til omkring torvet inne i byen. De fulle mennene eller andre samvittighetsløse personer som forsøkte å antaste henne om hun kom i nærheten av deres områder. De som var blitt fullstendig likegyldige mot smittefaren, eller som ante at deres tid var i ferd med å renne ut, og derfor forsøkte å få med seg alle livets nytelser før det var for sent.

Portvakten spurte hvor hun hadde tenkt seg så sent på kvelden, men var egentlig mindre interessert i dem som ville ut, enn dem som ville inn. Hun forklarte at de var blitt forvist på grunn av sykdomstegn, og det godtok han umiddelbart. Med en håndbevegelse viftet han dem forbi. Han brydde seg ikke om at de førte smitten videre, ikke i det hele tatt! Hovedsaken var at den forlot byen hans.

Varmen fra ilden lokket der borte. Silje begynte å gå raskere, for tenk om de slukket bålet før hun nådde dit? Men først måtte hun gå gjennom skogen som lå mellom byen og henrettelsesplassen. Silje hadde forvillet seg til det vonde stedet, galgebakken, den gangen hun var kommet til Trondheim, men hun hadde skyndt seg raskt derfra, skremt av stanken og alt det hun så.

Men nå tvang lengselen etter varme henne dit. Å få holde de forfrosne hendene opp mot bålet, å få vende ryggen til og kjenne varmen trenge gjennom klærne og inn på den huden som bare hadde kjent kulde i utallige dager og netter – det var som en ønskedrøm.

Skogen ... Hun stanset i skogbrynet.

Silje var redd for skogen, hadde alltid vært det, slik som folk fra de åpne bygdene var det. Den skjulte så mye usett.

Piken ble for tung for den utslitte kroppen hennes, og hun måtte sette henne ned.

– Kan du gå selv? spurte hun. – Så skal jeg bære deg igjen om en stund.

Barnet svarte ikke, men adlød apatisk og småhikstende.

Skyggene var så mørke inne mellom stammene. Siljes øyne var blitt temmelig vant til nattemørket, og angsten grep henne på ny. Hun syntes hun så hemmelighetsfulle skikkelser med brennende øyne bak trærne. Hun tenkte over at svart aldri var bare svart, men en hel skala av nyanser – før de gikk over i det som kunne kalles grått.

Piken var også redd. Men redselen hadde stilnet gråten hennes, og hun bare trykket seg tett, tett inntil Silje og jamret seg svakt nå og da.

Silje følte seg tørr i munnen. Hun forsøkte å svelge for å hjelpe på tørrheten, men redselen greide hun ikke å bli kvitt. De måtte ta seg frem skritt for skritt, og hun forsøkte å konsentrere seg om lysskinnet fra den andre siden. Det hjalp ofte. Hun våget

ikke snu seg, men hadde hele tiden følelsen av at hun hadde konturløse skikkelser tassende i hælene ...

Da de var kommet omtrent midtveis i skogen, kjente Silje hvordan blodet strømmet gjennom kroppen hennes og forlot ansiktet. Hun gispet.

Nok en gang hørte hun barnegråt. Men *dette* ville hun ikke, en slik gråt klarte hun ikke!

Hjertet hennes slo med en vanvittig fart.

Barnegråt i en skog. Ynkkelige lyder fra et spedbarn.

Det kunne bare bety én ting - en utburd.

Silje var vettskremt for utburder. Hun hadde hørt tallrike historier om dem og alltid fryktet at hun selv skulle komme ut for en. Hun visste at de var livsfarlige.

Utburder var gjenferd etter barn som var født i hemmelighet og satt ut for å dø for lenge, lenge siden. Og etterpå besøkte de alle som gikk forbi den hemmelige graven deres. Å, hun kjente disse historiene om hva som hendte med folk som kom for nær en slik grav i skogen! Om spedbarnet, høyt som et hus, som med uutholdelige skrik fulgte etter mennesket med skritt som dundret i jorden, og som så klamret seg fast på ryggen til en slik at en sank ned i jorden til knærne. Hun kjente også til alt det et slikt gjenferd kunne omskape seg til. Svarte hunder, barnelik uten strupe, ravner og krypdyr. Alle like ondskapsfulle.

Silje sto som lammet. Bena ville ikke adlyde hennes bønn om å storme vekk fra dette stedet.

Men den lille piken som trykket seg tett inntil henne, reagerte ikke på samme måten som hun.

Hun sa noe som Silje ikke forsto. Et eneste ord, kanskje et navn? Det hørtes som «Nadda» eller noe slikt.

Kunne hun ha hatt en liten bror eller søster som nettopp var død? Det var slett ikke umulig.

Piken begynte å trekke i hånden hennes, ville dra henne i retning av barnegråten der inne blant trestammene et stykke fra den stien som Silje innbilte seg at de gikk på.

Silje vegret seg, hun ville helst bort derfra.

Barnet gjentok ordet eller navnet en gang til. Stemmen var gråtkvalt igjen.

- Men det er farlig, protesterte Silje. - Vi må gå, fort, fort!

Løpe derfra? Med et kjempestort gjenferd i hælene? Nei, det ville være enda verre.

Et annet, mykere minne senket seg over henne. Om utburders fortvilede ønske om å bli kristnet. Om deres rop på moren.

Hva gjorde en med gjenferdene for å gi dem ro? Leste messer over dem? Men hun var ingen prest. Eller ... vent! Det fantes en ramse, en besvergelse. Om hun bare kunne huske den! Noe om at «jeg døper deg ...».

Best å gjøre alt på en gang.

Silje trakk pusten dypt, og så begynte hun å ramse opp alle de bønner hun hadde lært. Det ble protestantiske og katolske om hverandre, bruddstykker hun husket fra sin tidligste barndom, og lekser hun hadde lært hos presten.

Med nølende skritt, klar til å flykte ved det minste tegn på fare, nærmet hun seg

gjenferdet.

Det hadde stilnet nå. Bønnene hadde hjulpet!

Hun ble litt sikrere og satte opp farten. Samtidig forsøkte hun å sette sammen et ritual som kunne passe som dåp. Piken trakk ivrig i henne for at de skulle skynde seg.

Mens de famlet seg frem, mumlet Silje med ustø stemme:

- «Jeg fant deg i mørket om natten. Derfor kristner jeg deg Dag, hvis du er en gutt. Og du var dømt til å dø en dag - for hvor lenge siden, vet jeg ikke. Derfor kristner jeg deg Liv, hvis du er en pike.»

Hørtes det dumt? Greide det seg som dåpsmesse? For sikkerhets skyld la hun til «i Jesu Kristi navn, amen», vel vitende om at hun ikke hadde rett til å uttale så hellige ord. De var forbeholdt prestene.

Farlig kanskje, å kalle et barn Liv? Kanskje utburden da virkelig fikk liv, reiste seg opp i et skremmende velde ... Nei, slike tanker måtte hun ikke tenke. Nå hadde hun gjort det beste hun kunne, og så fikk hun be om at det var tilstrekkelig.

Piken ville absolutt finne utburden, noe som forsterket Siljes tro på at hun hadde hatt mindre søsken. Det var nytteløst å forsøke å stanse henne, det var bare å følge med.

Her et sted burde det være. Hun stanset, bøyde seg ned og begynte å lete i mørket under trærne. Hjertet hamret av skrekk, og de forfrosne fingrene skalv.

Men å ta i en utburd?

Hvordan ville det føles? Ville det ikke være noe som helst der? Kanskje bare inntørkede ben? Eller ville det være noe ekkelt og slimete? Eller ville noe, sterkt som jern, gripe om håndleddet hennes? Hun ønsket hun kunne flykte fra alt sammen, da hun plutselig skvatt til.

Jentungen hadde visst funnet noe. Hun skravlet i vei, fullstendig uforståelig. Og så hørte Silje en skramlende lyd, som fra en tregjenstand.

Hun kjente etter. Hendene hennes støtte mot et håndtak av tre. Det kjentes ut som et ølkrus med lokk.

Dette var da ikke så farlig. Hendene lette videre.

Tøy ... Varmere enn den hardfrosne bakken.

En liten bylt.

Da hun rørte ved den, begynte den spede barnegråten igjen. Silje samlet alt sitt mot og lette forsiktig i det tykke kledet.

Varm hud. Det *var* et barn - og det var levende. Ikke noe gjenferd, bare et barn som var lagt ut for å *bli* det.

- Takk skal du ha, hvisket hun til den lille piken. - Du har reddet et barneliv i natt.

Piken kjente ivrig på barnet i bylten. - Nadda, sa hun igjen, og Silje hadde ikke hjerte til å jage bort det pestbefengte barnet.

Kruset. Hun ristet på det. Det skvalpet. Silje stakk en finger nedi og kjente noe vått som ennå ikke var iskaldt.

Hun slikket på det.

Melk! Å Hellige Fader, det var melk!

Med et rykk våknet hun opp fra den rusen som hadde besatt henne, og oppdaget at hun hadde satt kruset til munnen, klar til å drikke alt i en slurk.

Barna. Hun måtte ikke glemme dem!

Men bare en liten slurk?

Nei, da ville hun ikke greie å stoppe.

Piken først. En tredjedel måtte hun få.

Hun hørte de dype, lykkelige klukkene da barnet drakk. Det var hjerteskjærende vanskelig å ta det lille kruset fra henne, men hun måtte. Piken reagerte heftig, med et raseri som nesten skremte Silje.

- Nadda må få, hvisket hun, og det roet piken. Dessuten hadde vel melken gjort sin virkning på den lille kroppen. Det trengtes ikke så mye for å mette en slik stakkar.

Men spedbarnet? Hva gjorde hun med det?

Barnet syntes å være innsvøpt i flere lag, innerst hadde det et klede som lyste grått i kveldsmørket. Silje tok den ene snippen og krøllet den sammen, så dyppet hun den i kruset og puttet den i barnets munn.

Det lille livet ville ikke drikke. Silje visste ikke så mye om nyfødte, visste ikke at de ofte var mette og ikke trengte mat den første levedagen. Hun visste ikke at ikke alle barn hadde sugeinstinkt umiddelbart. Hun følte seg bare fortvilet og hjelpeløs.

Hvordan hun enn strevde, ville ikke barnet ta til seg melk. Til slutt ga hun opp. De måtte videre, og hun kunne ikke bære på kruset også, for hun hadde bare to armer. Med dyp skyldfølelse drakk hun opp resten selv, og det smakte ikke så godt lenger når hun visste at hun stjal det fra en annen.

Så reiste hun seg, tok spedbarnet i favnen og den lille piken i hånden. Et nærmest desperat latteranfall kom over henne. Hva i all verden var det egentlig hun gjorde? Den blinde leder den halte, tenkte hun. Ikke var hun til særlig hjelp for barna, nei!

Men melken hadde mettet og styrket dem, både piken og henne. Noe av Siljes redsel for mørket hadde også veket unna. For nå lyste ildskjæret klart og sterkt mellom stammene.

Hun stanset ved skogbrynet og så ned på den vemmelige plassen. Et veldig bål kastet stinkende røykskyer mot henne. Foran bålet så hun galgene, svarte mot den røde ilden, og ved siden av sto torturinstrumentene som viste hvilken fantasi menneskene plutselig ble utrustet med når de fikk muligheten til å plage andre. Der så hun gapestokken. Et bål var tent ved siden av - om man ønsket glødende tenger eller sverd. Store, uhyggelige kroker til å henge opp lovbryterne på, torturredskaper som var så groteske og djevlesk utspekulerte at hun stønnet ved synet av dem.

Det mest fremtredende redskapet var imidlertid steilehjulet, hvor de ulykkelige ble radbrukket og ...

- Å nei! jamret hun lavt. - Å nei, nei!

Skikkelser beveget seg mellom alle disse grufulle apparatene. Hun så mestermannen med den sorte hetten som skjulte de avskårne ørene. Rakkeren hans, den mest foraktede mannen i Trondheim, løp geskjeftig omkring i nærheten av ham - og fogdens knekter fantes overalt. De hadde en mann mellom seg. En ung mann med lyse krøller og bakbundne hender, klar til å bindes til steilehjulet.

- Nei, ikke gjør det, hvisket hun igjen.

Profilen hans ble belyst av ilden, og han var så opprørende ung og vakker. Siljes hjerte

krympet seg av smerte, det var som om hun tok på seg hans kommende pinsler.

De sto der med redskapen som skulle knuse hvert ben i kroppen hans.

Og mestermannen - boddelen eller skarpretteren eller hva en nå vil kalle ham - gikk tungt og verdig omkring med en øks med svært bredt blad i hånden.

Så skulle altså fangen pines først og så dø.

Nei, Silje ville ikke det. Hun hadde ikke møtt så mange unge menn i sitt liv, men denne var helt spesiell. Hva kunne han være, tro? En tyv? Nei, da ville det ikke vært et slikt massivt fremmøte av knekter og voktere her. Han måtte være noe langt finere.

Så langt hadde hun kommet i tankene sine da hun rykket til, heftig og ukontrollert, av at en dyp stemme lød fra skogen tett bak henne.

- Hva gjør du her, kvinne?

Både Silje og piken snudde seg brått, og piken skrek til. Silje hadde lyst til å gjøre det samme, men hun klarte å beherske seg.

Inne mellom trestammene sto en høy skikkelse som så ut til å være en slags mellomting mellom dyr og menneske. Men så la hun merke til at han bare var kledd i en halvlang kappe av ulveskinn, og at det var den raggete hetten som fikk hodet hans til å se ut som et dyrehode. Og likevel syntes det å være noe galt med skuldrene hans - de var kraftige som hos et hanndyr. Et par smale øyne glødet mot henne i et merkelig dramatisk ansikt, staselig og uhyggelig på en gang. Han viste tenner, raskt som et advarende ulvegrin. Hun så ham bare nå og da, når det flakkende lyset fra bålet falt på ham. I neste øyeblikk var han skjult i skyggene. Han sto helt urørlig.

Hun svarte dirrende på spørsmålet hans: - Ville bare varme meg litt ved ilden, herre.

- Er det dine barn? spurte han med den mørke, harde stemmen.

- Mine? gjentok hun med et nervøst smil, stivt av kulde. - Jeg er bare seksten år, herre. Jeg fant disse to i kveld. De var etterlatt alene.

Han betraktet henne lenge og ettertenksomt, og hun ble nødt til å senke blikket i dyp redsel for denne åpenbaringen. Også piken var skremt. Hun gjemte seg bak klærne til Silje.

- Så du reddet dem? sa han. - Vil du redde et liv til i natt?

De brennende øynene hans fikk det til å krympe seg i henne av en uforklarlig angst. Hun svarte forvirret og sjenert: - Et liv til? Jeg vet ikke ... forstår ikke ...

- Ansiktet ditt er preget av sult og forsakelser, så du kan gå for å være et par-tre år eldre. Du kan redde min brors liv. Vil du?

Gjennom hodet hennes fløy den tanken at så ulike brødre hadde hun aldri før sett. Den vakre, lyse gutten der nede, og dette udyret med en mørk, strihåret lugg hengende nedover pannen.

- Jeg vil ikke at han skal dø, sa hun nølende. - Men hvordan skal *jeg* kunne redde ham?

- Jeg kan det ikke selv, sa mannen. - De er for mange, og de er ute etter meg. De ville ta meg også, og det ville ikke være noen hjelp for ham. Men du ...

Han tok opp et lite, sammenrullet papir fra lommen. - Her. Ta dette brevet med kongelig segl! Si til dem at du er hans hustru, og at dette er hans barn. Dere bor her i

traktene, hans navn er Niels Stierne, og han er kongens sendebud. Hva heter du, forresten?

- Silje.

Han skar en irritert grimase. - *Cecilie*, dumme pike! Du kan ikke hete Silje som en uvitende bondepике! Du er grevinne, tenk på det! Du må lure dette brevet usett inn i klærne hans og late som om du finner det igjen.

Det hørtes dristig, tenkte hun. - Men hvordan skal jeg kunne gå for grevinne? Det er det ingen som tror på.

- Har du ikke sett på det barnet du bærer? sa han kort.

Hun senket blikket og skvatt til. - Nei, men ...

Lyset fra ilden var sterkt nå, hun så alt tydelig.

Ytterst var barnet inntullet i et sjal av fineste ull, vevet så spindelvevstynt og lett at Silje aldri hadde sett noe lignende. Det var gulltråder innvevd, og det tynne ullkledet under hadde et ubeskrivelig vakkert mønster. Franske liljer, trodde hun det het. Og innerst stakk det frem et blendende hvitt teppe, det var det hun hadde dyppet melken i.

Mannen tok et skritt fremover. Hun rygget instinktivt tilbake. Det sto en aura av hedensk urtid omkring ham, av ubeskrivelig mystikk og dyrisk tiltrekning, samtidig som han hadde en enorm, nesten majestetisk myndighet.

- Barnet er blodig i ansiktet, sa han og tørket bort blodet med en flik av tøyet. - Det er nyfødt. Er du sikker på at det ikke er ditt?

Silje følte seg dypt krenket. - Jeg er en ærbar pike, Deres nåde.

Munnen hans krøket seg til et lite smil, samtidig som han kastet et urolig blick ned på henrettelsesplassen. Men ennå var de ikke klare, ennå var det bare en prest som så ut til å forsøke å overtale broren hans til å bekjenne sine synder.

- Hvor fant du barnet?

- Inne i skogen her, utlagt for å dø.

Han rynket de sorte øyenbrynene. - Sammen med piken? spurte han skeptisk.

- Nei, nei, henne fant jeg inne i byen over morens døde kropp.

- Pesten?

- Ja.

Han så fra henne til barnet. - Sannelig er du modig, sa han langsomt.

- Pesten er jeg ikke redd for. Den har vært min ledsager i mange dager. Den slår ned omkring meg - men aldri i meg.

Noe som kunne minne om et smil, viste seg i det fryktinngytende ansiktet. - Ikke i meg heller. Du går ned dit, da?

Hun nølte med svaret, så han fortsatte: - Barna beskytter deg, så ikke du også blir tatt. Men de må ha navn.

- Å, jeg vet ikke om barnet er en pike eller en gutt. Men jeg har døpt det til Liv eller Dag. Jeg trodde det var en utburd, og derfor verget jeg meg med en nøddåp.

- Forståelig. Og piken?

Hun tenkte seg om. - Nattbarn er de begge to. Natt, mørke og død omga dem da jeg fant dem. Jeg vil kalle henne ... Sol, tror jeg.

Nok en gang så han på henne med de underlige øynene, som mest av alt lignet lange,

lysende spalter. – Du har visst flere tanker i hodet enn folk flest. Da går du?

Silje rødmet over de rosende ordene. De varmet henne. – Jeg skal ikke nekte for at jeg er redd, herre.

– Du skal bli belønnet.

Hun ristet på hodet. – Penger hjelper meg ikke. Men ...

– Ja? sa han.

Barna ga henne mot. Med hevet hode sa hun: – Ingen tar imot omstreifende fremmedfolk i disse tider. Barna er mitt ansvar nå, og selv er jeg gjennomfrossen. Kunne De skaffe oss mat og husrom og varme, så er jeg villig til å våge livet for den unge greven.

Ilden var ikke så kraftig lenger, så den fremmede mannens ansikt lå igjen i skyggene. Han tenkte raskt over mulighetene.

– Det kan jeg ordne, lovet han.

– Godt! Da går jeg. Men klærne mine? Ingen grevinne går i slike filler.

– Jeg har tenkt på det. Se her, ta denne!

Under ulveskinnskappen løsgjorde han en kappe av dypblå fløyel. Den rakk ham til hoftene – henne ned til føttene. Hun stakk hendene ut gjennom slissene.

– Så! Den skjuler det verste. Hold den godt sammen omkring deg. Og ta bort de fillene fra skoene!

Silje gjorde som han sa. – Og språket mitt?

– Ja, sa han nølende. – Det forundret meg. Det hører ikke direkte hjemme blant fattigfolk. Kanskje du kan lyde som en grevinne. Gjør ditt beste!

Hun trakk pusten dypt. – Ønsk meg lykke til, herre!

Han nikket bistert.

Så lukket hun øynene et øyeblikk og trakk pusten dypt, som for å konsentrere seg. Hun tok et fastere grep om hånden til piken, og med spedbarnet i favnen og døden i hjertet begynte hun å gå nedover. Ned til plassen hvor de nå hadde begynt å binde ungguttens hender til steilehjulet.

I ryggen kjente hun menneskedyrets blikk. Det føltes som om det brant seg gjennom henne.

En så forunderlig, selsom natt, tenkte hun. Og den har knapt nok begynt ennå!

KAPITTEL 2

Da Silje kom ut på den åpne plassen, satte hun opp farten. Det var så vidt den lille piken klarte å holde følge med henne. På langt hold ropte hun med opprørt stemme:

- Hva i all verden er det dere holder på med?

Hun behøvde ikke å spille opprørt. Hun var det, hun var rede til å våge sitt unge liv for den ulykkelige greven. Tenk, han var kongens sendebud! Ja, var det ikke det hun hadde visst, at han hadde vært finere enn andre?

Mennene vendte seg mot henne. Bøddelen gryntet og tok et hardere grep om øksen. Han var kanskje redd for å miste offeret sitt?

- Er dere blitt aldeles forrykte, usle håndlangere? skrek hun. - Det er min mann dere behandler på den måten!

Hun kastet et raskt blikk på mannen som hang fastbundet til steilen. Ansiktet hans var blekt og sammenbitt. Under den innbitte fasaden truet sammenbruddet. Aldri hadde hun sett en panisk redsel bli så godt skjult!

Han var like overrasket som dem over hennes ankomst, men han gjenvant fatningen fort.

- Nei! ropte han. - Du skulle ikke ha kommet hit. Og så med barna!

Knektenes kommandant gjorde en foraktelig grimase og ville skyve henne vekk. - Hvis dette er Deres mann, frue, så beklager jeg virkelig på Deres vegne.

- Vet De da ikke hvem han er? spurte hun, fremdeles like opprørt. Til tross for redselen fant hun det riktig spennende å få spille rollen som denne unge grevens hustru.

- Hvem han er? Det vet vi bare så altfor godt!

- Så det vet dere? Og likevel behandler dere kongens sendebud på denne uhørte måten?

Mannen på steilen satte i et rasende utrop: - Du har ingen rett til å avsløre meg!

Hun vendte seg mot ham og ble slått av hvor elegant og vakker han var på nært hold, selv om hun fremdeles kunne spore dødsangsten dypt inne i øynene hans.

- Nei, du ofrer vel heller livet enn å si noe, avbrøt hun like rasende. - Uten å tenke på oss, din hustru og dine barn. Men jeg har ikke til hensikt å miste deg. Herr kommandant, jeg er grevinne Cecilie Stierne, og dette er Hans Majestets sendebud, Niels Stierne. Ettersom min mann er fra denne landsdelen, er det alltid han som blir sendt hit.

- Cecilie! skrek «mannen hennes».

- Nå tier du! Der sitter jeg hjemme på gården og venter på livstegn fra deg, og så får jeg høre at noen stympere blant kongens egne menn har grepet deg og ført deg hit. Jeg bega meg hjemmefra med en eneste gang, og hva finner jeg?

Hun gikk nærmere kommandanten og mumlet lavt: - Han er her på hemmelig oppdrag.

- Tro ikke på henne! skrek fangen. - Hun bare lyver!

Kommandanten var blitt en anelse usikker - men bare en anelse. - Hvorfor har han i så fall ikke sagt noe? sa han spotsk.

- Det må da vel De vite, at en kongens kurer aldri, aldri noensinne røper sitt ærend? Heller går han i døden.

Lukten lå sur og kvelende over hele området. Det blinket i hjelmene til knektene i lysskjæret, og mestermannen svingte utålmodig den tunge øksen sin med susende, svisjende hvin gjennom luften.

Lederen syntes å vakle litt i sin sikkerhet, mest på grunn av det troverdige spillet til Silje, og så sa han barskt:

- Vi vet hvem denne mannen er. Han er Heming Fogdedreperen, og det er en pris på hodet hans.

Ved siden av Silje lå tommeskruene og tvingene, begge med umiskjennelige brunrøde flekker. Hun måtte bekjempe et illebefinnende og stilte seg rett foran kommandanten. Nå var hun helt inne i rollen - og noe hjalp det nok at hun visste at dyrisk gule øyne fulgte henne oppe fra skogen. - Ser han ut som en fogdedreper? Riktignok er han skitten og medtatt, men etter en slik ridetur over fjellene ville De også ha vært det. Se på de edle ansiktstrekkene hans. Se på hans barn, hans døtre! Er det en morders barn?

Hun sa med vilje døtre, for hvis de ikke trodde henne, kunne det tenkes at de ville drepe minstebarnet også. En sønn av en illgjerningsmann ville det være dumt å la leve. Hun håpet at de ikke ville undersøke barnet. Og om de gjorde det, håpet hun at det var en pike. Ellers ville hun komme i et noe underlig lys.

Hun fortsatte: - Mine små døtre, Sol og Liv, skal de bli farløse? Hva tror De kong Fredrik sier til det?

Kommandanten så på henne med et blick som fremdeles lyste av forakt. - Og hva er så hans betydningsfulle ærend her oppe, om jeg tør spørre?

- Nei, vet De hva! Tror De min mann ville røpe det, selv for meg? Så usvikelig lojal er han mot sin konge at han ikke engang ville vise frem brevet, men heller dø. Og den lojaliteten vil dere drepe ham for!

- Brevet? lo kommandanten. - Han har ikke noe brev på seg. Og hvordan vet *De* at han har et med seg nå?

- Fordi han alltid har det. Og jeg har selv sydd gjemmestedet i klærne hans.

- Vi har ransaket ham.

- Ikke godt nok.

Silje vendte seg lynraskt fra dem mot den fastlenkede mannen, og med brevet skjult i hånden søkte hun innenfor beltet hans til hun klarte å gjemme brevet i bukselinningen. Hun fomlet nok litt, for barnet hun hadde på armen var i veien, men tiden var knapp, så det stakkars barnet fikk finne seg i å bli klemt litt hardt.

Fangen protesterte vilt. - Cecilie, dette tilgir jeg deg aldri!

De var over henne som hauker, men med et rykk rev hun i stykker linningen og «fant» brevet.

Kommandanten rykket det fra henne.

- De kunne bare våge å bryte Hans Majestets segl! brølte greven og Silje i munnen på hverandre.

- Naturligvis gjør vi ikke noe slikt, svarte kommandanten stivt.

Han stirret granskende på seglet og snudde og vendte på brevet.

- Det er ekte, sa han kort, med dårlig skjult skuffelse.

Så vendte han seg mot mennene sine. - Hvem var det som påsto at han var Heming Fogdedreperen?

De andre skjøv frem en knekt.

- Jeg kunne ha sverget på ... begynte denne.

- Hvor godt kjente du til Fogdedreperen?

- Jeg har sett ham én gang.

- På nært hold? Snakket med ham?

- N-nei. Jeg så ham ovenfra. Han kom ridende gjennom et pass den gangen. Men jeg så det blonde håret. Og ansiktet. Han lignet denne mannen, herr kommandant.

- Lignet? Er det alt du hadde å gå etter?

Knekten krympet seg der han sto. Han fant ikke noe svar.

En stor skygge hadde lenge hengt som en trussel ved siden av Silje, men hun hadde ikke våget å se til siden. Nå kastet hun et raskt blick dit - og det var så vidt hun klarte å holde seg på bena. Det var enda en galge, og den var opptatt. En kropp dinglede sakte frem og tilbake i repet, og akkurat nå snudde den seg slik at Silje kunne se ansiktet hans. Hun kvalte en jamring. Instinktivt forsøkte hun å stille seg slik at den lille piken ikke skulle se det - men barnet tittet åpent og troskyldig opp på den uhyggelige skikkelsen i repet. Hun lo til og med litt, som om hun fant det morsomt at den voksne mannen hang der og dinglede. Hun forstår ikke alvoret, tenkte Silje lettet.

Kommandanten i sin staselige mundur, med kyrass og vide knebukser, snudde seg mot greven. - Vi er også kongens menn. Hvorfor sa De ikke noe til oss?

- Spioner og forrædere finnes det over alt. At det brevet ikke kommer i gale hender, er viktigere enn mitt liv. Hvis De nå vil løsne hendene mine ...

- Ja visst.

Han var fri og rettet seg stivt opp. - Og nå kanskje De tillater at jeg tar med meg min hustru og mine barn og fullfører mitt oppdrag?

Med et rykk våknet kommandanten opp av sine egne tanker og ga ham tilbake brevet med et lite bukk.

- Vi ber om unnskyldning, herr greve. Det hele var en misforståelse.

Mannen verdiget dem ikke et blick. - Kom, Cecilie! Jeg er *svært* misfornøyd med deg! Du har røpet meg, og det er et tungt slag for min ære.

- Deres hustru handlet aldeles riktig, Deres nåde, sa kommandanten i en smigrende tone. - En vakker gest som høver seg en hustru. Og De kan stole fullt og helt på vår diskresjon. Fortryllende barn, la han til og klappet piken på hodet. Han var tydeligvis ivrig etter å beholde den høye herres nåde.

Fangen tok «familien» sin med seg og vendte seg mot skogen. - Jeg må fortsette min ferd umiddelbart! Denne forsinkelsen har kostet landet mye, sa han over skulderen med en irritert mine.

Silje hørte en murring bak seg og snudde seg. Der sto bøddelen og stirret på henne med et hatefullt blick og gjorde ikke noe forsøk på å skjule sin skuffelse.

Men Silje pustet lettet ut. Kommandanten hadde trodd hennes ord.

Det var heldig for henne at fogdens knekter ikke hadde så forferdelig god greie på hva som foregikk rundt den danske tronen. Ellers ville de nok ha undret seg mer over at kongens betrodde sendebud var norsk og snakket med en umiskjennelig trøndersk dialekt.

Fredrik II var en nokså rettskaffen konge, men spesielt interessert i Norge var han ikke. Han hadde ikke vært i landet siden 1548, da som tronfølger – men aldri etter at han var blitt konge. I stedet skjøttet lensmennene – også kalt lensherrene – hans verv, og slik hadde det vært siden Norge var kommet under dansk herredømme i 1537. I Trondheim het nå lensmannen Jacob Huitfeldt. Hvis han gjennom sin fogd fikk høre om Siljes bedrift, ville han nok bli fra seg av raseri, for så uvitende hadde ikke noen kommandant lov til å være.

Og Silje visste enda mindre. Hun var bare stolt over å ha reddet et så viktig sendebud.

Ettersom danskene hadde overlatt det meste av styret til de norske fogdene, ble det disse som ble utsatt for folkets ulmende hat. Skattene var fryktelige, og festeavgiftene ble presset opp, bøndernes varer ble veid med falske vekter, og de måtte selge varene sine til langt under markedspris. Masser av «gaver» måtte de også ut med. Og ekstraутbyttet av utpressingen gikk rett i fogdens lommer.

Naturligvis ledet slike tilstander til opprør. Men feilen var at alle opprørene var så lokalt avgrensede at de aldri fikk noen betydning. I Trondheim len hadde bøndene hatt en leder, Rolf Lynge, for seks år siden da lensmannen på den tiden, Ludvig Munk, hadde presset dem for hardt. Nå var det, etter det Silje visste, ganske stille i lenet. Men Silje visste da heller ikke så mye ...

Hjertet hennes hamret av lykke over å ha reddet denne åpenbaringen av en mann. Hun smugtittet på ham fra siden i taus beundring.

Så snart de nådde skogbrynet, skyndte den vakre, unge mannen seg inn mellom trærne. De hadde ikke nådd langt før en veldig skygge kom imot dem.

– Fordømte idiot! hveste mannen i ulveskinnskappen og slo til greven over ansiktet.

Ynglingen sprang krenket lenger inn i skogen.

– Slår De Deres bror? Silje var helt forferdet.

– Han er ikke min bror.

– Men De sa ...

– Hva skulle jeg gjøre? sa han kort. – Komme med hele forklaringen? Det var det ikke tid til.

– Jeg synes ikke noe særlig om at De lyver for meg, sa Silje mørkt mens hun tok imot skinnfillene og snørte dem om bena igjen. Spedbarnet hadde hun lagt på bakken, for det forekom henne utenkelig å rekke det til dette menneskedyret.

Stemmen hans var hes og hard. – Jeg var tvunget til å lyve. Mannen måtte reddes, ellers ville han ha angitt oss alle, så redd for smerter som han er. Dessuten trenger vi ham.

Silje undret seg i sitt stille sinn på hvem «vi» var.

– Så da er De altså ikke greve? Siden dere ikke er brødre?

– Det er neppe han heller, lo han stille i mørket.

- Hva? Men jeg trodde på Deres ord. Jeg trodde jeg reddet en av kongens kurerer.

- Det var meningen du skulle tro det. Vær ikke så naiv, Silje! Det kan koste deg både dyden og æren - for ikke å snakke om livet.

Hun likte ikke at han sa det, for han utstrålte selv en slik sanselig kraft at hun nesten følte den plagsom.

- Å, dyden er jeg ikke redd for, sa hun og reiste seg opp. - Den har jeg slåss for mange ganger, og jeg har alltid vunnet.

Ordene hennes syntes å berolige ham. Hun hørte det på tonefallet da hun ville rekke ham fløyelskappen. Han ville ikke ta imot den.

- Du har bedre bruk for den enn jeg. Og ... spedbarnets klær ... ta vare på dem, Silje! De kan komme deg til nytte en gang. Kom nå!

Han mener vel at jeg kan selge dem når jeg er i knipe, tenkte hun og fulgte etter i sporene hans. Han virket så utrolig svær foran henne i mørket, men det var vel kanskje ulvepelsen som gjorde det. Det var henne en gåte hvordan han kunne ta seg så raskt frem i den nattsvarte skogen, men forundret var hun egentlig ikke. Av den mannen ventet hun seg hva som helst. Hun kunne ganske lett forestille seg at han eide dyrenes evne til å ta seg frem i mørket.

- Vær så snill, ikke gå så fort, ropte hun lavt. - Den lille piken klarer ikke å holde følge.

Han ventet på dem, litt utålmodig, syntes hun.

- Jeg hørte deg snakke med det mordlystne pakket der nede, sa han da de nådde ham igjen. - Og jeg var imponert over hvor godt du greide å spille grevinne. Nå snakker du mer som en landsens jente. Hvem er du egentlig? Og hva er du?

- Jeg er ikke stort annet enn bare Silje. Så jeg tror De heller bør gå ut fra klærne mine enn språket. Det at jeg kan snakke fint når jeg vil, er en lang historie som det vil ta for lang tid å fortelle nå, sa hun.

Han tilpasset skrittene sine til deres og passet på at de ikke ble hengende etter. Den lille piken var tydelig trett nå.

Siljes tanker gikk til den vakre ynglingen. - Så vakker han var, sa hun henvørt, uten å tenke over hvem det var hun sa det til.

Mannen fnøs. - Ja, pikene synes det. Det var på grunn av en kvinne at han holdt på å sette livet til nå. Han glemte å være på vakt.

Silje ble beklemmt. - Ja, han har vel mange piker?

- Han er i hvert fall ikke noe for deg.

Så stanset han et øyeblikk. Da han fortsatte å gå, gikk han enda langsommere. - Forresten kunne han trenge en slik en som deg, sa han tørt.

- En som meg?

- Ja, en sterk, modig og snartenkt kvinne med hjertevarme. Det kunne kanskje gi ham den ryggraden han mangler.

- Jeg er verken sterk eller noe av det andre De sa! Han vendte seg brått mot henne i mørket, så tett ved at hun kunne kjenne varmen og utstrålingen fra den særpregede personligheten hans.

- Du tar hånd om et barn som antagelig er pestbesmittet, og et annet som du tok for å

være en utburd. Uten innvendinger risikerer du livet for en fremmed og opptrer som hans hustru som om du aldri skulle ha vært noe annet. Enten er du ubeskrivelig sterk, eller så er du for dum til å innse farene. Jeg begynner å helle til det siste alternativet.

Han sa ikke mer. De gikk ikke i retning av byen, men videre innover i skogen til de kom til en vei. Der sto en grindvogn med stampende hester, og en håndfull ryttere ventet i taushet i nærheten. Det var lysere her i måneskinnet, og Silje kunne se at det skinte i de lyse lokkene til «fangen». Han hadde ingen hest, men ventet ved siden av vognen. Hjertet hennes begynte å slå litt fortere da hun fikk se ham. Tanken på aldri å få se denne vakre skikkelsen igjen hadde allerede begynt å gnage inne i henne.

Menneskedyret, som hun i sitt stille sinn kalte mannen i ulveskinnskappen, gikk frem til kusken og snakket lenge med ham. Så svingte han seg opp på en hest, og hele rytterfølget forsvant sammen med ham.

Kusken hjalp henne og barna opp i vognen, og den vakre, unge gutten som hun hadde reddet, rakte dem også en hånd og hoppet så opp på vognen etter dem. Så begynte hjulene å rulle knirkende.

Men nå var det som om Siljes viljekraft sluknet – det var som om den ikke fikk næring utenfra lenger. Tross nærheten til den unge «fangen» var det som om en forhekselse hadde mistet sin kraft over henne, og hun var igjen den ensomme og hjelpeløse Silje – trett, frossen og så sulten at hun følte seg helt hul innvendig. Nå ville hun ikke et øyeblikk ha våget å sette seg opp mot fogdens knekter.

Men hun kjempet sta mot den apatien som var i ferd med å overmanne henne. Hun satt med rak rygg og hadde spedbarnet stappet innenfor det meste av klærne sine, slik at det skulle få så mye som mulig av hennes varme – hvis hun da overhodet hadde noe igjen. Det føltes ikke slik. Den lille piken hadde sovnet med hodet i fanget hennes, med ett saueskinn over seg og ett under seg. Selv hadde Silje svøpt seg inn i den vakre fløyelskappen, og den var stor nok til å rekke over de to barna også. Hun følte seg helt lam i den armen som hun holdt under den nyfødte, men hun kunne ikke gi opp. Hun var så trett at det føltes som om hun hadde sand i øynene, og kroppen var så stiv av frost at det kjentes som om den holdt seg oppe av seg selv.

Vognen rullet fort og ristet temmelig mye frem og tilbake. Hun måtte ta spenntak for ikke å bli slengt til siden. Måneskinnet blinket mellom trærne da de forlot Trondheims-egnen på vei sørover.

– Hvor skal vi? undret Silje etter en stund. Leppene hennes var så stivfrosne at hun ikke klarte å snakke rent.

– Du skal til en gård hvor pesten har tatt alle den ville ha i denne omgangen. Jeg skal et annet sted.

– Unnskyld at jeg spør, sa hun sjenert. – Men det er en ting jeg ikke forstår ...

– Bare én? Det var sannelig dyktig!

Hun likte ikke at han gjorde narr av henne. Som om hun var et uvitende barn! – Det brevet med kongens segl ... det var ekte, sa De?

– Det stemmer, det. Men det er svært gammelt. Vi har hatt nytte av det mange ganger.

– Men hvordan kan det være i deres besittelse?

– Nå spør du for mye, sa han med en ertende latter. – Men ellers burde jeg vel takke

deg for hjelpen.

Det var på tide, tenkte hun for seg selv, til tross for at hun ikke egentlig hadde forventet noen takk.

Hun betraktet ham fra siden. Han satt skrått mot henne og hadde lagt bena på vognlemmen ved siden av henne. De var ute på åpen mark nå, og månen kastet lys over det unge, vakre ansiktet med runde, faste kinn og en frekk nese. Munnen hans smilte fornøyd, men det neste spørsmålet hennes fikk smilet til å dø.

- Hvem var han? spurte hun lavt.

Han stivnet til. - Hvem? Kommandanten?

- Nei, nei. De må vite hvem jeg mener. Han som hjalp oss.

Han stirret på henne. - Jeg skjønner ikke hva du snakker om.

- Mannen i skogbrynet. Kledd i ulveskinn, slik at han nærmest så ut som et dyr selv. Han som slo Dem.

Den befridde fangen lente seg fremover så han kom nærmere henne. - Det fantes ingen der, sa han med intens stemme. - Ingen! Forstår du det? Ingen! Ingen!

Silje trakk seg bakover. - Men ...

- Du har drømt. Du har ikke sett *noe* denne natten, husk det! Og tror du jeg lar noen slå meg ustraffet? Jeg ville ha stukket ned den som gjorde noe sånt.

Han hadde snakket lavt for at kusken ikke skulle høre dem. Silje ga seg. Hun forsto ham. Det var ikke lett å føle seg så vanæret som han nå måtte gjøre. Først nesten henrettet, så reddet av en ung pike og så slått i ansiktet av en mann.

- Jeg forstår, sa hun spakt.

Han ble straks mildere. - Du må være dødstrett. Her, la meg holde barnet en liten stund. Er det ditt?

Silje gjorde en oppgitt grimase. - Nei, for Guds skyld, det kan vel ikke være mitt! Jeg har bare tatt vare på begge to. De hadde ingen andre.

Hun så ned på barnet og ga uttrykk for den bekymringen som hun hadde båret på lenge nå. - Skjønt jeg vet ikke om det lever eller ikke, sa hun engstelig. - Det har vært så stille nå, helt siden vi forlot ... den der plassen.

Hun syntes hun kunne kjenne stanken fra likbålet igjen, som om hun aldri skulle få glemme den.

- Sover nok bare, sa han lett og tok imot barnet da hun rakte ham det.

Å, det var velsignet skjønt å få strekke ut armene og få slippe tyngden av barnet! Hun stappet saueskinnsplansen bedre omkring piken, krøp sammen i kjolen, sjalet og fløyelskappen og lente hodet mot vognkanten. Månen sto rett over hestenes hoder, og det tok hun som et godt tegn. Fremtiden ville bli lys, tenkte hun. Da veien svingte, så hun opp igjen - og der strålte en klar stjerne. Enda bedre. For det var jo noe alle visste, at stjernene var hull på himmelhvelvet. Og gjennom dem kunne man se inn i Guds strålende himmel. Nå hadde Gud vist henne at han holdt et ekstra fint kikkehull åpent over Silje og de barna hun hadde tatt vare på - og over den stilige mannen som hun hadde fått lov til å redde.

Egentlig var det litt ergerlig at hun skulle være så dødstrett nå da hun satt med den fantastiske mannen rett overfor seg, men hun var ikke i stand til å holde øynene åpne

mer. Hun var så utmattet og stivfrossen at hun ikke greide å sovne heller, så hun ble sittende i en slags halvt bevisstløs tilstand. Men hun kjente hele tiden hvordan kroppen verket.

En gang våknet hun så vidt opp av dvalen. Hun hadde en vag fornemmelse av at vognen sto stille, at hun hørte stemmer, og at noe ble lagt i armene hennes. Men så var hun borte igjen.

Det neste hun merket, var at kusken sto og ristet henne i skulderen.

- Hvor er vi? spurte Silje, ute av stand til å forme ordene skikkelig, så frossen var hun.

- Vi er fremme. Jeg har snakket med herr Benedikt. Dere kan bo i kårstuen.

Hun registrerte så vidt noen skikkelser som tok fra henne barna. Månen var borte, så hun skjønnte at det led mot morgenen. Småpiken gråt og ropte på moren sin. Silje selv ble hjulpet ned av kusken. Hun klarte ikke å stå på bena, så han måtte støtte henne.

- Hvem er Benedikt?

- Han er kirkemaler og en underlig fyr. Men han tilbyr Dem husrom.

- Barna også?

- Barna også.

De ble stående alene ved vognen et øyeblikk. - Hvor ble det av den unge mannen? spurte Silje.

- Heming? Han hoppet av for en halvtime siden. Han skulle en annen vei.

Heming ... Heming Fogdedreperen? Så det var ham likevel! En dyp skamfølelse gikk gjennom Silje ved tanken på at hun hadde hjulpet en morder. Men han hadde vært så ung og vakker ...

- Det finnes vel mange gode nordmenn ... som kjemper for landets selvstendighet? spurte hun raskt.

- Det gjør det sikkert, jomfru Silje.

- Så han hørte kanskje til et slikt forbund her oppe?

- Nå spør De mer enn det som godt er.

Altså gjorde han det. Det føltes beroligende. Å slåss for sitt land var tilgivelig.

Så høflig kusken tiltalte henne! Jomfru Silje! Det måtte være fløyelskappen som gjorde det.

- Og den andre ... Var han også en slik?

- Hvem da?

- Han som snakket med Dem. Ba Dem føre oss til denne Benedikt.

Kusken bøyde seg ned og rettet på noe på kjerren. - Det var ingen andre, jomfru Silje. Bare unge Heming. Jeg fikk ordrene mine fra ham.

Silje kjente staheten stige opp i seg. Men så husket hun Hemings ord.

- Nei, jeg tok vel feil, sa hun lett. - Jeg har visst helt glemt det som hendte i natt.

- Det er nok best slik, jomfru Silje.

En tyristikke brant i det lille huset, og en dreng holdt på med å tenne på peisen da hun kom inn i værelset. Hun hørte vennlige stemmer som småsnakket med de små. Et par eldre kvinner stelte med dem, kledde av dem og ga piken varm mat på sengen.

- Så søt hun er, sa den ene kvinnen. Det så ikke ut til å gjøre henne noe at hun var blitt vekket midt på natten. - Hva heter hun?

- Jeg vet ikke, svarte Silje. - Jeg kaller henne Sol. Men hvordan er det med spedbarnet? Jeg har vært så redd. Lever det?

- Ja da. Ingenting i veien med ham, til tross for at navlestrengen ikke er fjernet.

- Ham? Huff da, det kunne gått ille. Jeg sa til noen onde menn at barnet het Liv. Jeg kalte det det for å redde det fra døden. Da blir det Dag i stedet. Han ville ikke spise tidligere, og ...

- Nei, det gjør ingenting, han er jo nyfødt - han lever fremdeles på det han har fått med seg til verden. Vi skal vaske ham ren og klippe av og binde opp navlestrengen og reive ham hardt. Og vær ikke urolig, vi skal sørge for at intet ondt vil hende ham selv om han kom til verden på en så gudløs måte. Vaskevannet skal vi velsigne med glødende kull, og vi har allerede lagt stål i sengen hans. Vi velsigner ham med brød slik det skal gjøres, og han skal få låne arvesølvet mitt til å ha på brystet. Men den lille piken ser så trett ut at jeg tror vi rett og slett tar henne med inn til oss så hun får sove. Her er litt suppe, vil du ha det?

Silje orket ikke å protestere. Piken som hun kalte Sol, hadde krøpet opp i den ene sengen, og øynene hennes var allerede falt igjen. Varmen fra peisen fylte rommet med en vidunderlig hygge som Silje ikke hadde følt på flere uker. Hun tok imot spilkummen med suppen og drakk den i seg, hun hadde ikke tid til å bruke skje. Det var en tynn kornvelling med små, små biter av hakket flesk i, og den smakte herlig. Hun kjente hvordan varmen spredte seg inne i henne også.

Innen de hadde forlatt rommet, hadde hun sunket ned i sengen og sovnet. Hun kjente at kvinnene hjalp henne av med klærne og trakk fellen over henne, men hun var for trett til å åpne øynene. Kroppen føltes blytung.

Så ble døren stengt, og Silje sov som om hun skulle vært død.

KAPITTEL 3

Silje hadde sovnet før daggry. Det var kveld da hun våknet igjen. Den dagens lys hadde hun aldri sett. Eller hadde hun det?

Kveld ... Eller rettere sagt skumring. Hun så opp i et lavt tak. Mørke, grovtømrede vegger. Et vindu.

Tenk, et vindu! Silje var bare vant til glugger, som man åpnet og lukket med en trepinne.

Glasset var grønt og ruglet, men det slapp inn det siste kveldslyset.

Barna?

Hun snudde på hodet. Piken var ikke i den andre sengen. Men når hun lyttet riktig godt, kunne hun høre barnelatter. Det var visst noen som lekte med henne. Og enda fjernere hørte hun det lille spedbarnet gråte.

Der ble det stille. Kanskje barnet fikk mat?

Det var svært varmt i rommet. Det brant fremdeles på peisen. Altså måtte noen ...

Silje kjente hvordan rødmen steg opp i ansiktet. Det begynte å demre for henne.

Hun *hadde* vært våken en gang. Hun hadde våknet – og rykket til seg fellen.

– Så, så, hadde en stemme sagt. – Ingen fare, lille pike. Vi er gamle menn, og ungdommens safter har forlatt oss for lenge siden.

Hun hadde forskrekket slått opp øynene. To eldre menn hadde stått bøyd over henne. Silje konstaterte raskt og lettet at hun hadde lintøyet på seg.

– Dette er soknets badskjær, sa en høyreist mann med grått bukkeskjegg og langt, tynt, grått hår. Han var kledd i oppsiktsvekkende klær i sterke farger. – Han har god greie på medisiner. Og jeg er Benedikt Maler.

Han uttalte ordene på en måte som fikk henne til å føle at hun burde ha stått opp og neiet.

Badskjæren, som også pleiet syke, var en liten, rund mann med vennlige øyne.

– Hvor lenge har du hatt disse føttene, lille pike? spurte han.

– Siden hun ble født, antar jeg, lo Benedikt buldrende.

Silje, som ikke hadde hatt av seg skoene på et par uker, løftet hodet og så forskrekket på føttene sine. Hun kjente dem ikke igjen, så oppsvulmede og misfargede var de, og fulle av vannblemmer også. Og ganske skitne, men det var det jo lett å gjøre noe med. Verre var det med selve huden.

– Vi skal sørge for varme omslag, beroliget badskjæren. – Jeg vil ikke koppsette deg, for du har visst ikke noe blod å ofre nå. Hendene dine er ikke særlig mye bedre enn føttene, men jeg har sett verre forfrysninger, så dette skal nok gå bra. Jeg har de beste anbefalinger fra høytstående personer, som for eksempel baronen av ...

Han lekset opp en ramse med fine navn for å imponere. Benedikt gjorde en bevegelse med hånden, som for å vifte bort alt selvskrytet hans. Så satte han seg på sengekanten. Hun trakk raskt fellen over seg.

– La meg nå få høre, sa han i en faderlig tone. – Hva er du for en fremmed fugl? Jeg

har fått vite at du har reddet de to barna og den umulige Heming, og at du er verd å ta godt vare på. Men klærne dine tyder på stor fattigdom.

- De er ikke mine, sa hun lavt. - Jeg ga bort mine til en som trengte dem bedre. En gammel kone som ble igjen på gården. Hun hadde bare en tynn serk.

- Og disse? sa han og løftet en flik av de sekkelignende fillene mellom tommelen og pekefingeren. Så slapp han dem raskt igjen.

- Jeg laget dem av saker som jeg fant på låven. Maleren ristet oppgitt på hodet. - Jeg har da aldri hørt på maken! Gitt bort de eneste klærne du hadde! Språket ditt er forresten vakkert. Hvem er du egentlig? Hun ble sjenert. - Jeg er ikke noe spesielt. Hovsmedens umulige barn, Silje Arngrimsdatter. Jeg måtte forlate gården da alle slektningene mine døde. Språket har andre årsaker.

- Jeg vil påstå at du *er* noe spesielt, sa maleren med de muntre, vennlige øynene. - Du har et godt hjertelag, og det er sjeldent i disse ulvetider, da hver og en synes å tenke mest på seg selv. Og at du står under en slik beskyttelse, det betyr også noe spesielt.

Badskjæren holdt hele tiden på med føttene hennes, og samtidig kokte han noe som luktet stramt i en gryte. Silje ville spørre mer om hva Benedikt mente med «slik beskyttelse», men av erfaring visste hun at det ikke ville hjelpe. Unge Heming kunne de nok nevne, men om den som sto bak ... Ikke et ord.

- Du kaller deg selv umulig. Fortell meg om livet ditt på gården! Om hva du gjorde der.

Hun så vekk med et sjenert smil. - Jeg er redd jeg gjorde dem nokså fortvilet iblant. Riktignok utførte jeg det de satte meg til å gjøre - ute på markene, inne i det store huset - men jeg var nok litt ... Hva skal jeg si? Fraværende? Jeg hadde så mange dagdrømmer. Og brukte masser av tid til å pynte opp omkring oss. Og dekorere.

Et lys ble tent i øynene til Benedikt. - Hørte du det, badskjær? Kanskje en som forstår å sette pris på kunsten min! Dem er det sannelig ikke for mange av. I morgen, Silje, skal du bli med meg til kirken. Der skal du få se på dekorasjoner!

Hun lyste opp. - Takk, det vil jeg gjerne.

- Ikke på disse føttene, mumlet badskjæren nærmest for seg selv.

- Kan jeg stå opp nå? spurte Silje.

- Nei, sa den legekyndige og dyppet omslaget i gryten før han la det om føttene hennes. Det var så varmt at det nesten brant henne, og det luktet stramt av urter.

- Nei, nå skal du ligge med dette i noen timer. Og jeg tror du kan sove litt mer, ikke sant?

- Jo, det tror jeg også, smilte hun. - Og barna?

- Har de små fruentimmerne mine tatt hånd om, sa Benedikt. - Dem trenger du ikke bekymre deg om.

Så hadde de gått, og Silje hadde sovnet igjen, varm i kroppen og rolig i hjertet.

Nå var kvelden kommet; hun kunne se det på lyset. Hun satte seg opp og forsøkte forsiktig å stå på føttene. Det gjorde vondt, men ikke verre enn at hun klarte det - slik som hun hadde klart det i de siste dagene av den trøstesløse vandringen.

Gud gi at den nå måtte være slutt! Gud gi at hun og barna fikk bli her hos disse

vennlige menneskene!

Og hun som ikke engang hadde takket dem ordentlig! Hva måtte vel den store kirkemaleren tenke om henne?

Klærne hennes var tatt bort. I stedet lå en bluse i grovt, ufarget tøy der, en mørk kjole med tettsittende liv og et par ladder som var store nok til at hun fikk plass til de bandasjerte føttene i dem.

Silje kledde raskt på seg og trakk beinkammen gjennom håret. Hendene hennes var ikke forbundet, men innsmyrt med en salve som luktet som mynte. Hun lengtet intenst etter å få stikke hele kroppen ned i varmt, duftende badevann. Hodet også, få drukne seg i renhet ...

Jeg begynner visst å bli fordringsfull, tenkte hun med et smil. Man blir fort bortskjemt. Jeg som nettopp var takknemlig for en muggen brødsalk!

Klærne passet temmelig bra. Litt vide, men det var bare å snøre beltet litt hardere sammen. Hun orket ikke å flette håret, det fikk være som det var. Det lå en jakke der også, tettsittende med puffermer som smalnet nedover, stiv krave og et kort, kort skjørt i livet. Den tok hun ikke på seg nå. Klærne måtte ha tilhørt en tjenestepike.

Med haltende steg nærmet hun seg døren. De brede gulyplankene knirket. Tenk, tregulv hadde de også! Hun var vant til jord- og steingulv hjemmefra. Silje gikk over den høye dørstokken og ut på en steinhelle.

Hun myste mot solen, som nå lå helt nede ved horisonten. Hun hadde ikke oppfattet at den fremdeles var oppe, så mye lys slapp ikke vindusruten inn. Nå kunne hun så smått skille ut en gårds plass som var dekket av et tynt, hvitt snølag. Mørke hus var plassert omkring gårds plassen, et stort hovedhus ved siden av henne og en nesten prangende utsmykket bygning bortenfor der igjen, med loft og svalgang og vakre utskjæringer.

Det var ikke et menneske å se. Hun hutret litt etter stuevarmen. Så løftet hun blikket. Det var som om alt blodet forsvant fra hjertet hennes.

- Å, gode Gud, *nei!* stønnet hun.

Hun tok et tak i dørstolpen for å ha noe å støtte seg til. Så kikket hun forsiktig opp en gang til.

De nådde over hustakene, de høyeste av dem. Men det fantes en åpning mellom husene, der hvor veien gikk opp til huset. Og bak der ... Bak der reiste fjellene seg med sin påtrengende nærhet. Hun kjente igjen hver eneste tind, hver dal og kløft.

«Skyggelandet», «Aftenlandet».

Hun hadde kommet mye nærmere sin barndoms trussel, Isfolkets uhyggelige, hemmelighetsfulle bosteder. Hun befant seg faktisk nesten helt inntil fjellene. Bare en øde hei skilte henne fra dem. Og bortenfor heia reiste fjellveggen seg stupbratt og uinntagelig, tilsynelatende rett opp i himmelen, som en hån mot Gud Fader og hans hus.

Jeg må bort herfra! var hennes første tanke.

Men så besinnet hun seg. Hun var ikke noe barn lenger. Alle fantasiene hennes om demonene som kom seilende i luften, var jo bare - fantasier. Det var hun selv som manet dem frem, de eksisterte ikke i virkeligheten. Og når det gjaldt folkepratet om det skumle Isfolket, ja, så var det vel bare for Silje å holde seg unna fjellene. Hun var slett ikke nødt til å ferdes der, slett ikke. Hadde hun virkelig tenkt å forlate det eneste

beskyttelsesstedet hun hadde funnet på ferden sin, bare på grunn av noen barnslige ideer?

En av de gamle kvinnene kom ut av hovedbygningen og vinket på henne. Uten å se mer på de blåsvarte, snødekte fjellveggene haltet hun over gårdsplassen og gikk inn.

- Stig på, sa kvinnen vennlig. - Vi sitter på kjøkkenet og spiser. Stakkars liten, hun er vel sulten nå?

- Ja takk, men jeg vil gjerne få lov til å vaske meg og stelle meg først.

Det fikk hun, og så gikk hun inn i et stort, trivelig kjøkken med et kjempestort ildsted og et langbord hvor alle folkene på gården satt og spiste. Hun hilste blygt og neiet høflig til hver og en av dem.

De var ikke mange. Pesten måtte ha herjet hardt her, tenkte hun for seg selv. Det var Benedikt selv i høysetet, de to kvinnene med hvert sitt barn, og så var det drengen.

Flere var de ikke.

Kvinnene måtte være søstre, så like var de. De var kledd i fotside, svarte klær og smilte hele tiden. Det var tydelig at de gjorde sitt for at alle skulle trives. Silje følte at hun ville komme til å like dem svært godt.

Til sin glede så hun at spedbarnet Dag hadde begynt å ta til seg mat. Han fikk oppskårne brødbiter dyppet i melk som han lå og sugde på. Lille Sol hilste henne med et gjenkjennende smil og vendte seg så raskt mot drengen igjen, som lekte med henne så hun hikstet av latter.

- Stig på, min kjære pike, sa Benedikt vennlig. - Sitt her hos meg, du!

Hun takket og neiet en gang til, ba en stille bordbønn og satte seg. Det lot til at maleren holdt på enkle vaner - kveldsmaten besto av bare tre retter - saltmat, kjøtt og flesk, og så kål. Det sto også store kagger med øl på bordet.

Dette kunne absolutt ikke sammenlignes med det gjennomsnittlige matforbruket i landet. Hos allmuen var seks retter et minimum, og de virkelig rike pleide å varte opp med opptil fjorten retter i et måltid.

Seks potter øl for dagen var normalt for en voksen person, men det dobbelte var heller ikke uvanlig.

Men for Silje var bordet som en åpenbaring. Mens hun forsynte seg, kastet hun et blikk på barna.

- Det er første gangen jeg ser dem i dagslys, sa hun blygt. - De er vakre begge to! Men så ulike!

- Den lille piken er en villstyring, sa den ene kvinnen. - For et temperament! I det ene øyeblikket kan hun være strålende lykkelig, men hvis noe går henne imot, snur hun tvert om og raser med et utrolig sinne.

Silje nikket. - Jeg merket noe av det i går kveld.

- Hun kommer nok til å bli populær blant karene når hun vokser opp, brummet Benedikt. - Med de grønne øynene og de sorte lokkene!

Hvis hun får leve opp, ja, tenkte Silje bedrøvet. Det er de nærmeste dagene som vil avgjøre det. Igjen så hun den døde moren for seg.

- Jeg synes gutten er uvanlig pen i trekkene til å være nyfødt, ikke sant? Hun forsøkte

å riste av seg de dystre tankene. Hun så på det lille ansiktet og de lyse dunhårene han hadde på hodet.

- Jo, svarte Benedikt. - En kan undre seg på hvor *han* kommer fra. Ja, du la vel merke til teppene han var innpakket i?

- Ja, da vi kom i lyset i går kveld, så jeg dem. Det er merkelig.

- Skandaler inntreffer også i de fornemme kretser, mumlet han.

- Jeg ble bedt om å ta godt vare på teppene, sa hun.

Benedikt nikket. Det rynkede ansiktet hans var alvorlig. - Det bør du så absolutt. Men var det virkelig unge Heming som var så forutseende?

Uff, at hun alltid skulle få hjertebank og rødme så snart de nevnte Heming! Men sannheten var at hun lengtet fryktelig etter å se det tiltrekkende ansiktet hans igjen.

- Nei, det var en annen, svarte hun forvirret. - En særegen type ... nærmest et menneskedyr. Men jeg føler stor takknemlighet overfor ham. Det var han som sendte meg til Dem - og mens vi snakker om det, vil jeg gjerne få takke dere alle for den vennligheten dere har vist meg. Tenk å ta imot meg og barna uten noen som helst innvendinger. Og på en så vennlig måte!

- *Slike* anmodninger imøtekommer man, mumlet maleren. Noe i holdningen hans fortalte Silje at han ikke ønsket noen spørsmål i den retning. Han var da også rask til å stille et nytt spørsmål: - Det ante meg at Heming ikke ville være så fornuftig, men, Silje, hva skal vi finne på med deg? Som du ser, er vi ikke så mange igjen her. Og vi kunne trenge en hånd til. Om du kunne nøye deg med mat og husrom?

- Ja, tusen takk, svarte hun og så ned på tallerkenen. - Jeg skal forsøke å konsentrere meg om arbeidet denne gangen.

- Og ikke drømme? lo Benedikt. - Vi mennesker trenger å få drømme, Silje. Og slike som du og jeg mer enn andre. Du skjønner, alle som bodde i dette huset, er døde. Det var broren min og familien hans. Jeg ber deg om ikke å stille noen spørsmål om dem - det er en altfor stor sorg for oss til at vi orker å snakke om det. Og vi andre er jo tvunget til å leve videre.

Hun nikket. - Jeg har helt nylig opplevd det samme, så jeg tror jeg forstår. Vi har alle våre døde. Tjenestefolket nikket til henne.

- Selv bor jeg i det utsmykkede huset ved siden av, fortsatte Benedikt, - og *jeg* tar ikke del i gårdens gjøremål.

Han virket umåtelig stolt av yrket sitt.

- Men du drikker så lite, sa han. - Øl har vi nok av. Hvis du vil ha syv potter i stedet for seks, så er det ingenting i veien for det.

- Å nei, tusen takk, jeg klarer knapt tre om dagen!

- Hva er du for en høne? Drikker du øl som en fugl, du? Men jeg er enig med deg. Selv drikker jeg som du ser, bare vin. En drikk som er en kunstner verdig.

Silje satt med ansiktet mot vinduet, det var av bedre kvalitet her i hovedbygningen. Hun hadde hele tiden unngått å se ut, men nå ble hun modig. Hun ble liksom oppmuntret av den kameratslige tonen til maleren.

- De fjellene der ... Jeg fikk meg en støkk i livet da jeg oppdaget at de var så nær.

Hun kjente at motet holdt seg, og begynte å fortelle dem om hvor redd hun hadde

vært for fjellene som barn, om at hun hadde bodd lenger nordøst, men at hun likevel hadde sett og fryktet dem. Hun bare antydte så vidt det med de svevende udyrene. Hun sa bare at fjellene hadde gitt henne skrekvisjoner.

Benedikt nikket. – Det forundrer meg ikke. Jeg er redd dem selv. De henger over en som en slags konstant trussel. Og så alle de uhyggelige historiene om Isfolket! Du ble vel fôret med dem, antar jeg?

– Jeg gjorde nok det, ja. Hva er egentlig Isfolket? spurte hun med bankende hjerte.

At de kunne sitte slik og diskutere, husbonden og tjenestefolket, var egentlig uhørt. Men tidene hadde forandret seg, folk var blitt mer ensomme og søkte kontakt på tvers av klasseskillet i disse ulykkelige farsott-tidene. Dessuten var ikke Benedikt noen vanlig mann, han var en høyt ansett kunstner og gjorde følgelig som han ville.

Og han likte Silje, det fantes ingen tvil om det. Også hun følte at deres sjeler var beslektet.

– Isfolket, sa han langsomt mens de andre lyttet spent. Alle var ferdige med å spise, men de ble likevel sittende, som om de klamret seg til det menneskelige fellesskapet.

– Isfolket er en legende. Evner til å kunne trolle skal de også ha hatt; de skulle være avlet av ondskapen. Jeg går ut fra at du har hørt om Tengel, Isfolkets onde ånd!

– Men herr Benedikt! utbrøt den ene kvinnen mens den andre korset seg. Drengen reiste seg og satte kniven sin i veggen over døren.

– Overtro, mumlet maleren. – Nå, har du det, Silje?

– Bare gjennom hemmelighetsfulle antydninger, svarte hun. – Ingen ville fortelle meg noe.

– Nå, så skal du få høre om det nå. For *jeg* er ikke redd, verken for Fanden selv eller trollene. Den unge Tengel søkte seg opp i fjellene for en tre-fire hundre år siden. Han var jaget fra gård og grunn sammen med flere andre bønder, av en eller annen konge og de nye forordningene hans. Og Tengel sverget hevn! Han solgte seg til Satan, Silje, og ble Isfolkets høvding. Tengel betyr forresten høvding, det visste du vel ikke? Og Isfolket ... navnet har de fått fordi det skulle være umulig å ta seg frem til deres bosteder. Man måtte ferdes under isen, i en tunnel langs en elv, for å komme dit.

– Hadde Tengel kjennskap til trolldom da han kom dit?

– Det vet vi ikke. Det sies at han var en vanlig mann. Men hans pakt med Djevelen ga ham uante krefter – og gjennom århundrene vokste Isfolkets rykte, for de barna han avlet, hadde den samme kraften i seg. Og ... Benedikt senket stemmen. – Det sies at Tengel ikke har noen grav!

Siljes øyne ble store. Ufrivillig skottet hun inn i den dunkle kroken, hvor en dør førte inn til et hemmelighetsfullt mørke. – De mener ... tok Djevelen ham? Direkte?

Maleren så ned. – Det sa jeg ikke. Det sa jeg ikke.

Han løftet hodet igjen. – Ja, det var ikke måte på hva Isfolket kunne utrette. Men alt dette er bare prat, Silje. Dum, idiotisk overtro!

– Men finnes de ikke, da? spurte hun.

– Jeg har aldri sett dem. Og jeg har bodd her i hele mitt liv. Men jeg skal ærlig innrømme at jeg ikke går frivillig opp i de fjellene! Men det er jo en annen sak, det er de uhyggelige fjellene som skremmer.

Kvinnen som holdt Sol i fanget, satt med hendene om ørene hennes. – Herre Benedikt, De burde være mer forsiktig med hva De sier, sa hun fortørnet. – Man *snakker* ikke om ... de der.

Drengen var modigere. – Neimen om de finnes! Kanskje for lenge siden, men ikke nå. De strøk vel med i svartedauden for to hundre år siden, de som de fleste andre. Jeg har vært oppe i fjellene mange ganger, men jeg har verken sett folk eller bosteder der.

Så var det bare fantasier likevel, tenkte Silje beroliget. Nå skulle hun endelig slippe å tenke mer på dem. Slippe å være redd for dem.

Tenk at hun fikk spise seg mett, kjenne seg varm igjen og være kledd i rene klær! Hun kunne ikke holde tilbake gleden.

– Jeg har det så skjønt! utbrøt hun. – Jeg tror ikke himmelriket kan måle seg med dette!

De andre lo forståelsesfullt.

Men de lykkelige tankene hennes fikk henne til å tenke på pesten igjen, og hun kastet et urolig blick på Sol. Hvor lenge ville det vare før styggedommen slo ut?

Hun hadde sett nok av pesten til å kunne gjenkjenne symptomene. Men ennå var den lille glad og livlig. Selv om hun en gang under måltidet plutselig var blitt litt underlig i øynene og leppene hadde begynt å skjelve litt.

– Mor, hadde hun sagt i en klagende tone. – Mor! Da hadde den ene kvinnen tatt henne på fanget og vugget henne sakte til hun hadde falt til ro igjen.

– Hun er så liten, hun glemmer snart, hadde kvinnen sagt.

Så måtte Silje fortelle om den dystre ferden sin og om det siste døgnet, da det hadde hendt så mye. Men hun fikk ikke noen forklaring på hvem det var som hadde hjulpet henne. Hun så bare at kvinnene vekslet et megetsigende blick, hørte at den ene mumlet noe som lignet på «Miserere», og la merke til at drengen så ned i gulvet for å skjule ansiktsuttrykket sitt.

Med ett rykket alle til. Hestehover dundret mot veien, og det raslet i våpen og rustninger.

– Fogdens knekter! utbrøt Benedikt og så ut på gårdsplassen, der en håndfull ryttere hadde stanset. – Silje, var det dem du snakket med i går? På galgebakken?

Det var begynt å skumre ute, og vinduet var ikke særlig godt å se gjennom, men hun følte seg likevel sikker.

– Nei, de der kjenner jeg ikke igjen.

– Nå, så behøver du ikke å gjemme deg. Men, Grete, ta i hvert fall bort det minste barnet! Gjerne begge to.

Den ene kvinnen forsvant inn i rommet ved siden av med de to.

Benedikt reiste seg for å gå ut og møte rytterne. De andre ventet der de var, og forsøkte å lytte så godt de kunne.

Han hilste på dem og spurte hva de hadde for ærend.

Kommandanten gikk opp på trappen.

– Har dere sett fremmede her på gården i natt eller i dag?

– Nei, det har vi ikke. Hvem leter dere etter?

– Det vet De forbannet godt, Benedikt Maler! Den oppvigleren Dyre Alvsson har vært

ute i natt med mennene sine. Brent ned et våningshus for en av kongens menn. Nå vil vi ha slutt på dette. Får vi se i stallen din?

- Ja, så gjerne, hvis de gamle merrene kan være noe å se på. Men dere tror vel ikke at jeg ...?

- *Tror?* fnyste kommandanten og snudde på hælen.

Alle mennene begynte å gå mot den samme bygningen. Det var tydelig at de hadde vært der før og lett etter fremmede hester.

Etter en stund kom de ut igjen.

- Og Heming Fogdedreperen? spurte befalhaven.

- Har jeg ikke sett på år og dag, forsikret Benedikt så overbevisende at Silje ville ha trodd fast på ham hvis hun ikke hadde visst bedre. - Den lømmelen holder jeg meg unna.

- Best for deg, det.

Noen av knektene ransaket de andre uthusene også. De lurte kanskje på om en eller annen hest hadde lurt seg inn blant kyrne.

Så var de ferdige til å dra videre.

- Best du passer deg, Benedikt! ropte lederen over skulderen. - Å kladde litt i et kirketak gir deg ikke fritt innpass i himmelen!

- Ikke å forstyrre husfreden heller! ropte Benedikt tilbake.

Så visste hun da hvem han var, mannen i ulvekappen. Dyre Alvsson ... hadde hun ikke hørt om ham før? Danskeveldets verste fiende i Trøndelag, han som alltid var umulig å finne når fogden jaget ham. Fordi alle beskyttet ham.

Noe åpent hat mot kongen fantes ikke. Bøndene ga som regel blaffen i hvem som regjerte. Da svenskene hadde inntatt landsdelen for femten år siden, hadde de tatt vel imot de nye herrene. Da disse så hadde forlatt Trøndelag igjen, hadde innbyggerne funnet seg i å gå tilbake til danskene uten å protestere så altfor mye. København eller Stockholm - alt var så langt borte, landets styre fikk andre ta seg av. Så lenge de hadde det daglige brød, var det dem likegyldig hva kongen het. Det bøndene bråket om, var skattene og andre nære ting.

Men en liten gruppe aktive opprørere fantes det alltid. Og den viktigste mannen nå, den modigste og mest beundrede, var Dyre Alvsson.

Silje hadde aldri sett ham. Hun ante ikke hvor gammel han var, og heller ikke noe om bakgrunnen hans. Nå visste hun i hvert fall hvordan han så ut.

Nå, hun skulle ikke bli den som anga ham! Ikke rart at ingen hadde villet nevne navnet hans når hun hadde spurt.

Og Heming ... Hun følte seg varm om hjertet. Ja, at han var opprører, det hadde hun jo allerede gjettet. Benedikt sto tydeligvis også på deres side.

Da hadde hun muligheter til å få se Heming igjen. Å, hun kunne så tydelig se for seg det ertende glimtet i øynene hans. Den pikante nesen, munnen som alltid så ut som om den var klar til å smile - og så det lyse håret som skinte i måneskinnet ...

Det unge, uerfarne hjertet til Silje var fylt av nye følelser. At hun i forelskelsens rus bare heftet seg ved det ytre, var bare naturlig - en hengiven dyrking som bare hører den første ungdommen til. Den slags dyrking som konsekvent lukker øynene for alle feil, og som oppkonstruerer dyder, interesser og følelser som *burde* finnes hos den utkårede.

Den dagen ble ikke lang for Silje. Gården gikk snart til ro, og kvinnene ba om å få ta seg av barna en natt til. Det fikk de selvfølgelig, vennlige som de var.

Silje trodde ikke det ville bli så lett for henne å få sove igjen. Men der tok hun feil. Drømmene kom og gikk.

Silje jamret seg stille i søvne. Det rykket nesten usynlig i armene og bena hennes – som om hun forsøkte å komme unna noe.

Hun lå på bakken nedenfor gården hjemme. Langt borte i det fjerne klarnet «Aftenlandet».

Fjelltoppene. Takkete, forrevne. Skjulte daler bak. Himmelen var gyllenrød.

Det var noe som steg opp fra bergene. Sorte skikkelser med brede vinger. Demonene hennes. Silje forsøkte ubevisst å beskytte seg i søvne.

De var ikke så mange. Seks-åtte stykker, kanskje. Men de var farlige. De gled gjennom luften, de lette, men hun visste at øynene deres allerede hadde funnet henne, til tross for at de lot som om de ikke hadde det.

Med ett oppdaget hun at hun var naken.

Men det gjorde ingenting. Det betydde ingenting, for ingen kunne se henne. Bare avgrunnsåndene, og det var en behagelig visshet.

Hun strakte seg ut i gresset, strakte lemmene i vellyst.

De var nærmere nå. Hun fikk hjertebank. Og nå så hun dem tydeligere. De var nakne, og de var menn. De demoniske ansiktene deres hadde en suggestiv tiltrekningskraft. Hendene hadde lange klør, kroppene var en mellomting mellom menneske og dyr – ja, på mange måter var de like gavmildt utrustet som dyrene.

De så henne, og de begjærte henne.

Men de kom aldri ned til henne. De sirklet omkring på tilbørlig avstand – som om det var noe som holdt dem tilbake, som om de ventet på noe.

Hun så ansiktet til en av dem. Det var vakkert og renskåret til tross for den groteske forvrengningen. En unggutts ansikt, omkranset av gylne lokker. Og han hadde horn som en hjort.

Hun kjente ham, og hun skalv av glede over å se ham igjen.

Men heller ikke han våget seg ned. Underkroppen hans var skapt som en hjort, armene var omdannet til vinger med et stort spenn.

På en eller annen måte ønsket hun at han ikke hadde vært naken; det gjorde henne ille berørt. Det var det vakre ansiktet hans hun dyrket. Noe mer ønsket hun ikke.

Så trakk de seg ærbødig tilbake et stykke.

Opp over skyggenes land gled et nytt vesen, større, farligere enn de andre. Han stoppet der borte, sto stille mot den brennende himmelen. Men selv om avstanden var stor, kunne Silje se i drømmen hvem han var. Hun kjente igjen ansiktet hans. Lokkende, frastøtende med et rovdyrs grin, tiltrekkende ... Sorte spiraler av hår som krøllet seg ned i pannen, øyne som lyste glitrende mot henne.

Men hun kunne ikke se kroppen hans, hvor mye hun enn forsøkte. Hun ville se den, men den ble liggende i skyggen. Hun kunne bare skimte konturene av den, og det fikk henne til å tenke på en faun eller en satyr ...

Kroppen hennes føltes matt og tung, hun pustet tungt, i en underlig opphisselse. Hun

beveget seg langsomt i gresset, trakk opp bena litt, redd, skremt, fascinert.

Så rørte han sakte på vingene og gled nærmere.

Hun skrek til slik at hun våknet av det.

Hun ble liggende i gispende døs, lettet og skuffet på samme tid over at drømmen ble brutt akkurat der. Forferdet kjente hun at kroppen hennes brant på en måte som hun aldri hadde opplevd før. Hun var oppskaket, rystet, forsøkte å skjule skammen med hendene. Men hendene hennes tente en gnist – og nå var det ingen vei tilbake.

Utmattet sank hun sammen, døden nær av den skammen hun følte over den intense lykkefølelsen hun nettopp hadde kjent.

Men det hele var jo så enkelt og naturlig. Silje var blitt voksen.

Det var ikke kirken i det sognet de hørte til, som Benedikt malte. Det hadde han gjort for lenge siden, fortalte han, hver eneste tomme av kirkehvelvet var dekorert av ham.

Men det var ikke langt til nabosognets kirke, og det var den han nå holdt på med å utsmykke. Utpå formiddagen tok han med seg Silje i vognen og reiste dit. Benedikt hørte ikke med blant morgenfuglene. Den blåsrøde nesen fortalte også Silje at han tilhørte dem som satte pris på de sterke drikkenes gleder.

Selv hadde hun vært overbevist om at alle kunne se på henne hva hun hadde opplevd om natten. Men merkelig nok så det ut til å være bare innbilning, ingen syntes å legge merke til noe spesielt, de snakket helt vanlig og naturlig med henne.

Merkelig! For henne hadde det vært en revolusjon og så forsmedelig at hun kunne ha dødd.

Det gjorde ikke saken bedre at det var feil mann hun hadde begjært.

Benedikt skravlet hele tiden mens de satt i vognen. Han holdt tømmene og styrte den gamle hoppen, og Silje satt ved siden av ham. Han la ut om sine triumfer som kunstner, om alle de vakre kirkemaleriene han hadde utført. Han bannet høylytt over reformasjonens prester som hadde beordret at alle gamle, vakre kirkemalerier skulle males over med hvit kalk – bare fordi de hevdet at en del av dem var uanstendige.

– Uanstendige! fnyste han. – Det finnes ikke noe uanstendig i kjærlighetslivet, Silje. Alt er naturlig og vakkert. Det er de gamle, skinnhellige gubbenes tanker som er uanstendige.

Det trøstet henne litt å høre det, men ikke nok.

– Heldigvis fantes det fornuftige prester også, som til en viss grad greide å stanse sedelighetshysteriet. De minnet om Gregorius' ord at «I bildene skal de lese, som ikke er lesekyndige». Det kaller jeg å forstå verdien av kirkekunsten! Du skal se dommedagsengelen min, Silje. Åh, den er et praktverk! Jeg har brukt Heming som modell.

Igjen måtte hun rødme. – Ja, han var sikkert utmerket som modell, mumlet hun.

Benedikt lo. – Men neppe i sjelen. Kunne forresten *du* tenke deg å stå modell for den forførte jomfruen – i dommedagsscenen?

– Nei! svarte hun heftig.

– Å jo da! Du ville være perfekt med det vidunderlige, gyllenbrune håret ditt. Skjønt det må være uten klær, selvfølgelig.

- Nei, vet De hva!

Benedikt lo igjen. - Jeg bare spøkte med deg. For selv om du nok har en kunstners sjel, så er du langt fra frimodig nok. Sneversynt oppdragelse, mumlet han nærmest for seg selv.

Hun ville ikke høre på slikt snakk. Demonstrativt foldet hun hendene og stirret ned i fanget.

Hvis hun snudde litt på hodet, ville hun kunne se fjellene. Men hun snudde ikke på hodet. Selv om de lokket og fristet, i dag mer enn noensinne. Kanskje skikkelsene var der, på himmelen? Kanskje den største av dem var ...

- Er det den kirken der borte? utbrøt hun.

- Ja. Men det er vel ikke noe å høres så forskrekket over.

- Nei. Jeg bare ...

Hun avsluttet ikke setningen. Kunne ikke fortelle om fantasiene sine. Men til sin forbitrelse kjente hun at hun ble våt på den skammeligste måte - slik hun var blitt det om natten.

Langsomt gikk hun omkring i hele kirken og beundret Benedikts verk mens hun hele tiden måtte passe seg for stillasene.

Det der kjente hun igjen. Apokalypsens fire ryttere. Der vandret en pestbesmittet folkemengde. Der var krigens herjinger. Og der var selve Døden. Og der ... Å ja, visst var det dommedagsengelen Heming! Noe stilisert, men visst var det han. Silje sukket henrykt.

Hun roste det hun så, høylytt, og det var ærlig ment.

Benedikt var begeistret.

- Se her, se her, sa han ivrig og trakk henne med seg. - Hva synes du om dette?

- Jo visst, svarte Silje nølende. - Men hvorfor har De malt en kvinne som kjerner smør? Med en djevel bak?

Benedikt lo kneggende. - Det vil de alltid ha. Litt moro må de få ha - prestene og kirketjenerne og hele forsamlingen.

- Men jeg forstår ikke, sa Silje naivt.

Han stirret måpende på henne. - Mener du ... at du ikke forstår symbolikken? Har du aldri sett når du kjerner smør? Har du ikke kjernet selv?

- Jo da, men ...

I neste øyeblikk spredte en flammende rødme seg over kinnene hennes, og hun løp bort fra ham. Noe så gement! Noe så ...

Benedikt så ut som om han angret seg. - Du er meg en gåte, lille varmblodige jomfru. Ja, for varmblodig er du, det lyser lang vei. Men kanskje du kunne hjelpe meg med å male, sa han i et sjenerøst øyeblikk etter rosen fra henne. - Du kan fylle denne dekorasjonsranken. Har du malt før?

Det hadde hun ikke, men hun hadde slett ikke lyst til å la denne sjansen til å prøve gå fra seg.

Han viste henne fargene. Caput mortuum eller rødfarge. Kjønrøk, det var det sorte, det fikk hun ikke bruke for mye av, for da ble det så dystert, og hun fikk absolutt ikke lov

til å blande den med de andre. Kalkhvitt, kobberlasur som ble blågrønt, ultramarin til det lyseblå – og okergul. Hun hadde lov til å blande, bare hun ikke griset til fargene hans.

Litt engstelig grep hun fatt i penselen. Det tok henne et kvarter å fylle det første bladet, så redd var hun for å male utenfor. Men så gikk det raskere. De snakket ivrig sammen om kunst mens Benedikt hang oppunder taket og arbeidet med Adam og Eva – svært dydig påkledd med kjempestore fikenblad – og Silje arbeidet seg så smått fremover med ranken. Hun visste ikke noe om kunst, så det var Benedikt som snakket og belærte, en rolle som han så ut til å trives svært godt i.

– Kjeder jeg deg? spurte han plutselig.

– Nei, *nei!* sa hun ivrig. – Det er så spennende, jeg har aldri opplevd en så fin diskusjon.

Benedikt trakk på munnvikene. Diskusjon var nok en vel sterk betegnelse for den knapt avbrutte monologen hans.

Da dagen var slutt, kom han ned. De hadde arbeidet så ivrig at de hadde glemt å spise matpakken.

– Se der, se der! sa han anerkjennende. – Jeg visste nok at du kunne. Du har til og med fått liv i bladene. Hvor har du tilegnet deg kunnskap om skyggelegging?

– Nei, jeg vet ingenting om det, svarte hun litt brydd, men på samme tid stolt. – Jeg forsøkte bare å se for meg hvordan bladet ser ut.

– Du må bli med meg i morgen også, sa han ivrig. – La «tantene» ta vare på ungene, det vil bare glede dem.

Herregud, så glad hun var i den gamle mannen som hun bare hadde kjent så kort tid!

Det viktigste han hadde gjort, var nok å hjelpe henne til selv å finne fotfeste. Silje, den fremmede fuglen som ikke passet inn i livet på gården – nå hadde hun oppdaget at det fantes en annen verden. Kanskje det var der hun hørte hjemme?

KAPITTEL 4

Men dagen etter kunne ikke Silje bli med til kirken. Hun hadde fått en stygg infeksjon i den ene foten og måtte holde seg i ro. Hun lekte for det meste med Sol og gjorde forskjellige småting som hun kunne utføre mens hun satt, og hun snakket mye med de to eldre kvinnene.

Sol var en morsom liten pike. Så spontan, så rett på sak. Det fantes ikke antydning til forstillelse i hennes oppførsel. Var hun sint, så var hun det virkelig, og var hun lykkelig, så var det ikke grenser for det heller. Da klemte hun dem i tur og orden. Men ingen forsto hva hun sa. Hun kunne knapt ha fylt to år, fant de ut.

Ettersom benet så bedre ut dagen etter, trasset Silje igjennom at hun skulle få bli med Benedikt igjen. Denne gangen tok de også Sol med seg, for å avlaste de to kvinnene litt.

Piken løp rundt i kirken og gjorde dem lett desperate med sin uforferdede energi. Gang etter gang måtte Silje hente henne ned fra prekestolen eller galleriet, gang etter gang prøvde barnet å klatre opp til Benedikt. Til slutt måtte de tjore henne med et tau fremme i koret, som for tiden var tømt for alt utstyr.

De malte hver for seg, som forrige gang. Silje hadde fått en litt vanskeligere oppgave, hun skulle male gloriene omkring englehodene. Hun klarte oppgaven med glans.

– Du har det i deg, sa Benedikt. – Kom, så skal du få se hva jeg gjorde i går, mens du var borte!

Hun fulgte med ham til et av sideskipene. Inne i et lite hvelv hadde han malt noen scener fra dommedag.

Silje så umiddelbart hva det var han ville vise henne. Det var en halvferdig illustrasjon av den forførte jomfruen.

Hun vendte seg rødmende bort.

Benedikt lo. – Ja, hun ligner deg, ikke sant? I ansiktet. Resten måtte jeg bare forestille meg. Det var ikke så vanskelig.

Silje fikk ikke frem et ord, så opprørt var hun. Ikke syntes hun bildet ga henne rettferdighet heller. Hennes egen mave var mye flatere, og hun hadde mer oventil enn det der ... misfosteret.

– Jeg ser ikke slik ut! buste hun frem.

– Så får du skylde på deg selv, lo han. – Du ville jo ikke stå modell. Men jeg kan gjerne forandre på den. Bare fortell meg hva som er galt!

Det riktige hadde selvsagt vært å snu på hælen og gått derfra i indignert demonstrasjon. Men Silje kunne ikke fordra tanken på at ansiktet hennes skulle sitte på denne pæreformede kroppen. Så hun gjorde noen raske, sjenerte fakter med hendene over maleriet. Benedikt så på henne samtidig.

– Ja, du har rett, du er av den barmfagre typen, og du er slank nedentil. Det er lett ordnet. Men vi skulle hatt en djevel også. Nå ja, det får vente. Jeg må bli ferdig med Feltmarskalk Død først.

Hver dag var Silje i kirken, og hun forsøkte så godt hun kunne å skjule at benet slett

ikke var bra. Sol fikk ikke bli med mer; det var for mye arbeid å holde styr på henne.

Og hver dag tok Silje på seg den fine fløyelskappen. Benedikt påpekte det en dag under reisen.

- Du stryker på den kappen som om det skulle vært en elsker.

Hun rykket til. - Fløyelen er så herlig myk, bare.

- Men måten du svøper deg inn i den på - og så innånder du duften av den på en sensuell måte - har det også noe å gjøre med tøyets struktur?

Hun satte seg rett opp. - Jeg har aldri hatt et så vakkert plagg, det er det hele, mumlet hun brydd.

Den fjerde dagen sa Benedikt at Silje var blitt så flink at hun skulle få et stort oppdrag. Han hadde bare kort tid på seg til å bli ferdig med kirken. Det var ikke lenge til den skulle tas i bruk igjen, og det så ut til at han ville få problemer med å klare det selv. Kunne hun påta seg å male djevelen som fristet jomfruen? Hvis han streket opp konturene?

Silje var stum av overraskelse. Skulle *hun* male en hel figur?

Men hun følte at hun kunne klare det. Hun hadde visst siden hun var ganske liten, at hun hadde evnen til å tegne i hendene sine. Hun hadde bare aldri fått prøve seg på noe slikt som dette.

- Jo, jo, jeg tror jeg vil prøve, nesten stammet hun av iver. - Men om det ikke blir bra nok?

- Så maler vi over. Men jeg er sikker på at du kan. Silje gikk inn for oppgaven med hele sin sjel. Hun fikk arbeide alene nå, inne i sideskipet, og de kunne bare rope enkeltord til hverandre. Men hun var så opptatt av arbeidet at hun ofte glemte Benedikt og alt annet.

Da det led mot kvelden, kom han ned. Han hadde bare vært inne og sett til henne et par ganger midt på dagen for å forsikre seg om at hun var på rett vei. Nå hadde hun nådd så langt at hun bare hadde igjen bukkefoten til djevelen, den som stakk frem bak kvinnens ben.

- Du har jo ikke spist en smule i dag, utbrøt han mens han kom gående. - Og dagslyset svinner. Vi får gi oss for i dag.

Så stanset han. Hun hadde gått til siden så han skulle få se, og hun bevet for dommen hans.

Han stirret.

- Jesus Kristus, mumlet han. - Hva er det du har gjort, jente?

Endelig så hun hva det var hun hadde gjort, så det med hans øyne.

Djevelen sto bak kvinnen slik som Benedikt hadde skissert opp for henne. Men hun hadde gått videre, hun hadde lagt de klolignende hendene hans om brystene hennes, og hun lente liksom hodet mot skuldrene hans. Han hadde en lang tunge som slikket halsen hennes, og ansiktet hans ...

- Å, utbrøt Silje og slo hånden for munnen. - Å, det så jeg ikke!

Ingen som noensinne hadde sett mannen i ulveskinnskappen, kunne ta feil av hvilken modell Silje hadde brukt.

- Vi må ta det bort, sa Benedikt forskrekket.

Hun gjorde en bevegelse for å begynne med det, men så la han hånden over hennes.

- Nei, forresten, ikke gjør det! Det er altfor godt til å ødelegges. En utlært mester er du så visst ikke, men det er *karakter* over det. Vi får bare håpe at ikke kongens knekter kommer inn i dette rommet. Lille pike, sa han sjokkert. - Jeg hadde sannelig ikke ventet at du som er så dydig, kunne skape noe slikt. Se på de begjærlige hendene til djevelen! Se på stillingen hans! Som om du har kunnet forestille deg hva som foregår bak kvinnens rygg.

Silje var sjokkert selv. - Jeg forstår ikke, jeg visste ikke engang at jeg hadde malt det slik. Det må ha kommet av seg selv.

- Enten er det blitt kastet trolldom over deg, eller så har du rett og slett en kunstnersjel. Du må ha arbeidet i transe, nærmest. Jo, jeg tror det må være slik. En kunstner vet ofte ikke hva han gjør når inspirasjonen virkelig griper ham. Men jeg trodde det var unge Heming du hadde tapt hjertet ditt til.

Så han hadde oppdaget det.

- Det har jeg også, sa hun, hissig og fortvilet. - Det har jeg! Jeg forstår ikke hvordan det ansiktet har kommet frem på veggen.

Da begynte Benedikt å le, først lavt, men så høyere og høyere. - Men en bedre modell kunne du ikke ha funnet. Gud, hvilken opplevelse! Hvilken opplevelse! Men la ikke noen få vite om dette! Det er godt at det er så mørkt her inne.

Så kjørte de hjemover. Det var varmere i luften nå, og den lille snøen som hadde vært, hadde smeltet bort. Himmelen var tung og grå. Men de visste at varmen var et flyktig bedrag. Vinteren grep stadig mer om seg, suget seg fast med kalde klør, og for hver dag kom solen senere opp.

Det hadde vært en vond høst.

Silje hadde vært på gården til Benedikt i ti dager da Sol ble syk. Rødflammet og gråtende lå den lille piken i sengen sin i soveværelset deres. Silje satt hos henne hele dagen, byttet klær på henne og forsøkte å holde henne passe varm.

Badskjæren, som var en av Benedikts drikkevenner, kom og avsa dommen. - Det er ingen tvil, nei. Hold bare spedbarnet borte fra henne! Vi andre klarer oss nok - det har vi jo gjort hittil. Er piken døpt? Kanskje best å tilkalle presten?

- Presten er død, sa den ene kvinnen. - Og vi har ikke fått noen ny ennå. Akk, det var en god prest vi hadde. Han gikk rundt blant alle de syke, og så ble han smittet selv. Men piken er så stor at hun må være døpt.

Hun forsøkte å kvele gråten. De var alle blitt så glad i lille Sol.

Da badskjæren var gått, satt Silje hos henne igjen. Hun følte hvordan fortvilelsen var i ferd med å ta overhånd. Hun hadde rukket å bli så knyttet til dette lille vesenet, det var som om hun var hennes egen datter.

- Hjelp oss, hvisket hun. - Hjelp oss, hjelp oss, la henne ikke dø - hun er så full av liv. For himmelens skyld, ta henne ikke fra meg, la henne leve!

Men pikens feber ville ikke gå ned. Tvert om. Silje ventet bare på det neste skremmende tegnet. Sol så på henne med blanke øyne.

- Vær så snill, bli frisk! ba Silje henne. - Jeg orker ikke å se på at du har det vondt. Jeg

trenger deg, skjønner du!

Sols øyne ble store: - Tlengel du Tol?

- Ja, jeg trenger Sol. Du og jeg, vet du, vi hører sammen. Og vi har lillebror å ta vare på. Og ingenting er morsomt når du ligger syk. Jeg er så glad i deg, kjære Sol.

Et mildt smil gled over ansiktet til den lille. Hun stakk en glovarm hånd inn i Siljes. Først i dette øyeblikket visste hun at Sol hadde slått seg ordentlig til ro hos henne, regnet med at hun hørte til hos henne, var glad i henne. Hittil hadde Silje mer hatt følelsen av at barnet holdt seg til henne for å finne trygghet.

Lillebror, hadde hun kalt Dag. Det var kanskje litt farlig, om de skulle bli nødt til å skilles fra hverandre igjen. Men hun hadde sagt det helt spontant, det hadde virket så riktig. Og hun ville ikke skilles fra de små. Hun ville ikke se denne vakre, lille piken bli lagt i en kald kiste!

Da det led mot kvelden, hørte hun at de fikk besøk. Benedikt hadde en rytter med seg da han kom hjem fra kirken.

Silje kunne høre stemmer som snakket sammen, og plutselig sto gjesten i døråpningen til den lille hytten hun og barna bodde i.

- Gå ut, Silje, sa han med lav, grov stemme.

Det var mørkt i rommet, og han var ikke kledd i ulveskinn nå. Han hadde en mørkebrun kappe over kjortelen, men likevel kjente hun ham igjen. Hendene hennes skalv da hun reiste seg fra sengekanten.

Sol begynte å sutre og strekke seg etter henne.

- Kanskje jeg burde bli? undret Silje usikkert og tvang seg til å møte blikket hans samtidig som hun var viss på at han kunne se tvers gjennom henne.

Han så på henne med de eiendommelige øynene, som hun nå så var lyse som rav mellom de kullsvarte øyenvippene.

- Du er glad i barnet, ikke sant?

- Jo, veldig. Veldig.

- Gå da ut! Vent inne på kjøkkenet hos kvinnene. Silje adlød nølende og forsøkte å overhøre gråten til barnet.

Ingen sa et ord på kjøkkenet. Stemningen var så underlig, knugende ladet på en måte. Av hva? Angst? Skrekk? Det var vel ikke særlig velkomment å få opprørslederen til gårds. Farlig, livsfarlig!

Benedikt sto stiv og rastløs ved vinduet, drengen satt og dreide luen sin i hendene, og kvinnene satt helt urørlige. Silje satte seg og foldet hendene i fanget.

Den ene av kvinnene begynte å be med lav stemme.

- Hold opp med det *der*, freste Benedikt ukontrollert. - Ja visst. Unnskyld! sa kvinnen, som het Marie. Det var hun som hadde tatt seg mest av Sol.

Plutselig reiste Silje seg. - Han har vært der inne så lenge. Jeg vil gå inn en tur.

Merkelig nok var det ingen som forsøkte å hindre henne.

Nølende åpnet hun døren til den lille hytten.

Mannen sto bøyd over sengen. Han rettet seg opp og vendte seg mot henne. Han så verken sint eller overrasket ut over at hun hadde kommet inn.

- Dette er et sterkt barn, sa han med den underlige, harde stemmen sin. - Hun

kommer til å overleve. Men ... Han avbrøt seg selv.

- Er det sant? spurte Silje skeptisk. Hun våget ikke å tro på ham. - Hvordan vet De det?

Han smilte lett. - Det er mange som får sykdommen og overlever, det vet du. Bare vær hos henne, så hun ikke behøver å føle seg ensom.

- Det skal jeg.

Sol var roligere nå, hun sendte dem bare et trett og feberhett smil.

Han så granskende på henne. - Du halter?

- Det er ingenting. Bare den forfrosne foten min som ikke vil bli bra.

- Får jeg lov til å se på den?

- Nei!

Hun ble nesten flau over den heftige tonen hun svarte ham i.

Mannen bare ventet med et smil om munnen. Han moret seg visst.

Hun resignerte og satte seg opp i sengen. Uten et ord satte han seg ved fotenden og tok av henne hosene. Da de hete hendene hans rørte ved huden hennes, rykket hun til før hun rakk å beherske seg. Han kastet et uttrykksløst blikk på henne, så la han begge hendene om foten hennes.

- Du har gått for mye på den, sa han. Hun følte en underlig, rastløst vibrerende varme som spredte seg fra foten og oppover. Etter en stund var det som om foten brant.

- Var det slik De gjorde med Sol også? spurte hun med et blikk bort på barnet, som nå hadde sovnet.

Det svarte han ikke på. I stedet tok han bort hendene og fant frem en liten eske av tre innenfor kjortelen.

- Smør inn foten med dette i kveld, sa han. - Det trekker verken ut av såret.

Han reiste seg, og rommet ble plutselig altfor lite og altfor varmt.

Silje takket ham. - Var det Benedikt som hentet Dem? spurte hun.

- Nei, svarte han. - Det var ikke Benedikt. Det var jeg som oppsøkte ham i kirken.

I kirken? Å Gud, nei!

- Jo, jeg så den, svarte han på tankene hennes.

Ingen kommentarer. Bare en konstatering. Silje var glad for at hun var i ferd med å trekke på seg hosene igjen, ellers hadde hun ikke visst hvor hun skulle se, eller hvor hun skulle gjøre av hendene sine. Akkurat nå ønsket hun at hun kunne dø.

Men da han gjorde mine til å gå, tok hun seg sammen. - Og spedbarnet? Gutten? Kommer han til å bli smittet?

Han nølte. - La meg se på ham!

Da han gikk forbi henne i døråpningen, kjente hun den underlige mattheten i kroppen fra drømmen igjen. Lyset fra kveldsolen falt et øyeblikk på ansiktet hans, som hun til da bare hadde sett i halvmørket, og det slo henne hvor feil hun hadde tatt. Det måtte ha vært den dårlige belysningen som hadde gjort det så uhyggelig, så gammelt og herjet. Dette var en forholdsvis ung mann - ingen ungdom, han var i sin fulle manndomskraft - men likevel mye yngre enn hun hadde forestilt seg.

Men det dyriske var der fremdeles, i øynene, om munnen og i de kattaktige bevegelsene.

Hun fulgte ham over gårdsplassen, betraktet den høye, ranke skikkelsen med det overdimensjonerte skulderpartiet. Hun så hvordan han gikk med stø og sikre skritt foran henne. På trappen ble han stående og vente på at hun skulle åpne døren.

Da de kom inn i kjøkkenet, reiste begge kvinnene seg øyeblikkelig og forsvant inn i et annet rom. Drengen trakk seg tilbake til den andre enden av rommet – bare Benedikt ble sittende på samme sted. Han var forresten ikke helt uberørt han heller. Silje la merke til en underlig, vaksom stivhet i holdningen hans.

– Nå? sa han.

– Piken blir bra! Silje lyste over hele ansiktet. – Men han vil gjerne se på Dag også.

Benedikt ropte på Grete og ga henne en ordre. Hun protesterte jamrende inne fra siderommet.

– Men han er ikke kristnet ennå!

Den veldige villmarksmannen svarte: – Silje forrettet nøddåp da hun fant ham. Det får holde så lenge.

– Ja, for pokker, sa Benedikt. – Grete, minn meg på at vi finner en prest til barnet med det aller første. Vi har forsømt sjelene deres altfor lenge.

Han sa det med en merkelig høy stemme som Silje aldri hadde hørt før.

Grete dukket frem i døråpningen. – Ja, herr Benedikt, svarte hun med anklagende stemme. – Tenk om han hadde dødd. Da ville sjelen hans gått rett til ...

Hun tidde og kastet et forskremt blick på gjesten.

Men hun forsvant og kom tilbake med barnet. Hun var imidlertid motvillig mot å gå inn i rommet. Silje gikk bort, hentet gutten og la ham i armene til den fremmede.

Han sendte henne et underlig, vemodig blick. – Du er tillitsfull, du. Derfor skal jeg gjøre mitt beste. Men jeg vil gjerne være alene.

De forlot kjøkkenet. Silje kastet et blick bakover. Det var så rart å se dette villdyret, kolossalt og ruvende, med et lite menneskebarn i armene. Gutten forsvant nesten i dem. Han så opp på mannen med årvåkne øyne og satte i et skrik.

Silje begynte å undre seg på om hun hadde gjort noe forferdelig galt.

Men barnet stilnet snart. De ventet ute i forstuen, hun, Benedikt og drengen, uten et ord og uten å se på hverandre. Så kom mannen ut til dem. Han rakte barnet til Benedikt.

– Nyfødte har en egen beskyttelse, sa den fremmede. – Pesten har vanskelig for å sette seg fast på dem.

Det var alt han sa. Silje fulgte ham ut på tunet. Hun tenkte at han kanskje ønsket det, ettersom han ikke hadde rakt barnet til henne.

– Jeg vet hvem De er, sa hun raskt.

– Vet du? spurte han med et litt skeptisk smil.

– Ja, jeg skal ikke forråde Dem. De kan stole på at jeg er en venn. Hvis De skulle trenge min hjelp en gang ... Men det trenger De selvsagt ikke.

Han ble alvorlig. – Jo, Silje, det kan jeg kanskje komme til å trenge. Jeg tror du har forstått at jeg er en svært ensom mann, med få som jeg kan stole på.

Hun nikket ivrig, fylt av alvorsfølelse og forståelse.

Han fikk dype furer i kinnene da han smilte. – Har du det bra her?

– Å ja! Jeg kunne ikke hatt det bedre. Takk for at De sendte meg hit! Og takk for ... alt

sammen!

Han gjorde en bevegelse med hånden som var ment å skulle være et svar på mye.

Det så ut som om han småsmilte inne i seg. – Silje, Silje, sa han langsomt. – Du er et barn! Men du har kommet deg, rent kroppslig sett. Du er ikke så utmagret lenger. Nå ligner du mer den utspringende knoppen du er. Og ... nøl ikke med å sende bud på meg igjen, hvis du skulle trenge meg.

Så satte han seg på hesten, og i neste øyeblikk var han borte. Silje ble stående med rynkede øyenbryn. Igjen? Hva hadde han ment med det?

Hun gikk inn til Sol. Til sin overraskelse fant hun Marie der inne. Nå husket hun at hun hadde sett en skygge fare over gårdsplassen, men hun hadde vært for opptatt av den fremmede til å tenke mer over det. Kvinnen reiste seg skyldbevisst opp fra gulvet ved siden av sengen til Sol. Hun mumlet en unnskyldning og forsvant ut av døren.

Sol sov trygt, selv om hun fremdeles var svært rød i ansiktet. Men det var tegn som tydet på at den verste feberen var i ferd med å slippe taket.

Silje var nysgjerrig på hva Marie hadde gjort der inne. Hun bøyde seg ned og merket i det samme at sengen til Sol bikket litt da hun støttet seg til den. Under den ene sengestolpen ...

Det lå en mynt der. En sølvpenge med et kors på.

Silje visste hva det betydde: En beskyttelse mot alle djevler.

Etter en viss nøling lot hun mynten ligge under sengebenet.

Til tross for at hun ikke ville det, gikk tankene til den drømmen hun nylig hadde hatt etter at hun la seg om kvelden. Fantasien hennes begynte å spinne videre. Om hun ikke hadde våknet – hva ville da ha hendt? Hvorfor hadde hun ikke drømt at det var Heming som hadde kommet imot henne? Hvorfor hadde det vært menneskedyret som hadde tent den slumrende kvinneligheten i henne? Hun ville at det skulle ha vært den unge, tiltrekkende Heming. Hun ville det! Om hun bare hadde fått drømme det samme en gang til – med en annen, den riktige ... Hun våget knapt uttale ordet i tankene sine. Med en annen ... elsker?

I det samme hun tenkte det åpent, jaget en varm følelse gjennom kroppen hennes. Men Hemings bilde hadde bleknet. Det var ikke ham hun hadde sett.

Silje presset ansiktet ned i puten og stønnet oppgitt og fortvilet.

Det første hun kjente da hun våknet igjen om morgenen, var at det ikke dunket og brant så ille i foten lenger. Og borte i sengen lå en våken Sol og ba om å få stå opp.

– Nei du, lille venn, sa Silje. – Du får nok holde sengen i dag også. Så lett går det ikke. Men jeg skal være hos deg hele dagen.

Hun merket at hun gradvis forandret sin holdning til fjellene. Flere ganger tok hun seg selv i å se opp mot dem med et nesten forventningsfullt blikk – som om hun håpet at de groteske skikkelsene skulle dukke opp over den forvitrede fjellmassen, anført av sin herre. Da ble hun skamfull over at hun kunne være så barnslig.

Etter et par dager var piken utenfor fare, og Silje kunne gjenoppta arbeidet sitt i kirken.

Hun arbeidet sammen med Benedikt nå, men noen flere levende figurer fikk hun ikke

lov til å male. – Ingen vet hva du kan finne på, sa Benedikt.

Da de hadde malt intenst en lang stund, utbrøt Silje: – Han har en mengde medisinske kunnskaper, ikke sant?

Benedikt visste straks hvem hun mente. – Om han har! svarte han oppe fra taket.

– Hvorfor er så ikke kunnskapene hans mer kjent?

– De er bare noe en tyr til i ytterste nødsfall.

– Fordi han må holde seg skjult?

– Det kan man kanskje si. Han viser seg ytterst sjelden. Jeg har bare sett ham noen få ganger i mitt liv, men det virker som om han føler en slags fortrolighet overfor meg. Det er merkelig at han viser seg så ofte nå. Men det har vel sine årsaker ...

– Hvor gammel er han egentlig? Det har jeg ofte lurt på.

– Jeg også. Han har alle aldre og ingen, nøyaktig som han selv ønsker det i øyeblikket, virker det som.

– Han kom hit til kirken, fortalte han meg.

– Ja. Han spurte om alt sto bra til hjemme, og da fortalte jeg om jentungen. Så fulgte han meg hjem.

Benedikt nølte et øyeblikk. – Han har fattet godhet for deg, Silje, sa han i en besluttosom tone. – Det skal du være svært takknemlig for – og svært forsiktig med.

– Hvorfor det?

– Ikke gjør det så vanskelig for meg, vred han seg.

– Jeg vil gjerne vite det, sa hun i en sta og rolig tone.

– Tja, sa Benedikt og slo ut med armen så han sølte maling på steingulvet. – Tørk opp det der, Silje! Tja ... Jeg ville i hvert fall ikke bli hans uvenn. Du får lære deg å balansere på en stram line.

– Knektene er hans uvenner, smilte hun uten å oppdage dilemmaet hans. – De har nok fått føle hans vrede.

– Jo, svarte Benedikt fraværende. – Jo, de har vel det.

Inne i det fornemme palasset i Trondheim lå Charlotte Meiden våken for femte natten på rad. Bare ved daggry lyktes det henne å få litt søvn, men også den søvnen var urolig og fylt av mareritt.

Hjertet hennes var forstenet, øynene var tørre. Hun stirret tomt ut i rommet, som alltid var opplyst av et voksllys; hun var stadig redd for mørket nå. De gamle, kjente og kjære møblene var der, men hun så dem liksom ikke. Hjørneskapet i fransk tresnitt, de elegante stolene som alltid fikk henne til å tenke på Loyola og den spanske inkvisisjonen, de vakre kjolene ... De var liksom ikke der.

Til våren blir det varmere i luften, tenkte hun forvirret. Våren kommer snart – etter jul – og da blir alt mye bedre. Ingen fryser lenger.

Foreldrene var dypt bekymret for henne. De forsto henne ikke lenger. Forsto ikke det irritable sinnelaget, hennes motvilje mot å reise ut av byen for å få litt frisk landluft eller hilse på slekt og venner på de store godsene, de ubeherskede utbruddene da den eldste søsteren kom på besøk med småbarna sine.

Det så ut til at barna irriterte henne grenseløst. Hun låste seg inne på rommet sitt og

nektet å komme ut så lenge de var der.

Slike nykker som hun hadde fått! Charlotte, som alltid hadde vært så livlig og glad. Sorgløs og litt lettsindig hadde hun alltid vært, yngstebarnet deres. Kvikk i replikkene, litt overfladisk kanskje, men det hadde alltid vært en glede å prate med henne. Alle ble i godt humør i hennes selskap, til tross for at hun ikke var den som hadde utseendet mest med seg. Men nå ...?

Hun hadde ikke vært seg selv på lange tider, forresten. Ikke på over et halvt år. Så forsert og underlig. Men nå var hun blitt aldeles umulig!

Charlotte stirret mot vinduet. Det som hadde ligget latent i henne i så mange dager og netter, var i ferd med å bryte ut nå. Hun kjente det, og det hjalp ikke om hun forsøkte å motarbeide det.

«Hadde jeg bare gått ut igjen den samme natten,» kom tankene krypende. De listet seg inn i henne, og nå var hun vergeløs mot dem. «Eller om morgenen etter, man slapp jo ikke ut om natten. Eller til og med neste kveld, eller morgenen deretter, slik jeg tenkte det. Men stadig utsatte jeg det. Redd, vaklende usikker. Nå er det for sent.»

Å, gud, der kom den, tanken som hun hadde prøvd å kvele. «For sent! For sent, for sent!»

Hun trakk pusten dypt, spente seg i sengen for å bekjempe hysteriet.

Men tankene lot seg ikke fortrenge nå. Altfor lenge hadde hun holdt dem tilbake.

Tretten dager var gått. Ingen på jorden kunne klare seg alene i tretten dager.

I tankene så hun den lille bylten under grantreet. Snøvåte, dyvåte klær, på vei til å råtne bort. Og inne i dem – så stille, så stille. Ingen gråt mer, ingen bevegelser.

Et skrik dypt innefra arbeidet seg opp gjennom strupen til Charlotte. Hun skrek ut i sin avmakt, sin fortvilelse, den som bare hadde vokst siden hun hadde lagt fra seg barnet og hun hadde trodd at hun var fri. Eller nei, enda lenger tilbake. Siden hun hadde holdt det hjelpeløse, lille livet i armene sine på vei gjennom byen.

Hun ristet over hele kroppen. Gråten var fullstendig ukontrollert. Kammerpiken kom stormende inn i forskrekkelsen, i nattlue og med et sjal over nattkjolen. Maken til gråt hadde hun aldri hørt.

– Men, frøken Charlotte! Hva er det? Hva er det? Gråten, som nærmest lød som nødrops, bare fortsatte.

Den gjenlød over hele palasset.

– Hva skal jeg gjøre? Kammerpiken var fullstendig i villrede. – Skal jeg hente fruene?

– Nei, nei, hikstet Charlotte.

– Men hva er det da? Er frøken Charlotte syk? Svaret hørtes som «Nei, slett ikke», men det kunne godt ha vært noe helt annet.

Kammerpiken, som alltid hadde holdt en respektfull avstand til sin frøken, satte seg nølende og beklemt ytterst på sengekanten.

Charlotte satte seg opp i det samme og slo armene om henne.

– Hjelp meg! Å, hjelp meg!

– Hva er det? spurte kammerpiken forlegent. Hun måtte tvinge seg til å bli sittende.

Slike intimiteter tok hun bestemt avstand fra!

Charlotte hadde villet be henne gå ut i skogen og se etter. Men da hun instinktivt

merket den motviljen som strømmet mot henne fra kammerpiken, holdt hun bønne tilbake. I stedet fikk sammenbruddet overtaket igjen.

- Det er for sent! skrek hun. - Alt er for sent. Å Gud, skru tiden tilbake! Still den tilbake!

Om bare tiden kunne stilles tilbake, om hun bare kunne få tilbake barnet - holde det, varme det - og ta all den forakten og bannlysningen som ville følge med.

Dørene gikk opp, og foreldrene hennes kom inn, fulgt av nysgjerrige som ble stående igjen utenfor.

- Men snille barn! utbrøt hennes mor. - Hva er dette for noe? Har du mareritt?

- Å, Gud gi at det hadde vært et mareritt, hulket Charlotte. Men hun hikstet og gråt så sterkt at ingen kunne oppfatte hva hun sa.

Moren og kammerpiken byttet plass, den ene tydelig lettet, den andre noe uvant med situasjonen.

- Hva er det som foregår, Elsbeth? spurte moren lavt.

- Jeg vet ikke, svarte kammerpiken. - Jeg forstår ingenting. Hun sier bare at det er for sent.

- For sent, Charlotte? For sent for deg å finne deg en mann? Tullprat, du er da bare fem og tyve.

- Nei, nei, jeg vil ikke gifte meg, skrek Charlotte. - Aldri! Nei! Aldri!

Moren var rådvill. - Du sitter altfor mye inne. I morgen tar vi en tur i skogen. Det er så ...

Ordene utløste et vettløst skrik av skrekk hos Charlotte.

Hun gispet etter luft og slo vilt omkring seg til hun sank tilbake på den vakkert broderte puten, fullstendig utmattet.

- Skal vi hente badskjæren og be ham sette noen kopper? mumlet hennes far. - Kanskje blodet bør renses for onde ånder?

- Nei, sa Charlotte trett. - Det er over nå. Det var vel bare et mareritt.

Noen utmattede hikst var alt som hørtes nå. Bekymret og fulle av sorg forlot de rommet alle tre. - Sikkert bare et kvinnelig illebefinnende, hørtes morens stemme ute i gangen. - Det går nok snart over.

Så lukket de forsiktig dørene etter seg.

Men Charlotte visste at ingenting var over, bortsett fra utbruddet hennes. Hun visste at hun hele livet gjennom ville plages av det åpne såret i sitt bryst og av angsten - og at tankene ville gnage henne, komme som tause, tassende småbarn til henne i de ensomme nattetimene.

KAPITTEL 5

I tiden som fulgte, fikk Silje lov til å være med til kirken tre ganger i uken. Benedikt ville egentlig hatt henne der hver dag, for det begynte å haste. Folk maste på ham om han ikke var ferdig snart. Han var rasende på «de uvitende, ukultiverte barbarene som ikke forsto at en kunstner ikke måtte presses», som han sa.

Men Silje ville også gjerne være hos barna, så hun ikke mistet kontakten med dem. Hun ønsket dessuten å avlaste de gamle kvinnene hjemme på gården. Men ikke for det – de hadde valgt seg et barn hver, og det så ikke ut til at de hadde noe særlig imot at Silje dro til kirken. De var så begeistret for barna at Silje mang en gang måtte smile for seg selv.

– Stakkars gamle jomfruer, sa Benedikt. – Dette er deres nye vår.

– Men i hvert fall Sol er forferdelig slitsom, innvendte Silje bekymret. – De er jo ikke mine barn, men jeg er glad i dem, og ... ja.

Hun var litt lei seg for at hun fikk se så lite til Dag.

Det var Grete som hadde lagt beslag på ham, og selv om hun alltid var like vennlig, kunne en merke at hun var sjalu og trippet utålmodig omkring når Silje en sjelden gang fikk lov til å stille ham.

– La dem holde på, lo Benedikt. – Kirken er snart ferdig i alle fall.

– Og ... så da?

– Da blir det å gå tilbake til arbeidet på gården igjen for deg. Jeg har et oppdrag lenger unna, så du kan dessverre ikke bli med.

Silje svarte ikke. En fantastisk tid i hennes liv ville snart være over.

– Jeg kan ikke finne noen farge til denne kjortelen, sa Benedikt bekymret en dag mens han hang oppunder hvelvet. Han studerte taket så han holdt på å bryte av seg nakken. – Jeg har kjørt meg fast, mitt dumme esel – alle regnbuens farger grenser inn på den kjortelen, så hvilke valgmuligheter blir det igjen?

Silje klatret ned fra stillaset og stilte seg under ham. Hun betraktet verket hans kritisk. – Brunt, sa hun.

– Brunt? Ja, men det har jeg jo ... Jo visst, du har rett! Du er et geni!

– Nei, men man får bedre overblikk her nede fra.

Benedikt gryntet fornøyd og bannet i neste øyeblikk over en steinhard pensel. Men så tok han seg i det og ba om unnskyldning for bespottelse i kirken.

Han hadde drukket litt for mye kvelden i forveien, og da var han alltid litt smågretten om morgenen. Silje så det på den velbrukte luen hans. Når den satt dypt nede i pannen, visste hun at han ikke kunne fordra høye lyder eller skarpt sollys. Satt den derimot bak i nakken med fjæren rett til værs, var han den vanlige gamle – eller han hadde tatt seg en sup i smug. Den inngrodde pietetsfølelsen forbød ham å drikke i kirken, men Silje visste at han hadde gjemt noe i vognen, for han gjorde seg av og til et ærend dit ut.

Hun klatret opp igjen, og de malte en stund i taushet.

Så begynte Benedikt å småflire.

- Hva tenker De på? undret Silje.

- Det var et par gubber her fra sognet i går og kikket på verket vårt. De så Djevelen inne i kroken og ble visst både rystet og opphisset, for de ble der inne temmelig lenge.

Silje rødmet. Hun hadde ikke villet gå inn og se på elendigheten etter at hun hadde malt det.

Hun nølte et øyeblikk. - Han ... De vet hvem jeg mener ... sa at han hadde sett den - den gangen han kom hit. Det likte jeg ikke.

Benedikt så svært skyldbefvisst ut. - Nei, det ... var et ulykkestilfelle. Han kom til å gå inn der, og så spurte han, og jeg måtte jo si at det var du som hadde malt den. Man kan jo ikke lyve i en kirke.

Du står og lyver akkurat nå, din gamle luring, tenkte Silje. Vedder på at du trakk ham inn dit!

- Hva sa han? spurte hun lavt.

- Ingenting. Han virket fullstendig overveldet, forstumlet. Så jeg sa at vi fikk se til å få giftet bort piken, siden hun kunne stå og male så lidenskapelige bilder.

- Neimen, De sa vel ikke det? jamret Silje. - Hva ... hva svarte han til det da?

- Jeg vet ikke. Han virket ganske irritert, synes jeg, men det kom vel av at jeg sa noe slikt som at «vi gamlinger får vel gifte henne bort». Han ville vel ikke bli regnet til min aldersklasse. Han gikk like etterpå.

Jeg tror kanskje han var litt såret over at du hadde malt ham som djevel, men hva annet kan han vente?

- Å nei, klaget Silje stille. - Han burde ikke ha sett det.

- Det var litt dumt, det må jeg innrømme, og jeg var faktisk ganske redd etterpå. Uff, nei, jeg er ikke i form til å snakke mer om det nå. Fortell meg heller hvorfor du har et så dannet språk. Du kommer fra et uskolert miljø, ikke sant? Det heter seg jo at roser kan vokse både blant tistler og på gjødselhauger, men med deg er det *påfallende*! Kan du lese og skrive?

- Sånn noenlunde. De forstår, det hadde seg slik at en av de små sønnene på godset der jeg bodde, tydde veldig ofte til meg. Jeg var barnepiken hans på en måte. Lekte med ham og slikt. Og han skulle ha meg med overalt. Så derfor ble jeg med på undervisningen hans også. Og jeg sørget selvfølgelig for å suge til meg så mye som mulig. Jeg var som en uttørket plante, herr Benedikt, som drakk kunnskap. Jeg ville lære og lære - alt! Jeg tok etter språket deres, jeg lånte guttens bøker. For jeg visste at jeg hadde fått en mulighet som ikke andre piker fikk. Det ble naturligvis svært oppstykket, for jeg var jo ikke med hver gang. Men litt fikk jeg vel inn i den trege skallen min.

- Nå, stopp en halv. For å kunne tilegne seg ting på den måten og under de omstendighetene som du gjorde, kreves det intelligens. Hvor har du fått den fra?

Silje tenkte etter. - Min mor kunne veldig mye. Og hennes far igjen var skrivekyndig. Jeg mener, han skrev, forfattet skriv for de andre småbøndene. Han skar svært vakkert i tre også.

- Så der har vi altså fått den kunstneriske åren! utbrøt Benedikt. - Takk, Silje, nå har jeg fått forklaring på flere av gåtene dine! Men hva var *det*?

De lyttet begge to. Det hørtes tunge skritt oppe fra kirketårnet.

Silje stirret engstelig på Benedikt. Han stirret tilbake.

- Spøker det her? hvisket hun, og det var som om hviskingen forplantet seg i hvelvet.

- Tøv!

De klatret ned fra stillaset begge to. Silje hadde ikke lyst til å henge vergeløst mellom himmel og jord mens all verdens ånder trampet ned fra klokketårnet. Hun måtte beherske seg for ikke å løpe sin vei.

- Hvem i all verden kan det være som skjuler seg der oppe? hvisket Benedikt. Han tok et skritt nærmere henne, og hun var ikke sikker på om han ville beskytte eller beskyttes.

De ventet i spenning. Silje foldet hendene ubevisst. Så knirket det i døren til tårnet, og en skjeggete mann kom ut.

- Jeg er så forbannet sulten, Benedikt. Har du en brødbit til meg?

- Hva? Er det her du gjemmer deg - og skremmer kunsteleven min fra vettet!

Jaså, så hun var alene om redselen nå?

- Ja visst har vi vel mat, Silje, vi glemmer jo alltid å spise den. Ta hit ferdaskrinet.

Silje løp etter det og åpnet lokket så mannen kunne forsyne seg. Han var middelaldrende, firskåren, med skarpe øyne og kledd som en bonde. Skjønt han var kanskje noe finere enn en vanlig bonde, for vadmeststrøyen hans var av moderne snitt, og han hadde strikkede strømper på bena.

- Jeg trenger mat for to, sa han og forsynte seg rikelig.

- Har du en med deg? spurte Benedikt.

- Ja. Unge Heming ligger der oppe og vansmekter.

- Vansmekter? sa Silje forskrekket og hatet den avslørende rødmen.

Mannen lo. - Ja, han har ikke hatt en kvinne på tre uker, så han er ille ute. Gå opp til ham, du - med mat, mener jeg selvfølgelig.

- Nei, slipp ikke Silje opp til den lømmelen, sa Benedikt. - Hun er svak for ham.

- Å, jeg klarer meg nok, sa Silje fort. Hun ville så forferdelig gjerne se helten sin igjen. Selv om det plaget henne å høre om kvinnene hans.

Men hun trodde naturligvis ikke på det. En unggutt som var så vakker og renskåret i ansiktet, kunne ikke være noe annet enn edel og høvisk mot kvinner. Det var bare gammelmannssjalousi å omtale den unge Heming på den måten.

Hun hadde ikke sett ham siden den natten hun hadde reddet ham fra døden. Men hun hadde ikke kunnet glemme ham. Hennes store drøm var å få se ham igjen. Hun hadde ofte vært bekymret med tanke på hvordan han hadde det. Og nå ... Nå var han her!

Hun tok ferdaskrinet i hånden og begynte å klatre oppover den gamle stigen. Omsider kom hun til en avsats i tårnet. Dagslyset kom inn gjennom noen luker. Hun hørte noen heftige bevegelser, som om noen forsøkte å gjemme seg.

- Det er bare meg - Silje. Jeg kommer med mat.

- Silje? Det virket som om han grublet. Det forventningsfulle smilet hennes sluknet. Han hadde vel ikke glemt henne?

- Å, jaså, den lille menneskefrelseren, hørtes stemmen hans, og så rakte han ut armen og trakk henne opp de siste trinnene. Silje var helt andektig av forventninger.

Men du verden, som han så ut! Klærne var skitne og fillete, det gule håret var mørkt

og floket. Det var tydelig at han trengte et skikkelig bad.

Men det så ikke ut til å bekymre ham. – Silje, søte engel, du kommer som sendt fra himmelen. Har du utnevnt deg selv til min faste livredder?

Hun bøyde det gledesstrålende ansiktet, men likte ikke at han drev ap med henne. – Spis nå, forsyn Dem ordentlig!

– Hva har du? sa han og kikket ned i skrinet. Han rynket på nesen. – Laks nå igjen! Kan ikke bøndene finne på noe annet enn den evige laksen?

Men han tok det som var, med god appetitt.

Silje var litt beklemt. Den snille drengen pleide å dra laks fra elven hver eneste dag, og han var stolt av fangsten sin. Visst kunne det bli noe ensidig iblant, men man burde være takknemlig for å få mat. Ikke alle hadde noe å spise.

Egentlig hadde hun ikke spist selv, og det var med vann i munnen hun så den siste skiven forsvinne. Men han trengte den bedre enn hun.

Da Heming var ferdig med maten, så han endelig opp og virkelig så Silje. Hun kunne lese beundring i øynene hans, og det føltes så varmt og godt innvendig. Heming så straks at her ville han ikke komme noen vei med overfladisk fjas. Dette var en alvorlig og troskyldig pike – jomfru, det kunne han spise opp hatten sin på. Hvis han hadde hatt noen.

Nå ja, den jomfrudommen skulle han snart nok plukke av henne. Når han fikk tid til det. Akkurat nå hadde han viktigere ting å tenke på. Som å redde livet, for eksempel.

Han tok enda en titt på henne. Det skulle faktisk bli ganske behagelig det å gjøre denne unge blomsterknoppen til kvinne. Hun var på alle måter delikat å se på. Det luktet rent av henne – med et lite innslag av malingslukt – og varmblodig så hun også ut til å være, med det varmt brune håret, de fiolblå øynene og de skinnende hvite tennene bak fristende lepper, sarte som nyperosens blad.

– Sett deg en stund hos meg, Silje, sa han med matt stemme. – Jeg er så trett, og jeg trenger å få snakke med et klokt menneske.

Hun adlød nølende, satte seg inntil veggen et lite stykke fra ham og trakk kjolen godt ned over de opptrukne knærne.

Selv om hun ikke tenkte bevisst på det, forsto hun instinktivt at situasjonen var vanskelig. Det var neppe bra for hans mannlige prestisje at hun hadde reddet ham fra en ynkelig død, sett ham bli slått i ansiktet og bli kalt en fordømt idiot – og nå kom hun til unnsetning igjen, med mat til en ynkelig, vanstelt stakkar. Intuisjonen sa henne at hun måtte styrke hans selvsikkerhet.

– De ... De er medlem av opprørsbevegelsen? sa hun blygt beundrende.

Han slikket i seg resten av ølet hun hadde gitt ham.

– Tja, sa han i en påtagelig nonchalant tone. – Jeg er vel en av lederne der.

– Å, sa hun imponert. Øynene hennes ble store. Det oppmuntret Heming. Han studerte likegyldig de temmelig skitne neglene sine. – Du vet ... Jeg får jo de mest krevende oppdragene. Det var derfor jeg ble tatt til fange den gangen. Risikerte livet for andre.

Det var nå ikke akkurat det den mystiske beskytteren til Silje hadde sagt. Tankeløst besøk hos en kvinne, hadde han antydnet. Men Silje ville ikke høre på slikt.

– Han er veldig mektig, herren Deres, sa hun drømmende. – Han kom og hjalp meg en

gang til. Da småpiken ble angrepet av pesten. Ikke vet jeg hva han foretok seg, men han helbredet henne – og den forfrosne foten min også. Hendene hans føltes så brennende varme.

Heming stirret på henne. – Hvem? Jaså, *han!* Du tar feil, utbrøt han heftig. – Han er ikke min herre, jeg kjenner ham ikke, har aldri truffet ham ...

Silje forsto at hun hadde gått for langt. Ingen hadde jo lov til å snakke om Dyre Alvsson, opprørslederen. Et eneste tankeløst ord kunne sende ham i en av fogdens feller. Han skulle liksom ikke eksistere. Og det hadde hun glemt. Ikke rart at Heming var sint!

– Var han inne hos deg? hvisket han inkonsekvent – for han hadde jo nettopp benektet at mannen eksisterte.

– Ja visst!

Heming gjorde raskt noen slurvete bevegelser som skulle forestille korsets tegn. – Du er gal! Gal! Hadde du salt og brød stående?

– Hva for noe?

– Strø med salt! Det hjelper. Salt og brød. Og småpiken ... du er fullstendig gal, hvordan kunne du? Gjorde du korsets tegn over henne? Eller har du en sølvmynt med kors på?

Silje var blitt stiv i ansiktet. – Marie, en av kvinnene på gården, hadde lagt en slik mynt under den ene sengestolpen til Sol.

Han sank lettet sammen. – Gudskjelov, da går det nok bra likevel. Og spedbarnet, hvordan går det med det?

Så vennlig av ham å vise interesse for de små! Silje kunne ikke slippe det velformede ansiktet med blikket.

En jublende glede fylte henne ved synet av noe så vakkert, så fullkomment.

– Lille Dag har det bra, takk som spør. Altfor bra, Grete skjemmer ham bort og stapper i ham mat, og jeg får nesten ikke se ham.

– Du har vel tatt godt vare på de tingene han var pakket inn i?

– Å ja, det sa ... Nei, hun hadde jo ikke lov til å nevne Dyre Alvsson.

– Er du sikker på at ingen kan ta dem fra deg? De er dyrebare, vet du.

– Nei, ingen kan ta dem.

– Du har altså gjemt dem godt?

– Ja da, i kisten under sengen min.

– Jeg får håpe det er sikkert nok. Silje, jeg må gå. Du skal ha tusen takk for maten. Ser jeg deg igjen?

Hun ble rød av glede. – Hvis De vil.

De reiste seg, og han strakte ut hånden og løftet opp haken hennes. Han sto svært nær henne.

– Vet du at du er svært søt, Silje?

Hun slo ned blikket og ristet på hodet. Det hamret i ørene hennes av blodet som strømmet til ansiktet.

– Men det er du. Kan jeg ... få komme og besøke deg? Silje så forskrekket opp.

– I all ærbarhet, selvfølgelig, smilte han. – Jeg vil bare få lov til å snakke med deg. Du er så klok.

Hvordan hun enn forsøkte, kunne hun ikke huske at hun hadde sagt noe intelligent nå. En rekke forskrekkede utrop, det var alt.

- Men jeg kan ikke komme på en stund ennå. Vi er jaget og må holde oss skjult. Det er et ensomt liv, kan du tro! Men så snart knektene drar et annet sted, kommer jeg.

Hånden under haken hennes kjentes fremmed, uvant. Aldri hadde en mann rørt ved Silje på den måten. Forsøk på voldtekt hadde hun mer enn en gang råket ut for, men da var hun så oppsatt på å forsvare dyden sin til den rette kom, at hun ble brutal. Og så langt hadde hun klart seg.

Riktignok føltes ikke hånden til Heming så brennende varm som det en annens hadde gjort om foten hennes. En varsom, sterk hånd, men det var jo en helt annen ting, han skulle jo lege ...

Å, hvorfor måtte hun tenke på den mannen *nå*? Det var jo Heming som rørte ved henne, som så henne i øynene med de skjønne, blå øynene sine, som smilte litt vemodig, nesten bedrøvet mot henne. Stakkars unge gutt, å leve så jaget og ulykkelig!

- Selvfølgelig kan De få hilse på meg hos Benedikt, sa hun med ustø stemme. - Jeg skal sørge for at De får et herremåltid der.

- Nei, nei, hvasket han. - Ingen får vite noe. Man kan aldri vite hvor forræderne finnes. Benedikt ropte nedenfra, og de gikk ned.

- Trodde du hadde tenkt å bosette deg oppe, Silje, sa maleren og sendte henne et granskende blikk.

Hun svarte bare med et strålende, sjenert smil, noe som gjorde ham ganske dyster i blikket.

- Du ser ut som en katt som nettopp har spist en rotte, sa han surt.

Det kom et ynkelig gisp fra Silje. - Nå er De stygg, herr Benedikt!

De to mennene forlot kirken, og de begynte å male igjen.

- Du har mange gode sider, Silje, sa Benedikt til henne, - men det ser ut til at du mangler humor.

Hun tenkte etter. - De kan ha rett i det, innrømmet hun. - Før kunne jeg spøke og se det komiske i nesten alt. Men det er ikke mer enn noen få uker siden jeg mistet alle mine kjære. Latteren har satt seg fast i halsen, og min sans for humor er drept.

- Naturligvis, lille venn, sa han angrende. - Jeg tenkte ikke på det. Jeg tror visst at det bare er jeg som sørger, som den egoisten jeg er. Gleden kommer nok tilbake, skal du se. Men ... du skulle passe deg litt for den gutten.

- Jeg vet det, svarte hun. - Men jeg tror ikke han er så ille som mange vil ha ham til. Kanskje han bare er ulykkelig. Jeg synes han er fin og myk og forståelsesfull.

- Ja, sukket Benedikt. - Det er nettopp det du skal passe deg for.

Så var oppdraget i kirken fullført, og Silje vendte tilbake til arbeidet på gården.

Silje hadde en gang overhørt en samtale mellom noen voksne mennesker som hun den gang hadde forstått svært lite av. Men nå begynte det å få mening for henne. En gjest i huset hadde snakket om at menneskene hadde tre spesielle krefter i seg - de skapende, de bevarende og de nedbrytende. Han hadde sagt at det fantes personer som var rene inkarnasjoner av én av disse kreftene, og yrker som bare tok én type av kreftene i bruk.

Husmorens yrke måtte vel være et av de mest utpreget bevarende som fantes. Silje hadde nesten ingenting av denne fortreffelige egenskapen. Visst gjorde hun det hun ble satt til, pliktoppfyllende og ordentlig. Men hun følte ingenting for det arbeidet. Hun hadde fått smaken på beruselsen ved en kunstners skapende verk og visste at det var der hun hørte hjemme. Der og ingen andre steder.

Noen stor artist var hun ikke, men sjelen var der – den som har plaget og inspirert kunstnere i årtusener. Men fordi hun vantrivdes med arbeidet på gården, la hun enda sterkere krav om forpliktelser på seg.

Hun hatet å se et vakkert dekket bord bli ødelagt, en fint dekorert matrett forsvinne, og hun avskydde å se den renskurte kjøkkenbenken bli nedlesset med skitne tallerkener og gryter, og vite at alt sammen måtte gjøres en gang til og en til ... Det evig gjentatte arbeidet inne i huset, i fjøset og stallen plaget henne mer enn hun våget å innrømme for seg selv. Et skapende menneske gjør for det meste en ting bare én gang og aldri mer. Ved gjentagelsen forsvinner noe av gløden, drivkraften, og da hjalp det etter hennes erfaring ikke at man en gang iblant fikk strikke en vakker kofte eller bake en kake. Disse syslene var strengt tatt alt en husmor fikk av de skapende mulighetene.

Silje visste at hun måtte tvinge seg til å gjøre hverdagens arbeid. Slappet hun av, ville hun fort slutte med å gjøre rent – for det ble jo skittent igjen med en gang. Hun ville bli fanget inn av dagdrømmene igjen, og det skulle ikke skje på gården til disse vennlige menneskene. Hun tenkte på alle de gangene hun hjemme var blitt kalt lat. Det var visst slik de fleste menneskene betraktet de skapende og de drømmende.

Benedikt forsto hvordan hun hadde det.

– Du har kunstnerblod i deg, Silje, selv om jeg tviler på at nettopp *malerier* er ditt område. Jeg tror du har din styrke et annet sted, at du ikke har funnet din vei ennå. Du var bare så uheldig å bli pike, forstår du, så du har små muligheter til å finne den veien i det hele tatt.

Hun protesterte mot det i taushet. Hun ville sett det som et større uhell å bli gutt. Ungpikenes drømmer, slike som de om Heming, var altfor skjønne til at hun ville vært dem foruten.

– Du får gifte deg rikt, fortsatte Benedikt. – Skaffe deg en mengde tjenere, så kan du skape så mange kunstverk du bare vil! Hemmelig eller åpent. En rik mann er din eneste mulighet.

Med det samme han hadde sagt det, så han umåtelig trist ut på grunn av sitt eget råd.

Silje smilte og sa at hun tvilte på et rikt gifte for sin egen del. Men hun forsikret at så lenge hun var på gården, så skulle hun gjøre sin del av arbeidet.

Det var en fordel ved å være hjemme, og det var at hun fikk være mer sammen med barna. De skiftet på å passe på dem, slik at alle skulle få utført sin del av arbeidet.

Hun begynte å forstå det eiendommelige språket til Sol bedre, og dessuten utvidet piken ordforrådet og fikk en tydeligere uttale etter hvert. Sol var som en villkatt. De grønne øynene glitret av usikkelighet, og hun var sta som få når noe gikk på tverke for henne. Men iblant hadde hun et fjernt blikk i øynene, og det skremte Silje. Hva tenkte piken på da? Hva var det hun så?

Dag vokste til. Han ble hardt reivet av Grete hver morgen, men senere på dagen

pleide Silje å løsne litt på det. Da sluttet han å skrike så fælt. De kunne se at han ble blond. Ellers var han for liten til å ha utviklet noen særpreg ennå. Silje kjente bare hvor glad hun var i ham, det lille livet som hun hadde funnet i skogen den underlige natten.

Livsrytmen var den samme, dag etter dag. Nå på vinterstid lå man til klokken fem om morgenen, da ble ilden tent, og med hver sin tyristikke utførte de pliktene sine. Man drakk sitt morgenøl og spiste litt laks eller spekekjøtt til det. Når arbeidet i stallen og i fjøset var unnagjort, spiste man middag ved nitiden på formiddagen, kanskje klokken ti om vinteren. Deretter var det hardt arbeid til kveldsmaten, som ble inntatt klokken fire eller fem. Klokken ni gikk alle til sengs.

Vinteren gikk sin gang. Da juleslaktingen sto for døren, rømte Silje til skogs. Den orket hun ikke å overvære. De dyrene hun hadde stelt, snakket med og blitt glad i – det ble for mye for henne. Hun tok med seg Sol og trasket opprørt omkring på den harde, frosne skogbunnen til den vanskelige tiden var over.

En dag under vandringen hadde hun stanset opp, ubehagelig berørt.

Sol så spørrende opp på henne.

De var oppe på høydene ovenfor gården til Benedikt, på trakter hvor hun aldri hadde gått før. Silje sto lenge urørlig, så seg omkring og begynte så å gå igjen.

– Det var ingenting, sa hun lett.

Men det *hadde* vært noe. Hun kunne bare ikke si hva. En lyd, en følelse av at det var noen i nærheten, en uro i hjertet?

Trolig var det en elg. Rovdyr fantes det ikke i traktene denne vinteren, ellers hadde hun aldri våget å gå ut med den lille piken.

Benedikt var borte flere dager om gangen; han måtte bo i et annet sogn mens han malte der. Han drakk tettere og virket ikke glad lenger.

– Skulle ønske du kunne være med meg, Silje. Vi hadde en hyggelig tid, ikke sant?

– Ubeskrivelig! samtykket hun.

– Men det går ikke an i den kirken. Jeg bor i et elendig lite krypinn, og det kan du knapt dele med meg.

Nei, det forsto hun.

Benedikt sukket dypt, fra dypet av sin sjel.

En kveld kom han inn til henne – full som en alke og tydelig i det filosofiske hjørnet. Silje hadde allerede gått til sengs, men hun åpnet døren fordi det var han. Han var husets herre, hennes faderlige venn og et fullstendig ufarlig eksemplar av hankjønn. Dessuten trodde hun han hadde noe viktig å snakke med henne om.

Men hun innså snart at hun hadde gjort seg selv en bjørnetjeneste.

Han satt bare og fyllepratet, og hun forsøkte å svare etter beste evne. Men så ble han sentimental.

– Jeg er en ensom mann, Silje. Ensom og gammel. Jeg trenger din ungdom for å varme meg. Vi forstår hverandre, gjør vi ikke?

Ansiktet hans kom nærmere da han satte seg på sengekanten hennes. Han var så nær at hun kunne se de svømmende øynene og hver eneste pore i gammelmannshuden hans. Han siklet lett når han pratet.

– Jo visst gjør vi det, mumlet hun.

Hun satt med knærne opptrukket under fellen. – Men nå er det kanskje best at...

– Du er en herlig kvinne, Silje! Det så jeg allerede i kirken da du schto og malte, vil-du-ha-en-dram-ikke-det, og jeg så brystene dine i porfil ... porf... profil, ja, for jeg har greie på slikt, vet du, jeg kan bedømme skjønnhet, og da kjente jeg at jeg ikke var så uttørket som jeg hadde trodd. Ennå kan det bli trangt i buksene mine. Silje ...

– Unnskyld, herr Benedikt, men vi må ikke vekke lille Sol. Og jeg må tidlig opp i morgen. Det er kanskje best vi fortsetter samtalen da.

– Og da sa jeg til meg selv, at Silje viser nok barmhjertighet med en gammel stakkar.

Hånden hans beveget seg mot fellen for å komme under den, men han gled med benet og holdt på å havne på gulvet. Silje følte seg ytterst ubehagelig til mote, men nå øynet hun sjansen til å avverge situasjonen. Hun smatt ut av sengen og førte den stolte maleren til døren. Luen hans var glidd ned og hvilte på det ene øret.

– Glem ikke at vi må fortsette samtalen i morgen, herr Benedikt! Men hvis noen ser at De besøker meg så sent som dette, kan de få stygge tanker, ikke sant? Og jeg vil helst ikke ødelegge ryktet mitt. Ikke Deres heller.

Benedikt kniste opprømt. Han var en godmodig og vennlig sjel når han hadde drukket. Han lot seg lede ut uten protester, og hun låste døren med et smell etter ham.

Sjokkert ble hun stående og lene seg mot døren til hun hørte pludringen hans fortape seg i det fjerne, og hun gikk ikke og la seg igjen før hun hørte at døren hans ble lukket.

Neste dag hadde han heldigvis glemt alt så fullstendig at han bråket vilt over fotspor i snøen utenfor trappen hans. Grete forsikret ham om at det var hans egne spor.

– Ja, ja, så har jeg vel vært ute et lite ærend, mumlet han. – Det er det som er ulempen ved å ta seg et glass. Det skal på død og liv ut igjen – til de mest upassende tider.

Silje pustet lettet ut.

KAPITTEL 6

Pesten hadde gitt tapt for vinteren. Den trengte varme, fuktighet og forråtnelse for å trives. De hørte om noen enkelttilfeller, men så forsvant den som løvet for vinden.

Fjellene bak gården utøvet en underlig, kildrende makt på Silje, slik de alltid hadde gjort, men det var ikke lenger redselen som var den dominerende følelsen. Uten at hun visste det, forbandt hun dem med en spesiell person, og da hun så opp mot dem, sky og skyldbewisst, fuktet hun leppene med tungen, og hjertet hennes banket fort og opphisset.

Hun hadde vel ikke flere eller underligere drømmer enn andre mennesker, og hun glemte dem som regel i det øyeblikket hun våknet. Men enda en gang kom en slik forbudt drøm som den om åndene fra fjellet. Nå var den annerledes – men like skamløs for det. Og like avmektig ble hun liggende da hun våknet.

Hun husket ikke hvordan den hadde begynt. Bare at hun sto fanget mellom knekter og fogder som var bevæpnet. Bøddelen og hans menn var også der. Hun var anklaget for noe, hun visste ikke hva, og alle var rasende på henne. For å slukke hatet deres hadde hun gjort det eneste hun kunne tenke seg i fortvilelsen. Hun begynte å kle av seg, plagg etter plagg, og de senket våpnene sine og ble stående og stirre på henne –

forventningsfullt, med forvridde, svette ansikter. Men fogden sa: – Det hjelper deg ikke, du skal likevel dø!

Men i det samme ble mennene skjøvet til side, og der sto mannen i ulveskinnskappen. Håret hans minnet nærmest om ragg, og det stakk dyrehorn ut av det. Ansiktet røpet lystene hans, selv om han forsøkte å skjule sin attrå ved å vende seg halvveis bort. Men så snudde han seg langsomt mot den nakne Silje og førte henne ved hånden opp på en bakketopp. Og mens alle kunne se dem, strøk han med hendene nedover kroppen hennes, og alt hun ønsket, var at han skulle ta av seg ulveskinnskappen.

Men han vendte henne om og stilte seg bak henne, slik som djevelen på kirkeveggen. Og for alles øyne la han hendene på brystene hennes. Vissheten om at alle så det, fylte henne med en dump, tung opphisselse. For på en eller annen måte *visste* hun at dette var en drøm – og da kunne hun være fri, være seg selv.

Den lange, harde tungen hans kom glidende, slikket halsen hennes, halsgropen, kinnet ... Igjen snudde han henne rundt og falt på kne fremfor henne, lot tungen følge lårene, til noe varmt og vått spredte seg mellom dem ...

Silje våknet av at hun stønnet lavt mellom sammenpressede lepper – i vilt opprør, jamrende av lystfølelse og skam, og så kom fortvilelsen over at hun ikke klarte å la være å tilfredsstille den lysten som raste i henne.

Benedikt gjorde seg umaken å ta med seg hjem et par unge gutter fra nabogårdene. Han sa hun trengte å få treffe jevngamle, slik at hun ikke tenkte så mye på Heming. Han bare lo da hun forsøkte å forklare ham at hun slett ikke tenkte på Heming.

– Du trenger å få møte normale, hyggelige gutter, sa han. – Tror du ikke jeg har sett

de drømmende øynene dine?

Guttene var virkelig hyggelige og snille. Når de forsøkte å konversere henne, snakket de stadig ivrig i munnen på hverandre, og de forsøkte å overgå hverandre i høvisk opptreden, noe som førte til at den ene en gang snublet i den andre.

Men da den ene til slutt tok mot til seg og spurte hviskende om de kunne få komme og besøke henne på lørdagskvelden, ble hun virkelig forskrekket. Hun visste at slike besøk var vanlige, og at hun da måtte ha alle klærne på – og at gutten fikk lov til å ligge ved siden av henne på sengen, og at alt han fikk ta av seg, var skoene. Alt gikk helt ordentlig for seg. Men Silje hadde aldri hatt slike «friere» og følte seg verken lysten eller forberedt på det.

Da Benedikt forsto situasjonen, hjalp han henne ut av knipen, og da de var gått, innrømmet han at det ikke hadde vært et særlig vellykket eksperiment.

Og så kom Heming. En dag da Benedikt var borte og malte og de to kvinnene hadde tatt med seg barna på et besøk, kom han til gården.

Silje skvatt kraftig da det banket på døren, men da hun fikk se hvem det var, åpnet hun straks.

– Velkommen! sa hun, og smilet understreket at hun mente det.

Han bøyde seg for den lave åpningen og steg inn.

– Så koselig du har det! sa han imponert. – Lyng på bordet og lukten av renvasket gulv! Har du vevd det teppet selv? Og treskurd holder du på med også! Du er sannelig litt av en kunstner, Silje!

Hun smilte brydd. Å kalle den lille, vevde firkanten for et teppe, det var da å ta kraftig i. Og selv om hun hadde gjort det hun kunne for at de skulle ha det koselig i den lille hytten, så var vel ikke det mer enn ethvert annet menneske ville ha gjort.

– Vil De ikke sitte ned? Drengen kommer snart, la hun til for å antyde at hun var en anstendig pike.

– Jeg kan dessverre ikke bli her nå, kjære Silje, så dyden din svever ikke i fare. Ikke denne gangen. Men jeg kommer tilbake om noen få dager. Nei, nei, jeg er en skikkelig kar, det der med dyden var bare en spøk. Jeg er bare så forferdelig tørst nå. Du skulle vel ikke ha noe øl som jeg kunne få?

– Jeg skal hente noe, sa hun ivrig og sprang med lette ben inn i hovedbygningen.

Da hun kom tilbake med et stort ølkrus, satt han ved bordet. Hun la merke til at han var elegant kledd denne gangen. Han skulle kanskje oppsøke noen av sine mer fornemme venner. Ja, for hun var sikker på at Heming var av finere familie.

Hun satte seg på den andre siden av bordet. – Får jeg stille deg et nærgående spørsmål? spurte hun sky.

– Ja visst, bare spør, du, svarte han og så på henne med ertende øyne. – Men jeg kan fortelle deg med det samme at jeg ikke er gift, at jeg elsker deg til vanvidd, men at jeg skal legge bånd på meg for din skyld.

– Ikke gjør narr av meg, sa hun, uhyre sjenert. – Det jeg ville vite, er hvorfor De blir kalt Fogdedreperen?

Han trakk på skuldrene. – Fordi jeg er det. Det er en gammel historie – og årsaken til

at jeg er fredløs. En mann må slåss for det han tror på, vet du. Og jeg sloss for et fritt Norge. Du må ikke tro jeg lå i bakhold og angrep fogden bakfra, det får du ikke tro! Det var ham eller meg – og jeg vant.

Silje nikket. Hun følte seg ikke helt vel. – Var det ikke grusomt?

– Jo, det forstår du sikkert at det var.

– Og De er Dyre Alvssons nærmeste mann? Hun klarte ikke å skjule beundringen i stemmen.

– Det kan man si, sa han i en likegyldig tone, men hun kunne likevel se at han var stolt av det. Og denne gangen glemte han å fornekte sin herre. Silje tok det som et godt tegn – han måtte stole på henne.

– Men ... kongebrevet? Med segl og alt ... Hvordan har dere fått tak i det?

– Det har du spurt om før, Silje. Men som du vil. Det var mitt første oppdrag for opprørerne. Vi trengte et slikt brev ... og en kurer kom ridende. Tja, så hadde vi brevet.

– Og kureren?

– Nei, han eksisterer nok ikke mer. Men jeg skal si deg at vi har hatt bruk for det brevet!

Silje så for seg hvordan det måtte ha skjedd, og måtte ta seg sammen av all kraft for å skjule at hun følte seg uvel.

Heming lente seg bakover og la armene bak hodet. – Jeg er nokså verdifull for bevegelsen, skjønner du, Silje. Av forskjellige grunner som jeg ikke kan fortelle deg om.

– Nei, det forstår jeg.

Han drakk ut ølet og reiste seg.

– Vil De ikke ha noe å spise? forsøkte hun å holde på ham. – Jeg henter gjerne litt!

– Nei, ikke nå. Jeg har dårlig tid. Men jeg kommer tilbake. Snart, meget snart.

De siste ordene hvisket han, og før hun ante noe, hadde han kysset henne lett på munnen. Så var han borte.

Silje ble stående og holde seg på leppene, aldeles forvirret. Han hadde kysset henne! Den vakreste mannen i verden hadde kysset *henne*, Silje Arngrimsdatter, en pike som ikke var noen ting!

Og så korrekt som han hadde oppført seg! Det hadde ikke vært helt riktig av henne å slippe en mann inn på rommet sitt, men av Heming hadde hun ingenting å frykte. Han hadde selv sagt at han var en ridderlig mann, og det var han!

Likevel hadde hun en litt vemmelig smak i munnen. Hun hadde ikke likt det han hadde fortalt, og heller ikke måten han hadde fortalt det på.

Men han var jo temmelig ung, det måtte hun ikke glemme.

Hun gikk raskt bort til vinduet for å få et siste glimt av ham. Men i det samme sparket hun borti noe så det gjorde fryktelig vondt. Hun bøyde seg straks ned for å gni seg på leggen.

Men hva var det? Kisten? Det var den som hadde stått i veien. Et hjørne av den stakk utenfor sengen.

Men den hadde hun da ikke rørt på lenge?

Med et rykk trakk hun den frem og åpnet den. Der lå forkleet hennes, jakken og ...

Hun kjente hjertet banke, og hendene begynte å skjelve.

Tingene som Dag hadde vært pakket inn i da hun fant ham, var borte!

Den vide kappen til Heming kunne skjule så mye ...

Så det var derfor han hadde spurt så ivrig om hun hadde gjemt dem godt nok, slik at ingen kunne stjele dem! Og hun hadde vært dum nok til å gå i fellen og fortalte ham at de lå trygt i kisten under sengen.

Interessert i barnas beste! Jo, takk!

Sorgen og skuffelsen strømmet opp i henne. Nei, det kunne ikke være slik, det kunne ikke!

Hun sprang ut på dørhellen.

Der raste han i vei på hesteryggen nedover gårdsveien, han var nesten ute på landeveien nå. Silje mistet besinnelsen og la på sprang etter ham.

- Vent! ropte hun, og den spinkle stemmen hennes drev vekk over snøhvite åkrer og enger. - Vent! Vær så snill!

Hun sprang hele veien ned til landeveien. Da var han for lenge siden forsvunnet i retning av Trondheim.

Silje fortsatte å løpe, uten tanke for hvor meningsløst det var. Takket være henne hadde Dag mistet det eneste han eide i livet!

- Kom tilbake med sjalet i det minste, ropte hun hikstende til en tom vei. - Det er det vakreste han har. Det er hans! Ingen får stjele fra et barn!

En gang hadde alle på gården gått gjennom sakene hans sammen. Lintøyet, som var et putetrekk, hadde noen snirklete, broderte bokstaver på kraven. Benedikt hadde ment at det sto C.M. der. Og over dem var det en krone, som Benedikt hadde sagt tilhørte en baron.

Først da hun nærmet seg skogen, kom hun mer til seg selv igjen. Veien lå plutselig i skyggen av de høye fjelltoppene. Sagnene om Isfolket gikk raskt gjennom hjernen hennes. Hun tenkte på det Benedikt en gang hadde fortalt om den gale Tengel - om at han holdt vakt over folket i denne dalen fra en av toppene. Hvordan han med seid og gand og galder brakte ulykke over dem som hadde jaget ham fra gård og grunn. Alt han gjorde, var ondt. Og for de tjenestene han gjorde for Satan, hadde han til gjengjeld fått personlig velstand og evnen til å leve i en slags ånde verden, sa Benedikt i en noe diffus forklaring.

Silje syntes skyggen som falt over veien, var den onde Tengels, der han satt på en av fjelltoppene og så ned på henne med et djevelsk flir om munnen.

Hun ristet fantasiene av seg, oppdaget at hun hadde saktet skrittene, men fortsatte like iherdig og håpløst nordover med pipende luftrør og sviktende knær. Hun kunne ikke stå til ansvar for Dag hvis han en dag skulle spørre henne. Hun måtte få de klærne tilbake! I det minste det vidunderlige, gullheklede sjalet.

Skogen sluttet seg om henne.

Hvordan kunne Heming bedra henne på den måten? Og kysse henne også! «Kommer snart tilbake.» Jo takk, det ville hun se! Å nei, han viste seg nok ikke mer. Og gjorde han det, så ... ville hun sparke ham ut!

Tårer av forbitrelse og ydmykelse rant nedover kinnene hennes og frøs nesten til is i den kalde vinterdagen. Hun tørket dem bort, men det kom stadig nye.

Skumringen kom snikende, som en nesten usynlig forandring i dagslyset. Silje gikk uførtrodd videre på sin meningsløse ferd.

Med ett hørte hun hestehover foran seg.

Hun så opp og tørket tårene igjen for å se klarere. Hadde han kanskje angret seg likevel? Et vilt håp tentes i henne.

Men det var ikke Heming.

Det var hans herre og mester, som han ikke ville kjennes ved, og som han gjorde korsets tegn over, og som alle fryktet. Det var den mannen som hadde hjulpet Silje tidligere. Han som aldri forlot tankene hennes, selv om hun hadde bedt om å få glemme ham. To ganger hadde hun sett ham, bare to korte ganger. Og likevel forfulgte han henne, til og med i hennes hemmeligste drømmer.

Han stanset hesten.

Silje gikk helt bort til ham og la hånden på salen. - Han tok den, gråt hun. - Han tok den! Mannen stivnet til. - Hva tok han?

- Dags eneste eiendom. Morsarven hans. Det fine sjalet og de andre klærne som han var inntullet i. Dem som De ba meg om å passe på. Han lurte meg ut av rommet, og så stjal han dem. Hva skal jeg gjøre? De tilhører jo Dag.

Utmattet lente hun hodet mot låret hans, kjente varmen fra ham gjennom det mørke vintertøyet. Det var som om han slappet av da hun nevnte klærne til Dag. Hva hadde han egentlig trodd? Han så ned på den spede nakken hennes, så skuldrene som ristet av oppgitt gråt, og et øyeblikk holdt han hånden over hodet hennes, men så trakk han den til seg igjen.

Hun hørte at han lo, og løftet hodet. I det samme bøyde han seg over salvesken.

- Jeg har dem her, Silje. Jeg møtte Heming på veien og tvang ham til å gi dem fra seg.

Han løftet opp kledene, alle tre. Ansiktet hennes var et studium verd. Stripet av tårer, men som opplyst innenfra av takknemlighetens sol.

- De har dem! Der er de jo!

Men så sluknet smilet, og hun ble engstelig. Hadde kanskje *han* tenkt å beholde dem nå?

Men han ristet på hodet. - De er dine, sa han. - Du forvalter dem for Dag. Men lås dem bedre inn nå! Kom opp på hesten, så rir vi hjem til gården.

Han hjalp henne opp på hesten foran seg, satte henne slik at hun fikk begge bena på den samme siden, slik en dame skulle sitte.

- Men hvordan er det du begir deg ut midt på vinteren? spurte han med den dype stemmen. - Barhodet og uten kåpe. Det er godt at det ikke er enda kaldere. Se, så, kappen min rekker rundt oss begge. Og så får du ta sjalet til Dag om hodet.

Hun protesterte, merkelig opprørt over å ha ham så nær. - Men det kan jeg ikke, det er altfor fint.

- Ikke for deg, lille menneskevenn. Jeg vet ikke hvem som skulle være det mer verdig.

Han la det tynne sjalet om hodet hennes og knøt det fast under haken. Hun ble overrasket over hvor mye det varmet. Ørene hennes var faktisk så kalde at de verket. Så la han kappen om henne, og hun fikk følelsen av at hun satt i et lunt lite hus som var oppvarmet av kroppen hans.

Silje nølte litt. – Kan jeg ... holde meg fast i Dem, herre?

– Det synes jeg du skulle gjøre, lo han. – Ellers faller du nok av.

Forsiktig og engstelig la hun armen om ham og grep tak i kjortelryggen. Han hadde en velbygget og senet kropp, det kjente hun. Men ovenfor hånden hennes visste hun at de veldige skuldrene ruvet, unaturlig kraftige. Hun forsøkte å holde en liten avstand mellom seg og ham, men det var umulig å sitte slik, og med et sukk av lettelse og trygghet lente hun hodet mot skulderen hans. Hun kjente kjevebenet hans mot tinningen og varmen fra halsgropen.

– Er det så ille med ham at han må stjele klærne til et stakkars barn? spurte hun forarget.

– Men har du da ikke forstått det, Silje? Den lave stemmen vibrerte mot kinnet hennes. – Benedikt har fortalt meg om bokstavene C.M. og baronkronen. Og barnet ble funnet like ved byporten. Det ville ikke blitt noen kunst for Heming å finne ut hvem som er moren til Dag. Og så ville han presset henne for penger. Det kunne han ha gjort ganske lenge, for du tror vel ikke at han ville ha gitt fra seg klærne – som i seg selv ikke har så fryktelig stor verdi.

– Så gement! utbrøt Silje. – Å utnytte en kvinnes vanskeligheter på en slik måte! Visste han om bokstavene?

– Ikke akkurat, men han visste at et av kledene var merket. Han hadde vel tenkt å studere det i enerom, tenker jeg.

Silje satte seg bedre til rette igjen, det var lett å skli ned. – Jeg må jo innrømme at jeg flere ganger har fordømt moren til Dag fordi hun satte ut det vergeløse barnet, men har vi egentlig rett til å dømme? Hva vet vi om grunnen hennes?

Mannen svarte ikke. Det var varmt og herlig inne i ulvepelsen, det var bare nesetippen hennes som stakk opp av ragget. Til sin forferdelse oppdaget hun at noe begynte å skje med kroppen hennes. Hun kjente at hun ble varm, og trakk seg litt bort. Mannen lot seg ikke merke med det, bortsett fra at han var stille veldig lenge. Hun kunne kjenne hjertet hans slå mot skulderen. Tunge, raske slag.

– Hvordan fant De ham? spurte hun. – Jeg mener, fortalte han Dem at han hadde tingene til Dag?

– Det er uvesentlig nå, Silje. Jeg vil heller vite hvordan du har det.

Silje følte seg med ett uendelig bevisst at hun holdt hånden om brystkassen hans, heten som pinte kroppen hennes, og den rytmiske, gyngende gangen til hesten. Hun svarte som sant var, at hun trivdes utmerket på gården til Benedikt.

– Men du vil gjerne male sammen med ham igjen?

– Ja. Hvordan vet De det?

– Han fortalte det.

– Så De har snakket med ham?

– Ja. Av og til.

Silje tidde en liten stund. – Får jeg spørre Dem om en ting? Hvor bor De egentlig? Når De ikke må gjemme Dem, mener jeg.

Da lo han. – Når jeg *må* gjemme meg, bor jeg i et fraflyttet hus oppe i skogen.

Han pekte.

Silje rynket øyenbrynene. – Der gikk jeg for ikke så lenge siden. Jeg må ha vært like i nærheten.

- Jeg vet det. Jeg så deg og den lille piken.
- Å, sa Silje. – Var det De som ... var i nærheten? Som iakttok oss?
- Merket du det? Jeg så at du liksom stanset og så deg omkring.
- Ja. Hvorfor ga De Dem ikke til kjenne?
- Jeg ville ikke skremme deg unødig.
- Jeg ville ha blitt glad, sa Silje enkelt.

Han trakk heftig etter pusten, som om noen plutselig hadde tilføyet ham smerte. Han måtte tvinge seg til å snakke med normal stemme.

- Du virket oppskaket der du gikk?
- Ja. Slaktingen. Jeg sørget over dyrene.

Hun merket at han nikket, han forsto henne visst. Så sa han lavt: – Så du er ikke redd for meg?

- Nei, hvorfor skulle jeg være det?
- Men har da ingen fortalt deg ...?
- Å, jeg har vel sett de dumme reaksjonene deres. De er bare uopplyste. Som om det skulle være noe galt at De har kunnskaper om medisin.

Han gjorde et utålmodig kast med hodet. – Snille barn! Kunnskaper om medisin? Silje, hva du enn gjør, så må du ikke fortelle til noen at du kjenner meg! Det kan bli din død. Tro meg, jeg er et livsfarlig bekjentskap. Ingen, ingen vil kjennes ved meg. Og du har forresten litt for store kunnskaper selv også til å komme fra det miljøet du gjør. Benedikt forklarte meg hvorfor. De kunnskapene må du fortie. De brente en kvinne som heks her for noen år siden, bare fordi hun var mer boklærd enn de fleste.

- Så mye ondskap det finnes, sa Silje ettertenksomt.

– Ja, og det verste er at mye av denne uvitenhetens ondskap kommer fra dem som skulle ha vist barmhjertighet. Presteskapet. Deres nidkjærhet etter å renske bort alle Satans verk har ikke vært særlig mye vakrere enn gjerningene til de menneskene de har pint og drept.

Så mye mandigere og mer voksen han var enn Heming! Og så mye mer urovekkende!

– Han var sannelig elegant i dag, Heming. Stemmen hennes hadde en anelse av bitterhet.

Ledsageren hennes fnyste. – Ja, en av elskerinnene hans har vært så elskverdig å skjenke ham noen av klærne til ektemannen.

Silje ristet på hodet. – Hvordan i all verden kunne jeg finne ham tiltrekkende? Jeg må ha vært blind.

– Han *er* tiltrekkende, svarte mannen rolig. – Det er hans største fordel, og han utnytter den til siste dråpe. Og du er svært ung og uerfaren, la han forståelsesfullt til. – Jeg håper at han ... Han hadde vanskelig for å snakke. – At han ikke utnyttet *deg*?

- Ikke mer enn jeg allerede har fortalt. Noe annet ville jeg ikke ha gått med på.

Rytteren ble taus, men hun kunne kjenne mot tinningen at han smilte. Av hennes naivitet? Nei, sukket som fulgte, tydet mer på lettelse.

Eller kanskje han bare satt vondt?

Med ett stanset hesten. De var inne på gården uten at hun hadde lagt merke til det. Drengen kom ut, men han stanset på respektfull avstand.

Silje følte seg skuffet, det var så mye hun ikke hadde rukket å spørre om. Mannen hoppet ned og rakte ut hendene for å hjelpe henne ned fra hesten. Hun lente seg tillitsfullt mot ham, og et øyeblikk var ansiktet hans så nær hennes at hun så rett inn i de grønnaktige, gulskimrende øynene.

Hun ble helt bestyrtet over det hun så. Det hun leste i øynene hans, var ikke til å ta feil av – det var en sorg så dyp og skjærende smertefull at tårene strømmet fra øynene hennes igjen, uten at hun kunne forhindre det. Med en ilter bevegelse tørket hun dem vekk.

Han slapp henne og ga henne klærne.

– Takk for den fortroligheten du viser meg, hvisket han raskt og lavt, så lavt at det var så vidt hun kunne høre det.

Så hilste han og steg opp på hesten igjen. Hun fulgte ham med øynene til han var ute av syne. Den verkende heten i kroppen ville ikke forlate henne.

– Har du vært ute? spurte drengen forsiktig.

– Ja, det var noen som stjal disse, og jeg forsøkte å løpe etter. Dyre Alvsson hjalp meg. Drengen rynket øyenbrynene. – Dyre Alvsson?

I det samme kom vognen til Benedikt kjørende, og de fikk annet å tenke på. Silje måtte gjenta historien mens de spente fra kjerren.

– Dyre Alvsson? sa Benedikt da hun var ferdig. – Men det stemmer da ikke, han er ikke her nå. Var han virkelig her?

Drengen ristet forklarende på hodet. Benedikt oppfattet det og vendte seg mot Silje.

– Du så Dyre en gang i kirken. Han som gjemte seg i tårnet sammen med Heming. Har han vært her?

Silje så forbløffet på dem begge. – Var *det* Dyre Alvsson?

– Ja visst.

Hun ble stående og tenke en stund. – Men jeg trodde ... Hvem er da han som var her nå? Han som jeg malte som en djevel? Han som alltid kommer når jeg trenger ham?

– Jeg vet hvem du mener, jeg møtte ham nede i veien nå. Han så ganske oppgitt ut, og det tegner ikke godt.

Benedikt trakk dypt etter pusten. Han vekslet et blick med drengen. Så sa han:

– Hvor kraftig kost tåler du, Silje?

– Det vet jeg ikke. Jeg vil bare vite hvem han er, for jeg er mer enn trett av alle de unnvikende svarene og alle de forskremte blikkene.

– Du må ikke dømme noen for at de er engstelige! Vil du virkelig vite hvem den fryktinngytende beskytteren din er?

– Ja, for himmelens skyld, ja!

– Hans navn er Tengel, sa Benedikt og rensket strupen. – Tengel av Isfolket.

KAPITTEL 7

Tengel av Isfolket? Det gikk kaldt nedover ryggen hennes, som om et fuktig dyr hadde pilt langs ryggraden. Det var redselens vesle udyr som spredte strålene sine ut i kroppen hennes.

Spredte antydninger raste gjennom hjernen: *Tengel har ingen grav. Han har alle aldre – alt ettersom han selv ønsker. Han viser seg sjelden. Åpenbarer seg. Solgte sin sjel til Satan.*

– Nei! skrek hun. – Nei, det er ikke mulig!

– Naturligvis er han ikke den *gamle* Tengel, sa Benedikt. Men Silje hørte usikkerheten i den dirrende stemmen hans. – Det er jo bare overtroiske dårer som tenker slik!

Drengen satte opp et forskremt ansikt over den modige talen til husbonden. Stemmen hans var unaturlig høy. – I så fall er hvert eneste menneske en dåre, herr Benedikt. De vet at den ... skikkelsen har gaver langt utover det naturlige.

Mannens evne til å komme henne til hjelp hver gang hun trengte det. Hans følsomhet for humøret hennes – han visste alltid når hun var nedtrykt eller deprimert eller opprørt, han måtte være enormt mottagelig. Legekunnskapene, de brennende hendene hans ...

Og hvordan hadde det vært første gangen de møttes? Hun, nær døden av utmattelse, sløv i tankegangen, hadde plutselig briljert fremfor fogdens menn – hadde klart den nesten umenneskelige oppgaven å befri fangen så lett som ingenting. Og etterpå, da den ulveskinnskledde hadde forlatt henne, hadde viljekraften hennes sluknet som et utbrent lys. Kanskje det ikke hadde vært *hennes* viljekraft i det hele tatt?

Men fremfor alt – de utrolig levende drømmene hennes om ham som en avgrunnsånd fra Skyggelandet ...

Silje gjemte ansiktet i hendene og stormet inn på rommet sitt. Hun kastet seg hodestups i sengen, krøp under fellen og trakk den over hodet. Hun lå sammenkrøpet som en skremt mus da Benedikt og drengen kom inn til henne.

– Silje, sa maleren bønnfallende. – Du forstår vel at det ikke er han selv! Det er bare et av de uhyggelige avkommene hans!

Nei, nei, du får ikke kalle ham det, ba hun stumt. Hun kjente et tak som av krampe i mellomgulvet.

– Men hvor bor han, da? utbrøt hun heftig. Stemmen hennes ble nesten kvalt av fellen.

Benedikt trakk på skuldrene. – Det er det ingen som vet. Rett som det er, dukker han bare opp blant menneskene. Og så forsvinner han igjen. Spørsløst.

Hun utstøtte et langtrukket hyl for å slippe å høre mer. Benedikt *tror* at min hjelper er den gamle Tengel, tenkte hun rystet. Hva han enn påstår, så tror han det, han også. Blant *menneskene*! Kunne han sagt det tydeligere?

– Men han er da medlem av opprørsgjengen? spurte hun raskt, som et slags forsøk på forsvar, mens hun forsiktig kikket opp over kanten på fellen.

– Det lurar jeg på.

– Men han reddet jo unge Heming den natten jeg møtte ham!

- Jeg vet ikke hvilken forbindelse han har med Heming.

- Ja, hvem er egentlig Heming? Hun følte seg lettet over denne muligheten til å vri samtalen over på noe annet.

Benedikt sendte drengen et hjelpeløst blikk. - Det vet vi faktisk ikke. Han dukket opp her i Trøndelag for et par år siden. Og siden har han vært svært så aktiv blant kvinnene ...

Bemerkningen gjorde ikke Silje det minste nå. Hun var fullstendig kald når det gjaldt Heming. Et sjeldent vakkert ansikt - det var det han hadde, og når alt kom til alt, var vel det den eneste grunnen til at han hadde hatt innvirkning på henne.

- Jeg ser du har glemt ham, sa Benedikt. - Det er bra. Småpiker forveksler ofte beundring med forelskelse. De svermer for et vakkert ytre, men innser senere at synet på skjønnhet hos den tilbedte oppstår av deres egen kjærlighet - og ikke motsatt.

Han vendte tilbake til emnet igjen. - Heming bodde en tid hos en bonde her i sognet, men etter at han slo seg sammen med opprørerne, har han ikke hatt noe fast bosted. Han er bare en eventyrer. Ganske holdningsløs, om jeg må få si det. Ikke tror jeg at han er så forferdelig opptatt av opprørernes hensikter. Han bruker dem bare som springbrett for å kunne spille helt. Antagelig er han til mer bry enn nytte for dem. Men du får spørre ham selv hvor han bor.

- Nei takk! Jeg vil ikke ha noe som helst med ham å gjøre. Den tyven!

Benedikt så fornøyd ut.

Etter den dagen greide ikke Silje å finne tilbake roen. Tengels gåte opptok tankene hennes dag og natt. Hun våknet av at hun skrek høyt i søvne, og hun forsøkte å tvinge seg til å tenke fornuftig - uten at det lyktes henne helt. Men det som fremfor alt plaget henne, var at uroen vokste i hennes indre. Blikkene hennes søkte seg oppover åsen i beven og hemmelig lengsel. Hun kunne iblant se røyk der oppe, mens det andre ganger var helt dødt der. Da var hun redd for at han skulle være reist, og at hun aldri ville få se ham igjen. Men da hun så fikk se røykskyene igjen, ønsket hun intenst at han skulle forsvinne ut av hennes liv. Eller enda bedre - at hun aldri hadde møtt ham.

Juledagene nærmet seg nå raskt. Stille, sorgfulle dager ville det bli. Ingen kunne gi uttrykk for glede, ingen ivret etter å feire noe som helst. For nettopp denne høytiden var jo familiehøytiden - og alle hadde mistet sine kjære i løpet av det siste året. Savnet som de til daglig forsøkte å fortrenge, presset seg nå på med forsterket kraft. Minnene om tidligere julefeiringer, varmen, tryggheten og lykken omkring det dekkede bordet ... smilende ansikter som ikke fantes mer ... Benedikt, Silje, alle gikk stille omkring og gjorde jobbene sine, ofte med tårer i øyekrokene. Hadde det ikke vært for Sol, hadde de ikke gjort noen forberedelser til denne julen i det hele tatt.

Men tre dager før jul ble hele livet deres snudd opp ned. Først da gikk det virkelig opp for dem hvor fantastisk de hadde hatt det sammen i disse månedene. En vogn kjørte opp fremfor hovedbygningen, og ut kom en myndig dame med en barm som hun skjøv frem som et «Her kommer jeg!», og en hake som var minst like bestemt. Hun var kledd i siste

mote, med pipekrave, perlestrikket hette og plissert kjole med puffermer i. Bak henne kom en gutt i femtenårsalderen, sur og misfornøyd.

- Av alle djevler! mumlet Benedikt. - Min nevøs enke! Hva i heteste helvete skal hun her?

Enda en kom ut av vognen. En ung pike som så like misfornøyd ut som gutten. Det har hun kanskje all grunn til, tenkte Silje, så fet som hun er.

- Abelone! hilste Benedikt. - Det var sannelig en overraskelse. Hva er det som bringer deg hit?

- Kjære Benedikt, sa den overveldende damen overstrømmende. - Jeg hørte om ulykken din. At din kjære bror og hele familien hans er blitt tatt av pesten. Og da så jeg det som min *plikt* å komme deg til unnsetning. Vi har jo bare hverandre nå, du og jeg og de kjære barna mine.

- Ble det for lite mat i Trondheim? mumlet Benedikt lavt. Høyt sa han: - Dere er naturligvis velkomne til å feire julen her, det vet du.

Den velkomsten lød som om han hadde svelget en stor slurk eddik.

- Julen? lo Abelone. - Mine barn trenger landluft, og du trenger en kvinne til å styre huset ditt. Vi har bestemt oss for å flytte hit, kjære deg. Det er min simple plikt å ta vare på deg. Du er jo gammel nå, og du fortjener å tilbringe dine siste dager i fred og ro.

Benedikt var målløs, forferdet, skrekkslagen. De begynte å gå oppover trappen.

- God dag, Grete, god dag, Marie, sa Abelone nådig, og nikket så kort til drengen. - Men hva er dette for en liten pike?

Sol gjemte seg bak kjolen til Marie.

- Det er Sol, sa Benedikt stolt. - Og dette er Silje. De og lille Dag bor her nå.

Abelones øyne ble langsomt iskalde. - Er de noen slektninger?

- Nei, men vi er mer glad i dem enn om de skulle ha vært det.

Drengen og de gamle damene nikket understrekende.

- Jaså, sa Abelone kort. - Vi skal nå se på det, da.

Huset ble et helt annet etter dette. Abelone ville ikke vite av noen stille sorgens jul.

«De døde er borte, de skal ikke få kaste noen skygge av misstemning over julen!»

Hun styrte og kommanderte over tjenestefolket og først og fremst over Silje, som hun tydeligvis hatet rent instinktivt. Dag ville hun ikke ha inne i huset, og Sol fikk heller ikke lov til å vise seg. Benedikt var rasende, og han bannet og drakk mer enn noensinne.

Abelone hadde klare meninger om alt. - Du vet at sønnen min er den eneste arvingen til denne gården. Her trengs det sannelig å ruskes opp i litt av hvert. Han skal ikke være nødt til å ta over hva som helst!

- Men det skal du vite, Abelone, at Silje og barna er mine gjester. Så lenge jeg lever, bor også de her. Det er ikke mer å si om den saken!

Det la seg en beklemt stemning over gården. Ingen trivdes der lenger.

Om morgenen julaften gikk Silje som så mange ganger før og speidet oppover i lien. Hun så den tynne røyken som steg opp mellom de snøkledde trærne.

Skulle hun våge? Hun hadde så ofte villet gå dit, men angsten og følelsen av at det ikke var passende, hadde holdt henne tilbake. Men nå følte hun at hun måtte. Det var noe inne i henne som presset henne til det.

Abelone og barna hennes var ovenpå og valgte og vraket blant klærne til de døde. Silje gikk ut på kjøkkenet. Der satt folkene «hennes», dystre og motløse.

- Kan jeg få gå på et besøk? spurte hun hensynsfullt. - Det er noen jeg gjerne vil glede med litt mat nå i juletiden.

De så overrasket på henne. Det fantes mange fattige som sultet, men ikke visste de om noen som Silje kjente.

Men visst fikk hun lov! Grete og Marie utstyrte henne med et velfyllt ferdaskrin med alle julens gode saker - pølse, skinke, fisk, brød og epler. En liten kanne med Benedikts brennevin fikk hun også.

Akkurat da kom Abelone inn. Hun bråstanset foran bordet.

- Hva skal dette bety? spurte hun skarpt.

- Silje skal gå på besøk, forklarte Grete.

Abelone begynte straks å plukke tingene ut av skrinet igjen. - Her skal ikke noe bæres bort fra gården, nei! Vi har ikke mer enn vi trenger selv. Og denne Silje har virkelig ingen rett til ...

Benedikt var temmelig beruset, selv om det var tidlig på dagen. Han reiste seg i all sin loslitte myndighet. - Vi har mer enn nok. Silje har fått de matvarene av oss - og du kan bare våge å sette deg opp mot min vilje. Da skal jeg gjøre den forspiste yngelen din arveløs!

Abelone gispet oppbrakt. - Det kan du ikke!

- Vel, det finnes saktens utveier.

Abelone var ikke dummere enn at hun forsto hva han siktet til. Det blikket hun sendte Silje, var så fylt med hat at til og med Benedikt bleknet. Men hun ga fra seg skrinet uten videre kommentarer, og så trampet hun opp på loftet igjen.

Alle visste at ennå var ikke det siste ordet sagt.

- Gå du, Silje, sa den gamle maleren mykt. - Ingenting skal hende deg og barna, det sverger jeg på.

Hun takket dem alle med et rørt smil før hun gikk.

Det var en klar dag, ingen sol, men med snøen som lyskilde under lyst indigoblå skyer. Hun måtte gjette seg til veien oppe i åsen, for den gangen hun var kommet dit, hadde hun bare streift omkring på måfå. Snøen var ikke dyp, den nådde henne knapt til anklene, og hun hadde høye støvler, eller hoser, av skinn. Etter en stund kom hun ganske riktig inn på en smal skogsvei, og da gikk det lettere.

Veien var uten spor, men det siste snøfallet var kommet bare to dager tidligere, så det behøvde ikke å bety noe.

Stigningen var ganske bratt, og etter en stund måtte hun stanse litt for å trekke pusten. Bygden lå nedenfor henne, kirken, lakseelven til drengen, gården til Benedikt - der småsprang Marie over tunet - og de andre spredte gårdene ...

Hun hadde Skyggelandet rett fremfor seg nå. Det så annerledes ut her oppe fra. Endelig hadde hun fått det riktige navnet på disse spisse taggene. Utgårdsfjellene ble de kalt i omegnen. Ja, det var jo et passende navn.

Hun snudde seg for å fortsette og bråstanset med et forskrekket gisp. Hun hadde vært

nær ved å gå rett på ham, der han sto med den ene armen støttet mot et furutre. Snøen måtte ha dempet lyden av skrittene hans.

Med skremte øyne så hun opp på ham. Hjertet hennes hamret. Omtrent på denne måten var det de hadde møtt hverandre første gangen. Like staselig, like underlig og dyrisk så han ut nå - med øyne som lyste i den blendende dagen. Men nå virket de på en måte avvisende.

Og denne skrekkinnjagende åpenbaringen hadde hun drømt slike skandaløse, intime drømmer om! Hun måtte være gal!

Silje forsøkte å bekjempe angsten som jaget gjennom henne. Var han laget av kjøtt og blod, så trengte også han mat - og menneskelig varme.

Forvirret rakte hun frem skrinet. - Jeg har med litt mat til Dem, herre. Det er jo jul, og ... signe julen, la hun raskt til.

Han rakte ut armen og tok imot skrinet. - Du skulle ikke ha kommet hit, Silje, sa han stramt. Ansiktet så ut som om det var hugget i stein, og øynene fortalte at han ønsket avstand.

Hun snudde seg brått rundt. - Det var bare det jeg ville, sa hun kuet.

Men han tok fatt i armen hennes. - Nå er du jo her, og du ser frossen ut. Jeg må vel sørge for at du kan få varme deg. Kom! sa han bryskt. Han gjorde tegn til at de skulle fortsette oppover mot hytten hans.

De fulgte stien uten å si noe, nå med de møtende fotsporene hans i snøen. En vanvittig tanke slo ned i henne: Tenk om de sporene ikke hadde vært der? Da ville hun med all sannsynlighet ha stormet hylende derfra.

Silje våget ikke å se på ham. Det var forferdelig, ydmykende og fornedrende - at hun fremdeles følte seg tiltrukket av ham, kjente hvordan brystene liksom stivnet i vellyst da han kom borti henne med armen. Og han som var så sint på henne for at hun var kommet! Det gjorde vondt!

- Dere har besøk? sa han kort.

Takk og pris! Han snakket i hvert fall til henne. - Ja, sukket hun. - Det går ikke så bra.

Da han tydelig ventet å få høre mer, fortalte hun stotrende om Abelone og barna hennes, og om alle forandringene i huset. Om samtalen på kjøkkenet.

- Det siste du sa, forsto jeg ikke riktig, brøt han inn. - Har Benedikt tenkt å gifte seg med deg?

Hun skvatt til. - Å nei, det mener han vel ikke!

- Det høres faktisk slik. Hvilke andre muligheter finnes det til å gjøre Abelones barn arveløse?

Silje tenkte etter. - Han kom inn til meg en kveld ... og da sa han så mye dumt. Men han var full, så jeg brydde meg ikke om det. Jeg fikk skjøvet ham ut igjen. Det kan tenkes at han hadde noen vage planer da.

Ledsageren hennes var stille lenge. Hun kastet et raskt og sky blick på ham. Kjevener hans var så hardt sammenbitte at leppene var helt hvite.

Så sa han: - Du er forandret, Silje. Du er fylt med angst. Hva er det?

Hun trakk pusten dypt og tok sats. - Jeg har fått vite navnet Deres. Det rette navnet denne gangen.

Han tidde et øyeblikk. – Og likevel kommer du?

Stemmen hans var nesten aggressiv. Silje forsøkte å krympe seg der hun gikk.

– De har aldri gjort meg noe vondt, sa hun med lav stemme. – Dessuten sa De at De trengte meg.

– Sa jeg? Det var tankeløst sagt av meg. Og like tankeløst av deg å komme hit.

Silje undret hvorfor, men våget ikke å spørre høyt. Hun svelget tappert og forsøkte å skjule hvor skuffet og såret hun var.

– Jeg trenger å snakke med Dem nå. Alt er blitt så vanskelig nede på gården og ...

dette med navnet Deres. Jeg er forvirret, rådvill og usikker. Jeg trenger å få vite mer. Om De vil være så snill.

– Det er vel kanskje det beste. Men først synes jeg du skal holde opp å kalle meg herre. Du kjenner jo som du sa, navnet mitt nå og vet at noen herre, det er jeg ikke.

Stillheten omkring dem var enorm. Men så åpnet skogen seg, og en liten hytte kom til syne, gråslitt av sol og hardt vær, og med uthuset bygget i ett med huset. Røyken steg fremdeles opp av ljoren i taket.

Han åpnet døren, og hun bøyde hodet og gikk inn. Da døren ble lukket bak dem, oppsto en egen stemning mellom dem som hun ikke kunne forklare. Hadde det ikke vært for motviljen hans, ville hun kalt den fortrolighet eller samhörighet. Men noe slikt viste han ikke.

Det var en årestue med ildstedet midt på gulvet, slik hun var vant til hjemmefra. Bare hos Benedikt hadde hun opplevd å bo mer bekvemt. For herregården som faren hennes hadde arbeidet på, kunne ikke regnes med. Den tilhørte en samfunnsklasse så skyhøyt over hennes at det var som to forskjellige verdener.

Her var alt ved det gamle. Rundt langs veggene var det benker, enkle skap og en kort, innebygget seng. Spesielt velstelt var det ikke, men han hadde i hvert fall ordnet det slik at røyken ikke ble liggende over rommet, men samlet seg oppunder taket og gikk ut gjennom ljoren, som for øvrig var den eneste lysåpningen. Den var laget av en fosterhinne fra et dyr og sto nå på gløtt. Tvers over rommet, oppe under taket, gikk en ubarket stokk som holdt oppe en gryte i et kjede.

Silje holdt de frosne hendene sine over ilden og lot være å se på ham. Etter en kort nøling tok han av henne fløyelskappen og hengte den til tørk, hele nederkanten var fuktig av snø.

– Støvlene dine?

– Er tette. Jeg tror jeg beholder dem på.

Hun snakket med lav, usikker stemme, hele tiden redd for sinnet hans.

Han nikket og ba henne sette seg på den bredeste benken, som var kledd med fåreskinn. Selv satte han seg på en annen benk på den andre siden av arnen.

– Vil De ikke ha noe i skrinet? undret hun. Stemmen hans var fremdeles bister. – Jo takk. Om en stund. Men først vil jeg snakke med deg.

Han satte over en kjele med vann, så hun skulle få noe varmt i seg. Silje kunne ikke la være å undre seg over den voldsomt fortettede stemningen i rommet. Eller ... Kanskje hun ikke var så veldig forundret? Hun visste jo at mye av grunnen skyldtes henne selv.

– Jeg synes jeg ba deg si du til meg, sa han mens han satte seg ned.

Hun bøyde hodet. – Jeg tror ikke jeg kan det. Det ville være formastelig av meg. Dessuten ønsker jeg det ikke.

– Så du ønsker å beholde avstanden?

– Den avstanden kan knapt et lite ord overbygge.

Uten å se opp kjente hun det undrende blikket hans. Så sa han brått: – Hva tror du om meg, Silje? Tror du at jeg er ... Tengel den onde?

Hun så granskende på ham gjennom flammene. Han hadde satt seg med ryggen inntil veggen og holdt armene om de opptrukne knærne. Ansiktet så svært demonisk ut i den flakkende belysningen.

– Jeg kan ikke tro det, sa hun ettertenksomt. – Det virker så grotesk. Og De er så ... *varm!* Men det er sannelig mye med Dem jeg ikke forstår, herre.

Han smilte bittert. – Det kan jeg levende forestille meg. Orker du å høre på historien min? Isfolkets historie?

– Det er derfor jeg er kommet, sa hun i barnslig alvor. – Ja, og så var jeg redd for at De sultet.

– Et gjenferd sulter ikke. Altså trodde du ikke at jeg var den onde Tengel.

– Nei, nei, jeg gjorde nok ikke det.

– Det er jeg heller ikke, sa han heftig. – Å, hvordan kan mennesker *tro* noe slikt?

Hun krøp lenger inn på benken og trakk kjolen tettere om seg, en bevegelse som fikk ham til brått å se vekk. – Vet De, sa hun nølende, men så følte hun seg usikker angående temperamentet hans igjen. – Nei, det var forresten ikke noe.

– Jo, sa han strengt. – Begynn ikke på noe uten å avslutte det!

Et øyeblikk strømmet utøylede tanker på den siste drømmen gjennom henne. Hva om hun nå forsøkte å avlede sinnet hans ved å kle av seg i desperasjon – slik hun hadde gjort det overfor de truende mennene i marerittet ... Hva ville han da si? Kaste henne på hodet ut i snøen, antagelig, i dyp forakt og avsky. For drømmer var jo bare resultater av ens egne ønsker.

Det var en besk erkjennelse å svelge.

– Nei, det var bare en dum følelse jeg hadde, unnskyldte hun seg og førte raskt tankene tilbake til det hun egentlig hadde tenkt å snakke om. – En fullstendig vanvittig følelse. Om at det er dette jeg har ventet på i hele mitt liv.

– Å få høre Isfolkets historie? spurte han skeptisk.

Hun ble bedrøvet. – Nå gjør De narr av meg, herre, og jeg forsto at jeg tok feil. Jeg beklager at jeg er så ublyg.

– Si nå hva du mente, sa han utålmodig.

Silje sa underkuet: – Jeg mente bare det å føle nærhet med en likesinnet, en som har forståelse. Slik at en ikke behøver å være redd for å utlevere seg. Å vite at alt en sier, blir tatt godt imot og gjemt hos den en betror seg til. Tilgi meg mitt overmot. De føler selvsagt ikke noe fellesskap med meg, jeg skal gå nå ...

Hun reiste seg uten å våge å se på ham.

– Sett deg! nærmest brølte han. – Skal du høre, eller skal du ikke?

– Jo takk, utbrøt hun forskremt.

– Nå, så hold opp med det tullet!

Han ventet litt, som for å gi dem begge tid til å gjenvinne sinnsroen.

- Vil du høre alt sammen? Helt fra begynnelsen?

- Ja takk.

- Du trenger ikke hviske, du virker som en fugleunge foran en slange. Uff, jeg vet ikke

hvordan jeg skal begynne. Jeg har aldri fortalt den forhatte historien til noen før.

Han gjorde en oppgitt grimase. Silje satte seg bedre til rette igjen. Hun kjente hvordan hjertet hamret, men hun følte seg beredt til å høre sagaen om Isfolket.

KAPITTEL 8

Mannen på den andre siden av arnen trakk pusten dypt før han begynte.

- Du har vel hørt om den første Tengel? Om at han og noen andre familier rømte opp i Utgardsfjellene? Det skal visst ha vært på 1200-tallet. Hva min beryktede stamfar gjorde, vet jeg ikke sikkert, men det sies at han gikk i forbund med Satan for å klare seg der oppe i ødemarken. Jeg tror nå heller at han hadde kjennskap til trolldom fra tidligere av. Han skal ha vært en mann med merkelig utseende, kortvokst, men likevel staselig og svarthåret med gjennomtrengende øyne. Hvilken slekt han kom fra, er det ingen som vet. Men det finnes ingen grunn til å tro at han var av fremmed rase. Det sies at han utførte uhyggelige handlinger for å komme i kontakt med Den Onde selv - og at mye av besvergelsene ble lest opp over en gryte hvor han kokte heksebrygg uten like.

Ufrivillig gled Siljes blikk mot gryten over ildstedet. Den virket ufarlig nok. Tengel lo beskt og gjennomskuende.

- Etter pakten med djevelen gravde stamfaren min ned gryten og lyste forbannelse over det stedet. Etterpå fortalte han at Den Onde hadde sagt at noen utvalgte blant etterkommerne hans skulle få arve de gavene som han selv hadde fått - og at en av etterkommerne skulle få større overnaturlige evner enn menneskeheten tidligere hadde sett. Forbannelsen - for det *er* en forbannelse, Silje - kunne bare oppheves hvis gryten ble funnet og gravd opp igjen.

- Er den funnet? spurte hun lavt og søkte blikket hans i skumringen bak røyken og ildskjæret.

- Nei. For ingen vet hvor han gravde den ned. Han var borte i tretti dager og tretti netter, fra en fullmåne til den neste, da han inngikk pakten med Djevelen. Han kan ha vært langt oppe i fjellene, han kan ha vært utenfor dem. Langt utenfor. Men det sies at han etter det forferdelige møtet også ble forandret i sitt ytre. Han krøp sammen, liksom, ble kortere og bredere, om du skjønner hva jeg mener - stygg og ondskapsfull å se på.

- Tror De på dette?

- Delvis, sa han nølende. - I hvert fall at han utførte det, at han satte alt inn på å finne Satan - *det* tror jeg. Men om han virkelig møtte Mørkets Fyrste, er det ingen som vet, og det tviler jeg sterkt på - selv om han påsto til sin død at han gjorde det. Jeg tror heller han var av den typen som yndet å skremme og dupere folk. Og kanskje han selv trodde at han hadde sett «Styggen». Det er mange frommere mennesker enn han som pleier å påberope seg det. Og jeg tror også at han bare diktet opp det der med at etterkommerne hans skulle arve evnene hans. Antagelig visste han at det alltid har vært individer med okkulte trekk i slekten hans - og så ville han forsøke å late som om han hadde profetiske evner. Bløffe, med andre ord. At han sank sammen og ble styggere, er heller ikke så merkelig. Alle blir mindre med årene, og er man tvers igjennom ondskapsfull, så får man et styggere uttrykk i ansiktet. Men én ting er sikker, og det er at han som jeg er oppkalt etter, kunne mange hemmelige og skjulte ting. Men nei, den historien med Satan-pakten er nok bare et påfunn. Det finnes ingen Satan.

Silje ble forskrekket. - Men det får De ikke si! Det er det samme som at De samtidig fornekter Vårherre!

- Er det? Vær nå ikke naiv, Silje. Jeg trodde du var en smart pike, til tross for herkomsten din. Men nå tenker du som en hvilken som helst uopplyst jentunge. Jeg ser Satan som en svært behendig oppfinnelse av menneskene - for å ha noen å kunne skyld på når de ikke selv vil stå for sine egne misgjerninger. Og ingen vet hvor mye djeveltro presteskapet har funnet på bare for å få makt over de andre menneskene.

- De spotter, herre!

- Å, ti stille. Hvis du aksepterer at Satan finnes, så sender du samtidig meg i den evige pine. Er det det du ønsker?

- Nei, men det gjør jeg da vel ikke!

Han lente seg fremover. - Hvis det er sant at den første Tengel solgte sin sjel til Satan, så solgte han samtidig min. For det er samme blod, samme sæd, samme sjel og samme forbannelse som hviler over alle oss som arvet hans evner. Forstår du det? Jeg nekter å erkjenne Satan - men jeg vil derimot gjerne tro at det finnes en mild og tilgivende Gud som kan ha barmhjertighet med et arvebelastet menneskebarn.

Silje fikk en klump i halsen. - Når De fremstiller det slik, begynner jeg å tro at De har rett. At Den Onde er menneskenes påfunn. Men jeg tror ikke at De er fordømt, slett ikke. De som er så ...

- Så se på meg da! utbrøt han heftig. - Er det en menneskelig skikkelse som ser slik ut som jeg? Når jeg ser mitt eget bilde i en vanndam, så rygger jeg tilbake. Se på de brennende øynene, skjeve og smale som hos en katt, se på rovdyrsmilet, de kraftige tennene og det strie håret som gjerne kunne vært manen på en hest. Har du noen gang sett noe så avskyelig?

Silje skalv om munnen. - Jeg skal innrømme at jeg ble skremt av utseendet Deres i begynnelsen. Men jeg vet ikke hva det kommer av, men nå synes jeg De er svært ... Nei, jeg kan ikke forklare det. Jeg liker å se på Dem. Når jeg ikke ser Dem, lengter jeg etter å gjøre det. Og De har vært så god mot meg og barna ...

Han reiste seg brått. - Å, jeg er nå ikke alltid en engel.

Ordene hennes hadde gjort ham opprørt. Han gikk rastløst bort til den andre enden av rommet, ble stående en stund og åpnet så helt planløst en skapdør. Så smelte han den igjen og gikk tilbake til plassen sin. Silje satt urørlig og skammet seg over all sin oppriktighet. Nå måtte han være rasende på henne. Han presset hendene sine mot hverandre, som om han ikke visste hva han skulle si.

Da tausheten ble for langvarig, sa hun lavt: - De vet altså med sikkerhet at De er en av de utvalgte i Deres slekt? Legekunsten ... har den gått i arv fra ham?

- Si heller trollkunnskap, for det er vel det det er! Ja, de har gått i arv, med skremmende ubønnhørlighet. Ikke til alle. Men minst én i hver generasjon er blitt rammet. Og det er alltid de mørke, de særpregede med katteøyne som er blitt ofrene.

- De sier ofre. Så jeg forstår det er en tung byrde å bære.

- Ja. Tyngre enn du kan forstå.

- Den spesielle skikkelsen De nevnte ... han som skulle arve mer enn menneskeheten har sett av okkulte egenskaper ... er det Dem, tror De?

Han lente hodet bakover og lo en oppgitt latter. – Jeg, nei! Jeg er ikke så ille rammet, jeg har ikke så mange egenskaper. Jeg er bare uvanlig mottagelig for spenninger og følelser hos mennesker, og jeg har helbredende hender. Nei, vi har andre i slekten vår, uhyggelige skikkelser som du ikke ville tro fantes. Alt det vanvittige de kan få seg til å gjøre, fyller meg med vanmakt. Nei, den utvalgte er knapt født ennå. Og jeg skal sørge for at han ikke blir det heller!

Hun så spørrende på ham.

– Jeg har lovet meg selv at den vonde arven skal dø ut med meg. At jeg aldri skal ligge i en kvinnes favn ... for at den farlige sæden jeg bærer i meg, ikke skal gå videre.

Silje slo ned øynene, ville ikke at han skulle lese tankene, håpet som jaget ut av henne akkurat da. Motviljen hans mot at hun skulle komme hit opp til hytten hans ... kunne den ha noen sammenheng med ...?

Nei, naturligvis ikke!

Men hun var nødt til å stille et spørsmål til. – Men hvis De tror på «den ene utvalgte», da tror De jo også på spådomskraften til den første Tengel?

Ulvegrinet glimtet fort til i irritasjon. – Egentlig ikke. Jeg tror som sagt at det bare var noe han fant på. Det er mange som går og bærer på Messias-drømmer. Selv om han vel drømte om det motsatte av godhetens Messias. Men arven i seg selv er en så tung byrde at jeg ikke vil føre den videre.

– Er De den eneste i Deres generasjon?

– Ja. En tid trodde vi at søsteren min også hadde fått den onde arven, men hun slapp heldigvis unna. Så forlot hun fjellene, Silje. Forlot dem for kjærlighetens skyld og bosatte seg i Trondheim sammen med sin mann, uten å våge å fortelle at hun var av Isfolket. For det er slik at den som er fra Isfolket, og som blir pågrepet, blir avlivet på stedet. Så blir kroppen brent og asken gravd dypt ned i jorden for at den ikke skal kunne spre trolldom mer. Vi hørte at søsteren min hadde fått to små døtre, Angelica og Leonarda. Det var henne jeg var ute for å besøke den natten du og jeg møttes, Silje. Vi var urolige for henne og barna. Men jeg fant dem aldri. Silje satt og stirret fremfor seg.

– Hva tenker du på? spurte han. – Du virker så anspent.

– Hvor gamle var de små døtrene?

– Svært små. Den yngste var bare et spedbarn. «Nadda» ... Leonarda?

– Tengel ...

– Nå, endelig bruker du navnet mitt, mumlet han med uklar stemme. Silje la knapt merke til det, så opprørt var hun.

– Tengel ... Min Gud, jeg tror ...

– Hva da?

– Jeg tror søsteren din er død.

Han stivnet til. – Hvorfor tror du det?

– Du vet hvordan jeg fant Sol, ikke sant? Ved morens døde kropp. En nydelig kvinne, med sort, krøllet hår og mørke øyne. Da vi – altså Sol og jeg – senere hørte spedbarnet som gråt i skogen, trakk piken meg dit, og hele tiden mumlet hun «Nadda». Jeg fikk da straks den ideen at hun måtte ha hatt en liten bror eller søster med et lignende navn. Et barn som med all sikkerhet var død av pesten.

- Leonarda? Gode Gud, hvisket Tengel. - Du har helt rett, Silje. Jeg har sett tegn i ansiktet til Sol. Likheter med Isfolket. Men jeg kunne aldri tenke meg ...

Han fortsatte ikke. Det så ut til at det ble for mye for ham på en gang. Og mer skulle det bli:

- Å, Tengel, stønnet Silje fortvilet. - Jeg er redd for at ... for at *Sol* bærer den onde arven i seg! Det høyst uvanlige lynnet hennes, den nærmest trolske villheten. Hun oppfører seg ofte helt uforståelig. Og på toppen av det hele har jeg merket en underlig, fraværende taushet som faller over henne nå og da.

- Ja! utbrøt han. - Ja, det er et av de første tegnene. Å, min Gud! Det arme barnet! Sol - er hun min søsterdatter Angelica? Jeg kan ikke fatte det. Og min søster er død! Det hele er så ufattelig vondt.

Det var begynt å slå sprekker i det fiendtlige panseret han hadde omgitt seg med. Silje ventet mens han fikk tid på seg til å forsone seg med alt det tragiske som veltet inn over ham. Aller helst ville hun gå bort til ham og legge armene om ham for å vise sin medfølelse. Men *det* var vel ikke særlig tilrådelig, så mye forsto hun. Hun var nødt til å tåle å se på hvordan han led.

Øynene hans ble mørke, - Hadde jeg vært hard nok, hadde jeg drept henne *nå*. - Før hun blir stor nok til å forstå. For dragesæd er det, den sæden som den onde Tengel har lagt i oss. Dragesæd!

Akkurat da var ansiktet hans mer umenneskelig enn noensinne. Men samtidig var også øynene mer sørgmodige og lidende enn hun noen gang hadde sett.

- Nei, De får ikke ta livet av henne! utbrøt Silje forferdet.

- Nei, naturligvis ikke. Men hjertet mitt blør av fortvilelse med tanke på hennes fremtid. Å, du aner ikke hvilket mareritt det er, Silje, å være belastet med den arven! Noen av forfedrene mine har elsket den, vært stolte av den, blitt onde trollmenn og hekser. De har påberopt seg at nettopp *de* har vært den utvalgte, den som kunne mer enn verden har sett. Men jeg hater den egenskapen!

Han senket stemmen. - Og jeg står fast ved løftet mitt - jeg skal aldri røre en kvinne. Min sæd skal ikke sås videre. Selv om nå Sol fortsetter den besatte slektslinjen. Vi får bare be til den barmhjertige Gud om at hun ikke får det onde sinnelaget som mange av forfedrene hennes hadde - de som gikk i Den Ondes tjeneste. Jeg forsøker hele tiden å holde meg på den rette siden.

Med ett rettet han seg opp, det var som om han lyttet inn mot seg selv.

- Hva er det?

- Husker du den gangen jeg kom inn på rommet deres, da jeg skulle forsøke å redde Sol fra pesten?

- Ja. Jeg husker at De nølte et øyeblikk. De sa «men ...», og så avbrøt De Dem selv.

- Nettopp det. Jeg fikk en underlig følelse, skjønner du. Av at jeg ikke *burde* redde henne. Så det var altså derfor. Hun er en av de rammede. Det visste jeg ikke da, men det var som om noe sa meg at hun burde bli spart for livet. Nå, det får ikke hjelpe at hun finnes - jeg skal i alle fall aldri ta meg en kvinne.

Silje satt stille og kjempet med gråten. Som alltid merket han at hun var bedrøvet.

Men denne gangen ble han irritert, slik han mer eller mindre hadde vært helt siden hun kom. Han reiste seg igjen.

- Det har aldri vært vanskelig for meg å unngå kvinner, nærmest freste han. - Ikke før ... Vannet koker.

Først oppfattet hun ikke at han snakket om to forskjellige ting. Men så oppdaget hun at vannet boblet i kjelen, og at det antagelig hadde gjort det en god stund. Hun reiste seg og åpnet matskrinet mens han fant frem noe å spise og drikke av.

Hun var stolt av å kunne sette frem all den gode maten, og hun gledet seg også over at øynene hans fulgte bevegelsene hennes. Så deilig å få gjøre noe til gjengjeld for alt det han hadde gjort for henne!

Men i det samme følte hun at sinnet hans kom i ubalanse igjen. Hun sendte ham et spørrende blikk.

- Jeg skulle ha reist for lenge siden, sa han iltert og slengte et par treskjeer på bordet. - Jeg begriper ikke hvorfor jeg ikke har kommet meg av gårde.

- Jeg er glad for at De har drøyet det, sa Silje. - Vissheten om at De finnes, har gjort meg trygg. De har holdt en beskyttende hånd over meg og barna. De er ikke ond.

- Jaså, er det «De» nå igjen, mumlet han.

- Unnskyld, jeg glemte ...

- Du sier at jeg ikke er ond. Men likevel er alle redde for meg.

- Er det ikke godt å føle respekt? Hun forsøkte å le, men latteren satte seg fast i halsen.

- De tror jeg er en tre hundre år gammel ånd, Silje! Og det enda jeg bare er et vanlig, levende menneske med samme lengsel etter fellesskap som alle andre - bare med den forskjell at jeg har noen spesielle gaver som jeg aldri har bedt om.

Han møtte så mye forståelse i øynene hennes at han måtte vende seg bort.

- Men alt det der om urter - det har du lært deg til, ikke sant? spurte hun.

- Det er noe Isfolket får inn med morsmelken. Som jeg for øvrig aldri fikk noe av.

Hvordan kan de tro at jeg er et spøkelse? Jeg er nesten glad for at jeg voldte min mors død da jeg ble født - så slapp hun i alle fall å se det udyret hun satte til verden.

- Tengel! ba hun ulykkelig. Han tidde.

- Det finnes en grunn til, ser du, Silje ... Han gikk bort til hjørneskapet og stilte seg med ryggen til henne. - En grunn til for at jeg må leve alene, mener jeg. Du har sett skuldrene mine, ikke sant?

- Jo, svarte hun lavt. - Er det en skade?

- Nei, ingen skade. Jeg er født slik. Det var de som tok livet av moren min. Hun forblødde.

- Å, jamret Silje, så full av medfølelse som bare hun kunne være.

- Ja. Og jeg vil ikke at det skal hende ... en annen kvinne, sluttet han raskt.

- Du mener ... at det kan gå i arv?

- Ja. Slikt vet man jo aldri.

Han gikk bort til bordet og fortsatte å dekke på. Til slutt ble det et storslagent bord.

- Vår julemiddag, smilte Silje med en klump i halsen. De satte seg ned på hver sin side

av bordet, et grovhogd bord som hadde alderens patina. Tengel, som konsekvent unngikk å se på henne, slo i Benedikts brennevin til dem.

Hun nølte. – Jeg pleier aldri å smake så sterk drikk. Jeg vet ikke hvordan jeg vil reagere.

– Det er jul nå, Silje. Og du trenger ikke være redd for meg, det vet du jo nå.

– Det vet jeg. Men det var ikke deg jeg tenkte på. Det var meg se...

Hun tidde forskrekket.

Han satte brått fra seg kaggen. – Du er sannelig en merkelig pike. En blanding av en nesten overdreven dydighet og en svært sterk sensuell utstråling og en usedvanlig djervhet. Jeg vet ikke hvem av de tre som er deg.

Silje måtte tenke etter. Det om sensuell utstråling gjorde henne het, men hun våget ikke spørre mer om det.

– Jeg skulle så gjerne hatt noen å prate med – om meg selv. Jeg har faktisk aldri hatt noen. Herr Benedikt var svært lett å prate med, men han snakket bare om kunsten sin og seg selv ...

Tengel smilte for første gang siden hun kom dit. Kanskje det var den litt høytidelige stemningen ved bordet som oppmyket ham. – Meg kan du snakke med.

Hun så ned. – Hvis De ... orker å høre på da?

– Jeg ber deg om det.

Hun følte at han mente det. Litt snusfornuftig sa hun: – Jeg tror det henger sammen på denne måten: Jeg er oppdratt til å være blyg, nærmest folkesky. Far var svært streng, og mor var religiøs. Hun fordømte alt som hadde med kjærlighet å gjøre, og ... det andre De nevnte.

– Erotikk?

– Ja, nettopp, mumlet hun fort. – Alt var så synd, så synd! Det har brent seg fast i meg. Hjemme på gården ble jeg utsatt for tilnærmelser fra menn et par ganger, og jeg flyktet forskrekket og nesten kvalm, før de hadde rukket å få ta i meg. Men da jeg ble ensom, etter den grufulle tiden da alle døde, som jeg aldri tillater meg å tenke på, for da vil jeg bryte sammen ...

Hun hentet pusten og prøvde å finne tråden igjen. Tengel satt ubevegelig med albue på bordet og kruset i hånden. Han betraktet henne forskende nå, hadde ikke engang tid til å drikke.

– Da jeg måtte ut i verden på egen hånd, ble jeg ofte antastet, særlig i Trondheim. Jeg hadde jo ikke noe sted å bo, så jeg måtte sove i portrom og slikt. Da lærte jeg å forsvare meg. Og jeg er jomfru ennå, du må ikke tro noe annet.

Han våknet opp og tok seg en kraftig slurk av brennevinet. – Det tror jeg ikke heller, mumlet han og skjenket seg en ny dram.

– Der lærte jeg meg å bli hard, fortsatte hun, – selv om det ikke var så lett for meg i begynnelsen, fordi hardhet er imot min natur. Det er vel djervheten du ser hos meg, de frimodige ytringene, de er spor fra den tiden. For jeg så og hørte enda verre ting. Og den naturlige blygheten min og alt det fæle jeg opplevde, har støtt sammen inne i meg og skapt en eneste røre. Men så ... nei, nå vil jeg ikke mer.

– Jo. Det er nå det viktige kommer.

- Nei, jeg kan ikke.

Han ble sint. - Du sa du hadde fortrolighet til meg.

- Du har ikke akkurat oppmuntret til det i dag, sa hun med bøyd hode.

- Jeg *vil* høre, sa han inntrengende. - Ordene dine er trygge hos meg.

Det var hett i rommet nå. Eller var det bare hun selv som brant? Nei, det var noe mer, noe uhyre sterkt, som ikke kom fra henne. Eller i det minste bare delvis.

- Men det er så vanskelig, Tengel. Hun vred på seg. - Det gjelder det ... erotiske.

- Ja, det har jeg forstått.

- Hvordan det ... ble vekket. Jeg hadde ikke ant at jeg ... hadde slike ... tilbøyeligheter.

Øynene hans brant som smale ildflammer mot henne. Under de høye kinnbena lå skyggene så dype at kinnene virket uthulte. Tennene glimtet til da han trakk overleppen opp som et tirret udyr.

- Det er best å la det være usagt, sa hun.

- Har noen påvirket deg? Forsøkt å gå til sengs med deg? Slik at du ble tent?

- Nei, nei! sa hun forskrekket. - Nei, det var du, og det vet du svært godt.

Nå var det sagt. Hun oppdaget for sent at hun hadde gått i fellen. Om hun hadde kunnet forsvinne gjennom gulvet! Hun bekjempet en barnslig trang til å krype under bordet.

Det var lenge pinlig stille i rommet.

Noe ble rakt mot henne. Det var så vidt hun så at det var et krus. Tengel tvang henne til å ta imot brennevinet. Hun gren på nesen og hostet, men det varmet.

Hun merket at hånden hans skalv da han holdt kruset.

- På hesten? spurte han lavt.

Silje så overrasket på ham. - Hvorfor tror du det?

- Du hadde vanskelig for å sitte stille.

Hun følte seg syk av skam, men ristet på hodet. - Lenge før.

- Ja, den figuren i kirken ... sa han ettertenksomt.

- Ikke snakk om den! sa hun heftig og begynte å gråte. - Jeg drømte. To vemmelige drømmer - men du får meg ikke til å fortelle om dem! Var det det du ville? Først skjemme meg ut fordi jeg kom, og siden ydmyke meg så skånselsløst?

Han pustet ut så heftig at hun forsto at han hadde holdt pusten en lang stund. - Du får ikke føle deg ydmyket, Silje. Det var ikke meningen min. Jeg har oppført meg egoistisk, det forstår jeg nå, men i min ensomhet trengte jeg å få høre ... Dette er uvant for meg også, så det er ikke med vilje jeg har behandlet deg ille. Takk for at du kom! Jeg skal følge deg ned gjennom skogen.

- Men vi har ikke spist ferdig!

Han hadde allerede reist seg. - Det er best du går hjem nå, med en gang!

Hun så opp i ansiktet hans, som hadde stivnet i spent selvbeherskelse. Og hun følte hvordan gleden gjennomstrømmet kroppen. Hun forsto.

- Takk, sa hun forvirret og mangetydig. Sammen gikk de ut og ble forundret over den intenst lyse dagen utenfor.

De gikk nedover uten å si noe. Silje kunne ikke la være å sende stjålne øyekast mot

skikkelsen ved siden av seg. De brede skuldrene gjorde at hoftene virket nesten uproporsjonalt smale. Han hadde ikke på seg pelsen, bare en kort kjortel med belte. Han hadde et sammenbitt uttrykk i ansiktet.

Hun ville forsøke å lede tankene hans på noe annet. – Tengel, hvilken forbindelse har du egentlig med Heming Fogdedreperen?

– Heming? Har du ikke forstått det? Han er også av Isfolket.

– Er han? Men dere er jo så ulike.

– Han er ikke av den onde Tengels slekt. Du vet vi var flere familier fra begynnelsen av. Hemings familie har aldri villet blande seg med vår. De har tatt sine ektemaker utenfra eller fra såkalte rene slekter blant Isfolket.

– Du sa en gang at han var verdifull for dere. Den gangen trodde jeg at han tilhørte opprørerne. Du også.

– Heming er sønn av høvdingen til Isfolket – du skjønner, vi har en slik en i det lille riket vårt.

– Jeg trodde *du* var høvdingen.

– En etterkommer av Tengel blir aldri høvding, til det er vi for uberegnelige. Da jeg dro ut for å lete etter søsteren min, fikk jeg samtidig i oppdrag fra Hemings far å se etter ham.

– Så det var altså Isfolket du mente da du sa at han kunne forråde dere alle?

– Det også. For å redde sitt eget liv kunne han angi hele opprørsbevegelsen – og i tillegg de hemmelige veiene til Isfolkets rike.

– Han var redd for deg.

– Selvfølgelig. Han er usikker på meg. Tror at jeg har makt til å skade ham, og jeg lar ham tro det.

– Har du det?

– Det ønsker jeg ikke å finne ut.

Så splittet hans sinn må være, tenkte hun.

– Men har han overhodet noen grunn til å tro noe slikt? Det er jo helt grotesk! utbrøt hun heftig.

– Du har ikke sett andre i slekten min, mumlet han sammenbitt. – Da ville du ikke ha snakket slik. Silje bare ristet oppgitt på hodet.

– Men si meg ... både du og Heming ... det virker som om dere er utdannet. Du har så stort ordforråd. Hvordan henger det sammen?

– Omtrent som med deg, smilte han skjevt. – Jeg fikk slik annenhånds undervisning.

– Hvordan vet du at jeg fikk det?

– Benedikt.

Silje bet sammen tennene. – Hva er han for slags skravlebøtte, egentlig?

– Han har nok snakket en del om deg, ja, innrømmet Tengel.

– Og du har lyttet?

Det svarte han ikke på.

– Nå. Hvordan var det så med din undervisning?

Det virket som om Tengel hadde lyst til å fortelle.

Det slo henne at det måtte være få han kunne snakke med.

- Jo, en av mennene våre utvandret fra fjellene for omtrent femti år siden og studerte i Trondheim. Han var svært klok. Da han ble gammel, vendte han tilbake - og siden den gang har vi hatt en slags skole hos oss. Jeg lærte mye av ham personlig, for han syntes visst jeg hadde gode anlegg.

- Det er jeg sikker på.

- Og Heming fikk selvsagt også undervisning, han var jo høvdingens sønn. Skjønt han lærte av den gamles elever; den gamle selv er død nå. Men selvsagt ikke alle blant Isfolket er interessert i slike kunnskaper.

- Hvor gammel er du egentlig?

Siljes hjerte hamret. Det ville hun gjerne vite.

- Har det noen betydning?

- Kanskje ikke? Men jeg har ofte lurt på det. Det er så vanskelig å gjette.

- Jeg er ... Ja, sannelig om jeg vet. Mellom to og fem og tredve, tror jeg. To og tredve kan være en bra gjetning. Kanskje tre og tredve.

- Og jeg har fylt sytten nå, skyndte Silje seg å si. Han vendte seg bort så hun ikke skulle se ansiktet hans.

Straks etter var de nede ved skogbrynet. De stanset, og begge ble stående og se utover bygden. Ville liksom ikke bryte opp med en gang.

- Silje, jeg må vende tilbake til folket mitt nå ...

- Nei, du får ikke lov til å reise! Hun sa det før hun fikk tenkt seg om. Nå kunne hun bitt av seg tungen.

- Jeg må. Jeg har vært ute altfor lenge. Når vårflommen kommer, stenges alle veiene dit. Jeg må være innenfor før det. Du, jeg har tenkt på Benedikt. Kanskje du skulle gifte deg med ham likevel. Du er jo glad i ham, og da ville både du og barna være trygge for livet. Og jeg kunne føle meg trygg på deres vegne. Han er gammel, han ville ikke ønske noe fra deg som du ... ikke orker å oppfylle.

- Men det er nettopp det han har gjort! sa hun fortvilet. - Hva?

- Han er en skjønn mann når han er edru. Men han var full - og forsøkte ...

- Å komme i sengen din?

- Ja, svarte hun skamfull.

Tengel grep så hardt om beltet sitt at knokene hvitnet. Han sto og stirret ned mot gården.

- Tengal, jeg skal sørge for at det ikke skjer igjen, sa hun engstelig. - Og herr Benedikt vet ikke om at han gjorde det, han har glemt alt sammen. Han var så forskrekkelig full. Men jeg ... kan ikke gifte meg med ham.

- Nei, det kan du ikke, sa han intenst. - Og den kvinnen som er kommet ... og Sol, min lille niese ... Jeg skulle gjerne ha blitt. Men jeg må reise nå. Se godt etter Sol for meg, Silje! Hun har det bedre hos dere enn hos meg, så det er best du beholder henne. Hvis du vil?

Silje nikket.

- Takk, sa han enkelt. - Til høsten kommer jeg tilbake igjen for å se etter dere.

- Det er så lenge til høsten. Stemmen hennes var ynkelig.

- Du er trygg på gården til Benedikt. Han får nok satt henne på plass, skal du se.

Benedikt har alltid vært sin egen herre.

- Du reiser vel ikke med det samme?

- Nei, jeg blir en liten stund til - for å se hvordan det utvikler seg med den kvinnen.

Jeg er litt urolig for hva hun vil gjøre med Sol ... og Dag. Så jeg blir noen dager til.

- Kan jeg komme og ...

- Nei, det kan du ikke. Det var ille nok at du kom i dag.

Det var blitt en hard tråkket flekk i snøen der de sto. Silje sparket forlegen i snøen.

Hun begynte å bli kald på bena, men hun ville ikke gå. Ikke riktig ennå.

- Silje ... sa han lavt uten å se på henne. - Var de drømmene så ekle som du sa?

Det ble helt stille.

- Men så svar da! utbrøt han heftig.

- Jeg rister på hodet, mumlet Silje.

Han snudde seg og så på det bøyde, rødmende ansiktet.

- Det kan vel ikke jeg høre, dumrian, lo han, og hun oppdaget noe som måtte være glede i stemmen hans.

Men det var vel bare hån.

Uten å røre ved ham, uten så mye som å si farvel, la hun på sprang.

Først da hun var kommet et stykke nedover engen, snudde hun seg.

Han sto der fremdeles, kraftig og uten å røre seg, som en skikkelse fra en hedensk urtid.

Hun løftet hånden et øyeblikk til hilsen - og han gjorde det samme. Lenge ble de stående og se på hverandre. Så vendte hun seg brått og fortsatte hjemover.

KAPITTEL 9

Forholdene på gården ble bare mer og mer uutholdelige. I romjulen pleiet Abelone flittig omgang med naboene. Da kom det også frem at det var mulig at småbarna ikke var døpt.

- Siljes nøddåp! nærmest ropte hun til Benedikt. - Hva tror du den er verd? En slik rampejente - tenk å våge seg til å forrette en så hellig handling? Og *mine* barn har levd under samme tak som to ukristnede barn!

- De ser ikke ut til å ha lidd noen nød, bemerket Benedikt tørt og sendte et blikk i retning av de to velfødde ungdommene.

Abelone knep øynene sammen. - Du vet utmerket, kjære slektning, at smådjevlenes antall er to trillioner, 665 billioner, 866 millioner, 746 664. Tenk deg da ...

- Og det tallet orker du å holde i hodet hele tiden! Teller du i krokene hver eneste dag? Hva om du mistet noen? Eller tellet den samme to ganger?

Men Abelone lot seg ikke avbryte. - Tenke seg til hvor mange av dem som har fått fritt innpass her på gården gjennom de to barna! De kan være overalt, de kan ...

- Bli nå ikke hysterisk, du blir så rød i ansiktet av det.

- Begge må bort! Umiddelbart!

- Aldri i livet! sa Benedikt og reiste seg truende fremfor henne. - Den lille piken er for øvrig etter all sannsynlighet kristnet for lenge siden.

- Det vet vi ingenting om. Hun ble funnet på gaten, ikke sant? Sannsynligvis sammen med en løssluppen kvinne.

Silje tenkte på Tengels søster og protesterte opprørt.

- Du tier stille! bet Abelone henne av. - Alle vet hva du er ute etter. Nå, så skal de døpes, og det på flekken!

- Vi har ikke fått noen ny prest ennå, innvendte Marie.

- Så får vi hente ham i nabosognet. Du godeste, jeg fatter ikke hvordan dere kan ha gått her og kastet bort livet inntil jeg kom! Jeg vet at Bekkemark-familien venter ham på besøk i dag for å se til den gamle som ligger for døden. Drengen får gå dit og hente ham.

Og slik ble det. Barna ble kledd opp. Dag ble lagt i sjalet med gulltråder, som skaffet Abelone store øyne av eiertrang, og lille Sol var umåtelig stolt over den fine kjolen som Grete hadde vevd og brodert.

Ingen kunne påstå at dåpen ble vellykket. De hadde pyntet så vakkert i storstuen, med hvit duk og talglys, og den beste sølvskålen tjente som døpefont. Men Dag skrek hele tiden, og Sol sprang ut og forsøkte å gjemme seg mens hun hylte av skrekk. Ikke så underlig, tenkte Silje, for presten så temmelig fryktinngytende ut i den sorte kappen og den kalde verdigheten.

Men omsider lyktes det dem å få lokket henne så nær presten at han rakk å skvette litt vann på henne og døpe henne til Sol Angelica.

Det var Silje som insisterte på at hun skulle ha to navn, og ettersom Angelica var slikt

et vakkert og kristent navn, gikk alle med på det. Men Silje nevnte ikke et ord om at piken var av Isfolk-slekten.

Silje syntes også at Dag burde få to navn, siden det var to bokstaver på skjorten hun hadde funnet ham i. Hun ga ham det mest høyadelige navnet hun kunne komme på, Dag Christian.

Det verste oppstusset oppsto imidlertid da Sol skulle føres ut av rommet. Med klar og høy stemme utbrøt hun: – Prestefaen øste vann over hodet på meg!

Til alt hell var presten altfor opptatt med den skrikende Dag til å oppfatte det, så det var bare Silje, Benedikt og Marie som hørte det. Marie var rystet. – Det er den skrekkelige drengen, mumlet hun. – Sol tar etter ham i alt.

Silje var også forferdet. Bare Benedikt hadde svært vanskelig for å holde seg alvorlig.

Men nå var da barna lagt i kirkens hender, og Abelone kunne puste rolig ut. Nå ville ingen smådjevler ligge og lure under sengene mer.

Men Abelone ble ikke noe lettere å være i hus med av den grunn. Alle på gården visste at hun gikk og lette etter en mulighet til å bli kvitt Silje og barna. Hennes sønn sa det til og med rett ut en gang.

Han satt i storstuen og hadde forlangt å få mer øl. Silje kom med kannen og skjenket opp til ham. Han satt og skar opp store stykker av juleskinken. Han stirret hånlige på henne mens hun skjenket, og Silje ble så nervøs at hun sølte en dråpe. Han for straks opp.

– Se deg for, din tøs! Skal du ødelegge bordet mitt, kanskje?
– Unnskyld, mumlet Silje og forsøkte å styre det raseriet som steg opp i henne.
– Ja, for du innbiller deg vel ikke at alt dette skal bli ditt? Det var vel det du hadde regnet ut da du trengte deg inn her? En gammel mann – lett å snurre rundt lillefingeren, hva?

De ordene har han fra sin mor, tenkte Silje.

– Men det kan jeg love deg, at du og de løsungene skal ut herfra. Fortere enn du aner! Auuu!

Han skrek opp og holdt seg om den venstre hånden. Blodet rant mellom fingrene hans. Sol forsvant raskt ut av rommet.

– Skar De Dem? spurte Silje forskrekket.
– Jeg? hylte han. – Jeg gjorde ingenting? Det var hun, den lille rampungen som ville det! Jeg så det! Jeg så det!
– Dumheter, sa Silje, men ansiktet hennes var en tanke blekere. – Piken sto jo så vidt innenfor døren, langt borte fra Dem.

– Ja, men det var hun, jeg vet det! Hun så på meg, og så glapp kniven.
– Har du hørt slikt tullprat, sa Silje sint. – Grete, kom inn her og ta deg av denne pysen før han besvimer! Han skriker som en ... Ja, som det han ligner.

Grete kom, og Silje forlot rommet. Hun sprang etter Sol og fant henne stående på kne på en benk ved vinduet.

Da Silje kom inn i rommet, snudde Sol seg mot henne. Silje trakk heftig etter pusten. Øynene hennes...

De var lysende grønne av hat – og av noe annet, som Silje aldri i sitt liv hadde sett før, og som hun håpet hun aldri ville få se igjen. Da Sol fikk se at det var Silje, sluknet hatet i øynene, og hun strakte armene mot henne. Silje løftet henne opp.

– Sol, hvisket hun med stive lepper, lamslått av forferdelse og sorg. – Lille Sol, det der må du aldri, aldri gjøre mer.

– Hva da? spurte Sol uskyldig. – Jeg gjorde ikke noe. Mannen er dum.

– Ja, det er han, men ...

– Jeg vil ikke at han skal bo her. Og ikke de to fremmede damene heller.

– Det vil ingen av oss, barnet mitt, men vi må finne oss i det. Lov å være snill mot dem, Sol! Lov meg det!

Piken slo de små armene sine om halsen til Silje og lo elskelig. – Sol snill, sa hun.

Å, min Gud, tenkte Silje. Tengel, Tengel, jeg må få snakke med deg. Eller nei, forresten – dette skal du få slippe å høre.

Hva skal jeg gjøre? Hvilken umenneskelig oppgave det må bli å forsøke å oppdra dette lille, ulykkelige barnet!

Benedikt var dypt deprimert. Ikke engang kirkemalingen gledet ham lenger.

– Jeg dreper det satans kvinnfolket, mumlet han stadig for seg selv. – Jeg dreper henne!

En dag hadde han også virkelig forsøkt å kaste ut Abelone og barna. Han hadde begynt å kaste eiendelene deres ut på gården og skrek UT! av all sin kraft. Men Abelone var for sterk for ham. Hun truet med å anmelde ham til fogden for å ha forbindelse med opprørerne. Hun grep det bare ut av luften, men det stemte jo på en prikk. Benedikt visste at han ikke ville gå fri hvis de begynte å granske ham riktig nøye. Så de fikk bli. De spiste ubeskrivelige mengder med mat, og likevel klaget de alltid. Matforrådet på gården minket stadig, trivselen var totalt forsvunnet, og alle følte seg hjelpeløse.

Nyttårsaften tok Benedikt opp det emnet som Silje hadde ant ville komme. De satt alene på kjøkkenet.

– Gift deg med meg, Silje, ba han inntrengende. – Så løser vi mange problemer. Da åker Abelone og avkommet hennes ut, og din og barnas fremtid er sikret.

Silje tok hånden hans som lå på bordet. – Jeg takker Dem for det vennlige tilbudet, og De vet at jeg er svært glad i Dem. Men jeg kan ikke gjøre det.

– Hvorfor ikke? Så mange år har jeg vel ikke igjen, og jeg skal la deg være i fred ...

Hun ble nødt til å fortelle om den kvelden han var kommet inn til henne.

– Å Gud, hvisket han. – Jeg trodde det bare hadde vært en drøm.

Han sukket. – Ja, Silje, jeg må nok innrømme at jeg har løyet for deg. Jeg, gamle gubben, har begjært deg. Jeg trodde virkelig jeg kunne beherske mine lyster, men brennevinet har tydeligvis drevet meg for langt. Og innerst inne har jeg nok hatt et håp om at du en gang skulle ville ta imot meg, det forstår jeg nå. Og ... du kunne vel ikke tenke deg ... å dele seng med meg?

Silje hadde tårer i øynene. – Å, jeg er så forferdelig glad i Dem, herr Benedikt. Men ikke på den måten. Nei, jeg er redd for at det fine vennskapet vårt ville bli ødelagt. Det ønsker jeg ikke. Ikke for alt i verden!

- Ikke jeg heller. Akk ja, det er i hvert fall ingen som kan beskyldes deg for å være ute etter det jeg eier. Andre kvinner ville nok ha svelget vemmelsen og gått med på det, men ikke du. Og vet du, jeg tror faktisk jeg ville blitt litt skuffet over deg hvis du hadde sagt ja. En kunstner går ikke på akkord med seg selv for bekvemmelighets skyld.

Nå var han over på kunstnerens edle kall igjen. Det var sannelig kjepphesten hans. Han sukket. - Å, Silje, jeg synes alt er så trist. Absolutt alt er trist for tiden.

- Ja. Og jeg er redd, herr Benedikt. For oss alle sammen. Men mest av alt for barna.

Så rant året ut. Et år med store og dype omveltninger i unge Siljes liv. Hun lurte på hva året 1582 ville bringe med seg.

Og det fikk hun snart nok erfare. Tre dager senere slo Abelone til. Hardt og drepene. Drengen kom stormende inn på kjøkkenet der de som egentlig hørte til i huset, satt og spiste. Han var vill i øynene.

- Nå er det virkelig fare på ferde! Hun ... den der ... har bedt meg om å kjøre en tur med henne og barna. Men jeg overhørte at de har tenkt seg til fogden, og at de har tenkt å anmelde Silje.

Benedikt sprang opp. - Hva? Hvorfor?

- Hun har fått vite av en av naboene at Silje er blitt sett ridende sammen med Tengel av Isfolket!

- Å, Hellige Fader, stønnet Benedikt. - Så Silje skal altså anklages for å ha hatt samkvem med Djevelens disippel, den udødelige Tengel!

- Men det er ikke sant, utbrøt Silje. - Tengel er ikke den udødelige. Og jeg er jomfru - det kan jeg bevise om nødvendig!

- Kjære barn, sa Benedikt. - Her hjelper ingen jomfrudom. Får fogdens knekter fatt i deg nå, er du *død*! De kommer til å pine livet av deg, langsomt ... og de kommer til å nyte det. Men først vil de tvinge ut av deg *alt* om Tengel og Isfolket, så du vil trekke andre med deg også. Ja, antagelig vil de ta barna også, fordi du eller Tengel kan ha forhekset dem. Du er en førsteklases heks for myndighetene nå, gjennom din omgang med menneskedyret. Og du vet hvordan de straffer hekser, ikke sant?

- Men hva skal vi da gjøre?

- Jeg vet ikke. Jeg aner rett og slett ikke. Dere må bort herfra. Men hvor - og hvordan? Så hun klarte det, det satans kvinnefolket!

Han vendte seg mot drengen. - Du må gå ut med det samme, så hun ikke fatter mistanke. Kjør så sakte du kan, så Silje og barna får litt tid på seg.

Drengen nikket og gikk mot døren. Silje sprang etter ham og klemte ham. Den barske drengen fikk faktisk tårer i øynene. Så tok han farvel med barna også.

- Dere må være borte når jeg kommer tilbake. Dere må!

Så snart vognen hadde forlatt gården, begynte en febrilsk virksomhet. Alt det Silje og barna eide, ble pakket sammen i et par bylter, og de andre ga henne alt de kunne unnvære av klær. Benedikt kom med et lite blyinnfattet mosaikkvindu som han selv hadde laget - helt umulig å bære med seg, men Silje kunne ikke rive blikket fra det. I smug ga han henne også en bok som han selv hadde laget, med blanke sider. Det var en skissebok, sa han. Hvis hun skulle få lyst til å tegne. En fin penn og et par kullstifter

fikk hun også. Silje forsøkte å si takk, men begge var like rørt, så det ble med en tårefylt klem.

De gamle søstrene gråt og omfavnet barna flere ganger mens de pakket. Sol hylte medfølende, uten å begripe hvorfor.

- Nei, men alt dette kan vel ikke Silje bære med seg, sa Benedikt forskrekket da alt var ferdig.

Alle samlet seg om ham og så. Silje slo hånden for munnen.

- Hvis ikke alt hadde vært så tragisk, ville jeg ha ledd, sa hun med et oppgitt blikk på den enorme haugen.

Grete og Marie fniste litt og begynte så å gråte igjen. Ingen orket tanken på at nå måtte de dra.

- Men hvor skal du ta veien, lille venn? jamret Grete.

Silje nølte. - Tengel var her i nærheten i julen. Det var ham jeg besøkte med maten. Jeg vil ikke si hvor, for da kan det bli vanskelig for dere hvis dere blir utsatt for forhør. Men jeg tror han har forlatt trakten. Jeg har ikke sett tegn til liv der i dag.

Det føltes umåtelig trist å tenke på det.

- Men kan ikke du og barna søke skjul der alene? Hun så ut. - Det var det jeg tenkte på. Men jeg er redd de kan oppspore oss i nysnøen.

- Ja, du har rett i det. Gud, hva skal vi gjøre? Gjemme dere i stallen?

- Og hvis lille Dag skriker? spurte Grete.

I det samme rykket de til alle sammen. En hest kom inn på gården i raskt trav.

- Er de allerede her? skrek Marie forskrekket. - Å, gjem dere, gjem dere!

- Nei, sa Benedikt med lettet stemme. - Det er ikke dem.

Tengel hoppet av hesten og kom imot dem da de stormet ut. De gamle kvinnene glemte helt sin redsel for Isfolket.

- Hva er det som skjer her? spurte han.

- Følte du det? spurte Silje forskrekket, men samtidig umåtelig lettet.

Han flirte skjevt. - Det var nok mer jordnært enn som så denne gangen. Jeg var akkurat på vei over åsen for å dra sørover. Jeg ble stående litt der oppe og tenke på om jeg skulle ta veien innom her eller ikke. Jeg ville så gjerne ta farvel en gang til, men jeg visste ikke om det var lurt. Men så fikk jeg se oppstandelsen her ute på gårdsplassen, og så bestemte jeg meg for å undersøke nærmere.

Benedikt forklarte raskt hva som hadde hendt.

- Du kommer som sendt fra himmelen, avsluttet han og glemte at det var et helt annet sted den fryktede gjesten gikk for å være fra.

Tengel var blitt svært blek. Blikket hans gled over de forgråtte ansiktene og stanset så hos Silje.

- Takk, gode Gud, for at jeg kom hit likevel! Marie rykket til og korset seg.

Tengel så det og mistet beherskelsen. - Er det ikke engang tillatt for en bannlyst å få nevne Guds navn? Skal dere absolutt styrte meg ut i det ytterste mørket? Hva vet dere om min sjel? At jeg ikke har noen, er det det dere tror?

Marie og Grete senket hodene skyldbekvisst.

Tengel tok seg sammen og henvendte seg til Benedikt. - En hesteskys venter på meg

sør i dalen. Hvis vi bare kan komme dit ... Men meg selv og Silje og to barn samt den oppakningen – det klarer ikke hesten.

– Abelone tok den eneste brukbare vognen vi har, sa Benedikt. – Og det er for lite snø på veien for sleden. Men dere kan ta den ene hoppen. Sett den igjen på gården lengst nede ved broen, så henter drengen den der.

– Godt, sa Tengel.

– Men hvordan vil det gå med dere, herr Benedikt? spurte Silje bekymret. – De tar vel ikke dere for dette?

– Nei, da.

– Hvor skal vi?

De to mennene så på hverandre. Lenge.

Endelig brøt Tengel tausheten. – For Silje finnes det nå bare én redning.

– Ja, sa Benedikt og nikket understrekende. – Jeg er enig. Og jeg våger ikke å ha barna her lenger, selv om det skjærer oss i hjertet å miste dem. Men jeg vet ikke hva den heksen Abelone og de glupske ungene hennes kan finne på. Jeg overlater de små i dine hender, Tengel.

Den kraftige nikket kort. Han tok den uhåndterlige vindusruten opp på hesten sin. Begge dyrene ble tungt kløvet, men sannelig greide de ikke å få med seg alt sammen! Det var nærmest et under.

Det ble en rask og hjerteskjærende avskjed. Silje tok omkring dem etter tur og takket dem varmt for en vidunderlig tid. Grete holdt på Dag som om hun aldri hadde tenkt å gi ham fra seg, men så besinnet hun seg og rakte ham til Tengel. Marie sto ved hesten til Silje og ba Sol om at hun ikke måtte glemme henne, og at alle måtte komme og hilse på dem igjen. Så var det tid for å bryte opp. De måtte ri fort, for knektene ville med all sikkerhet ta opp jakten. Hvert sekund var dyrebart.

Silje var takknemlig for at Tengel hadde tatt minstegutten. Hun var ikke særlig vant til å ri, og da var det ikke helt lett å skulle holde Dag i tillegg. Noen damesal hadde de ikke funnet, så Silje måtte sitte skrevs over hesten. Grete og Marie hadde skyndet seg å trekke kappen hennes nedover knærne, og Tengel hadde vendt seg diskre bort imens. Hun syntes å se at han trakk på munnvikene – den skurken!

Da de kom ut på landeveien, kastet de et engstelig blick nordover, men ingen knekter var å se. Det føltes beroligende.

Det hadde vært svært vanskelig for Silje å ta farvel med de vennlige menneskene, og ennå måtte hun tørke bort en tåre nå og da. Men snart krevde situasjonen alt av henne.

Bygden virket utdødd der de red sørover langs hovedveien. Bare røyken som steg opp i vinterdagen, viste at det fantes folk på gårdene. Men Silje visste bedre nå. Hun visste at naboenes øyne vaktet enhver fremmed som fartet langs veiene, det hadde hun smertelig fått erfare.

Tengel var utålmodig og forsøkte å drive dem fremover. Silje og den gamle hoppen gjorde hva de kunne. Men det gikk ikke fort nok for ham.

– Vi har bare en drøy times forsprang, ropte han til henne. – Og knektene rir fort når de først får satt seg på hesteryggen.

Silje fikk nesten krampe i armene. Hun måtte holde på Sol, styre hesten og holde seg

selv på plass på samme tid. Hun måtte la anstendigheten fare – kappen hadde for lenge siden flagret bort fra de udekkede knærne. Det var best å glemme det hele og la Tengel synes det han ville.

Sol, derimot, så ut til å trives med spenningen og det ville rittet. Hun satt foran Silje, med lysende øyne og et smil om munnen. Silje la merke til at Tengel så ofte på henne, og blikket var fylt av både ømhet og bekymring.

Han er en god mann, tenkte hun. Uansett hva de sier om ham, og hva de kaller ham, uansett det forskrekkelige utseendet, så er han i hvert fall god innerst inne.

Men egentlig så han ut som en demon fra underverdenen der han jaget frem foran henne. En staselig, tiltrekkende og fascinerende demon. Hvis det fantes noen slike.

Hun hadde for lenge siden innsett at hun hadde reagert altfor sterkt overfor Sols underlige oppførsel mot Abelones sønn den gangen. Han hadde forresten også overreagert. Det var bare rimelig at Sol ikke likte ham, og da kunne virkelig øynene hennes lyse. Han var vel blitt distraheret og kanskje litt skremt av det hatet han så i øynene hennes, og så hadde han ikke sett seg godt nok for mens han skar. Så enkelt var det å skylde på en annen!

Verre var det ikke. Hysteriet hennes hadde vært aldeles overdrevet.

Omsider kom de ut av sognet og inn i en skog, på vei mot neste bygd. Farten var langsommere nå, for de måtte spare hestene litt. Det var ennå ganske tidlig på dagen, men Tengel sa at de fremdeles hadde lang vei igjen, og at de *måtte* være fremme før natten.

– Det er ulv i fjellet, sa han, – og vi klarer dem ikke i mørket.

Silje følte hvordan angsten presset seg på henne. Hun visste hvor målet deres var, men hun måtte forsøke å la være å tenke på det.

Men i underbevisstheten hennes lå en tanke som trengte seg på til stadighet. Dette virket som en fullbyrdelse. Alle fantasiene hennes, alle marerittene – de hadde bare vært forberedelser til det som en gang måtte komme. Og nå var timen slagen.

– Er det virkelig så farlig for oss å bli her nede i bygden? spurte hun mens hun forsøkte å få Sol til å sitte stille.

– Nå er det det, svarte han bistert. – Du er jaget vilt for ditt samkvem med meg.

Samkvem? Det ordet lød nesten like ille som horeri. Hun våget ikke å se på ham.

– Den onde kvinnen, klaget hun. – Stakkars Benedikt og de andre som må holde ut med de forferdelige menneskene – kanskje hele resten av livet!

Hun nølte et sekund før hun fortsatte: – Du hadde rett, herr Benedikt spurte meg om jeg ville gifte meg med ham. Jeg takket selvfølgelig, men sa nei. Kanskje jeg burde ha gjort det likevel, så hadde vi sluppet alt dette.

– Nei, sa Tengel. – Et ekteskap ville ikke ha reddet deg nå. Tenk på alle prestekonene de har tatt for hekserier og trolldom! De har ikke fått noen støtte, selv om prestene har gått i forbønn for dem. Får man først heksestempelet på seg, så er man dømt!

– Herr Benedikt ba meg komme tilbake, sa han nølende, – så snart jeg kunne. Han ba meg om hjelp mot dem.

– Men er det ikke farlig for deg å være blant menneskene?

Med det samme hun hadde sagt det, ble hun klar over at hun hadde gått i den samme

fallen som Benedikt en gang hadde gjort. *Blant menneskene ...* så krenkende det lød.

Men Tengel så like rolig ut. – Jo visst, men jeg har da klart meg hittil.

– Hva slags hjelp var det han ønsket?

– Å, han tror jeg har muligheter til å tilintetgjøre dem.

– For en gangs skyld skulle jeg nesten ønske du hadde det, sa hun lavt.

– Nei, jeg vil ikke forsøke noe slikt. Jeg er redd for å vekke til live en slumrende ondskap i meg selv, men jeg skal reise tilbake til ham fordi han tok seg så godt av dere da jeg ba ham om det. Skjønt *det* tror jeg aldri de har angret på. De elsket deg og barna, vet du det, Silje?

– Det føles så varmt å tenke på. Å, jeg skulle virkelig ønske du kunne hjelpe dem. De fortjener sannelig ikke dette.

– Nei, det er jeg helt enig i. Det er vondt å tenke på hvor lette seire ondskaper vinner i denne verden.

Nå burde hun ha fortalt ham om Sol og det tegnet hun hadde sett på at hun hadde overnaturlige evner. Men hun sa ingenting. Hun ble mer og mer overbevist om at det hele hadde vært en overdrivelse.

Han jaget på hestene igjen. Skogen tok slutt, og foran dem lå en slette med bondegårder under åsene. Dalen hadde svingt. Nå var de helt tydelig på vei mot Utgardsfjellene.

Ikke lenge etter svingte Tengel inn på en gårdsvei, og Silje fulgte etter ham.

– Tisse, sa Sol.

– Det var det eneste som manglet! Tengel, kan du hjelpe oss ned? Hun må ikke bli våt for oss.

– Vent til vi kommer inn på gårdsplassen, så vi slipper å ha hele bygdens øyne på oss.

– Håper Sol forstår å vente, mumlet Silje.

Men det gikk bra. Han steg av hesten, og Silje stirret ned på bakken da hun kjente de sterke armene hans om livet. Hun ville ikke møte blikket hans en gang til, slik hun før hadde gjort hver gang han hjalp henne av hesten. Men bare hans nærhet føltes svimlende, berusende, og hun måtte bekjempe en utrolig sterk trang til å slå armene om ham og omfavne ham hett, hett, med kinnet sitt inntil hans.

Hva var det som skjedde? Hadde han evnen til å forhekse – trollbinde henne? Hva var det Benedikt hadde sagt? *Har han kastet trolldom over deg?*

Silje var for uerfaren til å forstå at en ikke trengte trolldomskunster for å styre et hjertes ønsker. Det klarte hjertet på egen hånd – og det var sjelden de mest lettvinde veiene som ble valgt ut.

Silje hjalp Sol mens Tengel så over pakningene, hele tiden med den sovende Dag hvilende mot skulderen sin. Ikke han heller ville møte Siljes blikk da han hjalp henne opp igjen. Han ser det, tenkte hun. Han merker det. Han vet ...

Så bar det videre. Ikke lenge etter svingte Tengel inn på nok en gård, som virket utdødd. Men en mann kom ut og hilste på dem.

– Hei, mann! ropte Sol lett til ham.

– Hei, din lille trollunge, hilste han tilbake.

Hvilken hukommelse den lille piken måtte ha! Det var kusken som hadde kjørt dem fra

henrettelsesplassen til gården til Benedikt for snart tre måneder siden.

Kusken holdt blikket på henne. – Ja, sa han til Tengsel, – hun er nok en av oss. Hun er Sunniva opp av dage!

Så han hadde fortalt det! Kanskje han innerst inne til og med var litt stolt av den lille niesen.

– Skal de med ... opp? spurte kusken.

– Ja. Det er bare døden som venter dem der nede. I hvert fall Silje.

– Godt. Jeg er klar allerede.

Tengsel fortalte raskt om fogdens knekter, som nå sannsynligvis var på jakt etter dem.

Mannen nikket. – Mine hester er uthvilte.

– Jeg må bli igjen, sa Tengsel henvendt til ham og Silje på en gang. – Jeg må levere denne hoppen på gården nede ved broen, og dessuten har jeg lovet å få med meg Heming hjem. Jeg vet hvor han er. Han er her i bygden, og nå *skal* han være med, om jeg så skal slepe ham etter det nydelige håret hans. Det får ikke hjelpe om jeg må trekke ham opp fra et elskovsleie. Kjør nå, jeg kommer etter.

– Nei, vær så snill, tryglet Silje. – Bli ikke igjen her, bli med oss nå!

– Jeg når dere snart igjen. Så, skynd dere nå!

Det var tydelig at det ikke nyttet å overtale ham, og snart var alt lastet over i kjerren, og de var på vei oppover, langs en smal skogsvei.

– Han tar slike forferdelige sjanser, jamret Silje til kusken.

– Du trenger ikke være bekymret for Tengsel, svarte han. – Den mannen kan mer enn vi bør forske i.

– Nei, det tror jeg ikke. Han har bare fått et vondt rykte på seg, han er ikke slik!

– Snille jomfru Silje, sa kusken og snudde seg mot henne. – Hvordan tror De han har klart seg her nede i så lang tid? Uforsiktig er han også.

– Mener De at han ...?

– Ikke vet jeg om han kan forvende synet til folk, eller om han gjør bruk av annen trolldom. Men dette er i hvert fall første gangen han har oppholdt seg blant menneskene i så lang tid.

Også han sier *blant menneskene*, tenkte Silje oppskaket.

– Ja, hvorfor utsetter han seg for slike farer? klaget hun.

– Det spørsmålet hadde jeg ikke ventet fra Dem, jomfru Silje, mumlet han idet han vendte seg fremover igjen.

Silje rakk ikke å tenke over svaret, for i det samme satte Dag i å hyle. Om han var våt eller sulten, visste hun ikke – antagelig var det begge deler. Men hun kunne ikke hjelpe ham med noe i den kalde kjerren. Melken hans var iskald, og det ville være vanvidd å begynne å kle av ham. I stedet la hun ham inntil ansiktet og begynte å vogge ham frem og tilbake til han sluttet å gråte og falt i søvn igjen.

Det var sterke hester som dro dem. Stigningen var krapp, veien slynget seg langs bratte stup. For hver gang hun så utover dalen, virket elven og husene der nede stadig mindre. Til slutt var de som små lekestuer, og så var det umulig å se dem i det hele tatt.

Dag lå rolig og sov i armene hennes nå, mens Sol sto bak ryggen til kusken og jaget på hestene. Silje holdt løst omkring bena hennes så hun ikke skulle falle.

Hun kastet ofte beundrende blikk på vindusruten, som var lagt oppå de andre pakningene. Noe så vakkert hadde hun aldri eid, og hun undret seg på om hun noen gang skulle få bruk for den. Hvor skulle de nå bo? I hvert fall skulle hun ha vinduet stående fremme, som pynt på den ene veggen, kanskje. Eller bodde man bare i barhytter der oppe?

Fingrene hennes rørte ved kladdeboken hun hadde fått av Benedikt. Den var bundet sammen med et vevd bånd i ryggen, kjente hun. Så snilt av ham! Den hadde nok kostet ham både arbeid og penger.

Verken hun eller Benedikt ante at hun nå hadde noe som skulle bety uendelig mye for henne. Ja, det han hadde gitt henne, skulle en gang bidra til løsningen på Isfolkets gåte. Men ennå var det bare noen sammenbundne ark av hjemmelaget pergament.

Silje så på den lille gutten med de rene, lyse trekkene. Håret hans hadde vokst litt, så det stakk gule hår frem fra skinnlue. Hun lurte på hva moren ville sagt hvis hun hadde sett ham nå, på vei opp mot skrekken og kuldens land – mot «Skyggelandet».

Hun tenkte ofte på moren til Dag. C.M. ... Hva følte den kvinnen nå? Lettelse?

Nei. Den dype innlevelsesreven til Silje fortalte henne at hun måtte føle noe annet.

Og det var dessuten en liten detalj som gjorde henne overbevist i sin tro. Et lite krus, fylt med melk, som var satt ved siden av det lille barnet. Et patetisk bevis på den ulykkelige morens fortvilelse.

KAPITTEL 10

Charlotte Meiden satt tankefull ved vinduet og så ut på den ille medfarne Nidarosdomen. Etter brannen i 1531 var det liksom ingen som hadde hatt krefter til å gå i gang med den store restaureringen, medtatt som landet var etter reformasjonen, hungersnøden og de utallige farsottene. Bare deler av domkirken var i bruk nå, resten lå i ruiner.

En liten del av Nidelven kunne hun også se – elven som slynget seg så fint omkring byen og gjorde den nesten uinntagelig med sin eneste innfartsvei, den befestede porten i vest.

– Si meg, mor, begynte hun tankefullt. – Hvordan er det med nonneklosteret på Bakke? Eksisterer det ennå?

Moren så forvirret opp fra håndarbeidet. – Benediktinerordenen? Nei, den kan vel ikke finnes lenger. Forsvant ikke alt slikt med reformasjonen, mon tro? Jeg vet faktisk ikke.

– Cistercienserne på Rein, da? Der var det vel også nonner?

– Kan ikke tenke meg det finnes lenger. Hvordan det? Hva er dette for noen underlige spørsmål?

– Jeg tenkte på å gå inn i en orden.

– Du? Er du blitt aldeles gal? Du er jo ikke engang katolikk!

– Har det noen betydning? Jeg kan vel konvertere.

– Nei, vet du hva, Charlotte! Det kommer aldri på tale. Hva ville folk si? Og din far?

Nei, nå er vi jo invitert på etterjulsball til lensherren på lørdag. Da skal du se at du kvikner til og glemmer slike griller. Det sies at det er kommet noen stilige adelsmenn fra Danmark. Her finnes det jo ikke så mye å velge blant.

Charlotte reiste seg med en utålmodig bevegelse og forlot rommet. Moren så bekymret etter henne.

Var det religiøse grublerier som hadde plaget henne slik i det siste? Men et katolsk kloster! Det gikk bare ikke an! Om man bare kunne få henne gift ...

Hvordan kunne de ha fått et barn med et så lite tiltrekkende ytre? Den lange nesen som hadde en tendens til å forfølge en del danske adelsslekter – og ikke minst de kongelige – hadde i rikt monn «prydnet» Charlottes ansikt. Arme pike, hun var et problem.

Inne på rommet sitt kastet Charlotte seg på sengen.

Hun visste at hun var langt fra vakker. Som ungpике hadde hun vært bortlovet til en ung grevesønn i Danmark, men etter det første, høytidelige møtet på et ball hadde han med dårlige unnskyldninger holdt seg borte, og etter en stund ble den avtalen som foreldrene hadde inngått, brutt. Den gangen hadde skammen vært uutholdelig, men med tiden hadde hun lært seg til å fortrenge den.

Da den andre sjarmerende dansken hadde oppvartet henne ved disse tider i fjor, hadde hun vært svært underernært på mannlig beundring og følgelig et svært lett bytte

for ham. Hun hadde alltid skjult blygheten sin bak et strålende smil og bekymringsløs konversasjon. Ingen skulle få vite hvor stygg og tafatt hun egentlig følte seg.

Den unge mannen var en erfaren forfører. Han hadde raskt plukket av henne dyden, og Charlotte hadde svevd omkring i en lykkerus. Inntil hun først fikk vite at han allerede var gift, og dernest at hun selv ventet barn med ham.

Men alt det var uvesentlig nå.

Kunne hun bare få skrudd tiden tilbake og få barnet sitt i armene igjen. Det var den trøstesløse, umulige tanken som stadig malte i hodet hennes. Gang på gang red skrekken henne, tanken på den lille som hadde ligget der uforstående, forlatt ute i skogen. Dagene som gikk – maten, den menneskelige varmen som aldri kom.

Nei!

Hun kastet seg rundt og begravde hodet i puten.

Om hun bare hadde hatt noen å prate med, noen hun kunne få utøse fortvilelsen til. Presten? Nei, han ville ikke forstå – bare dømme. Alle ville dømme.

Men var det ikke egentlig det hun ønsket? Noen som kunne fordømme henne, tvinge henne ned på kne, refse henne, slå henne?

Men det kunne aldri gi henne barnet tilbake.

Det var også en annen tanke som plaget henne.

Det var usalig nå, barnet. Det var et udøpt barn hun hadde satt ut! Kunne hun gå ut og lese en ...

Nei, hun kunne ikke gå dit igjen, aldri, aldri!

Kunne hun be presten?

Det kunne hun heller ikke få seg til å gjøre.

Feighet! Angst for hva hun ville finne der ute.

Hun var dømt, fortapt. Hva slags liv var tilbake for henne?

Sol begynte å bli trett av den evige ristingen i vognen. Sulten var hun også. Silje tok frem matskrinet de hadde fått med seg, og ga henne to kaker.

– Gi den ene til kusken, du, sa hun.

Sol var straks villig. – Her, mann!

Han tok høytidelig imot den. – Takk skal du ha. Vil du sitte her hos meg litt?

Det ville Sol gjerne. Hun har et eget drag på mannfolk, tenkte Silje smilende. Drengen hjemme hadde vært hennes favoritt. Og nå kusken. Rund som en ball satt hun der, med lag på lag av tykke vinterklær som Grete hadde kledd på henne, og hun holdt den ene lille hånden på tømmene. Nå og da vendte hun seg for å se om Silje så hvor flott hun satt der.

Landskapet var vilt og fremmed. Etter at de hadde mistet utsikten over bygden, var de nå kommet inn mellom sorte, stupbratte fjellvegger. «Veien» var forsvunnet for lenge siden, men kusken visste tydeligvis godt hvor han kunne komme seg frem. Silje så med bekymring på hjulsporene de etterlot seg i snøen – så lette å forfølge!

De fulgte en elv. Bergveggene hadde tatt unna for de verste snøstormene, slik at snødekket var sånn noenlunde tynt. I hvert fall ikke dypere enn at hesten og vognen greide det. Men jo høyere de kom, desto tettere ville snøen bli, det forsto hun.

Hvor langt skulle de egentlig?

Hvor hun enn så, var det dyster villmark. Vinden ulte i det fjellpasset som elven presset seg gjennom. Elven var dempet av groteske isformasjoner. Det klukket og surklet i dype hull, det sprutet frem kaskader som delvis var stivnet til is. Iblant var dalen så trang at det var som å kjøre i Trondheims gater, med høye hus på begge sider.

Men her fantes det ikke en menneskelig skikkelse, ikke et hus. Det var bare den farlige elven som rant tett, tett inntil dem. Iblant var hun stiv av skrekk og holdt krampaktig om Dag når de måtte kjøre helt ute på elvekanten. Da var også hestene redde, så hun.

Omsider kom de ut av den trange dalen og hadde viddene foran seg. Fjellene hadde trukket seg tilbake på alle sider – og nå kom vinden. Isnende kald blåste den snøen opp i hardpakkede driver. Silje skyndte seg å finne frem et teppe, og Sol måtte mot sin vilje forlate kuskesetet for å søke ly. De satt der som i et lite hus, Silje i midten, med ett barn på hver side.

– Hvordan skal vi klare dette? ropte hun til kusken, som hadde fått en klar dråpe under nesen av kulden.

– Dette er fine greier, ropte han tilbake mens han krøp sammen for å beskytte seg mot vindkastene. – Vinden feier bort alle sporene etter oss.

Det forsto hun. Straks etter hoppet han ned og kom bak til dem.

– Må bytte til meier, skrek han, mens skjerfet han hadde tullet rundt luen, flagret om ørene hans. – Snøen er for dyp, hjulene skjærer gjennom.

Bytte til meier? Det hørtes merkelig. Forundret så hun på hvordan han låste hjulene med remmer og trakk ned to meier som hadde vært bundet fast langs vognen.

– Jeg skal hjelpe, sa Silje og hoppet ned i snøen. – Nei, Sol, ikke du, det er for dypt for deg her.

Mens kusken løftet, stakk Silje meiene inn under hjulene. De passet perfekt. Dette hadde han tydeligvis gjort noen ganger før.

Mens de holdt på, begynte Sol å rope: – Hest, hest!

De så forskrekket opp.

Langt bak dem kom to ryttere.

Kusken slappet av. – Ingen fare.

Silje ble så glad at hun fikk hjertebank. Det var Tengel som kom, og først nå våget hun å innrømme for seg selv hvor redd hun hadde vært for at han ikke skulle komme. Samtidig irriterte det henne at han skulle ha en slik voldsom påvirkningskraft på henne, for han viste sjelden noen tegn på hengivenhet for henne. I hvert fall ikke åpent og direkte, tenkte hun for å trøste seg selv.

Med seg hadde han en som måtte være Heming. Jo, da de nærmet seg, kjente hun igjen den vakre unggutten.

Så var de fremme. Sol hoppet opp og ned i vognen av glede, og det første Tengel gjorde, var å gi henne en klem.

– Flytt deg, Silje, vi tar over her. Dere er jo nesten klar til å dra videre, ser jeg.

– Det er godt to i ungpiken, sa kusken.

– Det vet jeg, mumlet Tengel.

- Så dere noe til knektene?

- Ja, de stormet forbi nede på landeveien, fortsatte sørover. Så vi har ennå forsprang.

Men dagen begynner å bli kort.

Først da oppdaget Silje at himmelens farge varslet skumring.

- Snø blir det også, sa Heming mens han løftet opp vognen. Silje ville ikke se på ham.

Raseriet kokte fremdeles inne i henne.

Tengel vendte seg mot henne. - Hør nå her, Silje, sa han strengt. - Jeg vet at du har grunn til å være sint på Heming. Men nå skal vi bo i et lite samfunn i lang tid. Det er ikke plass til mer misnøye enn det allerede er der. Du kan i hvert fall være klokere enn de dårene som går og bærer nag til hverandre der inne.

Hun svarte ikke. Det var første gangen Tengel hadde sett på henne etter at de var kommet, og da måtte han selvfølgelig skjelle henne ut!

- Forstår du? la han truende til.

- Ja, jeg forstår. Jeg skal dempe min vrede. Men be meg ikke om å elske ham!

- Nei, *det* har jeg aldri tenkt å be deg om.

Heming kom frem til henne. Han forsøkte å se angrende ut, men det var tydelig at innerst inne var han ikke det minste brydd. Han gjorde ikke noe forsøk på å skjule det ertende glimtet i øynene.

- Silje, jeg ber deg om tilgivelse. Vi trengte så desperat til penger i opprørsbevegelsen, skjønner du.

- Forsøk ikke å pynte på det, mumlet Tengel.

- Naturligvis burde jeg ha stjålet dyden din i stedet, terget Heming videre. - Det var vel en skuffelse for deg at jeg ...

Tengel hadde hugget fatt i kraven hans og så på ham med smale øyne. - Skal du gjøre saken verre? hveste han mellom tennene.

- Nei, nei da, svarte Heming uskyldig. Det var tydelig at han var litt redd nå.

Han rakte henne hånden til forsoning, og etter et øyeblikks nøling tok Silje imot den. Sjarmen hans var uimotståelig, og den lokket frem et lite smil på leppene hennes. Hun hadde tilgitt ham, slik man tilgir den som gutteaktig spiller knust.

- Opp i vognen igjen, befalte Tengel og så til at alle ble godt innpakket. Silje følte en ubeskrivelig trygghetsfølelse ved de varsomme hendene hans og det omsorgsfulle blikket.

- Silje, du holder utkikk bakover, sa han idet han satte seg på hesten igjen.

Så var de på vei igjen, nå med rytterne foran seg.

Vinden bet i kinnene, men barna var beskyttet. Dag hadde begynt å skrike igjen, så Silje så ikke annen utvei enn å finne frem suttekluten hans. Denne gangen var imidlertid ikke dette tilstrekkelig til å roe ham igjen. Han var så sulten at skrikene hans bar langt utover vidden.

Det gikk langsomt. Iblant lå snødrivene så høye at de måtte ta omveier, iblant måtte de slite seg gjennom med Tengel og Heming på sidene av sleden for å hjelpe hestene å trekke. Da følte Silje at hun var svært unyttig. Men noen måtte jo være hos barna også. Til slutt spent de alle fire hestene for, og da gikk det lettere.

Endelig var det slutt på den store vidden, og de kom inn mellom fjellene igjen. Silje

forsøkte å orientere seg, men fant ikke noe ut av det. Hun hadde aldri ant at Utgardsfjellene var så vidstrakte.

Straks etter lå en isbre foran dem. Den sendte rå og iskalde gufs mot dem, og den så helt uoverstigelig ut.

Med sikre hender ble hestene styrt ned en bratt bakke og inn i en trang dal hvor isbreen hevet seg som et hvelv over elven.

Silje holdt seg krampaktig fast i kjerrekanten under den urolige ferden. Med store øyne så hun opp på ismassene over dem.

De var ved den hemmelige veien til Isfolket.

Meiene ble tatt av hjulene igjen, og de to ekstra hestene ble fraspent.

Inne i hulegangen var det rolig, men kaldt og underlig som i en underjordisk verden. Takhøyden varierte sterkt, iblant bøyde Silje hodet, iblant gjenlød Dags skrik i kjempehaller. Helt mørkt var det ikke, isen ga grotten et eiendommelig skinn av grønnaktig lys. De tok seg frem tett ved elven, som rislet og bruste hult under bre-isen. Silje var forundret over at det ikke dryppet mer enn det gjorde under taket. Det er vel for kaldt, tenkte hun.

Sol kikket forsiktig opp over teppekanten. – Hvor er vi? hvisket hun.

– På vei til det nye hjemmet vårt, svarte Silje i en høytidelig stemning som uvilkårlig fulgte med denne istunnelen.

Vårt nye hjem! Uvilkårlig snørte det seg sammen i brystet hennes. Hun ble overveldet av mange slags følelser, de mest dominerende var kanskje vemod og uvisshet.

– Kommer ikke Marie også?

– Ikke nå. Vi treffer dem senere.

Ja, gjør vi det? tenkte hun beklemmt. Fremtiden virket med ett så mørk og tragisk. Og alle de snille menneskene som de hadde måttet forlate!

Men hun var vel bare sulten.

Breen var ikke så stor som hun hadde ventet. Før hun hadde rukket å bli gjennomkald, begynte det å lysne fremfor dem. Snart føk små snøkrystaller i luften.

Nå ja, lysnet? Vinterskumringen lå allerede over vidda de var kommet til, men de var i hvert fall ute.

Silje la Dag fra seg og tok av seg noe av det tøyet de var pakket inn i. Hun og Sol reiste seg opp i kjerren og så seg litt omkring. Tengel hadde saktet farten og red nå ved siden av henne. Han ventet på reaksjonen hennes.

Dette er hjemtraktene hans, tenkte hun, som han trolig er sterkt knyttet til og veldig glad i, sånn som en alltid er glad i alle barndommens hemmelige steder, hver tue, hver liten bekk ...

Silje så med undrende øyne.

Det var en ovalformet dal de var kommet til, omgitt av fjell på alle sider. I midten lå en sjø, som de nå nærmet seg den ene enden av. På sørsiden lå mange hus spredt inne i bjørkeskogen. Merkelig nok var det bare ubetydelig med snø der hvor de lå. Solen måtte ta enormt sterkt her inne.

– Tengel! utbrøt hun forbløffet. – Dette er jo en hel by!

Han smilte bistert. – Isfolket teller flere sjeler enn folk tror.

– Man regner ikke i *sjeler* når det gjelder Isfolket, sa Heming mykt. – De er fortapte, avlet av is, mørke og ondskap.

Silje forsto at Heming høyst ugjerne regnet seg til Isfolket. Det overrasket henne ikke. Denne avsides bygden kunne neppe være noe for en verdensmann som han.

Men her var han trygg. Utenfor var det utlyst en pris på hodet hans.

Tengel kremtet. – Noen få av dem som bor her nå, er liksom du rømlinger fra myndighetenes undertrykkelse. De kan ikke regnes til det opprinnelige Isfolket.

Hun merket øynene hans på seg. Tengel ventet på *hennes* dom, tenkte hun rørt. Den «umenneskelige» ville at hun skulle like dette, men var samtidig redd for at hun skulle stille seg likegyldig – eller avvisende.

Silje svelget en klump i halsen ved synet av de ruvende fjellene og over ensomheten i sitt hjerte.

– Så vakkert det er her, sa hun lavt. – Jeg er litt redd for alt dette fremmede, men det eier en storslått skjønnhet.

Han pustet ut og smilte. Og Silje var glad for at hun hadde greid å uttrykke sin angst for det skremmende, for så kunne hun uten å lyve fortelle at hun fant det ville landskapet tiltalende.

Hun tellet ti-femten hus. – Har dere dyr også?

– Ja visst! Vi må selvfølgelig kunne forsørge oss selv. Dette er som hvilken som helst bygd i Trøndelag. Bare mer isolert.

– Hvilken som helst bygd, fnyste Heming. – Dette er det mest gudsforlatte stedet på hele jordkloden, Silje.

– Har dere ingen kirke? spurte hun forskrekket.

– Nei, hvordan kunne du tro det? spurte Tengel. – Men vi holder søndagsandakt i hjemmene, det går på omgang. Høvdingen opptrer som prest.

Han sa det i en besk tone. Silje lurte på hvor en mann som Tengel sto i religiøse spørsmål.

Det lå en gård like ved isporten, som en vaktstue – noe den sikkert også var. En mann kom ut av huset og hilste på dem.

– Det var uventet folk å se, ropte han. – Vi hadde nesten regnet dere som døde nå. Din far blir glad, Heming. Din hustru også, sa han henvendt til kusken.

Det var tydeligvis ingen som ventet Tengel.

– Er alle inne nå? spurte den gåtefulle Tengel.

– Nå er alle inne for vinteren, ja.

– Godt. Da sperrer vi inngangen.

– Nykomlinger? sa mannen med et blick på Silje. – Ja. De er jaget av fogden.

– Din kvinne, Heming?

Den unge jypningen sendte Tengel et flakkende blick. – Nei, nei, sa han fort.

Mannen spurte ikke om hun var Tengels kvinne. Den muligheten syntes ikke å falle ham inn.

Og det var hun jo ikke heller. Litt barsk vennlighet og omtanke viste han henne – og mer kunne hun ikke forlange. Hun var ham allerede stor takk skyldig.

Hun sukket umerkelig.

Heming gikk med portvakten og kusken bort til hestene. En av dem hadde nesten mistet skoen i istunnelen. Sol syntes visst det ble for kaldt, og krøp under teppet igjen. Gjorde det ordentlig koselig for seg, slik en liten, selvbevisst dame kan gjøre det.

- Hvor bor du, Tengel? spurte Silje blygt.

Han pekte på en gård ganske langt oppe i lien. - Det er barndomshjemmet mitt.

Hun smilte vemodig. Det virket så rart å tenke på at Tengel hadde hatt noen barndom. Hun kunne liksom ikke se det for seg - det var som om han måtte ha vært født voksen og sterk.

- Og ... hvor kan vi ... barna og jeg ... få bo?

- Der, på gården min.

Siljes hjerte slo noen ekstra slag.

Men han fortsatte raskt: - Selv tenkte jeg å bo i selet til onkelen min. Det står tomt og ligger der lengst borte i dalen. Du kan ikke se det herfra.

- Men er det ikke bedre at vi bor der? Vi tar jo hjemmet fra deg på den måten.

- Hytten egner seg ikke for barna. Det er best slik som jeg sier.

- Er du ... alene igjen i din slekt? Bortsett fra Sol, mener jeg.

- Nei, jeg har en kusine, en kvinne som bor i huset ved siden av vårt. Selv er jeg jo borte ganske mye, så hun har fått overta all buskapen. Eldrid heter hun og er en god del eldre enn jeg.

Silje var blitt sittende og betrakte profilen hans i det fallende mørket. Hun følte en uimotståelig tiltrekning til ham, så sterk at hun virkelig måtte ta seg sammen.

Tengel merket blikket hennes og snudde på hodet. De smale øynene så sorgfullt og drømmende på henne, og et smil tonet frem i utfordrende, dvelende langsomhet. Siljes hjerte banket så hardt at det gjorde vondt. Med et rykk vendte hun ansiktet bort.

- Skal du ikke spørre hvor *jeg* bor da? spurte Heming, som plutselig dukket opp.

Hun smilte. - Jo. Hvor bor du da, Heming?

- Er det så vanskelig å gjette?

Hun hadde allerede sett en gård nede ved sjøen, en som var større og flottere enn de andre. - Der?

- Hvordan *kunne* du gjette det? sa han og lot som om han var forundret.

De var klare, og kusken jaget på hestene. Langsamt begynte de å gå igjen.

Silje så seg omkring på nytt.

Isfolkets hjemsted ...

Så lenge hun hadde drømt om det! Tenkt seg stedet som noen forvridde borger med dype huler ned i jorden. Badende i måneskinn, mystiske, fulle av ondskap.

Og så dette! En helt vanlig bondebygd, skjult mellom fjellene.

Men likevel kunne hun ikke fri seg for den ubestemmelige angsten - panikk, kjentes det nesten som. Hva var det som gjorde denne fredelige bygden så skremmende? Ryktet? Eller var det noe mer, noe i stillheten, noe trykkende eller truende - som husene som mest lignet sammenkrøpne udyr.

Nei, Silje trodde hun visste hva det var. Det lå et drag av bunnløst vemod i vinden som sveipte gjennom dalen. Atmosfæren fra forgangne tider var nesten påtrengende. Alt det

som måtte ha hendt i denne bygden! Hungersnød, armod, ufattelig kalde vintre, ensomhet ... De dramatiske scener og tragedier som måtte ha utspilt seg her, sykdommer ... Men først av alt – den forbannelsen som én eneste mann la som et tyngende åk over bygden en gang for tre hundre år siden.

Heller ikke Silje trodde på den onde Tengels møte med Satan. Men var det ikke nok at han hadde spredt usikkerhet og mistanke – og sådd skrekk blant de ulykkelige? Det var ondskap nok, i hvert fall på denne ensomme og fordømte plassen.

Følelsen av forlatthet holdt på å overvinne henne. Instinktivt søkte hun etter hånden til Tengel. Men han så den ikke, han hadde falt i andre tanker. Også tankene hans syntes å være ganske dystre.

Mørket falt på. Det glimtet i små, gule lys fra et par av husene. Isfolket gikk til ro for natten.

Bak den langsomme prosesjonen hørtes et drønn. Det forplantet seg i rungende bølger, slo mot fjellveggene og kom tilbake. Så døde det dvelende bort.

– Nå er veien til utenverdenen stengt, sa Tengel. – Bare vårløsningen kan åpne den igjen.

Silje fikk en vemmelig følelse i mellomgulvet, men de neste ordene hans virket beroligende på henne.

– Nå er du trygg, Silje. Ingen kan nå deg eller barna. Hun så ned på de to barna som lå halvt skjult i tepper og skinnfeller, og følte seg svært takknemlig.

De fortsatte i taushet. Hjulene knirket, og de virket litt vinglete etter den påkjenningen de hadde vært utsatt for.

Med ett var det som om en skygge falt over Silje. Som om en kjempehånd hadde knuget hjertet hennes.

– Tengel! Hva var det?

Han rakte ut hånden over kjerrekanten og tok hennes. Han hadde et underlig, mørkt glødende uttrykk i øynene.

– Hva da, Silje?

– Jeg ble så redd. Det ligger noe ... noe vaksomt, noe ondt et eller annet sted. Som om noen stirret på meg.

– Så du kjente det? Du er sannelig mer følsom enn jeg ante.

Hånden hans kjentes sterk. Silje fulgte blikket hans og vendte på hodet. Nedenfor veien, dypt nede i en senkning, lå et hus hun ikke hadde sett før. I tussemørket lå det der og trykket, lavt og utgammelt.

– Gå aldri dit, Silje, sa Tengel langsomt. – Aldri!

– Er det ...?

– En av de onde etterkommerne til Tengel, ja. Til og med to, faktisk. Det er min mors fetter – og min morfars søster.

De siste ordene hvasket han, som om han hadde vondt for å få uttrykt dem.

– Din morfars søster? hvasket hun vantro. – Men hun må da være uhyggelig gammel?

– Ja, det er hun.

Det enkle svaret fylte henne med en ukjent redsel.

– Vær hos meg, Tengel, hvasket hun raskt. – Jeg tør ikke bo alene, ikke i natt. Jeg er så

ny her ...

- Det går nok fint, skal du se.

- Finnes det ... mange av ... Tengels etterkommere?

- Nei, ikke nå. Det er bare en tynn linje som stammer direkte fra ham. Svartedauden tok mange, og pesten i 1565 tok nesten resten. Det er de to der nede - de er ikke mor og sønn, ingen av dem har hatt barn. Du forstår, ingen gifter seg med en direkte etterkommer av den onde Tengel. Mennene i slekten tar bare den kvinnen de vil ha, og tvinger henne til å bo sammen med dem. Kvinnene i slekten min blir voldtatt av fremmede menn og så etterlatt med barna. Det var bare søsteren min som var legalt gift - men så sa hun jo heller aldri at hun kom herfra. På den måten blir det ikke mange barn i slekten - og det er jo en fordel.

- Vær ikke så bitter, Tengel! Det gjør meg så bedrøvet.

- Tilgi meg, lille venn. Men la meg fortelle deg et par ord til om slekten. Det finnes et par gamle ungkarer til, som er svært fredelige, de har ingen skumle evner. Og så en uhyggelig kvinne som bor i det lille huset som ligger helt nede ved sjøen. Men hun holder seg for seg selv, så du kommer ikke til å treffe henne. Og så er det Sol. Så du skjønner at før *hun* ble oppdaget, var jeg den siste som kunne føre den onde arven videre.

- Ja, men du visste vel at søsteren din i Trondheim hadde to døtre? Så slekten ville likevel ikke dødd ut med deg.

- Nei, jeg fikk først høre om de to døtrene i høst. Og at svogeren min, som jeg aldri har sett, døde i pesten. Jeg red straks ut for å finne min søster Sunniva og forsøke å hjelpe henne. Gud hjelpe meg, Silje, men jeg ønsket at begge småpikene også hadde dødd!

Silje var taus en liten stund. Så sa hun: - Ønsker du det nå også?

Tengel trakk pusten dypt. - Nei! Jeg vet at hele saken er fortvilet, men Sol fyller meg med en så sterk ømhet at jeg nesten ikke kan beskrive den. Hun er mitt ansvar nå.

- Jeg forstår deg, sa Silje mykt. - Så det er på morssiden du stammer fra den første Tengel?

- Ja. Min mor var aldri gift. Min søster og jeg hadde forskjellige fedre, som begge overlot min mor til sin egen skjebne.

- Men hvor ble det da av dere da hun døde? Da du ble født?

- Min morfar tok seg av oss. Det er gården hans jeg har arvet.

- Å, Tengel, det gjør meg så vondt. Om jeg bare kunne ... hjelpe deg! Gi deg all den varmen du har savnet.

- Du skulle ikke si slikt! utbrøt han hissig. - Jeg ønsker meg ingen omsorg, og det vet du!

- Unnskyld, sa hun ydmykt.

De var kommet ut på en lys slette, og angsten for dalen slapp henne. Men Silje ville fremdeles holde ham i hånden, og han trakk den ikke til seg. Rolig styrte han hesten ved siden av vognen. Han var så sikker, Tengel. Hvis hun hadde fått lov til det, ville hun ha lagt hele livet sitt i hans hender.

Nå kjente hun hvor utmattet hun var etter reisen. Hun var ør i hodet av den ristende

kjerren og lengtet etter mat, varme og hvile - og etter å få vasket seg; hun følte seg skitten og ustelt på håret. Det føltes så motløst at hun ikke visste hva hun gikk til.

Plutselig satte hun i en bitter latter.

- Hva tenker du på? spurte han.

- På de fremtidsdrømmene jeg hadde som barn.

- De er visst ikke blitt oppfylt.

- Nei. Jeg hadde en lengsel, skjønner du.

- Fortell om den!

- Ja. På godset der jeg bodde - der faren min arbeidet - hadde de et maleri i hallen.

Det var av en lindeallé. Den var det flotteste jeg visste. Det var en ordentlig allé opp til hovedhuset også, men den besto av lønnetrær. Jeg pleide å følge årstidene på den. De lyse, gjennomsiktige grønne bladene om våren. Se hvor tett løvverket var om sommeren, og kjenne på de klebrige fruktene om høsten. Se hvordan bladene forandret farge, så de nakne vintertrærne - og på nytt et blåfiolett skimmer over dem når knoppene kom. Men en dag hugget de ned lønnetrærne. De var for gamle, sa de, og så tok de for mye næring fra åkerjorden. Å, som jeg sørget over dem. Men mest begeistret var jeg for lindetrærne på maleriet. Og jeg lovet meg selv at når jeg ble voksen, skulle jeg ha en lindeallé opp til huset mitt. En barnslig drøm, selvsagt, for en pike fra min samfunnsklasse. Og spesielt siden lindetrær ikke kan overleve i Trøndelag.

Tengel tidde en stund. - Nei, her får du nok ingen lindeallé, sa han omsider.

- Nei.

Hun våknet opp av minnene og søkte øynene hans i skumringen. - Men jeg har fått noe mye mer verdifullt. Varme og omtanke fra et menneske. Takk, Tengsel. Jeg vet ikke hvordan jeg noen gang skal få fortalt deg hva jeg tenker om deg. Så hengivne ord finnes ikke.

Da gjorde Tengsel seg fri og red fremover igjen.

KAPITTEL 11

Den første natten i dalen til Isfolket lå Silje lenge våken og lyttet etter lyder utenfra. Alt var stille. Men oppskaket som hun var, fant hun også stillheten truende. Lå det ikke noe og lurte utenfor veggen, noe ubeskrivelig som bare ventet på at hun skulle sovne inn – for så å dunke i veggen slik at hjertet hennes stanset? Og det til tross for at hun hadde velsignet huset på alle hemmelige måter. Treskjeene på benken hadde hun lagt i kors, hun hadde tegnet inn et kors over døren og laget et kors av to vedkubber borte ved ildstedet, slik at de som forsøkte å ta seg inn den veien, straks skulle blendes av et kors.

Barna sov i nærheten av henne, mette og tørre og varme av ilden, som ennå brant midt på gulvet i storstuen. De lette åndedragene til Sol var det lett å høre. Men Dag sov alltid så skremmende stille at hun nå og da, i likhet med enhver virkelig mor, måtte se om han levde eller ikke.

Hva visste Silje om dette huset? Hvor mange hadde dødd her, hvor mange kunne gå igjen? Hun var redd. Rett og slett mørkredd for alt det skjulte i huset og i dalen. De ukjente menneskene – hvordan ville de ta imot *henne*, en inntrenger? Og kulden fra fjellene, barnas fremtid ... Alt virvlet rundt i den overtrete hjernen hennes, slik at det var umulig å få sove.

Hun ønsket inderlig at Tengsel hadde vært hos henne nå. Han hadde sagt at han måtte gå for hennes skyld. Hva brydde hun seg vel om det hvis folk ville prate? Hun trengte hans nærhet og trygghet, slik et barn trenger farens armer omkring seg.

Silje smilte sjenert for seg selv. Han gjorde nok rett i å gå likevel. Hun visste hvordan han virket på henne nå, og hun visste at hun ikke kunne skjule det for ham hvis armene hans skulle vekke andre følelser enn en datters følelser for faren.

Men ensomheten var så trykkende. Hun lengtet tilbake til livet på gården til Benedikt, slik det hadde vært før Abelone kom dit, og før Benedikt hadde kommet inn til henne om natten.

Heming var forsvunnet hjem til sitt, antagelig til en overhaling fra faren hans, høvdingen. Hun trodde det var Tengsel som hadde fått ham hjem, for selv hadde han ikke vist noen iver. Men kusken hadde stanset hos dem en stund, og han og Tengsel hadde stelt i stand for dem så godt som mulig.

Selv var Silje blitt stående midt på gulvet, stivfrossen og tafatt, og hadde bare sett på mens de tente på varmen og redde opp sengene. Men så hadde barna begynt å mase, og omsider hadde hun begynt å hjelpe til.

Dette var en gammel bondegård, ikke på langt nær så stor som den til Benedikt, men den virket solid og varm. Huset var bygget i én etasje. I den ene enden lå spiskammeret, og utenfor det lå melkeboden og fjøset etter hverandre. På den andre siden var det to små kammers. Hun og barna lå i det ene, med døren åpen til storstuen. Vindusruter fantes det naturligvis ikke her. Silje sendte en tanke til blyglassvinduet sitt. Å nei, det kunne nok ikke brukes i dette huset.

Hun lurte på hvordan Tengsel hadde det nå. Han måtte jo varme opp enda et hus, som

sikkert var eldre og mer trekkfullt. Og han var vel ikke mindre trett enn hun. Silje hadde villet foreslå at han skulle bli med kusken hjem den første natten, men ingen av dem hadde antydning noe slikt, og den tanken slo henne at kanskje ikke Tengel var velkommen i andres hus. Å, nå ble hun grepet av sorgfull medlidenhet igjen!

Han var blitt hos henne en god stund etter at kusken hadde gått hjem til sitt. Sett over alt, ville liksom ikke bryte opp. Og Silje hadde pratet febrilsk for å forsøke å holde på ham litt lenger. Hun hadde igjen bedt ham om å bli – for hans egen skyld, hun ville ikke at han skulle ha det vondt. Men han hadde bare ristet på hodet, og til slutt var det ikke mer å snakke om og ikke mer å gjøre heller.

Armene hennes føltes så tomme. Det kom vel av at hun hadde holdt Dag i så mange timer?

Silje snudde på seg og forsøkte å sovne, full av uro for morgendagen. Da skulle hun stå ansikt til ansikt med resten av Isfolket.

Men søvnen kom ikke. I stedet kom tanker som hun ellers bannlyste. Tanken på de uutholdelige dagene da pesten var kommet til godset.

Angsten som hadde grepet dem alle da den første blant tjenestefolkene var blitt rammet. Tausheten ved bordet, den vaksomme iakttagelsen av hverandre – og av egne symptomer. Broren hennes, febersvetten på pannen hans, de hysteriske skrikene til moren. Begravelsen ... Der søsteren hadde stått ved graven og svalet til også hun sank sammen. Begravelsen hennes ... Det var mange døde da. Presten hadde lest over fire kister – én av de døde var sønnen til husbonden, den gutten som Silje hadde tatt seg av, og som var årsaken til at hun hadde kunnet tilegne seg den kunnskapen hun hadde. Silje hadde sørget over ham også, men søsknenes bortgang hadde gjort henne så bedøvet at hun ikke riktig hadde kunnet oppfatte alt. Men hun husket husbonden. Hans uforstående utrop: «Men hvorfor skal *jeg* rammes?» Som om han ikke kunne innse at pesten ikke så samfunnsskillene, men slo både høyt og lavt om hverandre. At tjenestefolket ble rykket bort, var bare naturlig for ham og ingenting å sørge over. Men at *hans* familie ...!

Så ble moren og faren hennes liggende samtidig, og Silje måtte stille dem alene, for ingen hadde lenger tid til å gå til andre og hjelpe. Hun husket hvor vanskelig hun hadde hatt for å se, hvordan hun måtte famle seg frem hele tiden fordi øynene var fylt med tårer. Hennes bønn til dem om ikke å forlate henne, ble aldri besvart.

Lillebror ... jamrende med skrallende hoste ... Silje alene med ham. Det hadde vært den verste dagen.

Tre kister på en gang. De siste fra den lille hytten til hovsmeden.

Og så husbondskaren som hadde stått i døren og ikke våget å gå inn. – Du må forlate gården, Silje. Husbonden trenger huset til den nye smeden.

Ingen spurte om hvor hun hadde tenkt å ta veien.

En lyd fra den andre siden av sjøen vekket henne opp av tankene. En rev som hylte? Eller en ånd som jamret seg? Nei, der kom det igjen. Det minnet mest om en rev likevel. Hun håpet det ikke var noe verre.

I hvert fall var hun takknemlig for avbrytelsen. Den kvelende sorgen i brystet hadde

vært nær ved å bryte ut. Hun fikk ikke lov til å tenke tilbake, det ville tappe henne for de kreftene hun nå ville trenge så sårt.

Hun forsøkte å slappe av, pustet dypt og langsomt. Hun kjente lukten av bjørkeved, tørket høy fra sengene og einerkvister på gulvet. Slett ikke noen ubehagelig lukt.

Tengel hadde vært så ... uvanlig da han forlot dem og ba henne låse. Han hadde ikke villet se den fortvilede bønne i øynene hennes, redselen hennes for å bli alene, behovet for å ha ham nær. Men han hadde stått en stund i døråpningen. Ordene var kommet tregt. – Det er bra at du er her, Silje. Du og de små. Lettere for meg.

Så hadde han lukket døren nesten helt igjen, men hun hadde hørt det siste ordet også. – Og vanskeligere.

Tengel ...

Silje forsøkte å se ansiktet hans for seg, men lyktes ikke. I stedet så hun konturene av ham, slik han hadde stått i døren. Barhodet, med ulveskinnsnetten nedfelt. Det strie, sorte håret som falt ned til skuldrene. Den kolossale skikkelsen, så overdimensjonert oventil, med skuldre så brede og høye at han lignet et hanndyr, en elg eller bjørn med kraftig manke. Ulvegjengen gjorde det jo ikke bedre. Han var langbent og smal om hoftene, og et lite glimt som hun en gang hadde fått av brystkassen hans, avslørte at han var ganske hårete – som et dyr. Menneskedyret ... Det var det første navnet hun hadde gitt ham, og hun var ikke alene om den betegnelsen.

Hvordan var det mulig å føle seg tiltrukket av noe som var så avskrekkende? Hun følte alt for ham – hengivenhet, ømhet, varme, samhørighet, medfølelse, blyg beundring – og en plagsomt sterk erotisk tiltrekning.

Nei, hun måtte ikke tenke på det nå igjen. Da ville hun aldri få sove, det visste hun av erfaring. Hun krøllet seg sammen og falt langsomt i dvale.

Kvinnen fra nabohuset, slektningen til Tengal, var henne til stor hjelp de første dagene i denne fremmede dalen. Eldrid var en hverdagslig kvinne, helt uten demoniske trekk og uten skjønnheten til den døde søsteren hans. Hun var bondekone, driftig og kontant, og alene selvfølgelig, siden ingen våget å gifte seg med etterkommerne til den onde Tengal. Men hun visste atskillig mer om husholdning og småbarn enn Silje gjorde. Og ettersom Tengal hadde overlatt all buskapen sin til henne, kom hun opp med melk til dem hver dag, til tross for at Silje protesterte. De kunne vel gå og hente den selv, mente hun. Men Eldrid ville ha det slik.

Silje strevde fortvilet for å holde huset i orden. Nå måtte hun gjøre alt selv. Hente vann i en brønn som var halvt gjenfrossen, hugge ved og bære den inn, fyre opp i de kalde morgentimene, bake brød, vaske klær til seg og barna, forsøke å lage synåler av fiskeben ...

I tillegg var det en ting som heftet henne ekstra mye. Hos Benedikt hadde Marie og Grete avlastet henne uendelig mye fra ansvaret for barna. Nå falt alt på henne alene. Og til sin forbitrelse måtte hun innse at hun ikke strakk til. Et spedbarn som var blitt sår i enden etter den lange ferden, og en svært selvrådig toåring kunne iblant drive henne til vanvidd. Hun følte seg helt udugelig. Eldrid så hvordan hun slet.

– Du er bare sytten år, jente, og du har fått to fremmede barn rett i hendene. Ikke tror

jeg du er huslig anlagt heller. Du har gjort det svært pent her og arbeidet for syv, men støvet ligger tykt i hjørnene.

Silje tørket oppgitt vekk tårene fra øynene. – Jeg vet det. Jeg trodde i det minste jeg skulle klare barna, men jeg har visst ikke tålmodighet.

Sol hylte vilt fra soverommet. Hun hadde fått en dask fordi hun hadde strødd glødende kull utover gulvet, bare fordi Silje hadde sagt at hun ikke fikk lov til det. Hylene overdøvet den konstante sutringen til Dag. Flatbrødet som Silje hadde forsøkt å bake, var blitt brent.

– La meg ta barna i noen dager, til du har fått kommet til ro, sa Eldrid. – Jeg har ikke hatt for mange barn i huset mitt, og Sol er datteren til min kusine.

Silje nølte. Det lød ganske fristende, men på den andre siden var hun så glad i barna. Hun ville jo gjerne ha dem hos seg også.

– Tusen takk, sa hun. – Men det er best jeg spør Tengel først. Han har lagt ansvaret for dem i mine hender, og da er det nok best jeg rådfører meg med ham.

– Det forstår jeg. Men så er du jo fullstendig utkjørt, og det må du ikke bebreide deg selv for. Selv voksne mødre med egne barn fortviler en gang iblant, og det er mange som gir opp for mindre. Tengel har fortalt hva du har gått gjennom, om omsorgen din for både ham og barna. Det er ikke *han* bortskjemt med, akkurat. Du vil så vel, Silje, men du er ikke mer enn en ungpике selv.

Silje smilte brydd og takknemlig. – Jeg er bare så bekymret for Dag, sa hun. – Den lille stumpen hans er aldeles flådd, det hjelper visst ikke hva jeg enn gjør.

– Får jeg ta en titt på gutten?

De trette arbeidshendene til Eldrid behandlet ham med letthet.

– Men bevare meg vel! utbrøt hun bestyrtet. – Hvorfor har du ikke sagt noe til Tengel? Han klarer å rette på slike ting på få dager.

– Såre barnerumper? Silje måtte le selv om hun følte seg fortvilet. – Det har jeg vanskelig for å tro.

– Jeg mente sykdommer og skavanker i sin alminnelighet.

– Jeg har ikke sett Tengel siden den kvelden vi kom hit. Det er ti dager siden.

Eldrid så tankefullt på henne. – Akkurat likt ham. Til meg kommer han hver dag for å forhøre seg om hvordan det går med dere, og han gir meg stadig nye ordrer. Han har en grenseløs omsorg for dere, Silje. Ja, nå er han ikke hjemme, han er oppe i fjellet og ordner med ved. Men jeg skal snakke med ham. Kanskje han kommer innom dere i kveld. Ellers hadde jeg tenkt å spørre om du ville bli med på andakten i morgen. Så får du treffe de andre innbyggerne i dalen. Det kan gjøre deg godt å få se flere mennesker.

– Men hvem skal se etter barna?

– Det kan Tengel gjøre. Han får så likevel ikke gå på andakten.

– Men hvorfor ikke det? spurte Silje forundret. Eldrid gjorde en grimase. – De påstår at han har en skygge med seg. Av den du vet. Det er så dumt, så slemt.

Selv bærer de preg av den forferdeligste innavl, men oss skal de se skjevt til.

– Forakter de dere? spurte Silje vantro.

– Nei, ikke forakter. Frykter.

– Men egentlig er det altså dere som er den «reneste» slekten her, da?

- Ja visst! De andre er fullstendig innviklet i hverandre, og det kan man jo forstå etter flere hundre års isolasjon. Det har ikke alltid vært så heldig.
  - Men du får altså aller nådigst delta i andaktene deres?
  - Ja, jeg er ikke rammet av arven til den første Tengel - jeg ble såkalt normal.
- Silje kastet et ettertenksomt blikk inn på barna i rommet ved siden av. - Jeg vil svært gjerne gå, for jeg har følt meg som en hedning i den siste tiden. Men kan vi virkelig overlate dem til Tengel? Gutten skriker jo så forferdelig.
- Det får han tåle. Kom nå, så skal jeg hjelpe deg litt med bakingen.

Da Eldrid var gått, sprang Silje inn til barna og trakk Sol opp fra gulvet.

- Tengel kommer, Tengel kommer, sang hun mens hun danset rundt med piken, som straks tilga henne alt og danset med, rundt og rundt.
  - Vi må gjøre det fint her, sa Silje ivrig. - Kan du feie, så vasker jeg koppene.
  - Fine kjolen? spurte Sol.
  - Ja da, du skal få ta på deg finkjolen. Men vent til i kveld! Først må vi arbeide.
- De hadde pyntet det beste de kunne, og sittet finkledde ved bordet og ventet lenge da Tengel endelig kom. Sol slo armene om knærne hans. Tengel løftet henne opp og skrøt av den fine kjolen hennes mens han møtte blikket til Silje.

- Du hadde vanskeligheter med barna, hørte jeg?
- Å, den dype stemmen. Det var som om den rev i henne og gjorde henne varm og kald på en gang.
- Nei, det er ikke så ...
  - Jeg fikk en grundig overhaling av Eldrid, sa han kort. - Hun sa at jeg ikke hadde det minste begrep om hva det innebærer å ha ansvaret for to barn og et hus alene - spesielt når man er så ung og upraktisk som du er. Nå, hvordan var det med dem?
  - Ja, det er ... Dag, først og fremst. Hun stammet og hadde vanskelig for å få frem ordene under det intense blikket hans.

- Hun måtte kle av gutten igjen.
- Tengel så på ham. - Men fikk du ikke en salve av meg en gang? Til benet ditt?
- Jo. Men kan den brukes til dette også? Jeg våget ikke prøve den.
  - Nei, jeg har vel noe som er bedre, sa han og tok frem et sort knytte.
- Hun tenkte på det forrige sykebesøket hans og spurte: - Vil du være alene med gutten?

- Han trakk på munnen. - Jeg leser ikke besvergelses over en slik liten stump.
- Jaså? Var det det han gjorde? Leste besvergelses? Silje kjente at det gikk kaldt nedover ryggen hennes.

- Tengel leste tankene hennes. - Så lenge jeg utøver en kraft i det godes tjeneste, synes jeg ikke du behøver å klandre meg.
- Jeg klandrer deg ikke, sa hun rødmende. - Du skremmer meg bare litt.
  - Har du noen grunn til å være redd for meg? spurte han så lavt og bedrøvet at det snørte seg i brystet hennes.
  - Sille dansel, sa Sol.
- Tengel vendte seg mot piken. - Hva sier du? Danser Silje?

- Sille og Sol dansel lundt, lundt, sånn! Og syngel Tengel kommel, Tengel kommel!

- Sladrehank, mumlet Silje.

Sol holdt opp med å demonstrere dansen. - Og Sille glåtel. I sengen.

Tengel ble alvorlig. - Gjør du det, Silje?

- Nei, hun overdriver. Ikke hør på henne!

Plutselig kom Sol på at hun hadde enda en ting å fortelle. - Sille *slooo* meg!

Sensasjonslysten lyste i øynene hennes.

- Jo takk, jeg har hørt om en ung dame som strødde glør på gulvet. Og jeg tror ikke Silje slo så hardt.

Da Dag var blitt smurt og kledd på igjen, satte de seg til bords. Det var ganske sent for Sol, og hun var ikke så lite masete.

- Jeg tror at utslettene hans har noe å gjøre med det han spiser, sa Tengel. - På denne tiden av året får kuene kålrot. Det kan bli for sterkt for ham. Jeg skal si til Eldrid at hun skal føre en av kuene bare med høy, så får vi se om det hjelper. Vi må være litt forsiktige med den gutten - han har aldri fått morsmelk, vet du.

Silje så storøyd på ham. - Så mye du kan! Slik har jeg aldri hørt noen tenke. Jeg mener - på hva *kuene* spiser.

- Ja, vi vet mye i slekten vår, sa han bittert. - Men jeg er enig med Eldrid i at du trenger avlastning. Du er blitt så mørk under øynene.

- Det blir ikke så mye søvn når Dag skriker døgnet rundt, nei. Du Tengel ... sa hun ivrig.

- Ja?

- Det ... står en gammel vevstol i et av rommene. Jeg skulle så gjerne ... ville veve på den.

Han lyste opp. - Ja, naturligvis! Jeg skal be Eldrid sette den opp for deg. Hvis hun har garn, selvfølgelig.

- Jeg kan spinne selv. Det ligger hauger av ull ved siden av den. Og det er en ting jeg kan, skjønner du. Det ville hjelpe meg til ikke å føle meg så udugelig, så verdiløs.

- Men, kjære barn, føler du deg *det*?

Sol hadde krøpet sammen på benken og sovnet i den fineste kjolen sin. Hun var slett ikke vant til å være oppe så sent, men Silje visste at det ville vært nytteløst å forsøke å få henne til å legge seg før Tengel kom.

- Jo, jeg er udugelig, sa Silje. - Det jeg kan, er slikt som en ikke trenger å kunne. Det sa Benedikt også.

- Benedikt sa at du var en liten kunstner, et skapende menneske, og at man ikke skulle belaste slike med for mye trivielt arbeid, fordi det går på nervene løs. Det er vel nøyaktig det som har skjedd med deg nå.

- Jeg føler det som en skam.

Tengel hadde aldri rørt en kvinne. Men nå rakte han spontant ut hånden og strøk den varsomt over kinnene hennes. Silje skvatt til og vendte på hodet, lot leppene gli over hånden hans. Han grep fatt i håret hennes og klemte hardt til, mens et dypt, tilbakeholdent åndedrag liksom ristet ham.

- Jeg må gå nå, sa han og reiste seg brått.

Hun spratt opp med det samme. – Kommer du snart tilbake?

Han ble stående og se på henne. – Jeg vet ikke. Jeg forsøker å la være, men ...

– Men?

– Etter at Eldrid kom og hentet meg i dag og sa at jeg burde gå hit, er det som om jeg har hatt feber. Ja, jeg kommer tilbake. Men aldri alene, det ... klarer jeg ikke. Jeg passer barna i morgen.

Så gikk han raskt ut.

Da Silje hadde fått Sol i seng og ryddet for kvelden, kledde hun tankefullt av seg. Hun pleide alltid å beholde linnetet på, hun var for blyg til å ta helt av seg. Men denne kvelden ble hun sittende på sengekanten i det røde lysskinnet fra ildstedet. Langsomt, langsomt trakk hun linnetet over hodet og la det fra seg. Uten å våge å se ned rørte hun forsiktig ved huden sin, strøk med hendene over brystene og ned til livet. Hun var slank og velbygget, kjente hun, med harde, faste bryster. Så la hun hånden over maven, kjente hvor flat den var, og så kikket hun forskremt nedover seg selv.

Han ville like kroppen hennes, trodde hun. Det var ikke noe stygt ved den. Om han bare hadde villet ha den.

Hun våknet opp. Motet forlot henne, og skammen kom i stedet. Fort trakk hun på seg linnetet igjen.

Møtet var hjemme hos høvdingen, Hemings far. Silje gikk dit sammen med Eldrid, engstelig og spent på samme tid. Tengel hadde kommet dit for å se etter barna, og det knapt synlige smilet hans hadde gitt henne tilstrekkelig å leve på i en hel uke, tenkte hun for seg selv.

Det var et fantastisk hus de kom til. Det kunne kanskje ikke måle seg med Benedikts i størrelse, men det hadde alt en kunne forlange på et øde sted, og dertil en treskurd som savnet motstykke. Hver eneste dørkarm og bærebjelke var kunstnerisk utskåret.

Silje var så imponert at hun glemte å hilse.

– Ja, sa den rakryggede og skjeggete faren til Heming, – det er fine saker, ikke sant?

Silje våknet opp og senket blikket fra den bjelken hun hadde beundret. – Helt utrolig vakkert! Hvem er det som har gjort det?

– Å, det er gammelt. Et par hundre år, tror jeg. En av mine forfedre. Og du er altså Silje, forstår jeg. Heming har snakket om deg. At du har hjulpet til med å dekorere en kirke. Så du forstår deg vel på slike ting. En nedlatende latter. En kvinne vet vel ikke noe om kunst!

Silje husket omsider på hva høfligheten krevde, og neiet dypt. Heming sto litt bortenfor og smilte det ertende smilet sitt, men han sa ikke noe.

– Jeg har dessuten forstått det slik at du har reddet livet til den uhengte sønnen min, fortsatte høvdingen. – For det skal du ha min varmeste takk.

– Det var ikke så mye jeg gjorde, sa hun blygt. – Det var Tengel som gjorde det meste.

Høvdingen sendte henne et skarpt blikk. Måten hun uttalte navnet Tengel på – andektig, uten å puste – forbløffet ham.

Så ble de ført inn i salen der Isfolket var samlet. Med unntak av dem som med rette

kunne kalle seg det, naturligvis – etterkommere til den onde Tengel, de som var blitt rammet av hans forbannelse.

Silje følte seg temmelig uvel til mote under alle blikkene som ble rettet mot henne. Det var satt opp benker på begge sider av et langbord, og det var en mannsside og en kvinneside, men begge syntes å være like kritisk innstilt mot nykomlingen. Eldrid hadde forberedt henne på det. Hun bodde hos de fryktede – hva var hun for en fremmed fugl som våget det?

Ingen sa noe. Det eneste hun kunne gjøre, var å neie dypt ved døren og så vente. Men hun så ting der inne som fikk henne til å forstå det hun hadde hørt om innavl. Det fantes to kretinere med gapende munn, én som var tydelig syk på sinnet, og et par som måtte være livsfarlige.

Men de ble akseptert, og det var Silje rørt over. Hun kunne bare ikke forstå hvorfor et vidunderlig menneske som Tengel måtte stenges ute.

Hun ble anvist plass på kvinnebenken, og andakten kunne begynne. Men Silje hadde vanskelig for å konsentrere seg om den, hvor mye hun enn prøvde. Hun visste at hun trengte sårt å høre Guds ord nå, men hele tiden følte hun at de kastet skrå blikk på henne. Blikk som trakk seg unna når hun så i retning av dem.

Naturligvis var de fleste i salen normale mennesker. Men de virket ikke mindre fordømmende for det – snarere tvert imot.

Verst var imidlertid et par unggutter som satt og niglodde på henne hele tiden, de trakk sannelig ikke til seg blikket. Den ene var nok ikke helt som de andre, selv om det ikke var så godt å se det på ham. Det var bare et eller annet i blikket hans som sa henne det, og som sa henne at hun burde være litt på vakt.

Da bønnestunden var over, reiste alle seg. Til sin forskrekkelse oppdaget hun at noen av dem som var syke på sinnet, hadde noen tunge lenker å dra på. Så det var altså slik man passet på dem! Siljes hjerte verket av sorg på deres vegne. Men det fantes kanskje ingen annen mulighet?

Da hun gikk hjem igjen, følte hun seg langt fra styrket av gudsordene. Hun følte en gjennomtrengende medfølelse med alle i dalen.

Og hun tenkte på det Eldrid hadde sagt en gang om at de fromme minene i mange tilfeller var rent hykleri. Bak lukkede dører ble andre guder dyrket – naturens usynlige makter, overnaturlige vesener som man ikke engang våget å gi navn. Det var slett ikke bare Tengels slektninger som drev med slikt, selv om det bare var de som eide den hemmelige kraften. Det var ikke uten grunn at *hele* Isfolket var fryktet, bannlyst og jaget av alle utenfor dalen.

Hun spaserte hjemover sammen med Eldrid, som også var nokså stille.

– Da vi kom hit, nevnte Tengel et par slektninger i et hus nær sjøen. Han sa jeg aldri fikk gå dit. Var de her i dag?

– Hanna og Grimar? Nei, er du gal! Eldrid gjorde raskt korsets tegn.

– Er de ... de verste?

– Å ja, sukket Eldrid. – Ingen går dit. Aldri!

– Hvorfor ikke?

– De kan sette sykdom på deg, nærmest hvisket hun. – De kan forvrengte synet ditt,

gjøre deg halt eller blind. De setter trolldom på kuer så de ikke gir melk, og gjør alt som ondt er. Det er deres feil at vi har så mange dårer i dalen.

- Å nei! sa Silje bestemt. - Så mye klarte jeg å lære meg da jeg snek til meg utdannelse. Adelen fikk ikke lov til å bedrive for mye inngifte, for da kunne det komme dårlige individer til verden. Så der er nok både Hanna og Grimar uskyldige.

Eldrid sa ikke mer om det, og det ble stille en stund.

Men Silje kunne ikke holde opp å tenke på dem. - Men hvem ser etter dem? Hvem vet om de har mat eller ikke?

- Å, de klarer seg selv.

- Men jeg forsto det slik at de var gamle. I hvert fall hun.

- Begge er gamle. Men det har vi ikke noe med. Lytt du til Tengels råd - og hold deg borte fra dem!

Tengel tok imot dem i døren. Han søkte straks Siljes blikk, og det virket som om han hadde lengtet etter det hele dagen. - Nå, hvordan var det? Du virker oppskaket?

- Er det så underlig? sa Eldrid idet hun gikk inn. - I den forsamlingen. De åt henne med øynene. Spesielt Bratteng-guttene.

Tengel hørtes litt urolig i stemmen. - Tror du det er noen fare?

- Jeg synes nok at hun burde ha noen boende hos seg. Og du bor jo så kummerlig selv. Hvordan har det gått med barna?

- Sol har nesten tatt livet av meg med masingen sin, lo han. - Og lillegutt har bidratt med sin vanlige konsert. Han sover nå - endelig. Jeg forstår ikke hvordan du har holdt ut, Silje. Hvorfor klaget du ikke før?

- Det ville vel vært skammelig. Tenk på alle de mødrene som har et dusin barn og dessuten lever i den verste fattigdom! Jeg har det jo bra. Skulle jeg da ikke klare to?

- Jeg vil regne Sol alene som fem, lo Tengel.

Men han var nervøs på en eller annen måte. Usikker og - for første gang siden hun hadde møtt ham - tafatt. Bortsett fra akkurat da hun kom, hadde han hele tiden veket unna blikket hennes, og han hadde sorg i øynene.

Da Eldrid hadde tatt med seg Sol ned for å hente melk, ble de stående uten å finne på noe å snakke om. Til slutt sa Silje: - Hva er det, Tengel?

Først svarte han ikke. Så begynte han sakte: - Du ... du skulle ikke ha gjort det i går kveld.

- Hva da?

- Da jeg ... klappet deg på kinnet.

Da hun strøk leppene sine over hånden hans ...

Hun senket blikket, som om rødmen ville synes mindre på den måten. - Jeg kunne ikke la være, Tengel. Det kom av seg selv. Og det var du som åpnet for det.

Han så lenge på henne med triste øyne. Så ristet han på hodet. - Gjør ikke narr av meg, Silje! Det orker jeg ikke.

- Men jeg gjør vel ikke narr av deg, protesterte hun heftig.

- Kjære barn, tror du ikke jeg vet hvordan jeg ser ut? Et villdyr, en vanskapning. Utstøtt av alle.

- Ikke av meg, hvisket hun så svakt som et vindpust. Han sto helt stille. Det var nesten

som om han ikke engang pustet.

Silje svelget. – Mine følelser kan ikke være noen hemmelighet for deg.

Med en brå bevegelse satte han seg på huk ved ildstedet og begynte å rote med en pinne. – Fortell om drømmene dine, Silje!

– Om ...? Å, dem!

– Ja. Du sier at jeg kjenner følelsene dine. Det gjør jeg ikke. Det er ikke lett å skille mellom ... ja, du kalte det en gang hengivenhet for meg – og medlidenhet.

Hun nølte et øyeblikk før hun satte seg på huk ved siden av ham. – Jeg vet ikke om jeg våger å fortelle. Jeg har fått en svært streng oppdragelse, vet du.

– Jeg vet det. Men nå trenger jeg å høre dem. Jeg har det svært vanskelig akkurat nå. Og jeg trenger å få vite at jeg ikke er alene. At det er noen som føler det samme. Som ...

– Som er glad i deg? Det vet du. Men du forlanger for mye av meg, Tengel. Hvordan skal jeg kunne sette ord på det jeg har drømt?

– Hvis du gjør det, så skal jeg fortelle deg mine drømmer.

Hun satte seg opp på en lav krakk, men følte trestrukturen under seg og flyttet seg langsomt, bare en anelse, i en plagsom, sensuell bevegelse som ikke unngikk ham.

Han vendte seg mot ilden igjen. – Forsøk å forstå min bønn. Jeg trenger noe å *leve* på. Jeg har noe å *leve for* nå – deres beste – men ingenting å *leve på* i ensomme stunder. Gi meg det, Silje! Det har vært tusenvis av ensomme stunder i mitt liv. Noe annet enn ensomhet kjenner jeg ikke til.

Hun forsto hva han mente, og tok mot til seg. – Jeg har alltid drømt om fjellene dine, nærmest hvisket hun. – Skyggelandet, kalte jeg dem. Der bodde noen uhyggelige demoner som pleide å stige opp og fly mot huset mitt og skremme meg. Men nå – i den spesielle drømmen – var det kommet inn et nytt element ...

Tengel så på henne fra siden. Det var noe unaturlig anspent over ham. – Fortsett! Du mener det erotiske?

– Ja, Tengel, jeg kan ikke. Dette er ikke riktig av deg.

– Jo, hvisket han. Hendene hans skalv om pinnen. Det var kommet noe skjelvende, pirrende urolig inn i rommet, i selve luften. Silje jamret seg ulykkelig. – Demonene ... De var annerledes nå. Voksne menn. De ville ha meg, og jeg ... lå avkledd på en eng og ... ventet på noen. En helt bestemt. Ansiktet til Tengel var anspent.

– Så kom den demonen jeg ventet på. Men han stanset borte ved de taggete fjellene. Og likevel så jeg at det var deg. Og ... kroppen min ble tent ... av en gjennomtrengende varme. Og der våknet jeg. Det var den første drømmen.

Hun slo hendene for ansiktet. Tengel tok dem varsomt bort igjen.

– Og så den andre!

– Nei, den får du meg ikke til å fortelle.

– Var den ... fullbyrdet?

– Nei, den stanset nøyaktig som den første, i det avgjørende øyeblikket. Men jeg var så skamløs i drømmen, Tengel. Jeg ville se kroppen din, ville kjenne den mot huden min ... Og begge gangene, da jeg våknet ... Nei, det kan jeg ikke si.

– Våknet du med lystfølelser? spurte han uten å se på henne.

Siljes taushet var svar nok.

- Det er ingenting å skamme seg over, sa han. - Slik har sikkert de aller fleste det. Jeg tror at du - til tross for den strenge oppdragelsen - har svært sterke ... Han lette etter ord. - Drifter, la han til med hes stemme. - Det har jeg visst helt siden jeg så deg første gangen. Slikt kan en iblant se i øynene ...

- Men det gjelder bare for ... deg. Det datt ut av henne før hun rakk å tenke seg om. Silje var ikke i tvil om at hun hadde gjort ham lykkelig. Det kunne hun svært lett se av det smilet som han forsøkte å skjule.

- Og nå er det din tur, sa hun sjenert. - Du lovet å fortelle dine drømmer også. Det kjentes forskrekkelig varmt i rommet. Men hun visste at varmen ikke kom fra ildstedet.

- Det blir ikke lett, sa han.

- Det sa jeg også, men jeg slapp ikke unna.

- Det blir ikke lett, Silje. For mine drømmer har vært våkne. Når jeg sover, drømmer jeg ikke.

Det gikk en underlig følelse gjennom kroppen hennes. Hun flyttet igjen på seg på krakken. - Våkne drømmer?

- Ja. Jeg har vært hos deg, Silje. Hver kveld, allerede i huset til Benedikt; jeg visste jo hvordan rommet ditt så ut. Jeg tenkte meg tilbake til den gangen jeg la hendene mine om foten din, og i tankene lot jeg hendene gli opp under kjolen. Jeg som ikke noen gang før har tillatt meg å tenke på en kvinne. Jeg har kledd av deg og sett deg ligge der, og ... Hun skammet seg innvendig.

- Og hendene mine holder deg fremdeles om livet, etter de gangene jeg har hjulpet deg av og på hesten. Det er som om jeg fremdeles kan føle det. I tankene har jeg latt hånden gli innenfor kjolen din og lagt den om brystet ditt, jeg har kjent den myke, varme huden ...

Silje jamret halvkvalt, og han fortsatte raskt:

- Men jeg har aldri våget å komme helt til deg, ikke engang i tankene. Det er liksom for hellig, for uoppnåelig. Jeg vet jo at det aldri kan skje i virkeligheten. Aldri skal jeg avle et barn til den samme elendigheten som jeg selv har måttet gjennomgå. Men du har min inderlige takk for at du våget å fortelle meg om drømmene dine. Du har gitt meg ny kraft til å holde ut.

- Men har du fått det lettere på den måten?

- Nei, sa han stille.

- Ikke jeg heller.

Han la hånden over hennes. - Silje, sa han bare. Men i det ene ordet hørte hun alt det andre han følte for henne, alt det som ikke hadde med kroppen hennes å gjøre. Hun ble fylt av en dyp og inderlig varme.

- Vi snakker aldri mer om dette, Tengel. Skal vi være enige om det?

- Ja.

De ble sittende ved ilden i dype tanker. Begge følte de den sterke samhörigheten, og de delte den samme fortvilelsen.

Til slutt ble de vekket opp av stemningen ved at de hørte Sols pludrende stemme

utenfor. Tengel reiste seg straks og trakk opp Silje. Et ømt, vemodig smil lyste et øyeblikk opp hele ansiktet hans.

Så gikk de mot døren for å møte de andre.

KAPITTEL 12

Eldrid hentet begge barna neste formiddag for å avlaste Silje noen dager. Dag hadde faktisk sovet litt om natten, og Silje syntes ikke han var fullt så rød og sår lenger. Men det var vel bare innbilning fra hennes side. Tengel hadde dagen i forveien bedt dem om å løsne litt på «den forferdelige tvangstrøyen», noe som Eldrid hadde protestert kraftig imot. Et barn uten stram reiving ble vanskapt, det var noe alle visste. Man måtte jo se til at de fikk rette ben – var han blitt helt gal?

Silje bestemte seg for å løsne på reivene når hun fikk gutten tilbake. Det hadde hun jo allerede gjort i huset til Benedikt, og hennes tiltro til Tengel var ubegrenset.

Så fort Eldrid var forsvunnet med barna, fikk Silje det travelt. Med skjelvende, nervøse hender fylte hun en tine med matvarer, tok på seg den vakre fløyelskappen hun hadde fått av Tengel, og strøk på dør. For at ingen skulle oppdage henne, smøg hun seg av gårde på gjengrodde stier og tok seg frem gjennom bjørkeskogen til den andre enden av dalen.

Det lå snø i luften. Himmelen var tung og gråhvit, og fjelltoppene var forsvunnet. Det lille som syntes av dem, var helt snøkledd. Denne dagen var gråkald, det gikk kalde vindgufs gjennom skogen og raslet i det lille løvet som ennå hang igjen på trærne.

Hun måtte krysse veien et sted – og naturligvis måtte hun støte på folk! En kvinne kom gående på veien. Men til Siljes store forundring hoppet kvinnen inn i skogen og gjemte seg. Da kom Silje på at hun før hadde sett noe lignende i denne dalen. Så innestengt og isolert levde menneskene her at de så på en fremmed med den største frykt. Kvinnen var ganske enkelt redd Silje – hun trodde kanskje hun var farlig?

Silje trakk litt oppgitt på skuldrene og fortsatte.

Da hun fikk øye på det gamle, lave huset i dalsøkket, begynte hjertet hennes å banke fortere, og hendene begynte å skjelve.

Skulle hun virkelig våge?

Det fantes ikke tegn til liv ved huset. Langt borte i dalen hørtes øksehugg. Kanskje det var Tengel, hun søkte trøst i den tanken. Men på den lille gårdsplassen hun sto foran, fantes ingen fotspor i snøen, til tross for at snøen var ukegammel.

Hvor lenge var det egentlig siden naboene hadde vært her, tenkte hun urolig. *Ingen går dit. De klarer seg selv.*

De kunne jo ha ligget døde lenge.

Men Silje husket den marerittlignende følelsen hun hadde fått da de passerte her den første dagen. Det var som om noen herfra iakttok henne.

Full av usikkerhet gikk hun bort til huset. Til og med bena beveget seg usikkert, så redd var hun.

Døren var lav, delt i to halvdelar over hverandre. Den var skjev og lå dypt i snøen.

Fingrene hennes skalv så ille at til og med bankingen ble mislykket. Hun forsøkte en gang til. Hjertet banket helt oppe i halsen, som hos en vettskremt fugl.

Så ventet hun.

Ikke en lyd.

Hun hørte absolutt ingenting, derfor skvatt hun så hun hoppet, da den ene halvdøren ble åpnet.

Inne i mørket glimtet et par kattaktige gammelmannsøyne.

Silje neiet for det mistenksomme, knudrete ansiktet, som hadde visse likheter med Tengels.

Før hun rakk å få tilbake stemmen, hørtes en klar, ironisk røst innenfra.

- Det er Tengels kvinne. Slipp henne inn, Grimar!

Den nedre halvdelen ble åpnet. Silje skrevet over en høy terskel og inn på et jordgulv. En stank av gammelt og urent slo imot henne, men mest av alt luktet det innestengt røyk.

Det var utrolig mørkt der inne. Hinnen over røykåpningen var svart av sot, og noen annen lyskilde fantes ikke. Det glødet litt fra en svært gammeldags ildgrop på gulvet, men glørne sendte ikke ut særlig mye lys.

Det tok en stund før Silje kunne se noe i det sotete, røykfylte rommet. Men til slutt klarte hun å skimte en skikkelse som satt i en kort seng borte i kroken.

Hun neiet dypt, men det føltes så unaturlig å si «Guds fred» i dette huset, så i stedet sa hun:

- God dag, mor Hanna! Jeg er Silje. Ettersom dere begge er blant Tengels nærmeste slektninger, så tillot jeg meg å komme på besøk. Jeg tok med noen saker til dere, om dere ikke forsmår.

Kunne de høre hvordan stemmen hennes skalv?

Den gamle kvinnen gryntet noe. Silje kunne ikke få fatt i ansiktstrekkene hennes; det var for mørkt til det. Men hun hadde følelsen av å se noe utgammelt, og det føltes som om hun selv ble nøye iaktatt. Nå hadde også Grimar kommet bort til Silje. Han sto rett bak henne, og hun kunne kjenne pusten hans i nakken.

Et øyeblikk ble hun grepet av vill panikk og ville flykte. Tausheten i rommet, den ekle, sure lukten blandet med røyk - men mest av alt noe ubehagelig ved selve atmosfæren, noe ukjent, noe trolsk som hun ikke kunne sette navn på - gjorde henne dødsens redd.

Men så tok hun seg sammen og rettet seg opp. - Kan jeg sette dette noe sted? Tinen må jeg ta med meg tilbake, for den tilhører det huset jeg bor i.

Da Grimar tok henne i armen, var hun like ved å skrike høyt. Men han ville bare vise henne bordet.

Hun tok ut maten - brødet, skinkebiten, julepølsene, smøret og osten, det meste ting som hun hadde fått med seg fra Benedikts hus. Den gamle konen hadde satt seg bedre opp og strakte på halsen. Silje hadde oppdaget at det var hun som bestemte, så hun vendte seg mot henne.

- Hvis det er noe jeg kan gjøre for dere, så bare si ifra. Hjelp til i huset eller slikt. Ved kan jeg be Tengel sørge for.

- Tengel! fnyste den gamle spottende. - Tengel er en dåre! Han har kraften og vil ikke bruke den, det eneste han vil, er å ødelegge den. Jeg vil ikke ha Tengel her. Og hva skulle du kunne utrette i dette huset? Slikt arbeid er ikke din styrke.

Silje begynte å bli redd for den gamles vrede. - Tengel har vært veldig snill mot meg,

sa hun lavt. Hun syntes hun måtte forsvare ham, selv om det skulle irritere den gamle.

- Men barn vil han ikke sette på deg, slengte Hanna ut. - Han er den eneste som kan føre kraften videre, og han vil utslette den!

Hvordan vet hun alt dette? tenkte Silje forferdet. Hun ligger jo bare her - treffer ingen.

- Han er ikke den eneste, innvendte hun. - Sol ...

- Sol er et blindspor. Det er *du*, jente, som skal føre den første, den *store* Tengels arv videre. Du er den eneste som kan forandre hans etterkommers vanvittige ideer. Du, bare du!

Silje bøyde hodet. - De vet at jeg vil, mor. De kjenner mine ønsker, ikke sant?

- Jo, smilte den gamle bistert. - Jeg kjenner dine følelser, jeg kjenner ilden som river i deg. Og du er Tengels kvinne, for det er mer enn lengselen etter nærhet som binder dere sammen. Jeg skal gi deg et brygg, jeg skal få ham til å ...

- Nei! svarte Silje bestemt. - Den kjærlighet som kommer fra trolldom, vil jeg ikke ha. Kan jeg ikke få ham uten, er jeg ikke sterk nok til å vinne ham.

- Du er sannelig det modigste lille kryptet jeg har møtt, sa Hanna slepende. - Og stolt er du også. Pass deg for stoltheten, Silje! Den er en farlig last.

Så satte hun i å le. Det var ingen vanlig latter. - Så du våget å takke nei til min hjelp! Men det er vel fordi du er ny i dalen og ikke kjenner makten vår. Vet du at jeg kan tilintetgjøre deg uten å berøre deg?

- Det er blitt meg fortalt. Men det bekymret meg å tenke på at dere kunne ha det vondt her.

Hanna lente seg tilbake i sengen. - Du *er* Tengels kvinne, sa hun fornøyd. - Gjør hva du kan, så blir det som du vil. Han kommer nok. Har du sett den, forresten?

- Hva da? spurte Silje intetanende.

Heksen i sengen lo. - Jeg så ham da han var nyfødt. Og jeg tenkte mitt. At hvis kvinnene bare visste, så ville de stå i kø når han ble voksen. Men den er ingenting for en jomfru.

Endelig gikk det opp for Silje hva det var hun snakket om. Hun følte hvordan hele kroppen ble het av avsky. Noe så gement!

- Jo jo, knegget den gamle. - Jo jo!

Silje måtte anstrenge seg for å beherske temperamentet sitt. Hun måtte skifte samtaleemne.

- Kan De ... ikke si meg hvordan fremtiden min blir?

Stillheten la seg tungt over rommet.

- Det kunne jeg nok. Men når det gjelder Tengel, så kan jeg ikke se om fremtiden din blir hos ham. For han har samme kraft som jeg, og han sperrer for synet mitt. Du blir i hvert fall velsignet med barn. Men med hvem - det kan jeg ikke si. På grunn av den trassige, upåvirkelige slektningen min. Gå hjem og gi ham en lekse, Silje! Sjarmer ham med din ungdom og varme, slik at han ikke blir klar over at han har plantet sin sæd i deg, før det er for sent!

Rødmen skyllet over Siljes kinn. Hun neiet, tok den tomme tinen og ble fulgt ut av den tause Grimar.

Da hun var kommet opp i skogen og var sikker på at ingen kunne se henne, slo hun hendene for ansiktet. Kroppen hennes ristet av skrekk og skamfølelse, og tennene hakket i munnen hennes.

Med ett visste hun. Så lenge hun hadde en mulighet til å føre slekten videre, hadde hun ingenting å frykte fra den onde Hanna.

Hun fortalte ikke noe om besøket hos de to gamle, det våget hun ikke.

De verste vintermånedene gikk. Vinden ulte om hushjørnene, og ute pakket snøen seg langt oppover døren så det ofte var umulig å komme seg ut om morgenen. Silje ble sterkere og kunne ta seg av barna igjen, og etter hvert gikk alt lettere i huset. Dag var helbredet, og Sol kvitret glad og fornøyd – så lenge alt gikk som hun ville.

Men visst slet de på hverandre. Å måtte gå inne uten å komme ut på grunn av den sterke kulden, kunne gå på humøret løs for noen og enhver. Storstuen så til tider ut som en slagmark, men med et krafttak nå og da klarte Silje å holde det hele under kontroll.

Da hun hadde spunnet garn, kom veven opp, og stundene ved den ga henne overskudd til å gyve løs på det kjedelige husarbeidet. Da også naboene fikk høre om hvor vakkert hun vevde, begynte de å komme på besøk for å se. Det gledet Silje, men skremte henne samtidig, for hun visste aldri hva hun skulle by dem på. Alltid ble kakene hennes litt brent i kanten, ostene ble for løse eller for harde, ingenting ble slik hun hadde tenkt.

Nabokonene ga henne gode råd om det rent tekniske ved vevingen, og til gjengjeld fikk de lære nye mønstre av henne.

Det som forundret Silje mest, var hvor innskrenket praten deres var. Språket var svært enkelt og ordforrådet begrenset. Det samme gjaldt samtaleemnene. Det eneste de snakket om, var naboenes ve og vel – mest det første, forresten – og gårdsstellet. Punktum. Hvis Silje forsøkte å ta opp andre emner, som historie, kultur eller religion, eller noe mer dagligdags, ble det helt stille. De visste ingenting om livet utenfor dalen, og de ville visst ikke vite noe heller. Det var som om denne dalen var det eneste som eksisterte i verden.

Tengel så hun bare ytterst sjelden. Han kom når han måtte, hjalp henne med det tyngste arbeidet som måtte gjøres utendørs, og sørget ellers for at de ikke manglet noe. Men han unngikk å møte blikket hennes. Silje visste hvorfor, så hun godtok fraværet hans.

Men selvsagt hendte det at blikkene deres møttes og ble holdt der, og da oppsto det en eiendommelig, nesten syngende stillhet mellom dem. Og de visste at ingenting var forandret. Eller kanskje, likevel? Kanskje hadde lengselen og savnet deres nådd en glassklar intensitet som bare ville bli verre – inntil den nådde bristepunktet. Silje var redd den stunden, og hun holdt seg unna ham så godt hun bare kunne.

Tengel på sin side hadde én samtale med høvdingen. De var begge ute på isen for å forsøke å få litt fisk som de kunne drøye matforrådet med. De hadde hakket opp hvert sitt hull, og de måtte hele tiden passe på så det ikke frøs igjen. Vinden bet om ørene, men nå og da kom et mildere vindpust som varslet om en vår en gang i en forlokkende fremtid.

Høvdingen var en av de få som ikke helt unngikk Tengel.

- Hva skal du gjøre med Silje? spurte han brått. Tengel ble forvirret. - Hvordan det?

- Hun skaper uro blant guttene. De ligger og titter på huset hennes, de slåss om henne.

- Det visste jeg ikke, svarte Tengel med rynkede øyenbryn.

- Nei, de våger ikke vise seg. Men en dag skjer det noe her. Du må gifte henne bort, og det ganske raskt.

En ungpике som bor helt alene ... det et altfor fristende for de unge mennene.

Tengel fikk en ubehagelig følelse i mellomgulvet. - Jeg vet ikke ... Jeg kan da ikke bare gifte henne bort sånn uten videre, uten hennes samtykke.

- Det kan du vel! Er ikke det vanlig folkeskikk? Man forventer ikke at jentene skal få lov til å bestemme. Men du får snakke med henne. Hun har vel sine tanker et eller annet sted, hos en av ungguttene. Hun er jo en praktfull kvinne, og rikt begavet også. Ja, jeg tror til og med Heming er interessert. Jeg ville ikke si nei til en slik svigerdatter.

- Det følger to barn med henne.

- Piken får du eller Eldrid ta hånd om, hun er jo av deres blod. Den lille gutten, derimot, kan være nyttig å ha. En manns arbeid betyr mye på en gård. Snakk med henne, du, hør hva hun ønsker seg. Og husk på, Heming er ikke det dårligste partiet!

Tengel hadde helt mistet lysten på å fiske. Han pakket sammen og gikk hjem like etterpå.

Men han fikk seg ikke til å snakke med Silje. Og det var kanskje galt av ham, for allerede neste dag begynte det å skje saker og ting, nøyaktig som høvdingen hadde fryktet.

Tengel kom hjem fra fjellet etter en mislykket rypejakt. Han visste at også Heming hadde vært ute i samme ærend, og da han nådde den dype elven i nærheten av huset til Silje, fikk han øye på ham. Han sto ved elvebredden og så ned på noe.

Litt nølende gikk Tengel nærmere.

Heming fikk øye på ham og vinket ham til seg. Det lå et frekt glis om munnen til høvdingsønnen.

- Se der! sa han.

Tengel så ned mot elven.

Silje hadde tydeligvis holdt på med å skylle klær i det iskalde vannet, men nå utspilte det seg en lite hyggelig scene på den andre siden av elven. Vasken lå på klippene, og bak dem holdt en av Bratteng-guttene på å liste seg frem. Det var den farligste av dem, og det var ikke vanskelig å gjette seg til hva hensikten hans var.

Tengel ropte, men elvebruset druknet stemmen hans. Det var et altfor høyt sprang over juvet, og Heming bare sto der og flirte.

Tengel så seg fortvilet om etter en stein han kunne kaste for å advare henne, men i det samme tok Heming ham i armen og pekte.

Tengel hadde ikke sett at Bratteng-gutten angrep, men det var tydelig at Silje måtte ha oppdaget ham i rette øyeblikk. Det hele skjedde så fort at det var så vidt de rakk å få det med seg.

Silje grep lynraskt i håret til unggutten og rykket ham fremover, slik at han løftet

hendene for å prøve å slippe løs. Samtidig dro hun til ham under haken med den andre hånden, og i neste øyeblikk kjørte hun kneet opp mot et strategisk punkt. Gutten krøket seg sammen og tumlet et par skritt bakover før han falt sammen og ble liggende og vri seg. Silje samlet raskt sammen klesvasken og sprang fra elven og opp mot huset.

Tengel og Heming så på hverandre.

- Bevare meg vel, utbrøt Heming. - Jeg tror ikke jeg vil forsøke meg der, nei.

- Hun sa at hun hadde lært å forsvare seg, sa Tengal lamslått. - Men at det var så grundig ...

De fortsatte nedover mot broen over elven. Bratteng-gutten hadde reist seg og vaklet av gårde. Det var lite sannsynlig at han ville prøve seg igjen.

- Jeg går opp til henne, mumlet Tengal da de var kommet over elven.

Han fant henne ute, fullt beskjeftiget med å henge opp klærne. Men allerede på avstand kunne han se at hun var opprørt.

- Silje, jeg så hva som hendte, sa han idet han nærmet seg.

Hun slapp det hun hadde i hendene, og kastet seg i armene hans uten å tenke på om det var riktig eller galt.

- Å, Tengal, hvorfor kan du ikke være her bestandig? Hun var helt opprørt i stemmen.

- Jeg er så hjelpeløs uten deg!

- Det var ikke akkurat det inntrykket jeg fikk nå nettopp, sa han og ble overrasket over hvor mye stemmen hans skalv. Nå kjente han for alvor hvor maktesløs han hadde følt seg, og hvor vondt det hadde gjort.

De hadde ikke snakket mer om hvordan de bodde, siden den dagen de hadde åpnet seg for hverandre. Og det var snart to måneder siden.

- Hvor er barna? mumlet han med leppene mot håret hennes.

- Hos Eldrid. Jeg våget ikke å ta dem med til elven. Tengal hadde ikke lyst til å slippe henne ut av armene sine, og Silje gjorde heller ikke noe forsøk på å komme løs.

- Er Dag frisk? spurte han, strengt tatt bare for å trekke ut den svimlende, deilige stunden.

- Han er ikke særlig sterk, tror jeg, men det kommer vel av det du sier om at han aldri har fått morsmelk. Men han sitter oppe nå. Med støtte.

- Du, det er noe jeg ofte har tenkt på å snakke med deg om når det gjelder Dag.

Men ... de gangene vi treffes, er det visst alltid andre tanker som opptar meg.

Hun smilte. Fingrene hans lekte med en lokk av håret hennes som hadde løsnet under arbeidet. Siljes hode hvilte mot brystet hans, med ansiktet vendt ut mot skulderen, og hun så drømmende utover gården. Hun holdt hendene om ryggen hans.

- Du husker klærne til Dag - bokstavene C.M.? spurte han.

- Dem glemmer jeg nok ikke, nei.

- Som du også husker, fant du barnet like ved byporten, og det var også en baronkrone på klærne. Jeg sendte ut en mann - det var forresten kusken - for å forsøke å oppspore barnets mor. Vi tror at han har lyktes. Jeg rakk bare ikke å fortelle deg det før vi ble tvunget til å flytte hit, og etterpå har jeg som sagt heller ikke fått gjort det.

- Hvordan kunne du glemme det? Hun så på ham med strenge øyne. - Du vet at jeg har vært svært opptatt av hvor han kommer fra. Nå, hva kom så kusken til?

Tengel forsøkte å konsentrere seg om det han skulle, til tross for at han hadde øynene til Silje rett på seg.

- Det finnes en baron Meiden som har et palass ganske nær byporten. Han har en datter, Charlotte. Ikke av de aller yngste ... og heller ikke av de aller vakreste, sies det.

Silje ble stille i armene hans, hun merket visst ikke engang at han var der.

- Så nå har hun altså fått kjøtt og blod, den ukjente kvinnen. Charlotte Meiden. Det føles litt trist på en måte. Nå vet jeg hvem som har retten til den lille gutten vår.

Tengel la merke til at hun sa «den lille gutten vår». Det ga ham et stikk i hjertet.

Stemmen hans var mild. - Hun har ingen rett, Silje, og hun ønsker ham vel ikke heller. Men jeg forstår hvordan du føler det.

Charlotte Meiden ... Silje kunne ikke slippe tankene på henne. Hun ble fylt av en dyp medfølelse. Hun tenkte slett ikke på at kvinnen hadde satt det lille barnet ut for å dø. Silje forsto mer enn som så.

- Våkn opp, Silje, sa Tengel med den myke stemmen. - Nå var du langt, langt borte.

Tankene hennes forlot Trondheim og vendte tilbake til den fattige fjellgården. Det røk ennå under vaskekaret borte ved gårdstreet. En kjøttmeis kvitret sitt glade vårsignal. Men Tengel merket ikke noe av dette. Han så bare Silje.

Å få holde henne slik i armene ... akkurat slik han hadde drømt om ...

- Silje, hvisket han. - Hver dag har vært et helvete. Og nettene dobbelt så ille.

- For meg også, sa hun lavt og så opp på ham igjen.

- Og nå, da jeg så den gutteslyngelen borte ved elven ... Jeg trodde jeg skulle gå i stykker innvendig.

Langsomt ble et lite smil tent i ansiktet hennes. Det var som om det først nå gikk opp for henne at hun hadde hatt Tengels armer rundt seg en lang stund. Det gikk varmt gjennom henne, blodet varmet henne helt ut i fingerspissene. Skjelvende løftet hun armene og la hendene om det særpregede ansiktet hans, berørte det så lett som sommerfuglens vinger.

Tengel trakk heftig etter pusten og presset henne inntil seg. Tett omslynget sto de der, kinn mot kinn. Hun kjente munnen hans som søkte nedover halsen hennes, og lente hodet bakover. Leppene hans kilte huden hennes, og hun smilte dovent av vellyst og presset seg enda tettere inntil ham. Tengel lot munnen gli oppover mot ansiktet, kysset henne forsiktig på kinnene, pannen, øynene og så ... munnen.

Først mykt og inderlig, men så med en sanselig intensitet som vekket en pulserende hete i henne. Igjen og igjen kysset han henne, sultent, som den ensomme mann han hadde vært, svimlende, besettende - og så kjærlighetsfylt at Silje bare tok imot i en slags lykkerus hvor alt svaiet, svevde og gynget omkring henne, som om hun ble båret på myke skyer av kjærlighet.

Plutselig oppdaget hun at hendene hennes hadde grepet om skuldrene hans som klør, og at hun lenge hadde presset kroppen sin mot hans på en måte som ikke var til å misforstå.

Han svelget dypt, slapp henne litt fra seg og så ned i ansiktet hennes. Det lykkelige, sensuelle smilet hvilte ennå på leppene hennes. Øynene hans var tilslørte, som om han ikke visste hvor han var.

- Hvordan skal det gå med oss, Silje, hvisket han skremt. - Jeg burde ikke finnes til. Jeg burde dø!

- Nei, jamret hun. - La meg bli alene i denne verden? Uten deg er jeg ingenting. Kom, kom med meg inn. Se her. Jeg stiller meg på den ene siden av den nedre dørdelen, og du står utenfor på den andre siden. Du får ikke lov til å gå!

Hun snakket febrilsk for å holde på ham. Motvillig gikk han med på det naive påfunnet. Han følte seg litt dum over å stå slik, men han gjorde det for hennes skyld.

Ordene hennes snublet over hverandre. - Vi trenger hverandre på så mange måter, Tengel. Hver stund på dagen. Å få snakke sammen, løse problemer sammen. Glede hverandre ...

- Jeg vet det, sa han vemodig. - Vi trenger hverandre så inderlig vel. For du og jeg, Silje ... vi er som et tre som er delt i to. Og hvis det ikke blir satt sammen igjen, så dør treet.

Hun så åndeløst på ham. Men han sa ikke de ordene hun ventet på. Hun ble nødt til å snakke selv.

- Så hvorfor ikke forsøke? *Må* vi få barn?

Da så han på henne, og de hvite villdyrtennene glimtet i et varmt smil. - Jeg tror vi er ganske varmblodige begge to. Tror du ikke vi kommer til å miste kontrollen?

- Jo, svarte hun og skjemtes. - Tilgi meg!

Han la hånden over hennes på dørkarmen. - Be aldri meg om unnskyldning, Silje! Tror du ikke jeg forstår deg? Du sier bare høyt det samme som jeg tenker. Men nå må jeg gå.

Hun forsøkte desperat å finne noe å snakke om. - Du ... jeg har ofte tenkt ...

Han stanset.

- Jeg har ofte tenkt på den første natten vi møttes. Du hadde en hel del menn med deg da. Ryttere som adlød deg. Hvem var de?

- Isfolket, sa han smilende. - Vi var alle sendt ut av høvdingen for å få hjem Heming, vet du. Vi hadde hørt at han var blitt tatt til fange, og faren mente at jeg burde ha med meg noen for å få ham fri. De andre vendte straks tilbake hit. Farvel, Silje. Ta godt vare på deg selv!

Han gikk. Det var ingenting hun kunne gjøre for å holde på ham lenger.

Men han kom oftere nå. Hver dag tok han en tur innom for å se til at de hadde det bra, og at ingen guttejyplinger kom for å gjøre det vanskelig for henne.

Silje var ytterst takknemlig for at vinteren nå gikk mot slutten for alvor. De andre påsto at det hadde vært en mild vinter, men hun var ikke riktig enig. Men villdyrene hadde de da vært forskånet fra.

Iblant kunne det hende om vintrene at ulveflokker tok seg over isbreen, og da kunne det bli kritisk for Isfolket. Men ikke i år, heldigvis. Takket være Tengel og Eldrid hadde ikke vinteren greid å slite Silje helt ut heller. Hun trengte kreftene sine fremdeles for å hamle opp med den ytterst vanskelige Sol og til å forsøke å holde liv i Dag. Han var dårlig egnet til det harde livet i fjellene.

Men Eldrid var bekymret. Fôret begynte å ta slutt, og selv var hun ganske utslitt etter alle de årene hun hadde drevet gården helt alene. Silje hjalp henne i fjøset hver

ettermiddag for å avlaste henne litt. De to kvinnene kom hverandre svært nær, og til Eldrid våget hun å betro sin lengsel etter Tengel.

- Tengel er så dum, sa Eldrid. - Tenk hvor bra han kunne hatt det hos deg! Men jeg forstår ham jo også. Jeg har sett mer av den onde arven enn du har. Tilstrekkelig til at jeg selv aldri har villet sette barn til verden.

- Vet du, Eldrid, jeg har ikke riktig kunnet tro på det der med den onde arven. Jeg tror ikke at det går an å bedrive trolldom, og jeg tror ikke på hekser. Jeg nekter å tro på det.

Eldrid rettet seg opp. Øynene hennes ble drømmende. - På sett og vis har du rett. Det er ikke trolldom og hekseri som er den største faren i den kraften de har fått. Det er den onde viljen. Dette at de mener de er i stand til å kunne skade mennesker og dyr. Det er det som bryter ned så mange av slektningene mine. Og det er det Tengel kjemper imot.

- Jeg tror han bekymrer seg uten grunn, sa Silje ivrig. - Jeg tror ikke han har noe av den kraften - bortsett fra at han har helbredende hender, for det har jeg selv sett, og det er da ikke noe vondt i å hjelpe andre!

Eldrid vendte blikket mot henne, men så fremdeles fraværende ut. - Tengel? Vær du glad for at han er den han er! Jeg har sett ham gjøre saker og ting ... I sin barndom og tidligste ungdom. Men så ble han skremt av noe, jeg vet ikke hva ... og forsøkte å komme bort fra det. Hanna er rasende på ham, for hun mener han har store anlegg. Nei, Tengel vet nok hva han gjør når han ikke vil binde seg til en kvinne.

Silje så på henne, men Eldrid sa ikke mer. Hun begynte å melke en av kuene og tok så hardt i at den begynte å sparke. Silje sukket. Hun så ikke håp noe sted.

Snøsmeltingen satte inn. Elver og bekker steg over sine bredder, snøen ble porøs og grå i fargen. Ved sjøens utløp raste demningene, og elven gjennom breen fylte nesten hele tunnelen. Husveggene duftet av solvarm tjære, og Sol, som var ute og pirket i sildrebekkene på tunet, fikk en brun, frisk farge i ansiktet. Våren var kommet forttere enn ventet. Med tiden sank vannføringen - og veien til omverdenen var igjen åpen.

Og Eldrids håp steg. Kanskje fôret ville strekke til likevel, til de kunne slippe ut dyrene.

Silje fikk besøk. Det var Heming.

Hun likte det ikke. Sol var hos Eldrid, så hun var alene med Dag. Den vakre Heming hadde fremdeles litt makt over henne, slik han sannsynligvis hadde over alle kvinner som møtte ham. Men hun hadde ingen varme følelser for ham. Hun hadde sett for mye av hans ansvarsløshet og udugelighet til det.

Men likevel kunne hun ikke la være å beundre utseendet hans - det glitrende smilet og øyne som syntes å si at nettopp *hun* betydde noe spesielt for ham.

Han var en farlig gjest å få.

Hadde hun kjent årsaken til besøket hans, ville hun nok ha vært enda mer betenkt. Kvelden i forveien hadde Heming festet sammen med de andre unge mennene i dalen. Og mens de drakk, hadde de begynt å diskutere Silje. Det viste seg at det ikke bare var Bratteng-gutten som hadde forsøkt seg, men også et par andre - uten at de hadde våget å gå så langt. Nei, den piken kom en ingen vei med.

Heming hadde straks tatt opp den kastede hansken.

- Jeg kunne fått henne en gang, sa han dovent. - Men så fornærmet jeg henne. Tok noen verdisaker fra henne i stedet for uskylden. Men ... jeg kan legge henne ned når jeg vil.

De andre trodde ham ikke. Og enden på det hele ble at nå var han hos henne, og de andre lå i skogholtet og ventet spent på hvordan det gikk der nede på gården.

De så at Heming ble sluppet inn. Det var ikke dårlig, bare det. Djervt smøg de seg nærmere, gjemte seg bak uthuset og kniste da en av dem tråkket gjennom en rått snødrive.

Silje ble svært fort klar over hva det var Heming ville. Hun ba ham gå. For høvdingens og gammelt vennskaps skyld ønsket hun ikke noe bråk.

Han bare flirte hånlig. Det der mente hun ikke.

Men da hun gikk mot døren for å holde den opp for ham, spratt han opp. Det måtte ikke skje, da ville de andre se at han ble vist ut. Han grep fatt i henne og låste armene hennes. Så mye hadde han da lært av kampen hennes med Bratteng-gutten.

Egentlig hadde han tenkt å vinne henne langsomt og lempelig - for vold så han tross alt som en foraktelig utvei - *det* hadde han aldri behøvd å ta i bruk for å få en kvinne. Men de ventende guttene der ute ga ham panikk.

Silje var uventet sterk, og hun var rasende. Hun bet ham i armen så han stønnet, men han hadde ikke tenkt å gi seg. Han fikk henne ned på gulvet, fullt klar over at mange piker ble villige bare de ble tent. De kjempet begge taust og sammenbitt.

Heming ble etter hvert så sikker på at han ville seire, at han begynte å gjøre endel forberedelser. Da stivnet Silje til. I siste øyeblikk fikk han lagt hånden over munnen hennes - før hun rakk å skrike.

Men dermed fikk hun en arm fri, og hun var ikke sen om å utnytte det på den verste måten. Heming ga fra seg et skrik av smerte - og i det samme kom Tengel inn døren.

Ungguttene hadde flyktet som skremte kyllinger til alle kanter da han stor og fryktinngytende hadde kommet over gårdsplassen. Han så dem og tenkte et øyeblikk på å sette etter, men i det samme fikk han høre skriket fra Heming.

Han styrtet inn gjennom døren og så med det samme hvordan det var fatt. Han strakte ut armen og trakk Heming opp etter skjortekraven, så han nesten ble kvalt.

Silje reiste seg vaklende. Med gråten i halsen rettet hun på kjolen og forsøkte å få orden på håret.

Tengel var ubeskrivelig rasende. Så uhyggelig hadde hun aldri sett ansiktet hans før. Heming skrek på nytt av skrekk.

- Ikke gjør meg noe! hylte han. - Forbann meg ikke, Tengel, sett ikke ondt på meg, det var bare en spøk, jeg ...

- Hva foretrekker du, presset Tengel frem, helt hvit i ansiktet. - At jeg slår deg ... eller bruker andre krefter?

- Slå meg heller! Slå meg, for Guds skyld, hvis du må. Men jeg hadde aldri ment å ...

- Så dra på deg buksene da, hveste Tengel, og Heming var ikke sen om å gjøre det han ble bedt om.

Men da Tengel grep fatt i ham på nytt, satte han i å skrike igjen. - Nei! Ikke slå, ikke slå, hun er ikke verd det! Hun er bare en ...

Armen til Tengel for ut. Gang på gang slo han, fra seg av raseri, helt til Silje forsøkte å stoppe ham.

Heming sank ned på gulvet som en blodig sekk. Tengel løftet ham opp igjen og kastet ham ut på gårdsplassen.

- Ta ham med dere! skrek han til de unge mennene, som skrekkslagne hadde ventet oppe i skogbrynet.

Så gikk han inn igjen. - Hvordan gikk det, Silje? spurte han med andpusten stemme. - Gjorde han deg noe?

Hun sto med ryggen til og lente armene mot skapet. Hun skalv over hele kroppen. - Nei, nei, det rakk han ikke. Takk for at du kom! Du har visst for vane å komme når jeg trenger deg.

- Ja. Jeg ble urolig og bestemte meg for å gå tidligere enn jeg pleier. Så ... ikke gråt, lille barn, det er over nå.

Hun trakk dypt etter pusten. - Jeg gråter ikke. Ikke helt, i hvert fall. Men jeg synes ikke om ... at du slo ham. Han fortjente det virkelig, men jeg vil ikke se deg slå noen.

Tengel lukket øynene. - Dette hadde jeg lengtet etter lenge, Silje. Ikke bare jeg, men hver eneste sjel i dalen, tror jeg. Før eller senere må noen stanse den hensynsløse fremferden hans. Jeg beklager at det ble meg, men jeg så rødt. Men jeg vil gjerne be om tilgivelse for at du ble nødt til å se på det, Silje.

Han tok et skritt nærmere henne.

- Jeg forstår, mumlet hun. - Dag trenger meg, la hun raskt til. Hun følte at hun ikke burde havne i armene til Tengel nå.

Hun tok opp Dag og trøstet ham. Han hadde grått under hele kampen med Heming, men da hadde ingen kunnet ta seg av ham. Silje vugget ham i armene og forsøkte å berolige ham.

Tengel gikk bort til gluggen og tok bort trepluggen. Der så han guttene slepe med seg Heming. De holdt ham oppe etter armene, og han vaklet slapt mellom dem.

- Du burde ha det lysere her, sa han mens han satte i pluggen igjen. Han ble stående og se seg usikkert omkring, fullt klar over at hun var opprørt over det han hadde gjort.

- Der har du satt det fine vinduet ditt, ser jeg. Kanskje jeg skulle sage ut ...

Hun hadde satt vinduet oppå et skap, og Tengel ble stående og føle på den fine mosaikken som Benedikt hadde laget.

- Nei, sa han sakte.

- Hva mener du?

- Nei, det vinduet hører ikke hjemme her.

- Nå forstår jeg deg ikke.

- Det er laget for en helt annen vegg. Til et helt annet slags hus enn dette her.

- Har vi ingen rett til det, mener du?

Tengel fikk et fjernt uttrykk i ansiktet.

- Jo da, sa han omsider, - det er jo ditt.

- Så du inn i fremtiden nå? spurte Silje lavt og skjelvende.

- Ja, jeg gjorde visst det. Jeg kjente plutselig en voldsom motstand inne i meg mot å sette opp dette vinduet her.

Det ble helt stille mellom dem.

Så rettet Tengel seg opp, som om han forsøkte å riste av seg alt sammen.

- Nei, la meg hjelpe deg litt mens jeg er her. Jeg går ut og henter vann og ved.

- Fint. Så tar jeg og bytter på Dag.

Da Eldrid litt senere kom tilbake med Sol, var alt som før. Ikke et ord ble nevnt om Hemings besøk.

KAPITTEL 13

Da alle var gått og barna hadde lagt seg til å sove, tok Silje frem skisseboken hun hadde fått av Benedikt. Ingen, ikke engang Tengel, visste hva hun hadde gjort med den.

Hun strøk hånden over permen, der hun hadde tegnet en vakker, liten skisse av Isfolkets dal. Så åpnet hun boken.

Inne i den hadde hun skrevet en slags dagbok – bare sånn nå og da, når hun syntes det hadde hendt noe helt spesielt. Med sirlig skrift og så mange skrivefeil at læreren hjemme på gården ville ha grått hvis han hadde sett det, skrev hun nå ned:

I dag har jeg sett enda en av Tengels skjulte egenskaper. Han holdt hånden på vinduet mitt og så inn i fremtiden ...

Hun skrev også om endel andre hendelser som var viktige for henne, og så lukket hun boken og gjemte den godt. Med hundre tanker i hodet kledde hun av seg og krøp ned i den ensomme sengen.

Tengel gikk ikke hjem til seg selv den kvelden. Rastløs og fortvilet vandret han opp i fjellet og forsøkte å få orden på alle de skremmende tankene sine.

Da han hadde gått så lenge at en blek måne var kommet opp, stanset han. Han ble stående helt stille, med ansiktet skjult i hendene.

– Å Gud, ba han, – barmhjertige Fader, se til ditt ulykkelige menneskebarn. Hjelp meg, råd meg, gi meg et tegn! Hva skal jeg gjøre? Jeg elsker henne slik, Fader, og jeg klarer ikke å være borte fra henne. Du vet at både hun og barna trenger min hjelp, de er vergeløse uten meg, og jeg har dratt henne med opp i ødemarken. Det fantes ingen annen utvei da, men jeg vet – jeg føler – at hun ikke er helt lykkelig her. Gud, alt dette er blitt for mye for meg. Gi meg et tegn om hva jeg skal gjøre! Jeg vil henne så vel.

Men verdensrommet var taust. Ikke et svar fikk han.

Han snudde seg og gikk med trette, oppgitte skritt nedover igjen. Langt borte kunne han i måneskinnet skimte noen hustak nede i dalen.

Tengel så ikke hvor han gikk. Så ikke den nedisede elven han måtte over. Da isen brast under ham, ropte han høyt ved sjokket. I neste øyeblikk lå han i et lammende kaldt, sugende vann og kjente hvordan han ble trukket nedover, mot bunnen av den kulpen han hadde havnet i.

Instinktivt grep hendene hans etter noe å holde i, men han nådde bare iskanten. Han klamret seg fast i den.

– Er dette tegnet ditt? skrek han opp mot nattehimmelen. – Var det dette du ville si? At livet mitt er fullstendig verdiløst? At hun får det bedre hvis jeg er borte? At det ikke finnes noen nåde for den arme stakkaren som har fått blodet til den onde Tengel i årene?

Han bøyde hodet og lente pannen mot armen, som allerede var blitt stivfrossen.

Neste dag kom ikke Tengel til Siljes hus. Ikke den etterfølgende heller. Da det så gikk på tredje dagen uten at han hadde vist seg, overlot Silje barna til Eldrid og gikk til huset hans langt borte i dalen.

Hun hadde aldri vært der før, hadde bare sett det på avstand og tenkt at det så temmelig ynkelig ut.

Nå nærmet hun seg engstelig. Det steg ingen røyk opp fra ljoren i taket. Det skremte henne.

Det var et skraklete lite hus, og det hellet sterkt mot den ene gavlen, som om det skulle falle sammen når som helst. Det var så vidt hun våget å banke på døren, så elendig så det ut.

- Kom inn, hørtes Tengels stemme. Det var noe fremmed ved den. Men bare det å få høre den satte i gang følelser i henne, og hun forsto nå hvor bekymret hun hadde vært fordi han ikke hadde vist seg slik han pleide.

Hun gikk forsiktig inn, litt engstelig for at han skulle bli sint og kalle henne påtrengende. Kanskje han bare hadde villet holde seg borte, og at han mente hun også burde ha såpass forstand.

- Silje! sa han med hes stemme og satte seg opp i sengen. - Og her ligger jeg - og som det ser ut her inne!

Han var bekymret for hva *hun* ville synes! Silje ble nesten rørt.

- Men, Tengel, jeg bryr meg da vel ikke om hvordan det ser ut. Du vet da svært godt at jeg ikke er noe ordensmenneske selv. Men du bor i et *skur*, og det er mye verre. Det er jo ikke engang tett, jeg kan se rett gjennom veggen.

- Jeg har forsøkt å fylle sprekkeene med stry og mose, sa han hest. - Men det var så mange av dem.

Hun var forskrekket over hvor matt han virket. Det elskede ansiktet var så forandret, han hadde mye mørkere skygger under øynene og kinnbena enn han pleide.

- Du er syk, sa hun dypt bekymret og satte seg på sengekanten. Hun kunne kjenne febervarmen fra kroppen hans. - Hvorfor har du ikke sagt noe?

Han vendte ansiktet bort. - Sitt ikke så nær meg, Silje, jeg ser så forferdelig ut. Jeg vil være pen i din nærhet.

- Snakk ikke så dumt, din tåpelige narr! smilte hun. - Har du vært syk lenge?

- Den dagen Heming hadde vært hos deg, var jeg så opprørt og tvilrådig angående fremtiden vår at jeg tok meg en tur i fjellet. Jeg gikk hele kvelden. Og så endte det med at jeg trampet gjennom isen på en elv og ble liggende i isvannet, sa han og hostet så det skrallet.

- Du kunne jo ha dødd! utbrøt Silje forferdet.

- Ja. Aldri i mitt liv har jeg følt meg så forlatt, til og med av Gud. Og i tillegg var du sint fordi jeg sloss.

Han måtte stoppe på grunn av et nytt hosteanfall.

- Men jeg *ville* se deg, om så bare én gang til. Derfor slet jeg meg opp igjen. Men morgenen etter orket jeg altså ikke å stå opp av sengen.

- Takk, gode Gud, for at du kom deg hit i det minste, mumlet hun. - Hvordan føler du deg nå?

- Bedre, tror jeg. Men jeg har liksom ingen krefter. Hun stakk hånden innenfor skjorten hans og la den på det hårete brystet, og grøsset litt, helt ufrivillig. Hun kjente hvordan hjertet hans banket mot hånden hennes, og forsøkte å konsentrere seg om det og ikke bry seg om svaret fra hennes egen kropp.

- Ja, jeg er nok litt syk ennå, hvisket han matt. - Jeg har forsøkt å kurere meg selv, men ...

- Men du trenger varme, konstaterte Silje. - Her er det jo iskaldt. Og så trenger du næringsrik mat. Nå flytter du til meg, og jeg vil ikke høre noen innvendinger!

- Ja, jeg er i hvert fall ikke farlig for deg nå, sa han med et lite smil og la seg trett tilbake i sengen.

- Hesten din ... hvordan har han det?

- Den har vært nummer to i tankene mine hele tiden. Jeg har nesten *krøpet* til stallen for å passe den.

- Godt, så får du hale deg opp på den nå. Hvem var nummer én, forresten?

- Nei, nå fisker du, Silje. Det svaret har du fått allerede.

Hjertet hennes banket av lykke. Endelig var han gått med på å komme til henne! Og hun skulle nok sørge for at det ikke ble noen flytting den andre veien!

Iblant ble hun virkelig forskrekket over seg selv - over hvor viljesterk hun var blitt. Eller hadde hun kanskje alltid vært det? Hadde kanskje viljen hennes bare vært tilfeldig kuert av en altfor streng oppdragelse? Hun begynte å få mistanke om det.

For inntil da hadde hun ikke våget å innrømme for seg selv at hun hadde tatt en beslutning for lenge siden. Gamle Hanna hadde lovet henne barn. Silje skulle sørge for at det ble Tengels barn og ingen andres!

Den onde arven skremte henne ikke. Hvis alle var som Tengel - hva var det da å frykte?

Tengel satt så rett på hesteryggen at en skulle tro han hadde en stokk i ryggen. Men hodet orket han ikke å holde oppe, det hang fremover som om han satt og sov. Silje gikk ved siden av og ledet hesten. Hun var så lykkelig at det føltes som et triumftog.

De passerte huset til Eldrid på veien, og Silje ropte på henne på langt hold. Eldrid kom ut med barna, og sammen fortsatte de opp til den lille gården.

Med blanke øyne lå Tengel på sengen til Silje og så på hvordan de redde opp til ham med ivrige hender i storstuen. Sol viste like mye glede som de andre over at han var kommet. Alt det beste hun hadde, ville Silje gi ham. Hun kokte mat og feiet gulvet, og var hektisk lykkelig. Alt dette ga Tengel en klump i halsen. Han var ikke vant til å leve sammen med andre, ingen hadde noen gang stelt slik til for ham!

Han var vant til at ingen ville ha ham.

Under Siljes kjærlighetsfulle pleie ble han langsomt bedre. Alle syntes det var fantastisk at han var der. Sol var henrykt og krøp opp i sengen til ham hver morgen, og til og med Dag syntes å forstå litt. Han smilte begeistret med de to tennene sine mot den store mannen. Silje syntes livet var blitt fullkomment. Hun puslet om Tengel på alle måter og ble nesten huslig i alle sine forsøk på å gi ham den beste maten hun kunne. Eldrid gikk og smilte for seg selv hver gang hun var på besøk.

- Du har fortjent å bli litt bortskjemt, Tengel, sa hun. - Kaldt og kjærlighetsløst har livet ditt vært. Du kunne ha flyttet hit for lenge siden.

Det svarte han ikke på. Men at han hadde det herlig, det var tydelig. Kunne en bli noe annet enn god blant disse hjertevarme menneskene?

De fikk bud om at Heming hadde forlatt dalen så snart ferdselsveien ut var åpen. Etter hva de forsto, var han blitt altfor dypt krenket over avslaget til Silje og den behandlingen han hadde fått etterpå.

Tengel likte ikke det, det kunne hun se på den rynkede pannen hans. Han forklarte at han alltid var redd når Heming var ute. En slik våghals ble lett tatt - og det var ikke alltid en Silje der til å redde ham. Og ble Heming presset, forrådte han gjerne sin egen familie for å redde skinnet.

- I dag står jeg opp, sa Tengel.

- Bare én dag til, ba Silje så pent hun kunne. - For å være helt sikker.

- Men jeg er jo *frisk!* protesterte han.

Jo, han så bra ut. Men hun var ubønnhørlig. - Én dag til.

Han sukket, men føyde seg. Noen timer.

Da hun kom inn igjen om ettermiddagen etter å ha hjulpet Eldrid i fjøset, hadde han kledd på seg, men lå fremdeles på sengen.

- Hvor er Sol? spurte han.

- Nede hos kattungene til Eldrid. Jeg skal hente henne om en times tid. Men, Tengel, skulle ikke du ...?

- Nei, det skulle jeg ikke. Nå har du herjet og bestemt alt alene lenge nok. Nå vil jeg vise at jeg også har noe å si. Og i morgen flytter jeg tilbake.

- Nei, ropte hun ulykkelig. - Nei, du får ikke lov til å flytte tilbake til det kalde huset.

Hun hadde gått bort til sengen og lagt hendene på skuldrene hans, som for å holde ham igjen.

Tengel tok om hendene hennes med sterke fingre. - Du vet at dette ikke går, sa han lavt. - Hvordan tror du jeg har hatt det de siste nettene? Med deg inne på soverommet ... Å vite at du har ligget der under dynen, forestilt meg linjene dine, varmen din, munnen ... den munnen som jeg så vidt har fått føle mot min en gang ...

Hun hadde satt seg ned, matt i knærne av ordene hans.

- Jeg vet, hvisket hun frem. - Jeg har hatt de samme tankene. Stirret ut i mørket. Tenkt ... nå reiser han seg opp av sengen ... går over gulvet ... står i døren mens de brede skuldrene tegner seg mot lyset fra ilden ... nå kommer han til meg ... Men du kom aldri.

- Jo. I tankene gjorde jeg det.

Øynene hans var mer gulskimrende enn noensinne; det var som om de glimtet av en indre flamme.

- Men du har vel hatt det godt her? forsøkte hun fortvilet.

- Har aldri vært så lykkelig. Jeg kunne ha gitt livet mitt for å få bli her.

Han løftet hånden og strøk den over halsen hennes, ut mot skulderen. Hun snørte opp blusen litt så han kom bedre til. Hånden hans var svært varm, og fingrene skalv.

- La meg få se, hvisket han. - Bare en eneste gang.

- Nei, hvisket hun tilbake. - Men du kan få kjenne. Hun åpnet blusen litt mer så hånden hans kunne legge seg om brystet hennes. Silje hørte av pulsen hans at han ikke hadde det så helt lett. Med et rykk trakk han til seg hånden.

Hun så på det skremmende ansiktet hans, som var henne så uendelig kjær. Hun kjente tårene strømme ut i øynene. Med et hikst kastet hun seg mot brystet hans.

- Jeg orker ikke å miste deg igjen! Vær så snill, ikke flytt tilbake!

Tengel hadde slått armene om henne. Det hadde visst ikke vært helt bra for noen av dem at han berørte henne så intimt.

- Kjæreste, kjæreste, mumlet han. - Det gjør så forferdelig vondt å tenke på at også du skal måtte lide for mine forfedres skyld.

Han la hånden under haken hennes, vendte ansiktet mot sitt og kysset henne. Stille og varsomt, med en vibrerende behersket lidenskap som brant mot leppene hennes.

Så slapp han leppene hennes. - Nå er det visst best du reiser deg, sa han med uklar stemme.

- Så slipp meg, da, hvisket hun.

Men han tok ikke bort armene. - Herregud, Silje, hvisket han forferdet. - Dette går galt! Stå opp!

- Jeg kan ikke, du holder meg fast.

Uten et ord, men med en vill angst i øynene, trakk han henne helt opp i sengen. Han begynte å famle etter forklebåndene hennes og slengte forkleet på gulvet. Hosene hennes gikk samme veien, det var som om Tengel nå bare handlet etter et primitivt instinkt han aldri hadde latt slippe frem i dagen før. Det lå ingen bevisste tanker bak oppførselen hans, bare en dyrisk drift.

Silje reiste seg opp på kne og rev opp skjorten hans. For ham trengte hun ikke forstille seg, blygheten var forsvunnet da hun merket det utilslørte begjæret hans. Tengel trakk seg lenger oppover for å få av henne kjolen; fingrene hans skalv som om han ikke kunne klare det fort nok.

Hun strøk ham over brystkassen med rytmiske bevegelser, kjørte inn hendene under ryggen hans og kjente muskelspillet fra skuldrene ned til livet, merket hvordan hennes egen kropp ble tung og fuktig varm. Hun kjente kjolen falle ned fra skuldrene og trakk selv linnet over hodet. Vill, gal av lengsel hørte hun ham gispe over å se hennes nakne kropp.

Tengel, som aldri hadde vært sammen med en kvinne, trakk henne ned under seg i sengen. Det var som om han ikke lenger var seg bevisst hva han gjorde.

Hendene hennes gled over skuldrene hans. Jo, skuldrene var deformerte, men hun elsket dem, slik som hun elsket alt ved ham. Hendene hennes søkte nedover, over de smale hoftene hans og langs lårene, som var hårete som hos en faun. Han løftet litt på seg for å trekke opp knærne hennes, og et øyeblikk så hun den. Å, nei, dette klarer jeg ikke! tenkte hun. Men straks etter hadde han funnet frem til henne, funnet at kroppen hennes var klar til å ta imot ham.

I neste øyeblikk var hun nær ved å drukne av smerte, hun bet ham i skulderen for å kvele skriket som lå på leppene hennes. I et desperat øyeblikk ønsket hun å komme

unna, men så var det for sent. Alt hun kunne gjøre, var å presse sammen øynene og la ham ta og gi, slik de begge hadde ønsket det nesten helt fra første gangen de traff hverandre.

Hun kjente hånden hans over kinnet sitt - øm, kjærlig, full av fortvilelse over at han måtte plage henne slik, og hun åpnet øynene og tvang frem et smil for å vise at hun forsto og aksepterte.

Naturlig nok - og heldigvis for Silje - ble det hele svært kortvarig. Hun så hvordan ansiktet hans forandret seg som i en uutholdelig vellyst, og med ett var ikke smerten så gjennomtrengende lenger. En varm glede kom i stedet, glede over at hun hadde fått gjøre ham så lykkelig.

Tengel sank utmattet sammen ved siden av henne.

Bare åndedragene deres kunne høres i rommet.

- Og du innbiller deg at vi to kan leve sammen uten å få barn? hvisket han med både munterhet og sorg i stemmen.

- Nei, svarte Silje og forsøkte å ikke høres så tilfreds som hun følte seg. Hun lå stille på ryggen, lot sæden hans finne veien lenger og lenger inn i henne, uten å skamme seg.

- Vet du hva jeg vil, Tengel?

- Nei?

- Ha deg igjen.

Da lo han. - Du er gal, Silje. Skjønt jeg forstår deg. Dette ble så ... egoistisk. Det var ikke slik jeg ville det skulle være.

Men det var både lykke og fortvilelse i latteren hans.

Han la seg på ryggen med armene over øynene. - Hva har vi gjort, Silje? Min Gud, hva har vi gjort?

- Det uunngåelige, svarte hun langsomt. - Ja. Før eller senere måtte det skje.

- Angrer du?

Han løftet seg opp på albuen. - Det er klart jeg angrer! Men aldri i mitt liv har jeg vært så ... så fullkomment lykkelig. Hva skal vi gjøre, Silje?

Hun ble nøktern, nesten hard i stemmen. - Tja, du kunne jo for eksempel flytte tilbake til skuret og håpe at ingen skade er skjedd!

- Nei, sa han sjokkert og skyldbefvisst. Først nå innså han hvordan han hadde såret henne med ordene sine. - Nei, det var selvfølgelig ikke slik jeg mente. Nå har vi brent alle broer, og jeg har ikke et øyeblikk tenkt å forlate deg. Det skulle bare mangle, jeg elsker deg jo og vet at vi hører sammen, du og jeg. Nei, det var ikke oss to jeg tenkte på, men det som kan bli frukten av det vi har gjort.

- Du sa jo selv at det bare var noen ganske få som ble rammet av den onde Tengels arv. Og du er rammet, men likevel er du det fineste mennesket jeg har kjent. Så den er ikke alltid ond, den arvelige kraften, og hvis jeg må fortsette å tigge og be, så slår jeg deg! Du ydmyker meg over alle grenser, Tengel.

Han gjemte det smilende ansiktet i håret hennes.

- Silje Arngrimsdatter, jeg anholder hermed om din hånd. Vil du? Tør du?

- Ja! Ja, for svingende, det var sannelig på tide! lo hun, og så fikk hun en skikkelig bjørneklem av ham.

Hanna, tenkte hun, det første skrittet er vunnet!

De lå sammen den natten og snakket hviskende sammen mens barna sov. Men de rørte ikke hverandre; til det var Silje altfor sår. Hun kunne nesten ikke røre seg uten at det gjorde vondt.

- Si meg, Silje, trives du egentlig her? hvisket han. - Iblant synes jeg ikke det virker slik.

Hun tenkte seg nøye om før hun svarte. - Jeg trives her fordi du er her, og all min lengsel er å være der du er. Jeg er trygg her - utenfor finnes det bare angst og skrekk. Visst er det vakkert her, og jeg begynner så smått å slå rot. Eldrid er en fin venn å ha, men jeg har lite til felles med de andre. Jeg må innrømme at jeg ofte føler meg innestengt, at jeg har en lengsel etter den friheten som åpent land gir. Og jeg tenker mye på Benedikt og Marie og Grete og drengen, og bekymrer meg også for dem. Og jeg tenker på Charlotte Meiden. Ikke på å treffe henne, men jeg tenker mye på hvordan hun kan ha det. Arme kvinne!

- Der kan jeg ikke følge deg, men det kommer vel av at du er kvinne og lettere kan forestille deg hva som foregår inne i henne.

- Jeg håper jeg ikke har såret deg.

- Nei, slett ikke. Det var omtrent det svaret jeg hadde ventet meg.

- Og du, Tengel? Er du helt lykkelig her?

Han sukket. - Etter at jeg fikk deg hit, har jeg slått meg ganske bra til ro, og det er tross alt min barndoms dal. Men nå, når vi er ett, kan jeg innrømme at jeg alltid har lengtet ut, helt siden jeg var svært ung. Jeg har en utålmodighet i meg, skjønner du. Jeg vil bli noe. Ikke bare være en fjellbonde alle mine dager. Men en slik som jeg har jo ikke store muligheter noen steder, ikke uten å risikere at de herskende i samfunnet tar meg for trollkar. Om de ikke vet noe om meg, tar de meg vel på utseendet. De hengte en mann i fjor bare fordi han hadde klumpfot. De sa det var djevelens tegn.

- Å nei, du skulle ikke fortelle meg slikt, Tengel! Jeg blir helt syk av medlidenhet, jamret hun.

- Tilgi meg, jeg skal huske det. Men du skjønner, den utålmodigheten har også andre årsaker. Det er noe inne i meg som sier meg at det venter meg en annen fremtid enn den her i dalen. At jeg virkelig har muligheter til å bli noe stort.

Silje krøp nærmere ham og snuste inn varmen fra huden hans. - Er det slik ... som du vet? Slik som med blyglassvinduet?

- Ja, og det underlige er at også du ...

- Hvorfor fortsetter du ikke?

- Nei, det er ikke verdt å gi deg ideer.

Hun reiste seg opp på albuen og så ned på ham i mørket. - Hør her, Tengel ...

- Ja, ja, lo han. - Også du har en spesiell fremtid som vi ikke kan ane.

- Utenfor?

- Sikkert. Men akkurat nå føler jeg bare fare ved å forlate denne dalen.

- Så mye du vet!

- Egentlig ikke. Ikke slik som Hanna. Hun kan se det meste. Jeg har bare vage følelser, intuisjon nå og da. Og jeg har lært meg å følge den. Nei, jeg er ikke så merkverdig.

Silje var litt skeptisk overfor det siste. – Eldrid sa at du hadde utrettet endel i barndommen, ting som hun ikke likte å tenke på.

– Eldrid skal holde munn om slikt! Jo, jeg husker at jeg av og til kunne bli sint på folk. Og da viste det seg at hvis jeg tenkte tilstrekkelig hardt på å skade dem ... Hva er det, Silje? Hvorfor rykket du til?

– Å, Tengel, jeg hadde ikke tenkt å fortelle deg det! Men det hendte noe med Sol på gården til Benedikt.

– Hva er det du sier?

Hun fortalte motstrebende om Sols vrede mot sønnen til Abelone den gangen han hadde truet med å kaste dem ut alle sammen. Om hvordan hun hadde stått i døren og raskt hadde lagt på sprang da han hadde skåret seg. Om beskyldningene hans om det at det hadde vært Sol som hadde ønsket det. Og om øynene hennes da Silje hadde funnet henne.

Hun kjente at Tengel var blitt helt stiv. – Hvorfor har du ikke fortalt meg dette før? spurte han tonløst.

– Jeg ville ikke gjøre deg unødig oppskaket og fortvilet, for jeg trodde ikke på det selv. Hva tror *du*?

– Tror? gjentok han trett, mens han klemte hånden hennes så det knaket i den. – Det er jo nøyaktig det samme som jeg gjorde da jeg var barn. Syntes det var festlig og spennende ...

– Men du besinnet deg?

– Ja, og la oss bare be om at Sol gjør det også!

Silje ble liggende og se opp i taket. Sol var en helt annen type enn Tengel. Hun hadde ingenting av det samvittighetsfulle ansvaret hans. Hun var ofte ... slem. Ondskapsfull.

Men hun var jo bare et lite barn.

– Vi er to om det nå, Tengel, sa hun med fast stemme. – Sammen skal vi nok klare det!

– Takk, gode Gud, for deg, Silje, hvasket han.

KAPITTEL 14

Sommeren kom, og Silje fikk se Isfolkets dal i sin vakreste stas. Nå så hun hvor sjeldent vakkert det var der, og hun lærte seg å elske fjellene, solnedgangene, fjellbjørken og sjøen.

Og hun var ubeskrivelig lykkelig. Høvdingen hadde viet dem med en enkel seremoni, og det var tydelig at han var både overrasket og ikke så lite sjokkert over hennes valg. Men da Heming hadde stukket av fra dalen, hadde hun vel i ren desperasjon tatt til takke med Tengel. Høvdingen hadde aldri fått vite årsaken til at Heming flyktet – ingen hadde våget å fortelle ham den. Så på en indirekte måte hadde faktisk befolkningen vist seg å være lojal mot Tengel der. Det ga henne en viss ro å tenke på det.

Silje var Tengels hustru nå. Alle var friske – og fremtiden så lys ut. Silje fant mye større glede i arbeidet i huset etter at hun hadde fått ham dit, og hun var med, glad og opplagt, mens de pløyde åkeren om våren, mens de sådde og slo gresset både i inn- og utmark.

Men de tok ikke til seg noen dyr. Fjøset var i dårlig forfatning, og Silje hadde nok ansvar med barna. Det var bedre at de hjalp Eldrid i stedet. Sol fikk en kattunge av Eldrid, og Tengel hadde vært en tanke betenkt da hun hadde valgt den kullsvarte kattungen. Den og hesten var deres eneste husdyr.

Men til tross for at Tengel virket fullkomment lykkelig, hendte det ofte at hun måtte vekke ham fra vonde drømmer om nettene – han som hadde påstått at han aldri drømte! Nå som de var gift, lå de alltid nakne under fellen som skikken var, og når han våknet og var våt av svette, pleide han straks å famle etter ansiktet hennes i mørket for å finne ut om hun virkelig var der.

– Silje, gispet han. – Gå ikke fra meg! Gå aldri fra meg!

Hun forsikret ham om at hun aldri ville gjøre det. Hun tok ham inntil seg for å berolige ham, få ham ut av marerittene. Men var han virkelig oppskaket, slik at han skalv over hele kroppen, pleide hun å åpne favnen sin for ham, selv om han kanskje hadde vært hos henne samme kvelden, for det var som om han falt til ro av det.

Det gjorde henne litt bedrøvet, for som kvinner flest anså hun at det åndelige fellesskapet var vel så viktig som det kroppslige. Men det endte alltid med at han klarte å drive henne opp til svimlende høyder. Og når han merket at han hadde gjort henne lykkelig og fri, var det som om alle skrekkbildene forsvant, og han sovnet rolig i armene hennes. Dette kunne være svært ubekvemt for henne, og hun hadde stor møyse med å skyve ham unna såpass at hun fikk et lite hjørne av sengen for seg selv.

Dette er omtrent som i drømmen, tenkte hun ironisk. Jeg bruker mitt kjød for å vende en manns onde tanker over på noe annet. Men hvorfor måtte det absolutt være det erotiske? Hva er det for en dunkel besettelse i meg som gjør at jeg alltid søker til det? Skulle jeg ikke være mer verd enn bare et mål for en manns attrå? Er det min egen usikkerhet? Redselen for at jeg ikke strekker til på andre måter? Ergerlig var det i alle fall.

De hadde mer omgang med de andre i dalen nå. Etter at Tengel hadde giftet seg med Silje, minsket skrekken for ham, og bøndene kunne prate, spøke og diskutere med ham. Men en liten angst satt alltid i øyekroken deres; de var alltid rede til å flykte ved det minste varsel.

Også Eldrid opplevde sitt livs vår. Hun var blitt oppmuntret av Silje, som hadde hatt mot til å gifte seg med en etterkommer av Isfolkets onde ånd. Resultatet ble at hun sa ja til en frier som hadde vist interesse for henne i lange tider. Ved sankthanstider giftet også Eldrid seg.

Mannen var en av dem som hadde måttet flykte fra fogdens menn, og han hadde de siste årene bodd i Isfolkets dal. Silje var så glad på Eldrids vegne. Nå slapp hun både å arbeide så hardt og å bli et ensomhetens offer i sin alderdom. Hun var dessuten over den alderen da hun kunne få barn, så den frykten trengte hun ikke å leve med. Hun ville garantert ikke føre slekten videre.

Silje hadde så mye å gjøre at hun ikke engang rakk å veve, noe hun sørget litt over. Men hun opplevde jo så mye annet hyggelig i stedet. Tengel tok med seg henne og barna og viste dem alle sine kjæreste steder. På den måten fikk de en masse frisk luft, og de hadde en fin brunfarge i ansiktet alle sammen. Tengel bar Dag i en sekk på ryggen, og ved siden av gikk Sol med kattungen i en kurv. Med lettelse så de at de ondskapsfulle innfallene hennes ble stadig mer sjeldne, noe som muligens skyldtes det harmoniske livet hun nå levde.

Men visst kunne hun skremme dem iblant! Som den gangen de kom til et vannfall, og hun fikk det drømmende uttrykket i øynene.

- Død dame, sa hun.

Tengel rykket til. - Hvordan visste hun det? En kvinne kastet seg ut her for ... ja, det må vel være tyve år siden nå.

Det forekom også andre uforklarlige hendelser. En annen gang de var ute og gikk i fjellet, kom hun springende mot dem.

- Hjem! skrek hun. - Farlig mann under treet!

Øynene hennes var helt ville.

I slike tilfeller pleide de å følge henne, men noen forklaring fikk de aldri.

Men utpå høsten begynte ting å skje med Silje. Hun ble tynnere, mistet matlysten, og huden ble gjennomsiktig og full av lysebrune flekker. Tengel hadde planlagt å reise ut for å se til Benedikt og hans hus, men han innstilte reisen.

I stedet sendte Tengel en annen mann, kusken, og han kom ganske snart tilbake med beskjed om at alt sto bra til materielt, men at Abelone fremdeles bodde der og gjorde livet surt for dem. Det hadde gjort dem svært lykkelige å få høre fra den lille familien, og de sendte sine gratulasjoner, en stor pakke med matvarer og også noen klær til de små.

- Om bare vi kunne gjøre noe for dem, sa Silje rørt. - Om vi kunne klare å fjerne de snyltegjestene!

- Ja, samtykket Tengel. - Men nå kan jeg ikke gjøre noe. Min plass er hos deg nå.

Silje så utover gården, der den første frosten hadde satt inn. Hun lukket døren for å

holde varmen inne. – Jeg er redd, Tengel. Hva er det i veien med meg?

Han så granskende på henne, måtte nesten smile av hennes uvitenhet.

– Det er lenge siden du måtte avvise meg av kvinnelige grunner.

Hun tenkte etter. – Jo. Jo, det er det. Jeg har hatt så mye annet å gjøre, så jeg har faktisk ikke tenkt på det. Å, Tengel ...

Hun ble sittende som lamslått. – Ja visst! Naturligvis! Da det ikke skjedde på våren eller forsommeren, slo jeg det liksom fra meg, skjønner du.

Ansiktet til Tengel var sammenbitt. – Jeg har fryktet det en stund, ja. Men jeg har ikke hatt mot til å snakke om det. Når ... tror du?

Silje begynte å regne etter, men det var ikke lett, for hun hadde ikke vært oppmerksom.

– I april, sa hun nølende.

Han så lenge på henne. – Jeg har makt til å ... forhindre det. Et middel.

Hun reiste seg brått. Hun forsøkte ikke å skjule hvor sint hun var. – Du kunne bare våge!

– Men om det er et ... monster?

– Monster! Pøh! Er *du* et monster? Er Sol? Eller Eldrid? Eller din søster Sunniva? Du må være fra vettet! Jeg *har* sett noen av de andre slektningene dine her i dalen, ja. Men tro ikke at det skremmer meg! Tar du bort barnet mitt, ser du meg aldri mer!

Det var selvfølgelig en overdrivelse, men nå ville hun sette hardt mot hardt.

Tengel lukket øynene og sukket. – Du får det som du vil.

Men han så ikke glad ut.

Nei, han gledet seg aldri over det ventede barnet. I stedet lå han våken i dyp angst og sukket så sårt og tungt at Silje til slutt fikk dårlig samvittighet og begynte å vakle i troen på at hun hadde gjort det rette. Men når hun kjente nærmere etter, visste hun at hun *ville* ha det barnet.

Tengel var svært taus i denne tiden. Og hva verre var – Silje var slett ikke frisk. Hun led ubeskrivelig, det forsto han, selv om hun aldri klaget. Men hun var svært takknemlig når han la de varme hendene sine over korsryggen hennes. Det lindret den stadig gnagende smerten.

Dette er straffen for at en ikke er pæreformet, tenkte hun og mintes med et smil hvor indignert hun var blitt da Benedikt hadde fremstilt henne slik på kirkeveggen. Kvinner som har brede hofter, må ha det mye lettere, tenkte hun for seg selv.

Det ble en hard vinter også. Snøen kom tidlig, og ved juletider satte en fryktelig kulde inn. Alle måtte holde seg innendørs, for snøen lå helt opp til hustakene. De eneste veiene som fantes, var tunnelene bort til uthusene.

En eldre mann ble funnet ihjelfrossen utenfor huset sitt, men de kunne ikke begrave ham, så båren hans måtte stå ved vedskjulet til våren kom. En gutt som hadde vært på jakt, hadde forfrosset benet sitt, og det ble sendt bud på Tengel. Silje spurte aldri hva han hadde gjort der, men han var svært oppskaket da han kom hjem.

Det så ut til at maten ville ta slutt før våren kom, så Tengel og Silje sparte så godt det lot seg gjøre. Det var ganske ille, for Silje trengte skikkelig mat nå. Dag hadde begynt å krype omkring, og han kunne også gå litt når han hadde vegger og møbler å støtte seg

til. Han var ikke så livlig som Sol, men rive ned ting, det kunne han. Ikke kunne Silje overlate barna til Eldrid lenger heller; til det var de for vanskelige å holde styr på nå. Til tross for snøringene var ikke bena til Dag blitt helt rette, og det plaget Silje fordi hun så ofte hadde løsnet på reivene hans. Men Tengel, som visste mer enn folk flest, trodde det kom av føden eller mangelen på en del viktig næring.

Silje kunne ikke nekte for at hun begynte å vantrives i fjelldalen igjen. Ikke på grunn av alle vanskelighetene, dem delte hun og hennes elskede Tengel, men på grunn av at de var hjelpeløse overfor naturkreftene. Hun følte seg innestengt og plaget av dette uforklarlige som hun alltid hadde fryktet, men som hun ikke kunne navngi.

En gang hadde hun nevnt dette for Tengel, fortalt ham om denne redselen som knuget henne. – Jeg vet det, hadde han svart. – Det er noe den gamle Tengel har etterlatt som gave til oss.

Hun hadde ikke trodd på svaret hans.

Straks før jul hadde hun vært borte hos Hanna og Grimar med noen matvarer som hun – nesten – kunne unnvære. Det var før det forferdelige snøfallet satte inn. Men hun hadde bare banket på døren, satt knyttet utenfor og så gått igjen etter å ha forsikret seg om at Grimar hadde tatt det inn.

Og så – en dag sent i mars, i den livgivende vårsolen, satte veene uventet inn.

Eldrid tok barna ned til seg, og et par nabokvinner var hos Silje. Det ble snart klart at dette ville bli en vanskelig forløsning. Tengel gjorde alt han kunne for å trøste Silje, han ga henne noe varmt og beskt å drikke som hadde en lindrende virkning, og i all hemmelighet leste han noen av sine spesielle bønner. Men det trakk ut. Etter to døgn var alle alvorlig redde. Silje kunne se i Tengels ansikt hva han tenkte. Han hadde aldri kunnet glemme at de defekte skuldrene hans hadde kostet moren livet ...

Silje lå utmattet på sengen. Hun var våt av svette i tinningene og hoven omkring øynene. Hun orket ikke lenger å sitte oppe i den spesiallagede fødselsstolen. Alle kreftene syntes å være tappet ut av henne.

Hun så opp på dem med et forpint uttrykk i øynene. – Kan jeg få litt vann? Hun var fullstendig uttørket i munnen.

Hodet hennes ble løftet opp, og øsen ble satt for munnen hennes av kjærlige hender.

Silje sank tilbake i sengen. – Hent Hanna, hvisket hun.

Tengel rykket til. – Er du aldeles fra vettet?

Kvinnene korset seg.

– Kan noen annen hjelpe barnet mitt nå? spurte Silje. – Det dør, Tengel!

Du også, tenkte de alle.

– Vi venter litt til, sa han med uklar stemme. – Kanskje det ordner seg likevel.

Men ingen forandring skjedde. Ingen annen enn den at Silje ble enda svakere.

Skumringen falt på. De tente de sjelden brukte tranlampene og satte dem rundt sengen hennes. Som om hun allerede skulle vært død, tenkte Tengel og grøsset. Han følte seg så ubeskrivelig maktesløs, han visste ikke om noe som kunne hjelpe.

Med ett gikk døren opp så alle skvatt til.

Der sto den mest motbydelige skapningen Silje noen gang hadde sett. Kvinnene skrek høyt, forsvant inn på soverommet til barna og låste etter seg.

- Silje kalte på meg, sa Hanna. Til og med Tengel rykket tilbake.

- Gå ut, dumme guttunge, dette klarer du ikke. Og hold de ubrukelige kvinnene borte også!

Han gikk mot døren.

Silje så med skrekk på den skikkelsen som stabbet mot sengen på opphovnede ben. Noe slikt hadde hun aldri kunnet forestille seg, og nå forsto hun Tengels motforestillinger mot å få arvinger.

- God dag igjen, mor Hanna, stammet hun skjelvende.

Tengel snudde seg i døren. God dag *igjen*? Hadde Silje hemmeligheter for ham?

Men han fikk ikke tenke lenge, for Hanna viftet ham ut.

Full av angst forlot han rommet. Men å jage bort Hanna nå, det våget han ikke. Man satte seg ikke opp mot henne!

Hadde Hanna vært ute i verden, ville hun ha blitt brent på bålet for lenge siden, tenkte Silje for seg selv. Dette var en heks, en trollkvinne av verste slag. Øynene formelig stakk frem under tafser av jerngrått hår, og over den innsunkne munnen lå et djevlesk smil. Klærne hang omkring henne og var bare halvratne filler, og det slo Silje at denne kvinnen måtte ha brukt disse klærne hele tiden etter sin død - ja, det var en grotesk tanke, men hun kunne ikke fri seg fra den. Huden var sykkelig gul og gråsvart fordi den aldri var blitt vasket. Øynene hadde samme farge som Tengels, men var mye blassere, og huden omkring dem var eldre, og likevel var de så brennende i det svarte at det var som om hun så tvers gjennom Silje. Hodet satt lavt mellom skuldrene, fremskutt som på et olmt dyr.

Silje følte seg direkte kvalm, og hun visste ikke hvordan hun skulle klare å skjule sin avsky.

- La Hanna få se på deg, sa den merkelig klare stemmen. - Så skal vi se om vi ikke får ut jentungen.

- Jentungen? gjentok Silje storøyd. - Vet De ...?

- Visst vet jeg! Vær ikke redd, du har gjort meg tjenester - nå gjør jeg deg en. Og dessuten, den ungen vil vi ha ut levende begge to, ikke sant?

Silje nikket. I det samme ble kroppen hennes ristet av et nytt smerteanfall.

Hanna ristet på det stygge hodet. - Det der ser ikke bra ut. Først må vi gi deg noe å styrke deg på, for dette kommer til å koste krefter, lille pike! Ja, den Tengel! Han kostet sin mor livet, han er sannelig hard mot sine kvinner.

Hun rotet i lommene på fillene sine. Silje pustet ut og forsøkte å ikke kjenne den stanken som kom fra den gamle kvinnen, ikke se de krokete hendene, de sorte porene og rynkene.

- Her ... Har du noe vann?

Silje pekte. Hanna hentet treøsen og ga henne et hvitaktig pulver.

- Dette er bare for hjertet.

Med dirrende hender grep Silje om øsen og fikk ned pulveret. Så kikket hun opp på Hanna med øyne som minnet om et såret dyr. - Hjelp meg, hvisket hun.

Den forferdelige konen nikket. - Ingen kaller forgjeves på Hanna. Dette skal nok gå bra.

Silje var nå ikke så sikker på det, men likevel var hun takknemlig.

Da hun hadde ventet litt, tok Hanna frem et nytt pulver. Grågrønt denne gangen og med en lukt som fikk Siljes nesebor til å vibrere. Ubevisst trakk hun hodet bakover.

- Skyll ned dette, det løser harde ben.

Silje våget ikke annet enn å adlyde. Instinktet sa henne at hun ikke burde spørre hva dette pulveret inneholdt. Det var nok ikke bare urter her, nei!

- Så, sa Hanna. - Nå skal vi vente. Du burde ha sittet i stolen, men jeg tror ikke du klarer det.

Stillheten falt over rommet.

- Å ... nei!

Silje krøp sammen av en brennende smerte i mellomgulvet. Det kjentes som om det var knust glass hun hadde fått i seg, eller etsende syre. Hannas lepper rørte seg, hendene hennes tegnet sirkler i luften over kroppen til Silje.

Så fulgte en smerte så kraftig at Silje følte hvordan alt ble svart omkring henne mens hun skrek.

Nå dør jeg, tenkte hun. Barmhjertige Gud, nå dør jeg! Barnet blir født - dødt eller levende - men *jeg* dør. Denne uhyggelige kvinnen, dette Satans utvalgte redskap! Det var barnet hun var interessert i. Meg ofret hun ...

Så kjente hun de ekle hendene til Hanna på kroppen sin, hørte stemmen hennes mumle avskyelige besvergelses:

- Belial, Athys, Kybele, Rebo, Apollon, Lupus, Astarot, Nema ...

Det høres nøyaktig som om hun tilkaller demoner, tenkte Silje sløvt. Nei, ikke demoner nå, ikke demoner, vi er i Isfolkets dal, og jeg har sett demoner stige opp over fjellene, og jeg er skyldig, skyldig selv til alt dette, og nå kommer straffen. Jeg har elsket med en demon, for det gjennom henne.

Og så - intet mer.

Langsamt, langsamt steg hun opp av en kullsvart brønn.

Hun hørte lyder. Først svakt, så tydeligere.

Det var stemmer. En av bondekvinnenes stemmer. - Hun er så utrolig liten og svak.

- Slå henne i stumpen, dumme høne! Det var Hannas stemme. - Stikk fingeren i munnen hennes!

Hvem er det de snakker om? undret Silje.

En varm hånd kjærteget pannen hennes. Tengels stemme. Lavmælt og uklar. - Silje! Silje, kom tilbake til meg!

Hun kjempet for å fortelle ham at hun levde, men hun kunne ikke røre en nerve i kroppen.

Et svakt skrik. Dag? Nei, han skrek mye kraftigere. Gjenferdet i skogen? Den hadde skreket på den måten. Et nyfødt barn.

Et nyfødt barn? Hennes og Tengels lille ... pike?

- Så liten, sa bondekona. - Det lille krypet kan aldri i verden overleve.

Endelig fikk Silje tilbake så mye krefter at hun kunne åpne øynene. Alt var uklart.

- Tengel, hvisket hun.

- Takk, gode Gud! hørte hun ham si. Hånden hans strøk henne kjærlig fra tinningen og bakover.

Hun ønsket å se barnet, men samtidig ønsket hun det ikke. Våget ikke. Hun måtte få mer styrke først.

- Hanna ga meg noe, sa hun. - Det virket straks.

- Nå ja, ikke straks. Du har kjempet for livet en god stund etter det.

Hun tenkte over det. - Det gjør vondt. Det har slitt meg i stykker.

- Det tror jeg så gjerne.

Hanna, som nå satt på huk ved ildstedet som et rovdyr på sprang, vendte på hodet. - Din hustru er ingen barneføderske, Tengel.

- Mener du ... at dette er det siste barnet? spurte han.

- Det *burde* være det, flirte den gamle. - Men du klarer vel ikke å holde deg borte.

Silje og Tengel vekslet blikk og forsøkte å skjule et smil. Han hadde tårer i øynene, kunne hun se, det hadde hun aldri sett hos ham før.

- Jeg sitter her og ser merkelige ting i ilden, sa Hanna plutselig. - Av deres slekt kommer ...

- Hva da? spurte Tengel da hun tidde. - Den onde arven ... følger den fremdeles med?

- Den også. Den også. Men det er andre ting som er merkeligere. Du spurte en gang om jeg kunne se fremtiden din, Silje. Jeg ser den nå. Det er dere som er Isfolket. Dere og ingen andre.

- Men det stemmer ikke, innvendte Tengel. - Alle i dalen kalles Isfolket.

Hanna lo. - Det er som jeg sier. Av de barna du oppdrar, Silje, kommer en stor, stor glede - og en stor sorg. Og siden følger ... Nei, det kan være det samme. Men jeg forstår ikke dette. Jeg ser en dobbel rekke med trær?

- En allé? sa Silje forundret. - Nei, det er umulig.

Hanna glemte dem og fordypet seg i glørne på arnen. Tengel reiste seg og tok det innpakkede barnet fra bondekonen.

- Vil du se henne? spurte han med faderlig stolthet i stemmen.

- Er det ...?

- Det barnet behøver du ikke være redd for, hørte hun Hanna fra siden. - Det har ingen kraft.

Silje pustet lettet ut. Hun så opp og ble forskrekket over hvor ynkelig og blåfrossen den lille piken så ut. - Hun er ... søt, sa hun uten overbevisning og svelget. - Men blir hun rødhåret?

- Ikke mer enn du er, tror jeg, smilte Tengel.

Han elsker allerede det barnet, tenkte hun overrasket. Han som ikke ønsket det. Mens jeg, som kjempet så iherdig for det, jeg har ennå ikke krefter til å føle *noen ting*.

- Hva skal hun hete? spurte den andre bondekonen langt bortefra. Det var tydelig at hun ikke våget å være i nærheten av Hanna.

Silje så at den gamle, som rørte omkring i glørne, stanset opp.

- Hun er så liten og elendig, begynte Tengel, - og det får meg til å tenke på Dag da du fant ham i skogen. Da hadde du tenkt å kalle barnet Liv hvis det var en pike. Husker du det?

- Ja, det husker jeg.

Skuldrene til Hanna sank en anelse.

Tengel fortsatte: - Så jeg vil gjerne kalle henne Liv.

- Liv blir bra. Men jeg vil gi henne to navn, slik de andre har fått.

Skrekkskikkelsen ved ilden holdt pusten.

- Jeg vil at hun skal hete Liv Hanna, sa Silje fast. Tengel så nølende og nesten skremt på henne. Men så sa han med klar stemme: - Liv Hanna skal hun hete.

Den uhyggelige skikkelsen borte ved bålet begynte å røre iherdig i glørne. En underlig, skingrende sang kom over leppene hennes. Hva det var, kunne ikke Silje si. Galder, gand eller seid? Men hun syntes hun kunne merke en gammel, ensom og utstøtt kvinnes stolthet og glede i den. Besvergelsene handlet visst om barnet - men det fantes ikke noe ondsinnet i den merkelige, hedenske sangen.